INSTRUIRE și EVALUARE

M. CHEROIU
A. DIMIERU
Șt. M. ILINCA

Limba și literatura română

PENTRU CLASA a VII-a

Grupul editorial Art

Scanned with OKEN Scanner

Maria CHEROIU
Antonia DIMIERU
Şt. M. ILINCA

LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ

PENTRU CLASA A VII-A

Preparator pentru
examenele de capacitate şi
de admitere în liceu

ediţie revizuită şi adăugită

Scanned with OKEN Scanner

Prezenta lucrare este elaborată în conformitate cu programele şcolare actuale.

Lucrarea este avizată de către Ministerul Educaţiei şi Cercetării cu avizul nr. 27430/25.04.2002.

Printed in Romania
grupul drago print
fed print sa O societate Butan Gas
B-dul Tudor Vladimirescu, nr. 31, sector 5, Bucureşti, ROMÂNIA
Telefon: 335.93.18; 335.97.47
Fax: 337.33.77

I.S.B.N. 973-85798-5-6

INSTRUIRE ŞI EVALUARE

LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ

pentru clasa a VII-a

Preparator pentru examenele de capacitate şi de admitere în liceu

Art

Scanned with OKEN Scanner

Referenţi: Mariana CHEROIU
Antonia DIMIERU
Ninuşa ERCEANU
Maria-Emilia GOIAN
Aurelia ILIAN
Petre NICOLESCU

Copyright © 2003 **Grupul Editorial** Art
Toate drepturile asupra acestei lucrări aparţin editurii.
Reproducerea integrală sau parţială a conţinutului lucrării este posibilă numai cu acordul prealabil scris al editurii.

Tehnoredactare: Lucia OPRIŢOIU
Coperta: Maria PAŞOL
după *Gh. Leahu, «Bulevardul General Magheru – toamna»*

Pentru **comenzi** vă puteţi adresa:
Departamentului Difuzare al **Grupului Editorial** Art
C.P. 37, O.P. 5, sector 5, Bucureşti
- pentru Bucureşti:
tel. 223.17.37
- pentru restul ţării:
tel. 021.260.29.08
0723.521.797
0744.300.870
e-mail: Grupul_Editorial_Art@latinmail.com

Se acordă importante **reduceri**.

Scanned with OKEN Scanner

Colecția de exerciții *propuse prin această lucrare are ca fundament dorința autorilor de a veni în ajutorul elevilor, pentru pregătirea în vederea examenelor, la toate nivelurile. La baza acestor exerciții stau unele dintre* ***textele manualelor****, elaborate după programa în vigoare.* ***Suplimentar*** *se aduc* ***noi provocări*** *întru cunoașterea și aprofundarea materiei prin selecția de fragmente inedite, care răspund obiectivelor și sarcinilor de învățare aprofundată, prevăzute prin curriculum-ul școlar.*

De asemenea, se propun ***sugestii de autoevaluare, soluții, răspunsuri/rezolvări detaliate****, precum și un material informativ cu un* ***bogat conținut teoretic****, util în simplificarea și eficientizarea procesului de instruire.*

Acest «preparator» se dorește un instrument de lucru valoros, care se adresează deopotrivă ***elevilor, profesorilor și părinților*** *– tuturor celor care participă la bunul mers al procesului didactic de formare, dezvoltare continuă și de testare a abilităților și competențelor dobândite la obiectul «Limba și literatura română».*

Lucrarea este structurată în ***trei părți****.*

Prima parte *conține un număr de* **35** *de* ***«unități de pregătire»****, dintre care 28 sunt unități de pregătire propriu-zisă, 6 sunt unități de evaluare semestriale și una este unitate de evaluare finală, acestea fiind astfel concepute încât să corespundă, pe cât posibil, structurii anului școlar, perioadelor de acumulare și de evaluare.*

Fiecare unitate de pregătire propune trei teme de studiu: una de literatură, una de limbă română și alta de comunicare. Fiecare unitate conține astfel un număr important de exerciții axate pe tematica propusă.
De asemenea, temele propuse ***urmăresc*** *în special* ***curriculum-ul școlar în vigoare – acoperit integral –***

Scanned with OKEN Scanner

şi nu vreunul dintre manualele alternative existente, fără a face însă o notă discordantă faţă de acestea.

O idee originală este ***autoevaluarea****, pentru care se propune o selecţie dintre chiar itemii prezentaţi în fiecare unitate de pregătire, notarea fiind facilă în condiţiile utilizării rezolvărilor şi informaţiilor din partea a treia a lucrării – se uşurează astfel şi* ***evaluarea*** *elevilor* ***de către părinţi*** *sau alte persoane nespecializate.*

Cea de **a doua parte** *cuprinde o serie de* ***teste*** *propuse* ***pentru performanţă şcolară şi olimpiade****, tratându-se la un nivel mai ridicat problematica prezentată în prima parte.*

În cea de **a treia parte** *sunt prezentate informaţii, sugestii şi rezolvări pentru exerciţiile propuse în primele două părţi. Această parte oferă mai mult decât simpla rezolvare a unora dintre exerciţiile propuse. Aici se oferă, de asemenea, un important plus de* ***informaţie teoretică şi practică****, utilă în abordarea unor alte exerciţii ce s-ar încadra în aceeaşi problematică întâlnită în «preparator».*

Obiectivul *pe care îl dorim atins prin această lucrare este cunoaşterea temeinică, vehicularea şi prelucrarea performantă a informaţiei la acest obiect de studiu. Realizarea acestuia asigură* ***succesul*** *la toate formele de examinare şi evaluare prevăzute pe parcursul sau la finalul ciclului de învăţare, la* ***examenele de capacitate*** *cât şi la cele* ***de admitere*** *în ciclul următor de învăţământ.*

EDIŢIA 2002-2003 *a acestei lucrări este una din care s-au eliminat, în totalitate, micile scăpări; de asemenea, lucrarea a câştigat mult în omogenitate, rarefiindu-se acele unităţi prea dense pentru ritmul de lucru şi nivelul de pregătire al elevilor din ciclul gimnazial şi aducându-se* ***noi exerciţii, noi teste de evaluare*** *şi* ***noi subiecte pentru performanţă şcolară şi olimpiade*** *acolo unde a fost necesar; în plus, realizarea grafică şi calitatea tipografică ale lucrării sunt deosebite.*

Autorii

Scanned with OKEN Scanner

UNITĂȚI DE PREGĂTIRE

Unitatea de pregătire 1

☑ Universul cărții. Conținutul cărții. Importanța acesteia în viața omului
☑ Noțiuni de sintaxă. Tipuri de propoziții
☑ Fișa de bibliotecă. Fișa de lectură

I

Test de autocunoaștere: *„Cât de mult prețuiești cărțile?”*. Alege o singură variantă, la fiecare dintre întrebările de mai jos:

1. Dacă am bani, în primul rând îmi cumpăr:
a. cosmetice și accesorii vestimentare (deodorant, ojă, cercei, curea)
b. casete și CD-uri (cu muzică, filme, jocuri)
c. o carte.
2. Dacă primesc în dar o carte, primul meu gând este:
a. mai am una, la fel, în bibliotecă
b. nu cred c-am s-o citesc vreodată
c. îmi trebuia, abia aștept s-o citesc.
3. Am citit ultima carte, din proprie inițiativă:
a. demult, nu mai știu când
b. relativ recent, acum o lună-două
c. de curând, acum câteva zile.
4. Să-mi întocmesc o bibliotecă personală mi se pare:
a. bani aruncați aiurea
b. un semn de snobism
c. o necesitate.
5. Trebuind să citesc o anumită carte, mă interesez dacă:
a. s-a făcut film (să împrumut caseta)
b. a citit-o vreun cunoscut (să mi-o povestească)
c. o pot procura cât mai curând.

Scanned with OKEN Scanner

6. Să am multe cărți în camera mea reprezintă:

a. mai puțin spațiu pentru casete, postere și colecția de păpuși/de mașini

b. o modalitate de a crește în ochii musafirilor

c. o provocare de a citi cât mai mult.

Interpretarea testului: notează cu câte un punct fiecare răspuns *a* și *b*, iar cu două puncte fiecare răspuns *c*. Calculează totalul punctelor.

Între 6-9 puncte: nu prețuiești cartea și nu-i acorzi importanță în pregătirea ta; rezultatele școlare vor reflecta în curând acest dezinteres.

Între 10-12 puncte: știi să prețuiești o carte, te pasionează lectura și vrei să devii un intelectual rafinat. Ești pe drumul cel bun! Succes!

II

Se dă textul:

Fiecare pagină a abecedarului lui Ion Creangă era pentru mine un aspect nou, ca o turturică ori ca un colț de peisaj, și mi se fixa cu înlesnire în memorie. Lângă imagini se asociau și sunetele corespunzătoare. Așa că debitam pe de rost lecțiile legându-le de chipuri și sunete, fără a înțelege rostul acestui exercițiu. Era și asta o ispravă ca oricare alta. Era însă o ispravă sub care se ascundea un lucru pe care îl bănuiam fără să-l răzbesc. Aș fi dorit să-l pătrund și să-l răzbesc pentru că în anume cărți – altele – știam că se cuprind istorisiri și povești. Eram așa de mare amator și de unele și de altele, încât socoteam ca un mare noroc al vieții să ajung și eu în stăpânirea acestui mister.

(Mihail Sadoveanu – *Anii de ucenicie*)

Cerințe:

A. (literatură)

1. Numește cartea pe care naratorul a folosit-o pentru a învăța.

2. Așa cum reiese din textul dat, naratorul învăța:

a. să citească și să scrie

b. să compună texte

c. să predea alfabetul.

3. Transcrie și numește figura de stil folosită în prezentarea filelor primului manual.

4. Cuvintele *imagini* și *chipuri*, din text, se referă la:

a. ilustrațiile din manual

b. figuri de copii

c. literele corespunzătoare sunetelor.

Scanned with OKEN Scanner

5. Explică, în maximum trei rânduri, modul în care copilul își însușea lecțiile în primul an de școală.

6. În textul dat, dorința elevului era:

a. de a înțelege tainele cărților

b. de a desena

c. de a scrie o carte.

7. Scrie un sinonim contextual al verbului *a socoti*, utilizat în textul dat.

8. Explică, în maximum cinci rânduri, semnificația titlului fragmentului dat.

B. (limba română)

9. Selectează, din text, o propoziție enunțiativă propriu-zisă.

10. Construiește două propoziții enunțiative optative, dezvoltate, afirmative.

11. Propoziția *Ai mânca un măr?* este:

a. enunțiativă optativă, simplă, afirmativă

b. interogativă propriu-zisă, dezvoltată, negativă

c. interogativă optativă, dezvoltată, afirmativă.

12. Propoziția enunțiativă exclamativă, din enunțurile de mai jos, este:

a. La munte, frigul începe mai repede.

b. Când vei termina facultatea?

c. Ce interesantă piesă!

C. (comunicare)

13. Ordonează datele de mai jos, astfel încât să obții o fișă de bibliotecă:

București, Nuvele, 350 pag., 1971, Slavici Ioan, Ed. Minerva, AIV4501.

14. Alcătuiește fișa de bibliotecă pentru un volum de literatură română, astfel încât numele autorului selectat să înceapă cu aceeași literă ca a numelui tău de familie.

III

Se dă textul:

Visterie doldora de vise,
Fermecată ladă a Pandorei,
Unde toate duhurile-nchise
Schimbă-n aur plumbul închisorii.

Cât de veche, galbenă și roasă
Tu ne spinteci bezna suferinții,
Când te-avem în mână misterioasă
Teacă pentru săbiile minții.

(Vasile Voiculescu - *Cartea*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. (literatură)

15. Transcrie, din text, două metafore care fac referire la obiectul denumit în titlu.

16. Versul *Tu ne spinteci bezna suferinții* simbolizează importanța cărții, care aduce:

a. lumină în mintea și sufletul omului

b. senzația de suferință

c. impresia de greutate în înțelegere.

17. Explică semnificația versurilor, din text, *Când te-avem în mână misterioasă/ Teacă pentru săbiile minții.*

18. Analogia *cartea – visterie*, realizată de poet, simbolizează ideea că:

a. o carte reprezintă un spațiu închis

b. o carte costă foarte mult

c. o carte înseamnă bogăția spirituală.

19. Forma de genitiv-dativ *suferinții*, din text, este:

a. un arhaism morfologic

b. un arhaism lexical

c. un arhaism semantic.

B. (limba română)

20. Transcrie propoziția enunțiativă imperativă, din următoarele enunțuri, apoi modific-o, astfel încât să obții o propoziție enunțiativă propriu-zisă:

a. *Aș pleca mâine mai devreme.*

b. *Ce-a spus?!*

c. *Când te vei întoarce?*

d. *Mi-aș petrece concediul într-o zonă de munte.*

e. *Vino repede aici!*

21. Formulează o propoziție interogativă propriu-zisă, dezvoltată, afirmativă.

22. Se dă textul:

– Cine nu a adus cartea? întrebă profesorul, când intră în clasă..

Delimitează fraza în propoziții, arătând felul fiecăreia, după (a) scopul comunicării, (b) aspectul predicatului și după (c) alcătuire.

C. (comunicare)

23. Realizează o fișă de lectură cu cel puțin cinci citate din opera poetului Vasile Alecsandri, evidențiind structuri care conțin epitete.

Scanned with OKEN Scanner

24. Alcătuieşte o compunere de maximum o pagină în care să evidenţiezi importanţa cărţii, pornind de la versurile de mai jos:

Câmpul alb, oile negre;/Cin' le vede, nu le crede;/Cin' le paşte, le cunoaşte.

(Folclor)

Pentru autoevaluare, rezolvă exerciţiile numărul 3, 6, 8, 9, 12, 16, 18, 21, 22, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 2

- ☑ Literatura cultă. Literatura populară. Caracteristici. Asemănări. Deosebiri
- ☑ Raporturile de coordonare şi de subordonare în propoziţie şi în frază
- ☑ Situaţia de comunicare dialogată şi monologată. Organizarea formală a mesajului. Înlănţuirea elementelor verbale şi nonverbale în textul oral

I

Citeşte cu atenţie următorul text:

A fost odată ca niciodată, când n-ar fi, nu s-ar povesti: Când se potcovea puricele cu nouăzeci şi nouă de oca de fier şi tot îi sta călcâiul gol!

A fost odată un împărat harnic şi viteaz nevoie-mare, dar nemângâiat în căsnicie, că-mpărăteasa-i era stearpă; d-aia nu-i prea venea să stea p-acasă, ci începuse cu Crivăţul, stăpânul altei împărăţii, un război crâncen, pe moarte ori pe viaţă.

Crivăţul ar fi dorit pacea, că, pe lângă mulţime de treburi, avea trei băieţi şi-o fată năzdrăvană, tot atât de mare vrăjitoare ca mă-sa, iar de câteva săptămâni zmeoaica lui de nevastă rămăsese din nou grea c-o fată. Şi-i ardea să-şi vază de copii, să-şi mărite pe Smanda, să-şi îngrijească d-ale împărăţiei.

De optspre'ce ani duceau dânşii războiul, fără să se rămâie unul pe altul, când, într-o zi împărăteasa-i zise:

– Mie mi s-a urât cu aşa trai singuratic. De când ne-am luat, n-ai stat liniştit preţ d-o lună, că pururea te-am pomenit când la vânat, când la bătălie. Să mă las pe mine, da nu vezi că ni s-au părăginit şi derăpănat averile, că supuşii cârtesc d-atâta nepăsare pentru cârmuirea lor, că oastea ţi-e mică şi slabă? Ce folos să fii vânjos, dacă nu te pricepi şi la chivernisirea împărăţiei!

(*Făt-Frumos şi fata Crivăţului* – cules de G. Dem. Teodorescu)

Cerinţe:

A. (literatură)

1. Identifică, în text, două argumente prin care să demonstrezi că fragmentul dat aparţine unei opere literare.

2. Extrage, din text, două expresii/ locuţiuni verbale, prin care să evidenţiezi oralitatea stilului.

3. Explică, în maximum două rânduri, înţelesul construcţiei din text *pe moarte ori pe viaţă.*

Scanned with OKEN Scanner

4. Transcrie, din text, construcția care surprinde atitudinea supușilor din împărăția lui Crivăț.

5. Numește două motive pentru care Crivăț-Împărat dorea să încheie pacea.

6. Unește prin săgeți cuvintele din prima coloană cu sinonimele lor, din coloana a doua:

a se părăgini	urmași
stăpânul	cumplit
crâncen	solitar
copii	a se ruina
singuratic	conducătorul

7. Verbul *a lua,* din structura *de când ne-am luat,* este sinonim cu:

a. a cumpăra
b. a se căsători
c. a-și însuși.

8. Adjectivul *viteaz,* din text, este la gradul de comparație:

a. pozitiv
b. superlativ relativ de superioritate
c. superlativ absolut.

9. Construcția *fără să se rămâie* (*unul pe altul*) are sensul de:

a. fără să se rănească
b. fără să se răzbune
c. fără să se biruie.

10. Redactează o compunere, de cel mult 15 rânduri, în care să evidențiezi caracterul popular al fragmentului dat.

11. Subliniază, în exemplele de mai jos, varianta corectă:

singuratice/singuratece;
puricele/purecele;
călcâiul/câlcâiul;
căsnicie/căznicie;
optisprezece/optsprezece.

B. (limba română)

12. Încercuiește răspunsul corect, pentru fiecare serie de variante. Al doilea alineat al fragmentului, conține:

I. **a.** patru propoziții
b. cinci propoziții
c. șase propoziții.

II. **a.** două propoziții principale
b. trei propoziții principale
c. patru propoziții principale.

13. Transcrie, din text, cele două propoziții legate prin conjuncția *dar* și menționează felul raportului sintactic stabilit.

Scanned with OKEN Scanner

14. Construieşte trei enunţuri în care conjuncţia copulativă *şi* să lege:

a. nume predicative
b. complemente directe
c. propoziţii subordonate
d. atribute adjectivale
e. propoziţii principale.

15. Delimitează fraza *Şi-i ardea să-şi vază de copii, să-şi mărite pe Smanda, să-şi îngrijească d-ale împărăţiei,* arătând felul propoziţiilor.

16. Transcrie propoziţia principală, din enunţul *De când ne-am luat, n-ai stat liniştit preţ d-o lună.*

17. Numeşte tipul de relaţie întâlnit în fraza dată în exerciţiul 16. [ ]

18. Construieşte o frază în care să apară două propoziţii principale, aflate în raport de coordonare conclusivă.

C. (comunicare)

19. Dramatizează, în faţa clasei, fragmentul de vorbire directă, preluând rolul împărătesei, astfel încât în cel mult două minute să monologhezi pe tema din fragment, intercalând elemente nonverbale în textul oral. (Atenţie la mimică, gesturi, poziţia mâinilor, a capului etc.!)

20. Formează cu un coleg (o colegă) o echipă, astfel încât să-i interpretaţi în faţa clasei pe împăratul Crivăţ şi pe soţia acestuia. Construieşte un dialog, în continuarea fragmentul dat (8-10 replici), în care elementele verbale să se împletească şi cu elemente nonverbale.

21. Imaginează-ţi următoarea situaţie de comunicare monologată: eşti solul trimis de împăratul Crivăţ, la palatul rivalului său. Ai la dispoziţie două minute pentru a prezenta oral, mesajul de pace al stăpânului tău. (Atenţie! Nu ai voie să apelezi la elemente nonverbale!)

II

Se dă textul:

În vremea veche, pe când oamenii, cum sunt ei azi, nu erau decât în germenii viitorului, pe când Dumnezeu călca încă cu picioarele sale sfinte pietroasele pustii ale pământului, - în vremea veche trăia un împărat întunecat şi gânditor ca meazănoaptea şi avea o împărătească tânără şi zâmbitoare ca miezul luminos al zilei.

Cincizeci de ani de când împăratul purta război c-un vecin al lui. Murise vecinul şi lăsase de moştenire fiilor şi nepoţilor ura şi vrajba de sânge. Cincizeci de ani, şi numai împăratul trăia singur, ca un leu îmbă-

Scanned with OKEN Scanner

trânit, slăbit de lupte și suferințe, - împărat, ce-n viața lui nu râsese niciodată, care nu zâmbea nici la cântecul nevinovat al copilului, nici la surâsul plin de amor al soției lui tinere, nici la poveștile bătrâne și glumețe ale ostașilor înălbiți în bătălie și nevoi. Se simțea slab, se simțea murind și n-avea cui să lase moștenirea urii lui. Trist se scula din patul împărătesc, de lângă împărăteasa tânără – pat aurit, însă pustiu și nebinecuvântat – trist mergea în război cu inima neîmblânzită, – și împărăteasa, rămasă singură, plângea cu lacrimi de văduvie singurătatea ei.

(Mihai Eminescu – *Făt-Frumos din lacrimă*)

Cerințe:

A. (literatură)

22. Notează două argumente prin care să justifici că fragmentul dat aparține genului epic.

23. Numește momentul subiectului prezentat în fragmentul dat.

24. Transcrie doi termeni antitetici, din primul alineat.

25. Menționează două trăsături de caracter ale împăratului, pe baza fragmentului dat.

26. Explică, în cel mult cinci rânduri, înțelesul asemănării împăratului cu *un leu îmbătrânit*.

27. În fragmentul dat, se repetă anumite construcții (*cincizeci de ani ... cincizeci de ani; trist ... trist*). Scrie, în cel mult trei enunțuri, sentimentele transmise prin aceste repetiții.

28. Extrage, din text, două neologisme, indicând pentru fiecare câte un sinonim.

29. Transcrie, din text, o inversiune și comentează, în trei rânduri, efectul stilistic produs.

30. Explică, în cel mult trei rânduri, înțelesul construcțiilor din text: *poveștile bătrâne, ostași înălbiți de bătălie*.

31. Redactează o compunere, de cel mult zece rânduri, în care să evidențiezi, pe baza textului dat, cel puțin două caracteristici ale literaturii culte.

B. (limba română)

32. Transcrie, din text, o frază în care toate propozițiile sunt principale.

33. Primul *și* din text, leagă:

a. două propoziții principale
b. două nume predicative
c. două atribute adjectivale.

34. Construcția din text *murise vecinul* constituie:

a. o propoziție eliptică
b. o propoziție simplă
c. nu este propoziție.

Scanned with OKEN Scanner

35. În prima frază a textului, sunt:

a. numai propoziții principale

b. două propoziții principale și restul secundare

c. trei propoziții principale.

36. Construiește o frază după schema:

1. P.P.*
2. P.S. (1)
3. P.P.
4. P.S. (3)

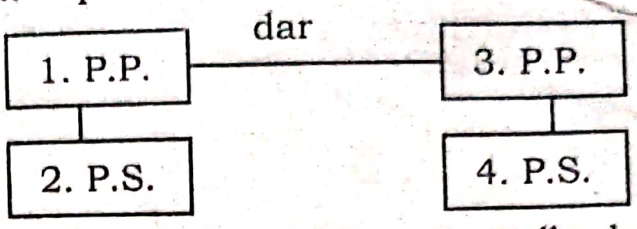

37. Stabilește, printr-o schemă cu săgeți, raporturile de subordonare care se stabilesc în propoziția *Am cerut ieri prietenului de acolo o carte de aventuri.*

38. Dezvoltă propoziția *Electronistul va lucra*, adăugând subiectului doi determinanți/două elemente subordonate, iar predicatului trei determinanți/trei elemente subordonate.

.....

.....

C. (comunicare)

39. Lucrează în echipă următoarea situație de comunicare dialogată: sunteți împăratul și împărăteasa din fragmentul dat. Folosind dialogul formal (ton protocolar, formule de inițiere și de încheiere a dialogului, limbajul oficial, reverențios) și având la dispoziție cel mult patru replici pentru fiecare personaj, organizați o discuție pe tema necesității păcii și a bunei vecinătăți.

40. Imaginează-ți următoarea situație de comunicare: ești împăratul și te afli singur, în palat. Organizează un monolog, de cel mult două minute, pe tema bătrâneții și a lipsei unui moștenitor, folosind și elemente nonverbale (mișcări ale capului, ale corpului, mimică adecvată, gesturi sugestive etc.)

---

* P.P. – propoziție principală
P.S. – propoziție subordonată/ secundară

Scanned with OKEN Scanner

III

Citeşte cu atenţie versurile de mai jos:

Manea mi-o videa,
Inima-i plângea,
Şi iar se-nchina,
Şi iar se ruga:
– Suflă, Doamne,-un vânt,
Suflă-l pe pământ,
Brazii să-i despoaie,
Munţii să răstoarne,
Mândra să-mi întoarne,
Să mi-o-ntoarne-n cale,
S-o ducă de vale!
Domnul se-ndura,
Ruga-i asculta
Şi sufla un vânt,
Un vânt pre pământ,
Paltini că-ndoia,
Brazi că despoia,
Munţii răsturna,
Iară pe Ana
Nici c-o întorna!
Ea mereu venea,
Pe drum şovăia
Şi s-apropia,
Şi amar de ea,
Iată c-agiungea!

(*Monastirea Argeşului*)

Cerinţe:

A. (literatură)

41. Indică forma literară a cuvintelor din text: *videa, să, pre, despoia, agiungea.*

42. Scrie câte două sinonime pentru cuvintele din text: *să îndoaie, mândra, rugă, şovăia, drum.*

43. Comentează, în cel mult trei rânduri, efectul stilistic al construcţiei *amar de ea.*

44. Caracterul popular al textului dat este pus în evidenţă prin faptul că:

a. se referă la viaţa ţărănească
b. are autor anonim
c. dialoghează mai multe personaje.

45. Interjecţia *iată*, din text, marchează:

a. oralitatea
b. comicul de limbaj
c. dinamismul acţiunii.

46. Folosirea, în text, a verbelor la modul conjunctiv, sugerează:

a. o visare
b. o rugăminte
c. o ameninţare.

47. Precizează măsura şi rima versurilor 8-11, din textul dat.

48. Citeşte afirmaţiile următoare şi completează casetele cu litera **A** (adevărat) sau **F** (fals), după cum este cazul:

a. literatura populară are caracter anonim [ ]
b. literatura cultă este o sursă de inspiraţie pentru literatura populară [ ]

Scanned with OKEN Scanner

c. literatura cultă are caracter colectiv ☐
d. literatura populară are un caracter oral ☐
e. limba operelor populare este clară, concisă, folosind numai termeni concreți ☐
f. mai mult decât lirica populară, cea cultă folosește ambiguitatea termenilor, sugestivitatea, imprecizia exprimării. ☐
g. operele populare nu cunosc variante ☐
h. Mihai Eminescu a fost un mare admirator al folclorului nostru. ☐
i. versurile populare au, de obicei, ritm trohaic ☐
j. operele populare nu au caracter sincretic ☐
k. mulți scriitori s-au inspirat din literatura populară ☐
l. în lirica populară, figurile de stil sunt mai numeroase decât în cea cultă ☐
m. versurile populare au, de obicei, măsură scurtă ☐
n. în versurile populare, nu predomină monorima și rima împerecheată ☐;
o. în literatura populară legătura om-natură nu este foarte puternică ☐
p. cel mai des, versurile populare încep cu construcția *foaie/ frunză verde* ☐.

49. Justifică, în cel mult trei rânduri, utilizarea lui *și* ca element specific literaturii populare, făcând referire la textul dat.

B. (limba română)

50. Transcrie, din textul dat, versul format numai dintr-un predicat.

51. Alcătuiește două fraze, astfel încât verbele *a se ruga* și *a ploua* să se afle în raport de coordonare conclusivă, respectiv în raport de subordonare.

52. Construiește două propoziții care să respecte schemele **a** și **b** de subordonare:

a. *subiect* ⟷ *predicat*
atr.subst.prep.ac. — c.c.l.. — c.c.t.
atr.adj.

b. *predicat*
c.c.t. — c.d.
atr. adj.

53. Analizează sintactic prima, a doua și a treia propoziție din textul dat, arătând raporturile stabilite între ele.

Scanned with OKEN Scanner

C. (comunicare)

54. Ordonează, prin numere de la 1 la 5, enunțurile de mai jos, astfel încât să obții un monolog pe tema *Timpul liber al elevului*:

[2] Astfel, un parc bine îngrijit, o sală de sport echipată modern, un bazin de înot, un cinematograf sau o pistă pentru biciclişti şi roleri sunt locuri în care copilul se poate detaşa de problemele apărute la şcoală sau în familie.

[4] Toată lumea este de acord că un copil (un elev, mai ales!) are absolută nevoie de timp de odihnă, pentru relaxare sau pentru activități uşoare, hobby-uri.

[5] Aici, el leagă prietenii, formează echipe şi stabileşte altfel de relații cu cei din jur decât la şcoală sau în familie.

[3] Felul în care copilul foloseşte acest timp liber trebuie să stea în atenția familiei şi a şcolii, dar şi a altor factori şi instituții din comunitate.

[1] De aceea, timpul liber al copilului trebuie avut în vedere de către adulți.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 1, 2, 12, 22, 30, 37, 48, 52, 54, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 3

- ☑ Scrierile S.F. Raportul realitate–ficțiune. Tematica S.F. Lexicul literaturii S.F.
- ☑ Vocabularul. Mijloacele de îmbogățire a vocabularului
- ☑ Memoriul de activitate

I

Citeşte cu atenţie textul dat:

– Când dispui de computere atât de avansate, nu e prea greu să prevezi o serie de evenimente sociale sau fenomene naturale de mare amplitudine... în ceea ce priveşte faptele mărunte... Vi se pare imposibil să fie... „ajutate" să se petreacă, în conformitate cu aşa-zisa „premoniție transtemporală"?...

Bruno nu a mai spus nimic. Argumentele susținătorului erau perfect logice; tot ce crezuse despre transtemporalitate se năruia de la sine. Era pe punctul să accepte, când...

– Şi cu cronovoiajul nostru pentru nuntă cum rămâne? Am fost noi înşine acolo, în viitor, am văzut, am trăit... Te pomeneşti că şi noi, Stella şi cu mine, suntem nişte şarlatani?...

– Nu şarlatani, ci victime de şarlatani, credatore Chrystal. Amintiri false încurcate cu ajutorul unui program de sugestionare.

- Dar de ce? Numai pentru a scoate stili de la noi? O puteau face şi altfel, există şi turism obişnuit pe lumea asta...

- Da, numai că acela este real... Şi, pentru aceasta, lipsit de rezultate practice...

– Ce vreți să spuneți ?

– Cronoturismul, dincolo de câştigurile considerabile pe care le prilejuia, mai avea un scop, mult mai subtil...

(Mihnea Columbeanu – *Eternul purgatoriu*)

Cerinţe:

A. (literatură)

1. Justifică, prin două argumente, că fragmentul dat aparține unei opere S.F.

2. Extrage, din text, cinci termeni specifici literaturii de anticipație.

3. Exprimă-ți părerea legată de faptul că unii termeni, din textul dat, nu apar în dicționarele explicative.

4. Transcrie, din fragmentul dat, numele proprii.

5. Numele personajelor din text, sunt:

Scanned with OKEN Scanner

a. comune mai multor populații
b. specifice românilor
c. specifice populațiilor de la Polul Sud.

6. În text, se face referire la un *turism obișnuit, real,* dar și la un alt tip de turism. Cum îți imaginezi cele două feluri de turism? Organizează răspunsul în cel mult patru enunțuri.

7. Scrie două elemente, din text, care aparțin realului și două care aparțin ficțiunii.

8. Scrie trei asemănări între operele S.F. și basm.

B. (limba română)

9. Încercuiește, în enunțul următor, cinci cuvinte care fac parte din vocabularul fundamental al limbii române: *Când dispui de computere atât de avansate, nu e prea greu să prevezi o serie de evenimente sociale sau fenomene naturale de mare amplitudine...*

10. Scrie cum s-au format cuvintele din text: *a prevedea, astfel, susținător, numai, a prilejui.*

11. Grupează, prin săgeți, perechile de arhaisme și neologisme din coloanele de mai jos:

a. vistiernic	•	• supliciu
b. hatman	•	• reclamație
c. jalbă	•	• garanție
d. caznă	•	• bancher
e. zălog	•	• general.

12. Alcătuiește cinci enunțuri în care să folosești (corect!) cuvintele: *fortuit, lucrativ, aleatoriu, vindicativ, inoportun.*

13. Formează câmpul lexical al substantivului *piatră* (3 termeni).

14. Încercuiește numai termenii care fac parte din familia lexicală a substantivului *piatră*: (vf.) Piatra-Arsă, petrecanie, Pietraru, pietroi, Pietroiu, pietate, petrografie, (vf.) Pietricica, petiție.

15. Explică schimbarea valorii gramaticale a cuvintelor subliniate în exemplele de mai jos:

Ceilalți oameni treceau pe aleile desfrunzite ale parcului, fără să-l observe pe micuț. Era greu pentru el să găsească niște doamne bine, care să-l ia și să-l îngrijească. Înapoia tufișului de liliac, vrăbiuțele îl compătimeau.

16. Evidențiază, prin subliniere, forma corectă din următoarele perechi de cuvinte compuse: a bine-cuvânta/a binecuvânta; prim-ministru/primministru; prea-sfânt/preasfânt; ne-mai-văzut/nemaivăzut; floarea-soarelui/floarea soarelui; câine-lup/câine lup; câte-odată/câteodată; cardio-vascular/cardiovascular, Buna-Vestire/Buna Vestire; gura-leului/gura leului.

Scanned with OKEN Scanner

17. Obține, prin derivare cu prefix, antonime de la următoarele cuvinte: corect, satisfăcător, a împacheta, moral, egal, a face, folosit, cert, gratitudine, milos.

18. Scrie cinci exemple de plante a căror denumire e formată prin compunere.

C. (comunicare)

19. Eşti redactorul-şef al revistei şcolii. În această calitate, ți s-a cerut să întocmeşti un memoriu de activitate pentru semestrul al doilea al anului şcolar încheiat. Redactează materialul solicitat, în cel mult 25 de rânduri, având grijă să enumeri tot ce a însemnat reuşită în activitatea redacției. (De exemplu: rubricile cele mai citite; ce sondaje de opinie ați organizat în şcoală, ce premii a obținut revista la concursurile de profil; la ce cazuri sociale ați ajutat, în ce situații ați intervenit pe lângă biserică, primărie etc. pentru soluționarea unor cazuri de abandon şcolar, de încălcare a drepturilor copilului etc.)

II

Citeşte cu atenție următorul text:

– Rattray, directorul astroportului, spunea că făpturile astea ar fi în stare să descopere cu propriile lor mijloace zborul interstelar.

– Aşa e. Şi uite cum se duc de râpă frumoasele teorii privitoare la raportul dintre metabolismul bazat pe oxigen şi nevoia de explorare spațială... Totuşi, nu despre asta e vorba. Voiam să spun, reluă bin Ishmael mai vioi, că stellarienii, care i-au descoperit din întâmplare, nu aveau în expediția lor nici lingvişti, nici semanticieni. Aşa că au ales calea cea mai uşoară şi i-au învățat pe taucetieni anglica.

– Credeam că vorbesc între ei pe cale subsonică, am obiectat.

– Aşa şi fac. Stellarienii au înjghebat la repezeală câteva transformatoare sonice şi au intrat în contact cu ei. Prietena dumitale avea şi ea unul, pe care l-am trimis la atelier, pentru a fi copiat. Oricum taucetienii se află la stadiul multiligual, dar îşi pot da seama că anglica, limbă concepută artificial pentru a corespunde cât mai bine realității, le poate fi mult mai utilă decât oricare dintre limbile lor. Da, da, sunt de departe cele mai inteligente ființe pe care le-am întâlnit până acum.

– Cu excepția, totuşi, a regulienilor, am precizat.

(John Brunner – *Răbdarea timpului*)

Cerințe:

A. (literatură)

20. Extrage, din text, numele populațiilor la care se face referire.

21. Explică, în cel mult trei rânduri, înțelesul construcției *metabolismul bazat pe oxigen.*

Scanned with OKEN Scanner

22. Justifică, prin două argumente, că fragmentul dat aparține genului epic.

23. Argumentează, în cel mult patru rânduri, că textul dat este o scriere S.F.

24. Numește modul de expunere folosit în fragmentul de mai sus.

25. Redactează o compunere, de cel mult cinci rânduri, în care să expui părerea ta despre modul de funcționare a *transformatorului sonic*, despre care se vorbește în text.

26. Numește limba artificială, concepută de specialiști, și formulează o părere personală despre importanța acesteia. La ce limbă crezi că se face trimitere? De ce?

B. (limba română)

27. Explică modul de formare a cuvintelor din text: *astroport, repezeală, decât, a relua, subsonică.*

28. Formează cuvinte, folosind următoarele elemente de compunere savantă (prefixoide și sufixoide):

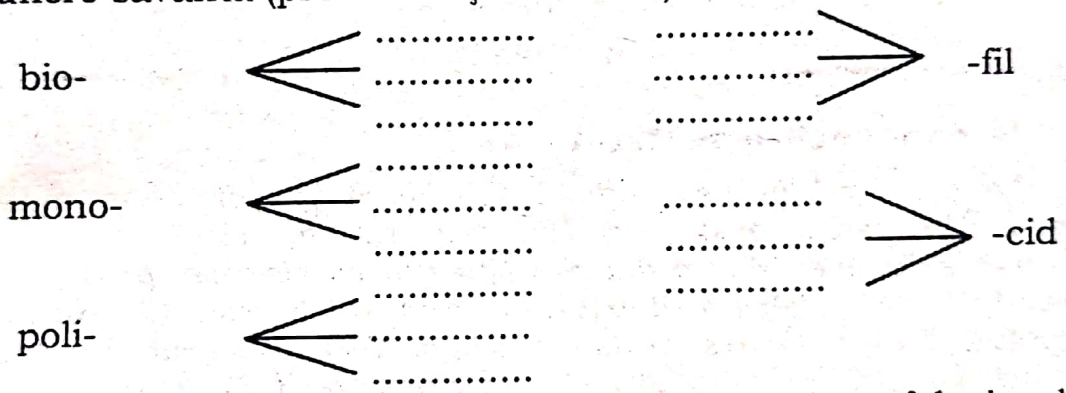

29. Evidențiază, în enunțuri, câte două valori morfologice diferite pentru fiecare dintre cuvintele: *lui, un, a, i, de.*

30. Construiește derivate parasintetice de la cuvintele: *pachet, văl, boboc, pădure, povară.*

31. Din seria de cuvinte de mai jos, subliniază-le numai pe cele obținute prin derivare cu prefix: *oprire, a reteza, vremelnic, unic, a prepara, a pregeta, a prelucra, a retrage, a refuza, a preciza, a regreta, auriu, hagiu, a reda, relief, a repezi, a retopi, revedere.*

32. Scrie etapele succesive de derivare, prin care s-au obținut următoarele cuvinte: *olteancă, orășenesc, florăreasă, fugarnic, neprietenos* (lucrează după modelul dat):

Model: pădureancă<pădurean<pădure (sau)
pădure>pădurean>pădureancă

Scanned with OKEN Scanner

33. Încercuieşte varianta corectă, din următoarea serie de cuvinte derivate: dezlânat/deslânat, dezmembrat/desmembrat, dezvelit/desvelit, dezgheț/desgheț, înnoire/înoire, răzbătut/răsbătut, înnorat/înorat, încarcera/incarcera, a înălbi/a înnălbi, înnamorat/înamorat.

34. Formează substantive colective, folosind sufixele: *-ărie, -iş, -ime, -et, -işte.*

35. Transcrie următoarea adresă, operând toate abrevierile posibile:

Destinatar: Domnului doctor inginer Adrian Ionescu, județul Suceava, comuna Moldovița, strada Unirii, numărul 16, blocul P.3, scara A, etajul 2, apartamentul 6, codul 5973.

36. Obține, prin derivare:

a. verbe, de la interjecțiile: *hâț!; tic!* .....

b. adjective de la substantivele: *aur; vişină* .....

c. adverbe de la substantivele: *părinte; piept* .....

37. Subliniază forma literară corespunzătoare pentru fiecare dintre arhaismele şi regionalismele de mai jos:

a hârjoni: a răni, a tachina, a răzui.

pală: adiere, ofilire, oboseală.

herb: cerb, iarbă, blazon.

maramă: saramură, eşarfă, marmură.

a deşela: a se încovoia, a înşela, a îndesi.

38. Transcrie din dicționar sensul următoarelor neologisme şi alcătuieşte enunțuri cu ele: *a exonera, a insera, salutar, mercantil, infantil.*

C. (comunicare)

39. Eşti conducătorul echipei de dansuri a şcolii. În această calitate, trebuie să redactezi un memoriu de activitate pentru anul şcolar încheiat. Memoriul trebuie să cuprindă, în cel mult 20 de rânduri: cele mai importante spectacole; premii obținute la diferite întreceri; în ce localitate (şcoli) ați fost invitați pentru a da reprezentații, reacția comunității, tot ce ați făcut valoros în anul şcolar încheiat etc.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 1, 7, 8, 10, 17, 28, 29, 37, 38, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 4

☑ Narațiunea. Conceptul de narațiune. Componentele unei narațiuni. Acțiune. Personaje. Plasarea acțiunii în timp și în spațiu. Ipostazele naratorului în text. Acțiunea și redarea ei prin grupul verbal

☑ Categorii semantice. Sinonime. Antonime. Paronime. Pleonasmul

☑ Organizarea dialogului formal și a dialogului informal

I

Citește cu atenție textul următor:

În Câmpia Dunării, cu câțiva ani înaintea celui de-al doilea război mondial, se pare că timpul era foarte răbdător cu oamenii; viața se scurgea aci fără conflicte mari.

Era începutul verii.

Familia Moromete se întorsese mai devreme de la câmp. Când ajunseseră acasă, Paraschiv, cel mai mare dintre copii, se dăduse jos din căruță, lăsase pe alții să deshame și să dea jos uneltele, iar el întinsese pe prispă o haină veche și se culcase peste ea gemând. La fel făcuse și al doilea fiu, Nilă; intrase în casă și, după ce se aruncase într-un pat, începuse și el să geamă, dar mai tare ca fratele său, ca și când ar fi fost bolnav. Al treilea băiat se furișase în grajdul cailor, se trântise în iesle să nu-l găsească nimeni, iar cele două fete, Tita și Ilinca, plecaseră repede la gârlă să se scalde.

Rămas singur în mijlocul bătăturii, Moromete, tatăl, trăsese căruța sub umbra mare a celor doi salcâmi de lângă poarta grădinii și apoi ieșise și el la drum cu țigara în gură.

(Marin Preda - *Morometii*)

Cerințe:

A. (literatură)

1. Verbul *a nara* este sinonim cu:

a. a descrie

b. a povesti

c. a scrie.

2. Argumentează, în cel mult patru rânduri, că fragmentul dat aparține unei opere epice.

3. Rezumă, în cel mult patru rânduri, fragmentul dat.

4. Naratorul relatează acțiunea la persoana:

a. I

b. a II-a

Scanned with OKEN Scanner

c. a III-a.

5. Identifică două elemente prin care fragmentul dat poate constitui o expoziţiune.

6. Rescrie, din text, secvenţele care permit localizarea acţiunii în timp şi spaţiu.

7. În fragmentul dat, modul de expunere predominant este:

a. dialogul

b. descrierea

c. naraţiune.

8. Structura narativă a fragmentului se bazează pe:

a. multitudinea verbelor de mişcare

b. denumirile obiectelor din gospodăria ţărănească

c. scurte secvenţe descriptive.

9. În text, au fost utilizate verbe la timpul mai mult ca perfect pentru că:

a. sunt numite acţiunile unei familii de ţărani agricultori

b. o serie de acţiuni sunt plasate, astfel, într-un plan temporal anterior faţă de momentul relatării propriu-zise

c. familia muncise foarte mult la câmp.

10. Alege, prin subliniere, varianta corectă.

Personajele literare, prezente în text, sunt:

a. personaje individuale

b. personaje colective.

11. Extrage, din text, o construcţie de şapte cuvinte din care să reiasă motivul pentrů care naratorul consideră că *timpul era foarte răbdător cu oamenii.*

12. La nivel lexical, naratorul foloseşte cuvinte care sugerează:

a. dimineaţa unei zile la începutul verii

b. agitaţia unei familii numeroase, ţărăneşti

c. oboseala unei familii după o zi de câmp.

13. Exprimă-ţi părerea, în cel mult 25 de cuvinte, în legătură cu motivul pentru care Nilă gemea *ca şi când ar fi fost bolnav.*

B. (limba română)

14. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele, din text:

răbdător ☐ *conflict* ☐

gemând ☐ *se furişase* ☐

bătătură ☐

15. Scrie câte un antonim pentru cuvintele, din text:

începutul ☐ *devreme* ☐

copii ☐ *să deshame* ☐

plecaseră ☐

16. Uneşte, prin săgeţi, expresia/locuţiunea verbală din prima coloană de sinonimul ei din cea de-a doua coloană:

Scanned with OKEN Scanner

a da din colț în colț •	• a lenevi
a-şi da arama pe față •	• a se strădui
a tăia frunză la câini •	• a se eschiva
a o mierli •	• a se demasca
a se face luntre şi punte •	• a muri

17. Indică un sinonim adjectival pentru fiecare dintre următoarele sintagme: care se sparge uşor, care a suferit o pierdere de apă, care se trezeşte devreme, care nu are cetățenia nici unui stat, care se închide perfect.

18. Scrie câte un antonim neologic şi câte un antonim din fondul principal lexical, pentru fiecare dintre cuvintele date, după modelul:

amic	=	vrăjmas	↔	*prieten*
.....	=	corect	↔	.....
.....	=	a se naşte	↔	.....
.....	=	sărăcie	↔	.....
.....	=	înțelegere	↔	.....
.....	=	prietenie	↔	.....

19. Subliniază varianta corectă, dintre perechile de paronime de mai jos:

În aceşti munți am explorat multe caverne/taverne.

La intrarea Sandrei în clasă, s-a aşternut o tăcere glaciară/glacială.

Tata vrea să cumpere o jantă/o geantă nouă pentru autoturismul său.

Gagi a inserat/a înserat, în ultima clipă, încă un aliniat/alineat în articolul acesta.

20. Transcrie enunțurile următoare, eliminând pleonasmele întâlnite:

Mai repetați, vă rog, încă o dată, adresa! Am ieşit afară din atelier. Aversele de ploaie dăunează mediului înconjurător. Pomii fructiferi trebuie replantați din nou. Frigul hibernal al iernii persistă mult.

C. (comunicare)

21. Se dă următoarea situație de comunicare: cele două fete ale lui Moromete, Tita şi Ilinca, au pornit spre gârlă. Pe drum, vorbesc despre plăcerea scăldatului într-o zi călduroasă de vară. Construieşte un dialog informal, între cele două surori, de cel mult opt replici (ținând cont de elementele limbajului familiar).

Scanned with OKEN Scanner

22. Ți se cere să-ți imaginezi că ești primarul din comuna lui Moromete. Ai venit la acesta, pentru a-i cere să plătească dările către stat. Organizează un dialog formal, de cel mult zece replici, între tine, primar, și Moromete (ai grijă să folosești un ton politicos, impus de statutul social; să folosești formule de adresare adecvate situației; să elimini din dialog elementele nonverbale).

II

Citește cu atenție următorul text:

Vorbind așa, au ajuns aproape de Tecuci, unde poposiră lângă o dumbravă.

– Doamne, zise un aprod apropiindu-se, niște boieri sosind acum cer voie să se înfățișeze la măria-ta.

– Vie, răspunse Alexandru.

Curând intrară, sub cortul unde el ședea încongiurat de boierii și căpitanii săi, patru boieri, din care doi mai bătrâni, iar doi juni. Aceștii erau vornicul Moțoc, postelnicul Veveriță, spătarul Spancioc și Stroici.

Apropiindu-se de Alexandru-vodă, se închinară până la pământ, fără a-i săruta poala, după obicei.

– Bine-ați venit, boieri! Zise acesta silindu-se a zâmbi.

– Să fii măria-ta sănătos, răspunseră boierii.

–Am auzit, urmă Alexandru, de bântuirile țării și am venit s-o mântui; știu că țara m-așteaptă cu bucurie.

– Să nu bănuiești, măria-ta, zise Moțoc, țara este liniștită, și poate că măria-ta a auzit lucrurile precum nu sunt; căci așa este obiceiul norodului nostru, să facă din țânțar armăsar. Pentru aceea obștea ne-au trimis pre noi să-ți spunem că norodul nu te vrea, nici nu te iubește, și măria-ta să te întorci înapoi ca...

– Dacă voi nu mă vreți, eu vă vreu, răspunse Lăpușneanul, a căruia ochi scântieră ca un fulger, și dacă voi nu mă iubiți, eu vă iubesc pre voi, și voi merge ori cu voia, ori fără voia voastră.

(Costache Negruzzi – *Alexandru Lăpușneanul*)

Cerințe:

A. (literatură)

23. Demonstrează, în patru rânduri, că fragmentul dat aparține unei opere epice.

24. Transcrie, din text, o secvență de cel mult cinci cuvinte, care indică locul acțiunii.

25. Explică, în cel mult două rânduri, valoarea stilistică a verbelor la gerunziu, din fragmentul dat.

26. Scrie două elemente, din text, care ajută la plasarea acțiunii în timp.

Scanned with OKEN Scanner

27. În fragmentul dat, modurile de expunere folosite sunt:
a. narațiunea și descrierea
b. descrierea și dialogul
c. dialogul și narațiunea.

28. Propoziția *zise acesta silindu-se a zâmbi,* aparține:
a. autorului
b. naratorului
c. personajului.

29. Verbul *a mântui,* din construcția *am venit s-o mântui,* este sinonim cu:
a. s-o termin
b. s-o salvez
c. s-o binecuvântez.

30. Construcția *fără a-i săruta poala, după obicei,* arată că boierii:
a. nu-l agreau pe vodă
b. voiau să schimbe obiceiurile de la acea vreme
c. erau prea bătrâni și nu se puteau apleca.

31. Verbul *vie,* din text, este la modul:
a. imperativ
b. conjunctiv
c. indicativ.

32. Indică formele literare ale cuvintelor, din text: *încongiurat, aceştii, vreu, a căruia, scântieră.*

33. Subliniază numai arhaismele, dintre cuvintele de mai jos: *țară, militar, vornic, postelnic, spătar, popas, hatman, căminar, îmbrăcăminte.*

34. Justifică, în două rânduri, rolul stilistic al arhaismelor, din textul dat.

35. Exprimă-ți părerea, în cel mult cinci rânduri, în legătură cu trăsăturile de personalitate ale domnitorului, sugerate în ultima replică a textului.

B. (limba română)

36. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele din text: *doamne, poposiră, juni, se închinară, silindu-se.*

37. Expresia *a face din țânțar armăsar* este antonimă cu:
a. a exagera, a mări
b. a micșora, a diminua
c. a egaliza, a uniformiza.

38. Extrage, din fragmentul dat, un pleonasm.

39. Explică greșelile din următoarele construcții și reformulează corect enunțurile:
Producția a scăzut, față de anul trecut, în procent de 12%.
.....

Scanned with OKEN Scanner

Americanii au aselenizat pe lună.

.....

Andra e bolnavă de otită la urechi.

.....

Dragoş are o ortografie corectă.

.....

Simona prevedea dinainte grindina şi inundaţiile.

.....

40. Construieşte enunţuri, pentru fiecare dintre paronimele de mai jos: test/text; numeral/numerar, a tasa/a taxa, cazual/cauzal; complement/compliment.

41. Notează cu **C** (corect) sau cu **E** (eronat), după caz, fiecare enunţ dat (atenţie la folosirea corectă a paronimelor).

a. Valea Jiului este o zonă *carbonieră*. ☐

b. Andrei este *original* din Ardeal. ☐

c. Un zăcământ *carbonifer* a fost dat în exploatare. ☐

d. În Biblie se vorbeşte despre păcatul *originar*. ☐

e. Victor lucrează în industria *minieră*. ☐

42. Scrie sinonimul potrivit pentru verbul *a porni*, din enunţurile de mai jos:

a. Maşina *a pornit* în viteză. .....

b. Ana şi Ioana *vor porni* în excursia visată. .....

c. Vlad şi Bogdan *sunt porniţi* împotriva fumatului .....

d. Eu *am pornit* o afacere îndrăzneaţă. .....

e. Ploaia *s-a pornit* din senin. .....

C. (comunicare)

43. Subliniază varianta corectă:

În fragmentul dat, dialogul este formal/informal.

44. Argumentează, în şase-opt rânduri, alegerea făcută la exerciţiul 43.

III

Citeşte cu atenţie următorul text:

– Să ştii dumneata, prietine Leonte! strigă răzăşul zbârlindu-şi mustaţa tuşinată. Asemenea cal uscat şi tare nu ştie de nevoie, nici de trudă. La mâncare se uită numai c-un ochi şi nu se supără când îl las neadăpat. Şi şaua parcă-i crescută dintr-însul. Aista-i cal dintr-o viţă aleasă. Se trage dintr-o iapă tot pintenoagă, cu care m-am fudulit eu în tinereţele mele şi la care s-a uitat cu mare uimire chiar măria sa Vodă Mihalache Sturza...

– Cum s-a uitat cu uimire, cucoane Ioniţă? Era tot aşa de slabă?

– Se-nţelege. Asta-i o poveste pe care aş putea să v-o spun, dacă m-ascultaţi...

Scanned with OKEN Scanner

– Cum să n-ascultăm, cucoane Ioniță? Mai ales o poveste din vremea lui Mihai Vodă Sturza!

– Și mai ales din vremea tinereților mele..., răspunse răzașul, serios. Pe vremea aceea, tot în acesta loc ne aflam, în preajma focurilor și a carălor cu must, cu alți oameni care acuma-s oale și ulcele; și-n jurul nostru umbla Ancuța cealaltă, mama acesteia, care și ea s-a dus într-o lume mai puțin veselă. În vremea aceea stam eu necăjit foarte, într-o zi, în ușa hanului, cu oala în mâna stângă și cu frâul iepei în dreapta... Și Ancuța cealaltă ședea ca și asta, tot în locul acela, rezemată de ușorul ușii, și asculta ce spuneam eu... Ce voi fi spus atunci nu știu, - au fost vorbe care au zburat ca și frunzele de toamnă...

(Mihail Sadoveanu – *Iapa lui Vodă*)

Cerințe:

A. (literatură)

45. În acest fragment este utilizat procedeul inserției (povestirea în ramă). Explică, în cel mult șase rânduri, în ce constă acest procedeu de tehnică literară.

46. În ultima sa replică, Ioniță începe o povestire. Redactează o compunere, de cel mult zece rânduri, în care să evidențiezi alternanța planurilor temporale.

47. Selectează, din text, construcțiile care fac trecerea între cele două povestiri.

48. Menționează elementele de legătură/de corespondență ale celor două povestiri.

49. Reliefează, în cel mult două rânduri, valoarea stilistică a cuvântului *și* în fragmentul dat.

50. Numește modul de expunere predominant în fragmentul dat.

51. Explică, în cel mult două enunțuri, modalitatea prin care numele Mihai Sturza constituie un reper temporal.

52. Argumentează, în două rânduri, ideea că numele Mihai Sturza ar putea și fi un reper spațial.

53. Secvența *vorbe care au zburat ca și frunzele de toamnă*, sugerează:

a. durere, jale

b. tristețe, melancolie

c. optimism, veselie.

Transcrie sintagma, din secvența dată, care te-a ajutat să alegi varianta de răspuns.

54. Replicile lui moș Leonte au rolul:

a. de a mări interesul cititorului pentru ceea ce urmează a fi relatat

b. de a-l ironiza pe comisul Ioniță

c. de a arăta respect pentru epoca lui Mihai Vodă Sturza.

Scanned with OKEN Scanner

55. În ultima replică, din fragmentul dat, apare de mai multe ori semnul *puncte de suspensie* (...). Explică, în cel mult două enunțuri, efectul stilistic al acestui semn.

56. Scrie forma literară a următoarelor cuvinte din text: *tinerețele, răzașul,* (în) *acesta* (loc), *a carălor, năcăjit.*

57. Arată cum s-au format cuvintele din text: *neadăpat, tinerețe.*

58. Exprimă-ți părerea, în cel mult trei enunțuri, în legătură cu afirmația povestitorului Ioniță: *Ancuța cealaltă ... s-a dus într-o lume mai puțin veselă.*

59. Scrie câte un sinonim și câte un antonim pentru fiecare cuvânt dat: *trudă, a se fuduli, tinerețea, veselă, a spune.*

B. (limba română)

60. Subliniază varianta corectă, din construcțiile de mai jos:
echipă arbitrală/arbitrară; epocă glacială/glaciară;
bani investiți/învestiți; găzduire temporală/temporară;
elev eminent/iminent; primire glacială/glaciară;
atitudine arbitrală/arbitrară; persoane investite/învestite,
catastrofă eminentă/iminentă, osul temporal/temporar.

61. Transcrie enunțurile următoare, evitând pleonasmele:
Primul protagonist al narațiunii povestite este un țăran. El vrea să schițeze sumar o întâmplare din trecutul său. Ajutându-se de muzica unui lăutar popular, țăranul vrea să devină o vedetă celebră, datorită poveștii sale.

62. Construiește enunțuri pentru următoarele paronime:
caro/carou, a amputa/a imputa, scală/escală.

C. (comunicare)

63. Organizează un dialog informal, de cel mult zece replici, între comisul Ioniță și Ancuța, pe o temă aleasă de tine.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile nr. 3, 5, 16, 17, 26, 39, 49, 60, 61, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 5

☑ Autor. Narator. Personaj. Relaţiile autor–narator; narator-cititor; narator-perosnaj. Ipostazele naratorului în text

☑ Sensurile cuvintelor în context. Cuvinte polisemantice. Polisemia în raport cu omonimia

☑ Organizarea monologului expozitiv. Organizarea monologului demonstrativ

I

Citeşte textul de mai jos:

Aşa eram eu la vârsta cea fericită, şi aşa cred că au fost toţi copiii, de când îi lumea asta şi pământul, măcar să zică cine ce-a zice.

Când mama nu mai putea de obosită şi se lăsa câteodată ziua să se hodinească, noi, băieţii, tocmai atunci ridicam casa în slavă. Când venea tata noaptea de la pădure din Dumesnicu, îngheţat de frig şi plin de promoroacă, noi îl spăriam sărindu-i în spate pe întuneric. Şi el, cât era de ostenit, ne prindea câte pe unul, ca la „baba-oarba" ne ridica în grindă zicând: „tâta mare!" şi ne săruta mereu pe fiecare. Iar după ce se aprindea opaiţul, şi tata se punea să mănânce, noi scoteam mâţele de prin ocniţe şi cotruţă şi le flocăiam şi le şmotream dinaintea lui, de le mergea colbul; şi nu puteau scăpa bietele mâţe din mâinile noastre, până ce nu ne zgâriau şi ne stupeau ca pe noi.

– Încă te uiţi la ei, bărbate, zicea mama, şi le dai paiele! Aşa-i?... Ha, ha, bine v-au mai făcut, pughibale spurcate ce sunteţi! Că nici o lighioaie nu se poate aciua pe lângă casă de răul vostru. Iaca, dacă nu v-am săcelat astăzi, faceţi otrocol prin cele mâţe şi daţi la om ca cânii prin băţ. Ăra! d-apoi aveţi ştiinţă că vă prea întreceţi cu dediochiul! Acuşi ieu varga din coardă şi vă croiesc de vă merg peticile!

– Ia lasă-i şi tu, măi nevastă, lasă-i că se bucură şi ei de venirea mea, zicea tata, dându-ne huţa. Ce le pasă?

(Ion Creangă – *Amintiri din copilărie*)

Cerinţe:

A. (literatură)

1. Completează spaţiile punctate din enunţurile următoare:

Autorul acestui text este ..... .

Naratorul relatează la persoana ..... întâmplările dintr-un sat moldovenesc.

Luând parte la acţiunile relatate, naratorul devine ..... .

Dialogul din text, se poartă între ..... copilului.

Scanned with OKEN Scanner

2. Subliniază varianta corectă:

Prima frază a fragmentului dat aparține unui narator copil/ narator adult.

Celelalte fraze aparțin unui narator copil/narator adult.

3. În al doilea alineat, naratorul exprimă părerea:

a. personală

b. a celorlalți copii din familie

c. a tuturor copiilor din familie.

4. În fragmentul dat, apare personajul colectiv copiii.

Transcrie, din text, două secvențe care să redea acțiuni ale acestui personaj.

5. Numește două trăsături ale personajului colectiv, așa cum reies din fragmentul dat.

6. Numește anotimpul la care se face referire, în fragmentul dat.

7. Selectează, din text, cel puțin două elemente din gospodăria rurală care ajută la crearea atmosferei.

8. Explică, în trei rânduri, rolul regionalismelor din text.

9. Explică formarea cuvântului, din text, (de) *răul* (vostru).

10. Exprimă-ți părerea, în trei-patru enunțuri, despre reacția diferită a părinților față de năzbâtiile copiilor.

B. (limba română)

11. Numește valoarea morfologică a cuvintelor, din text:

ziua [ ]; *noaptea* [ ].

12. Construiește două enunțuri în care aceste cuvinte să aibă o altă valoare morfologică; numește-o!

13. Explică fiecare *i*, din cuvântul *copiii*.

14. Justifică rolul ghilimelelor („ ”) pentru expresia *tâta mare*!

15. Sensul verbului *a croi*, din text, este:

a. a dimensiona un material

b. a bate pe cineva

c. a face un tipar pentru îmbrăcăminte.

16. Alcătuiește două contexte potrivite pentru evidențierea sensurilor cuvântului *slavă*.

17. Construiește trei enunțuri în care cuvântul *pavilion* să aibă sensul de:

a. clădire mică, într-un parc

b. drapel arborat la catargul unei nave

c. porțiune cartilaginoasă a urechii.

18. Indică sensul verbului *a petrece*, în următoarele contexte:

a. Andrei își *petrece* timpul citind romane polițiste. [ ]

b. *Am petrecut* două săptămâni de vis la bunicii tăi. [ ]

Scanned with OKEN Scanner

c. La sărbătoarea onomasticii Mariei, *vom petrece* până dimineața.

d. În urma accidentului de ieri, unchiul nostru *s-a petrecut* din viață.

e. Aceste lucruri *se petrec* numai în imaginația Carinei!

19. Construiește câte două enunțuri pentru a arăta polisemia și omonimia substantivului *cap*.

20. Evidențiază, în câte două enunțuri, omonimia cuvintelor: *post, elan, scai, mână, gol*.

C. (comunicare)

21. Alcătuiește, pentru portofoliu, un glosar al modurilor de expunere studiate.

22. Formează echipe de câte doi elevi și organizează o discuție pe baza fragmentului dat, în care prima echipă să susțină atitudinea mamei față de copii, iar cealaltă echipă să susțină atitudinea tatălui.

23. Realizează o compunere, de cel mult 20 de rânduri, în care să evidențiezi, printr-o întâmplare reală sau imaginară, având caracter moralizator, înțelesul proverbului *nu iese fum fără foc*.

II

Citește textul de mai jos:

Încordându-se, Florea rupse frânghiile, smulse un iatagan de la un poteraș și începu să-l rotească, făcându-i pe cei patruzeci de ticăloși să cadă ca spicele. Când nu mai fu nici unul în picioare, haiducul puse foc la han, lăsând-o pe vicleana Anița să jelească la marginea drumului. Sări apoi pe cal și, cu pletele-n vânt, se avântă prin văi și lunci spre alte isprăvi vitejești...

... fără să bănuiască nici o clipă adevărul: că nu trăiește în realitate, ci în niște pagini scrise cu pixul într-un caiet făcut ferfeniță și pătat cu dulceață și margarină. Florin reciti ultimele pagini ale romanului său haiducesc și zâmbi foarte satisfăcut. Deși avea numai treisprezece ani, iată că se dovedea în stare să imagineze aventuri palpitante, ce mai, ca un scriitor adevărat.

(Mircea Cărtărescu – *Florin scrie un roman*)

Cerințe:

A. (literatură)

24. Numește autorul operei literare, din care s-a extras fragmentul de mai sus.

25. Numește autorul scrierilor despre Florea haiducul.

Scanned with OKEN Scanner

26. Notează cu **A** (adevărat) sau **F** (fals) căsuțele corespunzătoare enunțurilor de mai jos:

a. Florea este naratorul propriilor aventuri. ☐

b. Florin este personajul altui narator. ☐

c. Florea este un personaj real. ☐

d. Florin este un personaj fictiv. ☐

e. Singurul autor real este Mircea Cătărescu. ☐

f. Autorul creează personaje și le conduce destinele. ☐

g. Personajele pot avea viață doar în opere literare. ☐

h. Personajele prezente în fragmentul dat există în planuri paralele. ☐

i. Operele literare respectă întocmai realitatea. ☐

j. Autorul unei opere literare este aceeași persoană cu naratorul. ☐

27. În textul dat, apar doi termeni cheie: *realitate* și *să imagineze*. Redactează o compunere, de cel mult 10 rânduri, în care să evidențiezi ideea că o operă literară îi propune cititorului o *realitate*, așa cum *și-a imaginat*-o autorul ei. Folosește și elemente din text.

28. Extrage, din text, cel puțin două elemente care îl ajută pe cititor să înțeleagă timpul desfășurării aventurilor lui Florea.

.....

29. Transcrie, din text, o construcție care să facă referire la talentul lui Florin.

30. Selectează, din primul alineat, o trăsătură morală a haiducului Florea, care îl apropie de eroii basmelor.

.....

31. Explică folosirea punctelor de suspensie în textul dat, făcând referire la naratorii, personajele și planurile prezentate.

32. Exprimă-ți părerea, în cel mult două enunțuri, în legătură cu numele personajelor masculine prezente în textul dat.

B. (limba română)

33. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele din text: *ticăloși*, *vicleana*, (alte) *isprăvi*, *a se dovedi*, *adevărat*.

34. Explică ortografia cuvântului *frânghiile*.

35. Evidențiază, în câte două enunțuri, omonimia cuvintelor: *ton*, *vază*, *țol*, *păr*, *abate*.

36. Construiește două contexte adecvate, în care cuvântul *picior* să aibă înțelesuri diferite.

37. Alcătuiește două enunțuri adecvate, în care să reliefezi polisemia verbului *a împleti*.

38. Scrie cel puțin cinci expresii și locuțiuni, în care să apară verbul *a sări*.

Scanned with OKEN Scanner

C. (comunicare)

39. Imaginează-şi că eşti scriitor şi te afli la lansarea noului tău roman haiducesc. Organizează un monolog demonstrativ, de cel mult trei minute, în care să prezinți interesul pe care îl ai pentru viața plină de riscuri a haiducilor.

40. Alcătuieşte un glosar cuprinzând semnele de punctuație studiate.

III

Citeşte cu atenţie următorul text:

– Asta e culmea!... culmea!... strigă d. Lefter, stregându-şi fruntea de sudoare, pe când madam Popescu, consoarta sa, caută fără preget în toate părțile... Nu e şi nu e!...

– Femeie, trebuie să fie în casă... Dracu n-a venit să le ia!...

Dar ce au pierdut? Ce caută?

Caută două bilete de loterie, cu cari d. Lefter-Popescu a câştigat.

Însă oricine mă poate întreba:

Bine, dacă a pierdut biletele, de unde ştie d. Lefter de câştig?

E lucru simplu. Biletele le-a fost cumpărat cu bani împrumutați, ca de cabulă, de la d. căpitan Pandele, fiindcă-i spuseseră mulți, când se tot plângea că n-are noroc la joc să-ncerce a juca cu bani de împrumut.... Şi a făcut învoială, pe onoare, față de martori, să dea din câştig, dacă s-o-ntâmpla, zece la sută căpitanului.

Când a cumpărat biletele, d. Lefter a râs pesimist:

– Ți-ai găsit! eu şi noroc!

Dar d. căpitan Pandele, mai optimist:

– De unde ştii dumneata norocul meu?

(I. L. Caragiale – *Două loturi*)

Cerinţe:

A. (literatură)

41. Despre autorul acestui text, se poate spune că:

a. este aceeaşi persoană cu naratorul

b. este narator şi personaj în acelaşi timp

c. nu este aceeaşi persoană cu naratorul.

42. Transcrie, din text, enunțul prin care naratorul își trădează prezența.

43. Întrebările şi răspunsurile naratorului au rolul:

a. de a mări interesul cititorului pentru întâmplarea relatată

b. de a-l ironiza pe dl. Lefter pentru neglijență

c. de a-i sugera cititorului riscurile jocurilor de noroc.

44. Numeşte personajul cu care dl. Lefter intră în dialog.

Scanned with OKEN Scanner

45. Numeşte personajul care intră în dialog cu dl. Popescu.

46. Prima replică din fragment, sugerează o stare emoțională de:

a. nefericire
b. supărare
c. enervare.

47. Justifică, în cel mult două rânduri, efectul stilistic al semnelor de exclamare din prima replică a textului, în evidențierea stării de spirit a personajului principal.

48. Notează, din text, o construcție de cel mult trei cuvinte, care arată reacția domnului Popescu la cumpărarea biletelor de loterie.

49. Exprimă-ți părerea (în 5-6 rânduri) despre superstiția că norocul este adus de banii luați cu împrumut.

50. Construcția *le-a fost cumpărat* este un arhaism:

a. fonetic
b. morfologic
c. lexical.

51. Personajele individuale prezente în text sunt:

a. mai puține de trei
b. trei
c. mai multe de trei.

52. Extrage, din text, o propoziție eliptică de predicat şi justifică valoarea ei stilistică, în caracterizarea personajului principal.

B. (limba română)

53. Transcrie, din text, două neologisme antonime.

54. Scrie câte un sinonim neologic pentru cuvintele: *noroc, a cumpăra, sudoare, a căuta, consoartă.*

55. Construieşte câte două enunțuri în care să evidențiezi polisemia verbelor: *a şterge, a şti.*

56. Pune în evidență, prin enunțuri potrivite, omonimia cuvintelor: *ban, cod, mat, lamă, broască.*

57. Alege, pentru fiecare enunț din coloana A, câte o explicație – din coloana B – a substantivului polisemantic *cruce*:

Scanned with OKEN Scanner

A	B
a. Irina îşi face cruce de câte ori aude o veste rea.	1. confesiunea creştină, creştinism.
b. Deasupra bisericii se înalţă o cruce semeaţă.	2. figură sau desen în formă de cruce.
c. Domnitorii români au luptat pentru cruce şi pentru neam.	3. obiect format din două bucăţi, aşezate perpendicular, una peste alta.
d. Am observat pe cer stelele Crucii.	4. ritual creştin, care constă într-un gest.
e. Bunicul meu a primit Crucea României pentru faptele de vitejie de pe front.	5. Constelaţia Lebedei.
f. Acest ştergar este cusut de Armina, în punct oblic şi în cruce.	6. termen care intră în componenţa unor decoraţii.

C. (comunicare)

58. Folosind cunoştinţele acumulate până acum, alcătuieşte un glosar al genurilor literare studiate.

59. Organizează un monolog, de cel mult trei minute, pe tema *banii n-aduc fericirea*. Caută să aduci diferite argumente şi modalităţi de convingere (atenţie la pauze, tonul vocii, intonaţie etc.).

Pentru autoevaluare, lucrează exerciţiile nr. 1, 16, 18, 26, 31, 38, 41, 51, 57, **notate cu câte 10 puncte fiecare, la care se adaugă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 6

- ☑ Mijloace de caracterizare a personajului literar. Identificarea mijloacelor de caracterizare, în text. Clasificarea mijloacelor de caracterizare
- ☑ Unităţile frazeologice
- ☑ Povestirea. Rezumatul

I

Se dă textul:

După aceasta suindu-se iarăşi în strană se întoarnă către boieri şi zise:

– Boieri dumneavoastră! De la venirea mea cu a doua domnie şi până astăzi, am arătat asprime către mulţi; m-am arătat cumplit, rău, vărsând sângele multora. Unul Dumnezeu ştie de nu mi-a părut rău şi de nu mă căiesc de aceasta; dar dumneavoastră ştiţi că m-a silit numai dorinţa de a vedea contenind gâlcevirile şi vânzările unora şi altora, care ţinteau la răsipa ţării şi la peirea mea. Astăzi sunt altfel trebile. Boierii şi-au venit în cunoştinţă; au văzut că turma nu poate fi fără păstor, pentru că zice Mântuitorul: „Bate-voi păstorul, şi se vor împrăştia oile."

Boieri dumneavoastră! Să trăim de acum în pace, iubindu-ne ca nişte fraţi, pentru că aceasta este una din cele zece porunci: „Să iubeşti pre aproapele tău ca însuţi pre tine, şi să ne iertăm unii pre alţii, pentru că suntem muritori, rugându-ne Domnului nostru Iisus Hristos – îşi făcu cruce – să ne ierte nouă greşalele, precum iertăm şi noi greşiţilor noştri."

Sfârşind această deşănţată cuvântare, merse în mijlocul bisăricii şi, după ce se închină iarăşi, se întoarnă spre norod în faţă, în dreapta şi în stânga, zicând:

– Iertaţi-mă, oameni buni şi boieri dumneavoastră!

– Dumnezeu să te ierte, măria-ta! răspunseră toţi, afară de doi juni boieri ce sta gânditori, răzămaţi de un mormânt lângă uşă, însă nime nu le-a luat seama. (...)

(Costache Negruzzi – *Alexandru Lăpuşneanul*)

Cerinţe:

A. (literatură)

1. După modul de construcţie, personajele sunt de două tipuri: individuale şi colective. Ilustrează, cu două exemple din text, fiecare categorie menţionată.

2. Clasifică personajele după locul ocupat în structura unei opere literare şi selectează din fragmentul citat câte un exemplu pentru fiecare tip.

Scanned with OKEN Scanner

3. Identifică două procedee de caracterizare, din textul de mai sus, folosite în portretizarea domnitorului Alexandru Lăpuşneanul şi precizează felul lor.

4. Evidenţiază două trăsături de caracter ale domnitorului, relevate în mod direct, în textul selectat.

5. Dezaprobarea faţă de cuvintele rostite de Lăpuşneanul este indicată, în text:

a. în mod direct, prin urarea boierilor

b. în mod direct, printr-o remarcă a naratorului

c. în mod direct, printr-o remarcă a unui personaj.

6. Explică, în maximum şapte rânduri, înţelesul expresiei folosite în text, *Să iubeşti pre aproapele tău ca însuţi pe tine.*

7. Sensul propoziţiei *Boierii şi-au venit în cunoştinţă*, din fragmentul selectat, este:

a. au conştientizat o realitate

b. şi-au revenit din leşin

c. au făcut cunoştinţă unii cu alţii.

8. Selectează, din fragmentul dat, două arhaisme.

9. Numeşte personajele simbolizate prin substantivele *turmă* şi *păstor*, la care face referire domnitorul în fraza ... *au văzut că turma nu poate fi fără păstor.*

B. (limba română)

10. Uneşte, cu ajutorul săgeţilor, cuvintele din coloana A cu cele din coloana B, astfel încât să formezi unităţi frazeologice:

A	B
artist •	• plenipotenţiar
câmp •	• turnantă
staţiune •	• balneară
ministru•	• magnetic
placă •	• liric

11. Subliniază unităţile frazeologice, din textul de mai jos:

Nu era nici un pic de nor, iar pe bolta cerească străluceau stelele. Deşi toţi erau afară, singur Ionuţ făcea opinie separată. Gândurile lui erau departe. Deşi dorise să treacă totul sub tăcere, ştiam despre ce e vorba. Fratele său îşi dăduse osteneala să rezolve situaţia, dar fără nici un rezultat. Probabil, pierduse din vedere faptul că nu-i stătea în puteri să soluţioneze chiar totul.

12. Explică, pe scurt, sensul următoarelor unităţi frazeologice:

artist plastic = ...

a se face luntre şi punte = ...

sondaj de opinie = ...

buletin de ştiri = ...

a pune punctul pe „ i” = ...

Scanned with OKEN Scanner

13. Construiește un text în care să folosești următoarele unități frazeologice: *a pune la punct, a salva aparențele, a trece cu vederea, a câștiga teren, piatră de încercare.*

C. (comunicare)

14. Prezintă, în maximum douăzeci de rânduri, conținutul ultimei schițe citite.

II

Se dă textul:

ZIȚA: *Bine. (Către Veta:) Ei! țață, eu mă duc, bonsoar, alevoa. Culcă-te și matale, nu mai lucra dacă ți-e rău.*

VETA: *Lasă să-mi fie rău. (Râzând silit.) Mai bine ar fi să mor.*

ZIȚA: *Vai de mine? Ce vorbă-i asta? Ce, ți-e rău de tot? Să trimitem să caute pe nenea.*

VETA: *Aș! ești nebună! nu vezi că glumesc. Mă doare capul, nu ți-am spus? Am lucrat mult la lumânare. (Are un fior.) M-a tras și fereastra... Cum m-oi culca, îmi trece.*

ZIȚA: *Atunci, alevoa, bonsoir, țață. (Pleacă și se întoarce.) A! să nu uit; mâine ne vedem, știi că-i sărbătoare. Să ne legăm de nenea să ne ducă la „Iunion".*

VETA *(repede): La „Iunion"? nu, Zițo, nu mai merg la „Iunion".*

ZIȚA: *Da de ce?*

VETA: *Pentru că... pentru că nu-mi face nici o plăcere acolo, nu-nțeleg comèdiile alea... Ei! Ce să-ți spui! nu voi.*

ZIȚA: *Ei, doamne! țață, parol, știi că ești curioasă! Ce, pentru comèdiile alea mergem noi? Mergem să mai vedem și noi lumea. Ce, adică toți câți merg acolo înțeleg ceva, gândești? Merg numai așa de un capriț, de un pamplezir; de ce să nu mergem și noi?*

VETA: *De ce, de ne-ce, nu voi să merg.*

ZIȚA: *Aide, zău, țață; i zic eu lui nenea... vrei?*

VETA: *Nu voi, ți-am spus o dată, și nici dumnealui nu mai vrea să meargă; mi-a spus de-azi-dimineață; degeaba-i zici.*

ZIȚA: *Zău! țățico, parol! să mă-ngropi!*

VETA: *Nu merg, Zițo, nu. Mă știi tu; când zic o vorbă e vorbă.*

ZIȚA: *Zi, nu vrei să mergi, țață?*

VETA: *Nu.*

ZIȚA *(obidindu-se treptat): Nu?*

VETA: *Nu.*

ZIȚA *(podidind-o plânsul): Fir-ar a dracului de viață ș-afurisită! că m-a făcut mama fără noroc! (Pleacă) N-am avut parte și eu pe lume măcar de o compătimire! (Iese, plângând și trântind ușa, prin fund. – Spiridon intră din dreapta)*

(I. L. Caragiale – *O noapte furtunoasă*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerinţe:

A. (literatură)

15. Modalitatea fundamentală, prin care sunt caracterizate personajele, în textul de mai sus, este:

a. naraţiunea
b. dialogul
c. descrierea.

16. Transcrie numele celor două personaje din fragmentul citat.

17. Subliniază varianta corectă.

Numele celor două personaje, din text, sugerează:

a. origine nobilă
b. origine modestă.

18. Alte mijloace de portretizare folosite, în text, sunt:

a. caracterizarea realizată de autor
b. limbajul, gestica şi mimica
c. modul de a se îmbrăca.

19. Scrie două trăsături ale personajelor din textul dat, redate prin intermediul limbajului.

20. Personajele feminine, din fragmentul selectat, fac dovada:

a. unor caractere mature şi profunde
b. unor firi superficiale şi imature
c. unui mod elevat de comportament.

21. Femeile din textul dat doresc să meargă la teatru:

a. pentru că le plăcea
b. pentru a se relaxa
c. pentru a vedea şi a cunoaşte lume.

22. Identifică sensul verbului *a se lega*, din fragmentul de mai sus.

23. Expresia *m-a tras şi fereastra*, din text, înseamnă:

a. am ieşit pe fereastră
b. am răcit
c. m-am dus la fereastră.

24. În fragmentul selectat, există:

a. personaje fantastice
b. personaje realiste
c. personaje mitologice.

B. (limba română)

25. Subliniază doar unităţile frazeologice, din următoarele construcţii: *cal blând, cal de bătaie, stare de lucruri, stare jalnică, tur de scrutin, tur de stadion, tur de forţă, mărul Lui Adam, mărul din curte.*

Scanned with OKEN Scanner

26. Scrie unitățile frazeologice echivalente sintagmelor următoare:

a se căsători = ...
a renunța = ...
a pierde timpul = ...
a fi mustrat (de cineva) = ...
a deceda = ...

27. Unește, cu ajutorul săgeților, următoarele formule și clișee internaționale, cu explicația corespunzătoare:

a. sabia lui Damocles	1. cauza neînțelegerii sau dușmăniei dintre mai multe persoane
b. nodul gordian	2. îngrămădire eterogenă de oameni și animale
c. mărul discordiei	3. pericol foarte mare, care amenință în orice moment situația cuiva
d. arca lui Noe	4. o problemă foarte grea sau cu neputință de rezolvat
e. oul lui Columb	5. problemă pe care cineva o rezolvă în mod foarte simplu, deși anterior părea foarte complicată și fără soluție.

28. Scrie sinonimele următoarelor locuțiuni:

băgare de seamă = ...
a da din coate = ...
întors pe dos = ...
a da în pârg = ...
din nou = ...

C. (comunicare)

29. Scrie, în maximum cincisprezece rânduri, rezumatul unei povestiri citite ca lectură suplimentară.

III

Se dă textul:

Sultănica e leită-poleită răposatului. Când se aprinde nu te poți apropia cale d-o poștie. Când vrea ceva, vrea, nu se încurcă. De să mânie, nu mai vede înaintea ochilor. [...]

De harnică, harnică, n-are cum mai fi! Unde pune mâna, Dumnezeu cu mila! Sare din vârful stogului și cade ca un fulg. În argea nu i se văd mâinile. Când toarce, mănâncă caierul. De cinstită, nu e obraz mai curat. [...]

Da' să te ferească Cel-de-sus de gura satului și de pizma celor vinovați și răi!

N-avea să scoată capul în lume Sultănica, ea, care, de bună ce era, ș-ar fi dat și dumicatul din gură, că începeau șușuitul și ponoasele.

Scanned with OKEN Scanner

Câte-n lună şi-n soare-i scorneau.

– Sultănica, frumoasă? Aida-de!

Mai bine îşi pune gâtul pe tăietor Ilinca, ciupită de vărsat.

– E o fudulă, o luată din Iele, n-are toate sâmbetele. Când umblă, calcă-n strâchini. Numai nevastă ca toate nevastele n-o să fie Sultana aia, zicea la fântână, la horă, la şezători fata Ciauşului. Ce are neica de nu i-a primit peţitul? Au nu e voinic? Or e beţiv, stricător de case, zurbagiu? Au n-are de pe ce bea apă? He, he, fata proastă şi ţâfnoasă dă norocului cu piciorul. Da' de, om sărac şi cu nasul în sus... Ştie Dumnezeu ce face!

Şi flăcăii, mai toţi, o luaseră în nume de rău. Nu, că de ce să fie aşa de mută? De ce să fugă de toţi parc-ar fi râioşi?

(Barbu Şt. Delavrancea – *Sultănica*)

Cerinţe:

A. (literatură)

30. În primul şi în al doilea alineat al fragmentului, personajul feminin este caracterizat:

a. direct, de către narator

b. direct, prin autocaracterizare

c. indirect, prin limbaj.

31. Evidenţiază, în maximum zece rânduri, părerile celorlalte personaje, din fragmentul dat, despre Sultănica.

32. Hărnicia şi onestitatea personajului principal sunt evidenţiate:

a. de narator

b. de alte personaje

c. prin autocaracterizare.

33. Structura, din text, *(Când) se aprinde,* înseamnă:

a. se înroşeşte

b. se linişteşte

c. se supără.

34. Transcrie, din fragmentul dat, sintagma care evidenţiază bunătatea Sultănicăi.

35. Explică, în cel mult două rânduri, înţelesul expresiei *o luată din Iele, n-are toate sâmbetele,* din fragmentul dat.

36. Construieşte două enunţuri în care să ilustrezi sensurile substantivului *sâmbetele.*

37. Scrie înţelesul cuvântului *argea,* din fragmentul dat.

B. (limba română)

38. Stabileşte, bifând căsuţele, în care dintre următoarele enunţuri expresiile subliniate sunt unităţi frazeologice:

a. S-a adunat multă <u>apă de ploaie</u> în găleţi. ☐

b. Pregătirea făcută ieri a fost <u>apă de ploaie</u>. ☐

c. Argumentul său părea <u>cusut cu aţă albă</u>. ☐

d. Mi-<u>am cusut cu aţă albă</u> rochia cea nouă. ☐

Scanned with OKEN Scanner

e. Pentru că s-a trezit târziu, a pierdut trenul. ☐

f. A pierdut trenul și de această dată, totuși speră că va mai avea altă șansă. ☐

39. Identifică înțelesul următoarelor structuri:

a. turn de fildeș - .....

b. fata morgana - .....

c. la calendele grecești - .....

d. călcâiul lui Ahile - .....

e. sânul lui Avram - .....

40. Transcrie, dintr-un dicționar de specialitate, sensurile structurilor latinești:

ipso facto = ...

modus vivendi = ...

ad literam = ...

ad libitum = ...

ars amandi = ...

41. Exprimă-ți, într-o compunere de maximum douăzeci de rânduri, părerea referitoare la modul în care unitățile frazeologice contribuie la dezvoltarea expresivității limbii.

C. (comunicare)

42. Scrie, la alegere, rezumatul sau povestirea unui film cu tematică religioasă, vizionat de tine.

Pentru autoevaluare, lucrează exercițiile nr. 2, 3, 10, 11, 25, 26, 37, 38, 39, **notate cu 10 puncte fiecare, la care se adaugă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 7

☑ Elemente de versificație. Rimă. Ritm. Măsură. Efecul stilistic al elementelor de versificație
☑ Sensul propriu și sensul figurat al cuvintelor
☑ Modalități de exprimare a gusturilor și a opiniilor. Interviul. Graffiti

I

Citește textul de mai jos:

Neascultând de vântul de la stup,
Te-ai aruncat în plasa verde-a zilei
Și darurile-acum, ale zambilei,
Puterile-amorțite ți le rup.

Voind să duci tezaurul de ceară,
Te prăbușișsi din drumul cel înalt
Cine-o să vie, trupul tău de-afară
Să-l caute și-n jur să sufle cald?

Cu aripa-n țărână și în vis,
Strânge la piept comoara ta deplină.
Cât te iubesc, frumoasa mea albină,
Că sarcina chemării te-a ucis!

(Tudor Arghezi – *Lumină lină*)

Cerințe:

A. (literatură)

1. Justifică, prin două argumente, apartenența textului de mai sus la genul liric.

2. Scrie două elemente morfologice, prin care să justifici că textul dat este o adresare directă.

3. Textul de mai sus este organizat în:
a. terține
b. catrene
c. distihuri.

4. Scrie, în caseta alăturată, ritmul următorului vers:
Că sar-ci-na che-mă-rii te-a u-cis. ☐

5. Rima poeziei este:
a. împerecheată și încrucișată
b. încrucișată și îmbrățișată
c. îmbrățișată și împerecheată.

Scanned with OKEN Scanner

6. Stabileşte măsura primului vers al poeziei date.

7. Redactează o compunere, de cel mult zece rânduri, în care să-ţi exprimi părerea despre legătura dintre sentimentele transmise de poet şi elementele de prozodie ale acestui text.

8. Folosirea, în text, a formei de perfect simplu a verbului *a se prăbuşi* sugerează:

a. o vorbire populară, neîngrijită

b. un ton apropiat, afectiv

c. o atitudine de indiferenţă.

9. Explică, în cel mult patru rânduri, sensul construcţiei din text, *în plasa verde-a zilei*, ţinând cont de sensul propriu şi de cel figurat al substantivului *plasă*.

10. Cuvântul *chemare*, folosit cu sens figurat în text, este sinonim cu:

a. strigare, apel

b. aptitudine, înclinaţie

c. destin, menire.

B. (limba română)

11. Subliniază afirmaţia corectă din enunţurile de mai jos:

– substantivul *vântul*, din text, este folosit cu sens propriu/ cu sens figurat.

– substantivul *zambilă*, din text, este folosit cu sens propriu/ cu sens figurat.

12. Construieşte două enunţuri în care cuvântul *plasă* să capete înţelesul de *năvod, capcană*.

13. Alcătuieşte zece enunţuri în care cuvintele *drum, daruri, tezaur, comoara, sarcina* să fie folosite cu sens propriu şi cu sens figurat.

14. Notează cu **P** (propriu) sau cu **F** (figurat), fiecare dintre enunţurile de mai jos, urmărind sensul cuvintelor subliniate:

a. Lumina cărţilor îl ajută să înţeleagă mai mult. ☐

b. Poienița e scăldată în lumina soarelui. ☐

c. Braţul macaralei ridică un zid de beton. ☐

d. În mănăstire ne simţeam învăluiţi de lumina divină. ☐

e. Braţul cel lung al legii îi ajunge pe infractori. ☐

C. (comunicare)

15. Redactează răspunsurile primite de la un scriitor (real sau fictiv), căruia i-ai adresat următoarele întrebări. Comentează, alături de colegi, posibilele răspunsuri ale acestui interviu.

1. Ce rol a avut lectura (cititul) în formarea stilului dumneavoastră scriitoricesc?

2. Ce scriitori v-au marcat devenirea literară?

Scanned with OKEN Scanner

3. Numeşte zece cărţi pe care ar trebui să le citească orice tânăr intelectual.

4. Tinerii de astăzi mai sunt atraşi spre lectură? De ce?

5. Ce şanse acordaţi literaturii româneşti în acest mileniu?

16. Exprimă-ţi părerea, în cel mult zece rânduri, despre **graffiti** şi despre felul în care aceste desene pot să transmită idei, emoţii, atitudini etc.

II

Citeşte cu atenţie versurile următoare:

Iată craiul, socru-mare, rezemat în jilţ cu spată,
El pe capu-i poartă mitră şi-i cu barba pieptănată;
Ţapăn, drept, cu schiptru-n mână, şede-n perine de puf
Şi cu crengi îl apăr pagii de muscuţe şi zăduf...
Acum iată că din codru şi Călin mirele iese,
Care ţine-n a lui mână mâna gingaşei mirese.
Îi foşnea uscat pe frunze poala lung-a albei rochii,
Faţa-i roşie ca mărul, de noroc i-s umezi ochii;
La pământ mai că ajunge al ei păr de aur moale,
Care-i cade peste braţe, peste umerele goale.
Astfel vine mlădioasă, trupul ei frumos îl poartă,
Flori albastre are-n păru-i şi o stea în frunte poartă.

[Mihai Eminescu – *Călin (File din poveste)*]

Cerinţe:

A. (literatură)

17. Stabileşte măsura versurilor al doilea şi al treilea, din textul dat. .....

18. Rima folosită în fragmentul de mai sus este de tipul:

a. a b a b

b. a a b b

c. a b b a.

19. Scrie denumirea ritmurilor, reprezentate schematic astfel:

a. ∠ _ | ∠ _ | ∠ _ | ∠ _ | ∠ _ | ∠

b. _ ∠ | _ ∠ | _ ∠ | _ ∠ | _ ∠ | _ ∠ | .

20. Scrie trei elemente specifice descrierii în versuri, făcând referire la textul dat.

21. Redactează o compunere de cel mult zece rânduri, în care să pui în evidenţă legătura dintre rimă, ritm şi măsura versurilor date, pe de o parte, şi conţinutul de idei, pe de altă parte.

22. În fragmentul dat, apar:

a. trei portrete literare

b. două portrete literare

c. un portret literar.

Scanned with OKEN Scanner

23. Transcrie, din text, o interjecție, menționând valențele/efectele ei stilistice, în fragmentul citat.

24. Arhaismele folosite în portretizarea craiului sugerează sentimente:

a. de admirație
b. de respect
c. de ironie.

25. Comparația, din text, face referire la:

a. socrul-mare
b. mireasă
c. mire.

26. Scrie două consecințe, la nivelul prozodiei, ale folosirii cratimei în construcția *șede-n* (perine).

B. (limba română)

27. Cuvântul *poală*, din text, este folosit cu sensul:

a. propriu, de bază
b. propriu, secundar
c. figurat.

28. Alcătuiește două enunțuri în care substantivul *mână* să fie folosit cu sens propriu și cu sens figurat.

29. Unește, prin săgeți, cuvântul subliniat din enunțurile următoare, de sensul corespunzător:

- Sens propriu, de bază
- Sens figurat
- Sens propriu, secundar

a. S-a săturat până-n <u>gât</u> de relele noastre.
b. Pe <u>cerul</u> muzicii a apărut o nouă stea.
c. <u>Gâtul</u> lebedei este mlădios.
d. La pronunțarea unor sunete, limba atinge <u>cerul</u> gurii
e. <u>Gâtul</u> sticlei s-a spart.
f. <u>Cerul</u> nopții e brodat cu steluțe argintii.
g. El face <u>gât</u> pentru orice incident.
h. Spre prânz, <u>cerul</u> s-a înnorat.
i. Copilul era roșu în <u>gât</u>.
j. Mihai Eminescu va dăinui pe <u>cerul</u> literaturii române.

C. (comunicare)

30. Exprimă-ți opiniile și gusturile, răspunzând întrebărilor pentru următorul interviu, solicitat de revista școlii tale:

1. Ce sport îndrăgești? De ce?
2. Ce sportiv(ă), român(ă) sau străin(ă) admiri? De ce?
3. Cum se desfășoară o oră de sport în școala ta?
4. Cum îți imaginezi o sală de sport într-o școală modernă?
5. Ce personalitate sportivă ai vrea să cunoști? De ce?

Scanned with OKEN Scanner

31. Realizează un interviu cu profesorul de desen din școala ta având ca subiect *graffiti*. Interesează-te, de exemplu, dacă profesorul tău consideră graffiti o artă sau un kitsch, dacă îi acordă șanse de afirmare, dacă îi aprobă pe cei care practică acest tip de desen etc.

III

Citeşte cu atenţie versurile următoare:

Doină, doină, cântic dulce!
Când te-aud nu m-aş mai duce.
Doină, doină, viers cu foc!
Când răsuni eu stau în loc.
Bate vânt de primăvară,
Eu cânt doina pe afară,
De mă-ngân cu florile
Şi privighetorile.

Vine iarna viscoloasă,
Eu cânt doina-nchis în casă,
De-mi mai mângâi zilele (...)
Cade frunza gios în vale.
Eu cânt doina cea de jale
Doina zic, doina suspin, (...)
Doina cânt, doina şoptesc,
Tot cu doina viețuiesc.

(*Doina* - culeasă de Vasile Alecsandri)

Cerinţe:

A. (literatură)

32. Scrie, cel puțin trei elemente caracteristice literaturii populare, făcând referire la textul dat.

33. Justifică, în cel mult două rânduri, apartenența textului la genul liric.

34. Stabileşte măsura versurilor din textul de mai sus.

35. Numeşte tipul de rimă al versurilor date.

36. Marchează silabele accentuate ale primului vers şi stabileşte ritmul acestuia.

37. Numeşte ritmul bisilabic, a cărui schemă este diferită de cea din textul dat. ☐

38. Notează forma literară a cuvintelor din text: *cântic, gios*.

39. Evidențiază, în două enunțuri, sensul paronimelor *viers/ vers*.

40. Alcătuieşte două enunțuri pentru diferite sensuri ale verbului *a (se) îngâna*.

41. Scrie, pe spațiile punctate, înțelesul verbului *a bate*, pentru fiecare dintre enunțurile următoare:

a. Alex bate covoarele. .....
b. Cine a bătut la uşă? .....
c. Pendula bate ora opt. .....
d. Inima îi bătea cu putere. .....
e. Afară bate un vânt de primăvară. .....

Scanned with OKEN Scanner

42. Evidențiază, într-o compunere de cel mult zece rânduri, legătura dintre fond și formă, pe baza textului dat.

B. (limba română)

43. Notează, pe spațiile punctate, sensul (propriu sau figurat) al cuvintelor subliniate în enunțurile de mai jos:

a. Valurile mării se izbesc de pod. .....

b. O ploaie de aplauze i-a răsplătit pe artiști. .....

c. La auzul acestor vorbe, a fost cuprinsă de un val de mânie. .....

d. Peste sat s-a abătut o ploaie de vară. .....

e. Răzvan s-a aruncat în valurile vieții, fără să se gândească la consecințe. .....

44. Alcătuiește câte două enunțuri pentru a evidenția sensul propriu și sensul figurat al următoarelor cuvinte: *umbră, foc.*

C. (comunicare)

45. Imaginează-ți că ești reporter și intervievezi o vedetă a muzicii românești, pentru revista școlii. Redactează întrebările acestui interviu, astfel încât să obții informații despre gusturile artistice ale vedetei, despre preferințele ei vestimentare etc.

46. Caută, în localitatea ta, locuri în care au apărut graffiti și discută alături de colegi calitatea artistică a acestor desene, mesajul transmis, realizarea coloristică etc. Redactează, sub forma unei compuneri de cel mult zece rânduri, concluziile la care ai ajuns.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 1, 5, 14, 18, 29 36, 41, 43, 44, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 8

☑ Versul liber. Transmiterea mesajului poetic în absența elementelor de prozodie
☑ Noțiuni de fonetică
☑ Procesul-verbal

I

Citeşte cu atenţie versurile de mai jos:

În adâncul pădurii,
în cel mai adânc
luminiş din adâncul pădurii,
unde lumina-n uitare de sine
îşi pierde culorile,
există o potecă ascunsă
pe care omul n-o ştie.

Numai ursul bătrân
şi căprioara rănită,
numai şarpele vătămat
şi privighetoarea fără de aripi
se târâie până acolo,
transfigurate,
şi cad.

Şi-n timp ce lumina
în uitare de sine
îşi pierde culorile,
un abur, nevăzut,
se dezbracă de blănuri şi pene
şi porneşte încet
pe potecă,
printre ramuri,
în sus...

(Ştefan Aug. Doinaş – *Poteca*)

Cerinţe:

A. (literatură)

1. Versurile de mai sus transmit sentimente de:
a. optimism în fața naturii
b. veselie în inima pădurii
c. tristețe, stingere, moarte.

Scanned with OKEN Scanner

2. Verbul *se târâie* sugerează:
a. lene
b. ultim efort
c. legănare.
3. Marchează cu o linie varianta corectă de răspuns:
a. Poezia aparține genului liric/epic.
b. Poezia este/nu este structurată în strofe.
c. Strofele au/nu au același număr de versuri.
d. Versurile rimează/nu rimează.
e. Versurile au/nu au aceeași măsură.
4. Titlul poeziei este o figură de stil, simbolizând:
a. drumul inițierii în viață
b. drumul cunoscut doar de animale
c. drumul spre lumea cealaltă, moartea.
5. Transcrie versul care sugerează că omul nu are acces la tainele naturii.
6. Explică, în cel mult două rânduri, folosirea semnelor de suspensie în finalul poeziei.
7. Redactează o compunere de cel mult 10 rânduri, în care să comentezi efectul stilistic deosebit al luminii, în textul dat.

B. (limba română)

8. Notează numărul de litere și de sunete ale cuvintelor, din text: *există, privighetoare, poteci.*
9. Cuvântul *privighetoare* conține:
a. un diftong
b. un triftong
c. un hiat.
10. Identifică, în text, și transcrie două cuvinte care conțin diftongi diferiți.
11. Selectează, din text, un cuvânt care conține hiat.
12. Cuvântul *privighetoarea* are accentul pe silaba:
a. ultimă
b. penultimă
c. antepenultimă.
13. Scrie câte trei exemple de cuvinte în care litera *x* redă sunetele *cs*, respectiv *gz*.
14. Construiește enunțuri adecvate pentru următoarele perechi de omografe: țărînă/țarînă; candîda/candidă; imôbil/imobíl; cópii/copíi; éra/erá.
15. Desparte în silabe următoarele cuvinte: *atlet, teslar, vârstnic, conjuncție, dezumanizat.*
16. Subliniază cuvântul accentuat corect: férigă/ferígă; prevedére/prevédere; crepúscul/crepuscúl; butélie/butelíe; dúminică/duminícă.

Scanned with OKEN Scanner

17. Scrie cuvintele care se pronunță în felul următor: *tocşou, efel, filips, pița, rols rois.*

C. (comunicare)

18. Citeşte cu atenție următorul text:

Proces-verbal,

Încheiat astăzi, 29 ianuarie 2001, în cadrul şedinței de lucru a cercului de teatru Carnaval, din Şcoala nr.5, Sibiu.

La şedința de astăzi participă membrii trupei de teatru (elevii selectați de la clasele a VII-a) şi doamna profesoară de limba şi literatura română, Mariana Dimieru.

Pe ordinea de zi a şedinței au fost trecute următoarele probleme/ obiective:

a. discutarea piesei Titanic Vals, de Tudor Muşatescu, în vederea distribuirii rolurilor;

b. procurarea costumelor necesare;

c. stabilirea calendarului de pregătire şi a datei premierei;

d. discuții, dezbateri.

a. D-na profesoară a discutat cu elevii criteriile avute în vedere la distribuirea rolurilor, apoi a stabilit perechi de câte doi elevi pentru fiecare rol din text.

b. Pentru procurarea costumelor necesare, elevii Alexandru şi Dragoş au fost delegați să ia legătura cu Teatrul Municipal Sibiu; pentru alegerea costumelor de epocă, elevii vor cere sprijinul Muzeului de Artă Sibiu.

c. S-a stabilit ca trupa de elevi-actori să se întâlnească sâmbăta, între orele 9,00 –12,00, în sala de festivități a şcolii, pentru repetiții.

Drept pentru care s-a încheiat prezentul proces-verbal.

(urmează semnăturile participanților)

19. După modelul dat, redactează un proces-verbal încheiat în cadrul cercului literar din şcoala ta, având drept scop editarea unei reviste de către elevi.

II

Citeşte versurile de mai jos:

Câte minuni ascund pădurile noastre
Vino, să ne închinăm la altarele copacilor
cu vârfurile pierdute în nouri!
Lângă icoanele de frunze
Şi printre crucile din ramuri
Pâlpâie făclii înalte,
Să ne lumineze cărări neumblate

Scanned with OKEN Scanner

Şi luminişuri sihastre,
Unde cerbii visează
Stelele din ochii căprioarelor...

(George Ionaşcu – *Pădurile noastre*)

Cerinţe:

A. (literatură)

20. Argumentează, în cel mult două enunţuri, că poezia aparţine genului liric.

21. Transcrie, din text, două mărci ale prezenţei eului liric.

22. Extrage, din text, cinci cuvinte din câmpul lexical al substantivului *biserică*.

23. Selectează, din text, un verb şi un adjectiv care au conotaţii (sensuri) religioase.

24. Numeşte două sentimente transmise prin versurile de mai sus.

25. Explică, în cel mult două enunţuri, înţelesul construcţiei *icoanele de frunze*.

26. Selectează două elemente ale planului cosmic şi alte două elemente ale planului terestru, prezente în textul dat.

27. Transcrie versul în care planul cosmic se întrepătrunde cu cel terestru.

28. Redactează o compunere, de cel mult treizeci de rânduri, în care să faci referire la transmiterea sentimentelor poetului prin intermediul elementelor moderne de prozodie, din textul dat.

29. Comentează, în cel mult trei rânduri, rolul stilistic al punctelor de suspensie din text.

30. Alcătuieşte familia lexicală a substantivului *pădure* (şase termeni).

31. Scrie câte un diminutiv de la cuvintele: *copac, frunză, cărare, ochi*.

B. (limba română)

32. Desparte în silabe cuvintele din al şaptelea vers.

33. În al treilea vers al poeziei sunt:
- **a.** doi diftongi
- **b.** un diftong şi un hiat
- **c.** două hiaturi.

34. Cuvintele *închinăm* şi *copacilor* au, respectiv:
- **a.** opt litere/opt sunete şi nouă litere/nouă sunete
- **b.** opt litere/şapte sunete şi nouă litere/opt sunete
- **c.** opt litere/şapte sunete şi nouă litere/nouă sunete.

35. Taie cu o linie varianta greşită din exemplele de mai jos: piscină/pişcină, duşman/dujman, delincvent/delicvent,

Scanned with OKEN Scanner

reşeu/reşou, ojă/oje, maieu/maiou, pioneză/piuneză, idee/ideie, trimete/trimite, lacrimi/lăcrămi, cratițe/crătiți, ciocolăți/ciocolate, aşează/aşază, plonjează/plonjază.

36. Scrie denumirile localităților care se pronunță astfel: uaşinton, stocolm, auşviț, strazbur, briusel.

C. (comunicare)

37. Redactează un proces-verbal încheiat într-o oră de dirigenție a clasei tale, în care s-a hotărât ce măsuri trebuie luate pentru un caz de indisciplină (real sau imaginar).

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 3, 8, 11, 12, 21, 26, 28, 30, 36, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 9

- ☑ Procedee stilistice. Hiperbola. Aliteraţia. Asonanţa. Identificarea simbolurilor, în contexte date. Explicarea simbolurilor
- ☑ Părţi de vorbire flexibile. Verbul. Verbele copulative
- ☑ Textul. Tipuri de texte

I

Se dă textul:

Sălbatecul vodă e-n zale şi-n fier
Şi zalele-i zuruie crunte,
Gigantică poart-o cupolă pe frunte,
Şi vorba-i e tunet, răsufletul ger,
Iar barda din stânga-i ajunge la cer
Şi vodă-i un munte.

«Stai, paşă! Să piară azi unul din noi!»
Dar paşa mai tare zoreşte;
Cu scările-n coapse fugaru-şi loveşte
Şi gâtul i-l bate cu pumnii-amândoi
Cu ochii de sânge, cu barba vâlvoi
El zboară şoimeşte.

(George Coşbuc – *Paşa Hassan*)

Cerinţe:

A. (literatură)

1. Numeşte personajele care participă la acţiunea din textul dat.

2. În prima strofă, domnitorul este prezentat cu ajutorul:
a. naraţiunii
b. descrierii
c. dialogului.

3. Imaginea voievodului, în fragmentul dat, este:
a. mărită
b. micşorată
c. naturală.

4. Figura de stil predominantă, în textul citat, este:
a. personificarea
b. hiperbola
c. comparaţia.

Scanned with OKEN Scanner

5. Selectează, din text, două hiperbole care să redea imaginea domnitorului în momentul luptei.

6. Comentează, în maximum şapte rânduri, efectul artistic al metaforelor hiperbolice, din prima strofă.

7. Transcrie, din text, două imagini hiperbolice care să reproducă reacţiile paşei la cuvintele lui vodă.

8. Rescrie versul care conţine o aliteraţie.

9. Versul din text, *Şi vodă-i un munte,* face referire la:

a. teama domnitorului

b. forţa, curajul şi vitejia voievodului

c. vioiciunea domnitorului.

10. Stabileşte măsura versurilor din textul dat.

B. (limba română)

11. Subliniază predicatul din primul vers al textului selectat.

12. În propoziţia *Şi vorba-i e tunet,* predicatul este:

a. verbal

b. nominal.

13. În versul *Şi vodă-i un munte, i* este:

a. pronume personal

b. verb copulativ

c. verb predicativ.

14. Încercuieşte răspunsurile corecte.

În categoria verbelor care pot avea şi valoare copulativă, intră:

a. verbul *a deveni*

b. verbul *a scrie*

c. verbul *a avea*

d. verbul *a rămâne*

e. verbul *a ieşi.*

15. În fraza *Nuielele pentru împletit le-a lăsat lângă fântână din dorinţa de a nu face prea multă dezordine, apoi a plecat fugind să le ia,* există:

a. două verbe la moduri personale şi trei la moduri nepersonale

b. trei verbe la moduri personale şi două la moduri nepersonale

c. trei verbe la moduri personale şi trei la moduri nepersonale.

16. Identifică predicatul propoziţiei *Acest lucru va însemna multă învăţătură şi multă strădanie,* precizând felul lui.

17. Construieşte două enunţuri în care verbul *a ieşi* să aibă valoarea predicativă şi copulativă.

C. (comunicare)

18. Citeşte cu atenţie textele de mai jos:

Scanned with OKEN Scanner

A. *Alungă patimile mele,*
Pe veci strigarea lor o frânge
Şi de durerea altor inimi
Învaţă-mă pe mine-a plânge.

(O. Goga – *Rugăciune*)

B.

*Ghidul **Pagini Aurii***
te scuteşte
de alergătură.
Caută ceea ce
te interesează
aşezat confortabil
în fotoliul tău.

(Ghidul – *Pagini Aurii*)

Completează căsuţele de mai jos cu litera **C** (corect) sau **E** (eronat), după caz:

a. Textul A este scris într-un stil oficial. ☐
b. Textul B conţine figuri de stil. ☐
c. Textul A urmăreşte să-l impresioneze pe cititor. ☐
d. Textul B urmăreşte să-l convingă pe cititor. ☐
e. Textul A este nonliterar. ☐
f. Textul B este nonliterar. ☐

II

Citeşte cu atenţie textul de mai jos:

Apele se bat, rostogolesc bolovanii, umplu vultorile şi sar peste stâncile lustruite; şipotele ţâşnesc şi-şi azvârlă sulul apelor reci ca nişte arcuri de sticlă străvezie; munţii se încalecă, grumaz peste grumaz, până în slava cerului; călătorii admiră, râd, petrec, beau, pe muşchiul moale şi blând ca o catifea verde. Numai el priveşte aşa de risipit că parcă nu vede; ascultă zgomotul cascadelor şi glumele celorlalţi aşa de nepăsător, că parcă n-aude; şi se mişcă aşa de uşurel şi de încet că parcă ar sta pe loc.

(Barbu Şt. Delavrancea – *Linişte*)

Cerinţe:

A. (literatură)

19. Textul de mai sus constituie:
a. o descriere
b. o naraţiune
c. un dialog.

Scanned with OKEN Scanner

20. Imaginea surprinsă în fragmentul selectat este hiperbolică. Rescrie, din text, un enunț de cel mult zece cuvinte care să ilustreze această idee.

21. Propoziția *Apele se bat* conține:

a. un epitet

b. o aliterație

c. o personificare.

22. Numește două elemente de natură, prezentate în fragmentul dat.

23. În textul selectat, predomină:

a. imaginile dinamice

b. imaginile olfactive

c. imaginile auditive.

24. În textul dat, hiperbolele:

a. echilibrează peisajul

b. dinamizează tabloul

c. liniștesc mișcarea.

B. (limba română)

25. Încercuiește enunțurile în care verbul *a fi* are valoare predicativă, scriind și sensul acestuia din contextul respectiv:

a. Este în grădină de la ora trei. .....

b. Este bine să pleci cât mai devreme. .....

c. Vecinul nostru este din Maramureș. .....

d. Au fost pe la mine ieri. .....

e. Castelul este din timpuri străvechi. .....

f. Curtea a fost măturată de cele două fete. .....

g. De mâine, un caiet va fi zece mii de lei. .....

h. Terenul era de șapte m^2. .....

i. Câți ani sunt de ultima noastră întâlnire? .....

j. Vremea a fost ploioasă tot timpul .....

26. Subliniază verbele tranzitive din înșiruirea următoare: a pleca, a striga, a se gândi, a se bucura, a părea, a da, a scrie, a lăuda, a crede.

27. Alcătuiește două enunțuri în care verbele *a se face* și *a părea* să aibă valoare copulativă.

.....

.....

28. În enunțul *Aș fi avut și eu note mai bune dacă aș fi fost mai atent,* există:

a. patru verbe auxiliare, un verb predicativ și un verb copulativ

b. trei verbe auxiliare, două verbe predicative și două verbe copulative

Scanned with OKEN Scanner

c. două verbe auxiliare, două verbe predicative şi trei verbe copulative.

C. (comunicare)

29. Bifează doar căsuţele corespunzătoare textelor literare:

a. Mersul trenurilor ☐
b. romanul ☐
c. balada populară ☐
d. scrisoarea oficială ☐
e. schiţa ☐
f. felicitarea ☐
g. Cartea de telefon ☐
h. doina ☐
i. telegrama ☐
j. scrisoarea familială. ☐

III

Se dau textele:

1) *Sara sună glas de bucium şi cerboaice albe-n turme...*

(Mihai Eminescu)

2) *Iar stejarii par o strajă de giganţi ce-o înconjoară.*

(Mihai Eminescu)

3). *Ale turnurilor umbre peste unde stau culcate.*

(Grigore Alexandrescu)

4) *Şi-n creasta coifului înalt*
Prin vulturi vântul viu vuia.

(George Coşbuc)

Cerinţe:

A. (literatură)

30. Identifică, pentru fiecare text dat, sunetul (sunetele) care formează aliteraţii sau asonanţe.

31. Numeşte două tipuri de imagini artistice diferite, create cu ajutorul aliteraţiei şi al asonanţei, în textele date.

B. (limba română)

32. Identifică valoarea morfologică a verbului *a părea* din al doilea text selectat.

33. Construieşte un enunţ în care verbul *a fi* să aibă valoare copulativă şi să se afle la modul conjunctiv, timpul perfect.

34. Subliniază predicatele nominale din enunţurile de mai jos:

Scanned with OKEN Scanner

A însemnat toate cuvintele profesorului pe un caiet studențesc. Acel curs de istorie a însemnat un lucru important pentru el. Se pare că îi place foarte mult istoria și se gândea să se facă profesor. Prietenul său devenise istoric după câțiva ani de lucru serios în școli și părea foarte mulțumit de munca pe care o desfășura acum.

35. În enunțul *Aș fi fost la munte acum, dacă nu întârziam atât la gară*, verbul *a fi* are valoare:

a. auxiliară și copulativă
b. auxiliară și predicativă
c. copulativă și predicativă.

C. (comunicare)

36. Redactează, în maximum trei rânduri, un text nonliterar de mică publicitate.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 4, 5, 6, 14, 15, 20, 28, 31, 34, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 10

- ☑ Antiteza. Metafora. Identificarea lor în contexte date. Explicarea simbolurilor. Rolul lor în transmiterea mesajului poetic
- ☑ Diatezele verbului
- ☑ Texte nonliterare utilitare. Cartea de telefon. Mersul trenurilor. Mandatul poştal. Programul de spectacol

I

Citeşte cu atenţie textul următor:

La un semn deschisă-i calea şi s-apropie de cort
Un bătrân atât de simplu, după vorbă, după port.
„- Tu eşti Mircea?"
„- Da-mpărate!"
„- Am venit să mi te-nchini,
De nu, schimb a ta coroană într-o ramură de spini."
„- Orice gând ai, împărate, şi oricum vei fi sosit,
Cât suntem încă pe pace, eu îţi zic: "Bine-ai venit!"[...]
În zadar striga-mpăratul ca şi leul în turbare,
Umbra morţii se întinde tot mai mare şi mai mare;
În zadar flamura verde o ridică înspre oaste,
Căci cuprinsă-i de pieire şi în faţă şi în coaste [...]
Mircea însuşi mână-n luptă vijelia-ngrozitoare
Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare
Risipite se-mprăştie a duşmanilor şiraguri
Şi gonind biruitoare tot veneau a ţării steaguri.

(Mihai Eminescu – *Scrisoarea III*)

Cerinţe:

A. (literatură)

1. Modurile de expunere predominante, utilizate în textul de mai sus, sunt:

a. dialogul şi narațiunea
b. dialogul şi descrierea
c. narațiunea şi descrierea.

2. Argumentează, analizând două elemente specifice, faptul că fragmentul de mai sus este o operă epică.

3. Numeşte personajele individuale şi colective care participă la acțiunea din textul selectat.

Scanned with OKEN Scanner

4. Amintește contextul istoric ce stă la baza temei fragmentului citat.

5. Procedeul artistic predominant, care structurează mesajul și tema fragmentului, este:

a. metafora

b. antiteza

c. epitetul.

6. Rescrie, din text, numele sau apelativele celor doi conducători, explicând semnificația diferenței de adresare.

7. Transcrie, din prima parte a textului, două sintagme care să redea atitudini comportamentale diferite ale personajelor principale.

8. Structura *Să mi te-nchini* înseamnă:

a. să mi te supui

b. să-ți faci cruce

c. să-mi adresezi o rugăminte.

9. Rescrie versul care evidențiază firescul și simplitatea existenței domnitorului român.

10. Momentul luptei surprinde comportamente antitetice atât ale celor doi conducători, cât și ale celor două armate. Argumentează, într-un comentariu de maximum zece rânduri, această idee, referindu-te la textul citat.

11. Versul *Mircea însuși mână-n luptă vijelia-ngrozitoare* conține:

a. o aliterație

b. o asonanță

c. o metaforă.

12. Numește procedeele artistice din enunțurile următoare, în a căror alcătuire intră cuvântul *șiruri*:

a. Fulgii se ridicau ca niște șiruri de porumbei năzdrăvani.

b. Mă gândeam la toți anii tinereții – șiruri de perle care înfrumusețează sufletul.

B. (limba română)

13. Selectează, din text, un verb la diateza activă, unul la diateza reflexivă și altul la diateza activă pronominală.

14. Numește categoriile gramaticale ale verbului.

15. Formulează șapte enunțuri în care verbul *a fi*, la diateza pasivă, să apară la toate timpurile modului indicativ.

16. Construiește trei propoziții în care complementul de agent să fie exprimat prin părți de vorbire diferite.

17. Subliniază predicatele verbale exprimate prin verbe la diateza pasivă, din enunțurile de mai jos:

Pomii erau înfloriți, când ne-am întors de la munte.

Exercițiile au fost rezolvate de toți elevii.

Scanned with OKEN Scanner

În urma discuției, copiii au fost încântați.
Fructele vor fi culese de săteni.

18. Alcătuiește patru contexte în care pronumele *se* și *îți* să preceadă verbe la diateza activă pronominală și, respectiv, la diateza reflexivă.

19. Construiește două enunțuri în care verbul *a se plânge*, la modurile gerunziu și imperativ să fie însoțit de pronumele *vă*.

C. (comunicare)

20. Citește cu atenție enunțurile referitoare la textele literare (T.L.) și la cele nonliterare utilitare (T.U.), completând apoi **T.L.** și **T.U.**, în fiecare căsuță, după caz:

a. oferă informații cu caracter utilitar ☐
b. conține procedee artistice ☐
c. exprimarea este clară, concisă, fără ambiguități ☐
d. cuvintele sunt utilizate cu sensul lor propriu ☐
e. exprimă gânduri și sentimente cu ajutorul personajelor, al acțiunii și al naratorului ☐.

II

Se dă textul:

Hassan, de mirare, e negru-pământ;
Nu știe de-i vis, ori aieve-i,
El vede cum zboară flăcăii Sucevei,
El vede ghiaurul că-i suflet de vânt
Și-n față-i puterile turcilor sunt
Tăriile plevei.

Dar iată-l! E vodă, ghiaurul Mihai!
Aleargă, năvală nebună.
Împrăștie singur pe câți îi adună
Cutreieră câmpul, tăind de pe cai
El vine spre pașă; e groază și vai,
Că vine furtună.

„Stai, pașă, o vorbă de-aproape să-ți spun,
Că nu te-am găsit nicăirea" –
Dar pașa-și pierduse și capul, și firea!
Cu frâul pe coamă, el fuge nebun,
Că-n gheară de fiară și-n gură de tun
Mai dulce-i pieirea.

(George Coșbuc – *Pașa Hassan*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. (literatură)

21. Numește personajele individuale și colective, care apar în fragmentul de mai sus.

22. În textul dat, personajele individuale se află în relație:

a. conflictuală

b. de înțelegere

c. de acceptare.

23. Rescrie, din prima strofă, două structuri antitetice realizate cu ajutorul metaforei semnificând puterea și curajul, respectiv neputința și lașitatea.

24. Precizează trăsăturile de caracter ale celor doi conducători de oști, puse în evidență prin antiteza din ultima strofă a fragmentului citat.

25. Selectează, din text, două expresii populare, care să redea ideea de spaimă puternică, necontrolată.

26. Transcrie, din penultima strofă, perechea de verbe antonimice, precizând și semnificația lor poetică.

27. Numește figura de stil din versurile *El vine spre pașă; e groază și vai/ Că vine furtună.*

28. Epitetul metaforic din versul *Hassan, de mirare, e negru-pământ,* reliefează ideea că:

a. este foarte supărat

b. este trântit la pământ

c. este îmbrăcat în negru.

29. Transcrie, din text, un substantiv care indică spațiul desfășurării acțiunii.

30. Versul *Hassan, de mirare, e negru-pământ,* este:

a. o narațiune

b. o descriere

c. un monolog.

31. Motivează, în maximum trei rânduri, titlul acestei balade, al cărei personaj principal este domnitorul Mihai Viteazul.

32. Explică, în aproximativ șapte rânduri, modalitatea în care antiteza ajută la transmiterea mesajului poetic.

B. (limba română)

33. Transcrie, din ultima strofă a textului citat, un verb la diateza activă pronominală, stabilind apoi și funcția sintactică a pronumelui care-l precede.

34. Transformă următoarele construcții active în construcții pasive:

Ion a reparat gardul.

Luchian a pictat aceste tablouri.

Scanned with OKEN Scanner

Soarele puternic a uscat iarba.
În timpul nopții, luna luminează pământul.
Țăranii au cules fructele.

35. Construiește două propoziții în care sintagma *sunt coapte* să devină, pe rând, predicat verbal și nominal.

36. Alcătuiește un enunț în care verbul *a alerga* să fie reflexiv impersonal.

37. Stabilește partea de vorbire pe care o determină complementul de agent, în următoarele propoziții:

Au fost îndreptați acolo de către un pieton.
Blocurile se construiesc greu de către lucrători.
Încurajate de părinți, fetele au reușit.
Această persoană are defecte greu de remarcat de către cineva.

38. Selectează, pe coloane separate, verbele la diateza reflexivă și pe cele la diateza activă pronominală, din textul de mai jos:

Se străduia să nu se implice deloc într-o astfel de problemă. Deși se codea tot timpul, își spunea că va ajunge să facă și el ce nu și-a dorit.

39. Alcătuiește enunțuri în care verbul *a învăța*, la diateza pasivă, să se afle la următoarele moduri și timpuri:

indicativ – m.m.c.p.
indicativ – p.c.
indicativ - viitor
condițional-optativ – perfect
conjunctiv – perfect.

40. Precizează funcția sintactică a pronumelui reflexiv *își*, în enunțurile următoare:

Își reproșa ceea ce a făcut.
Își imagina cum va fi în vacanță.
Își imputa insuccesul echipei.
Își ordona cărțile când m-am dus la el.
Își închipuia cum va arăta casa.

C. (comunicare)

41. Explică, aducând două argumente, care este utilitatea *Cărții de telefon* și a *Mersului trenurilor*.

Scanned with OKEN Scanner

III

Se dă textul:

Şi-n câmp se uita
Drumul cerceta
Când, vai! Ce zărea?
Cine că venea?
Soţioara lui
Floarea câmpului.

(*Monastirea Argeşului*)

Cerinţe:

A. (literatură)

42. Încercuieşte răspunsul corect:
Metafora *Floarea câmpului,* simbolizează:
a. frumuseţea şi gingăşia femeii iubite
b. simplitatea vestimentară
c. viaţa scurtă a omului.

43. Într-o compunere, de aproximativ patru-cinci rânduri, evidenţiază simbolul florii, în contextul dat.

44. Identifică metaforele din textele de mai jos; comentează, apoi, semnificaţia poetică a două dintre ele (la alegere):

(a) *De treci codri de aramă, de departe vezi albind*
S-auzi mândra glăsuire a pădurii de argint. [...]
Pare-că şi trunchii vecinici poartă suflete sub coajă
Ce suspină printre ramuri cu a glasului lor vrajă.

(Mihai Eminescu)

(b) *Venere, marmură caldă, ochi de piatră ce scânteie,*
Braţ, molatic ca gândirea unui împărat poet,
Tu ai fost divinizarea frumuseţii de femeie,
A femeiei, ce şi astăzi tot frumoasă o revăd.

(Mihai Eminescu)

(c) *Grai tămâiat, căţuie de petale*
Gândul mi-a ciobănit pe plaiurile tale.

(V. Voiculescu)

(d) *Ele sar în bulgări fluizi peste prundul din răstoace*
În cuibar rotind de ape, peste care luna zace.

(Mihai Eminescu)

45. Dovedeşte-ţi creativitatea, elaborând contexte în care să existe metafore pentru cuvintele de mai jos:
ex: *ochii – ferestrele sufletului*
Toată suferinţa i se adunase în ochi – ferestre ale sufletului ei zbuciumat.

Scanned with OKEN Scanner

cuvântul – .....
lacrimă – .....
dor – .....
munte – .....
cap - .....

46. Identifică antitezele din textele următoare, precizând apoi, semnificația artistică a două dintre ele:

(a) *Eu veneam de sus, tu veneai de jos*
Tu soseai din vieți, eu veneam din morți.

(Tudor Arghezi)

(b) *Ea un înger ce se roagă – El, un demon ce visează;*
Ea o inimă de aur – El un suflet apostat;
El în umbra lui fatală, stă-ndărătnic rezemat –
La picioarele Madonei, tristă, sfântă, Ea veghează.

(Mihai Eminescu)

(c) *Ea? - O fiică e de rege, blondă-n diadem de stele*
Trece-n lume fericită, înger, rege și femeie;
El răscoală în popoare a distrugerii scânteie
Și în inimi pustiite samănă gândiri rebele.

(Mihai Eminescu)

47. Exprimă-ți părerea despre rolul acestor figuri de stil (metafora și antiteza) în sensibilizarea cititorului și în sporirea expresivității textului literar.

B. (limba română)

48. Scrie formele de gerunziu ale verbului *a se bosumfla*, la toate persoanele pronumelui reflexiv, singular și plural.

49. Numește diatezele la care se află verbele subliniate, stabilind și funcția sintactică a pronumelui care le însoțește:

De ce nu te-<u>ai priceput</u> să rezolvi toată treaba?

Ca <u>să</u> te <u>pricepi</u> mai bine pe tine însuți ar fi trebuit să-ți vezi în primul rând defectele.

Nereușind să te integrezi în colectiv, <u>ai fi putut</u> să faci o schimbare.

<u>Nu se poate</u> să înnoptăm aici.

<u>Plecăm mâine</u> în excursie.

50. În enunțul *El se făIea cu rezultatele obținute, negândindu-se dacă sunt reale sau nu*, există:

a. trei pronume cu funcție sintactică
b. două pronume cu funcție sintactică
c. un pronume cu funcție sintactică.

51. Analizează, sintactic și morfologic, predicatul primei propoziții din enunțul următor:

Să fi fost rezolvate de toți elevii, aceste exerciții nu v-ar mai fi creat probleme acum.

Scanned with OKEN Scanner

52. Precizează felul, diateza și funcția sintactică a verbului *a scrie*, în enunțurile de mai jos:

Despre acest lucru nu s-a scris nimic până acum.

Poezia a fost scrisă cu multă trudă.

I-a scris cinci scrisori bunicii sale.

C. (comunicare)

53. Numește situațiile în care poți primi un mandat poștal.

54. Realizează un program de spectacol pentru o piesă de teatru interpretată de elevii unei clase din școala ta.

În realizarea lui, să ai în vedere:

- distribuția;
- detalii despre „actori";
- locul și data desfășurării;
- fișa biografică a autorului piesei etc.

Pentru autoevaluare, lucrează exercițiile nr. 10, 11, 12, 19, 24, 34, 42, 50, 52, **notate cu câte 10 puncte fiecare, la care se adaugă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 11

☑ Opera epică. Trăsături. Elemente definitorii. Narator. Acțiune. Personaj
☑ Verbe personale. Verbe impersonale. Verbe unipersonale. Expresii verbale impersonale. Locuțiunea verbală
☑ Dialogul

I

Se dă textul:

– Aprinde lampa, preoteasă; şi voi, copii, adunaţi-vă să mâncăm!

Totuşi, fiindcă înspre apus mai atârnă de bolta cerului ca un policandru de nori galbeni, care nu luminează, ce e drept, decât dintr-o singură lumânare, luceafărul de seară – popa Tonea pune Psaltirea în raftul cărţilor şi iese din casă, ca să vadă ce au mai făcut argaţii prin curte şi prin grajduri. [...] Zece ani, popa Tonea a fost harnic păstor sufletesc turmei lui încredinţate, om frumos la fapte şi cu nescăzută bună purtare, către mari şi către mici, bărbat fără de vină, tată şi gospodar. Datoriile preoteşti şi le îndeplinea cu cea mai mare luare-aminte şi cu cea mai aleasă concentrare, între oile sale cuvântătoare era bogat în sfaturi evanghelice şi tot atât de bogat în poveţe şi în îndemnuri gospodăreşti.

(Gala Galaction – *De la noi, la Cladova*)

Cerințe:

A. (literatură)

1. Prezentarea faptelor şi a personajelor, în textul de mai sus, este realizată de:
a. autor
b. narator
c. personaje.

2. În fragmentul citat, faptele sunt relatate la persoana:
a. I;
b. a-II-a
c. a-III-a.

3. În textul dat, personajul principal este:
a. preoteasa
b. un copil
c. popa Tonea.

4. Numeşte modul de expunere prin care este caracterizat, în text, preotul.

5. Scrie numele cărţii pe care preotul o avea în mână.

Scanned with OKEN Scanner

6. Transcrie, din fragmentul citat, elementul care este comparat cu *un policandru de nori galbeni.*

7. Scrie un sinonim contextual pentru expresia *păstor sufletesc.*

8. Sintagmele *turmei lui* şi *oile sale*, din text, se referă la:

a. oameni din jurul preotului

b. turme de oi

c. proprii copii.

9. Numeşte trei trăsături de caracter ale preotului, aşa cum se desprind ele din fragmentul selectat.

B. (limba română)

10. Subliniază verbele active impersonale, din textul următor:

Pentru că nu am venit la timp, trebuie să recuperăm ce am pierdut. Urmează să lucrăm câteva ore neîntrerupt şi, deşi pare că nu dorim acest lucru, vom fi obligaţi să-l facem.

11. Identifică, din punct de vedere al opoziţiei personal/impersonal, tipul verbului *a urma* în enunţurile de mai jos:

a. El urmează după mine la rând. .....

b. Urmează să stabilim ulterior detaliile. .....

12. Verbele subliniate, din propoziţiile următoare: *Prin părţile noastre se înserează mai devreme; De două zile ninge întruna*, sunt la:

a. diateza activă, diateza pasivă

b. diateza pasivă, diateza reflexivă

c. diateza reflexivă, diateza activă.

13. Subiectul propoziţiei *Îmi place foarte mult munca în grădina bunicii*, este:

a. foarte mult

b. munca

c. grădina.

14. Subliniază locuţiunile verbale, din enunţurile de mai jos:

(a) *Când a mai auzit mama şi asta, s-a făcut foc ...* (I.C.)

(b) *O casă ici sub tihăraia asta, alta dincolo de Bistriţa sub altă tihăraie, mă rog, unde i-a venit omului îndemână să şi-o facă.* (I. C.)

(c) *Nu i-a dat nimeni de veste, aşa că a rămas acasă.*

(d) *În sfârşit se face şi ziuă, şi după ce ne spălăm cu omăt şi ne închinăm după obiceiul creştinesc, pornim apoi cu plăieşii la deal pe unde ne coborâsem.* (I.C.)

(e) *A prins imediat de veste şi i-a sancţionat pe vinovaţi.*

Scanned with OKEN Scanner

C. (comunicare)

15. Imaginează-ți că ești preotul Tonea, care are o discuție cu copiii săi. Alcătuiește un dialog, în maximum cincisprezece rânduri, care să surprindă câteva sfaturi date copiilor, în calitate de părinte spiritual și de tată, surprinzând și reacția acestora față de învățăturile de suflet oferite lor.

II

Citește cu atenție textul următor:

Drumețul intră, zice: „Bine-am găsit, Ursane!..."
Un aspru glas răspunde: „Bine-ai venit, moș Dane!
Ce vânt te-aduse-aice?"
„ Vânt rău și de jălire"
Ne calc păgânii, frate, și țara-i la pieire!"
Ursan tresare, geme, s-aprinde-n gândul său.
Dan zice: „De pe munte venit-am să te ieu,
Să mergem!"
„Dar să mergem!" adauge Ursan
Și mult cu drag privește grozavu-i buzdugan. [...]

Și iată-i pe o culme nocturnii călători,
Lucind sub cerul palid în mantie de zori!
Ei lasă jos pe coastă să pască harmăsarii
Și stau privind în vale cum fac pârjol tatarii.

(Vasile Alecsandri – *Dan, căpitan de plai*)

Cerințe:

A. (literatură)

16. Rezumă, în maximum cinci rânduri, fragmentul de mai sus.

17. Faptele relatate, în textul selectat, pot fi încadrate în:

a. expoziție, deoarece fragmentul este o descriere

b. deznodământ, fiindcă personajele și-au învins dușmanii

c. desfășurarea acțiunii, întrucât surprinde o parte din acțiunile personajelor.

18. Comentează, în trei rânduri, vestea pe care o aduce personajul Dan, prietenului său, Ursan.

19. Expresia *cerul palid*, din text, este:

a. hiperbolă

b. epitet personificator

c. comparație.

20. Scrie forma literară a cuvintelor *să te ieu* și *harmăsarii*, din fragmentul dat.

21. Acțiunea, în textul selectat, se desfășoară:

Scanned with OKEN Scanner

a. într-un spațiu închis
b. pe malul unei ape
c. în mai multe locuri.

22. Construiește un enunț în care să ilustrezi un alt sens decât cel existent în text al substantivului *coastă*.

B. (limba română)

23. În enunțul *Se vede în mod clar că nu vede bine literele* verbul a *vedea* este:
a. reflexiv impersonal, respectiv personal
b. personal, respectiv reflexiv impersonal
c. personal, respectiv personal.

24. În fraza *Se cuvine să discutăm și despre trecut, dar se pare că nimeni nu dorește aceasta și nici nu se știe dacă ar putea să abordeze toți acest subiect,* există:
a. un verb reflexiv impersonal
b. două verbe reflexive impersonale
c. trei verbe reflexive impersonale.

25. Stabilește diatezele verbelor subliniate în enunțurile următoare:
a. Burnițează de la prânz. .....
b. Se pleca de la concert cu orice mijloc de transport. .....
.....
c. Îi este sortit să se chinuie astfel. .....

26. Identifică felul predicatelor subliniate, în enunțurile de mai jos, și al verbelor prin care sunt ele exprimate:
Se spun multe despre acest lucru.
.....
Ei spun că nu pot face altceva.
.....
Cuvintele au fost spuse cu mult calm.
.....

27. În propoziția *Mi-e teamă de necunoscut,* predicatul este:
a. verbal
b. nominal.

28. Scrie verbe sinonime cu următoarele locuțiuni verbale:
a sta de veghe = ...
a pune la cale = ...
a avea nevoie = ...
a face rost = ...
a se da de-a berbeleacul = ...

Scanned with OKEN Scanner

C. (comunicare)

29. Alcătuieşte, în cel mult zece rânduri, un dialog imaginar în care să surprinzi o discuţie referitoare la năvălirea duşmanilor în ţară, între personajele literare Dan şi Ursan.

III

Se dă textul:

- Mai rămâne vorba despre asta? zice tata posomorât. Are să urmeze cum ştim noi, nu cum vrea el, că doar nu-i de capul său. Când m-ar bate numai atâta grijă, măi femeie, ce mi-ar fi? Dar eu mă lupt cu gândul cum să-i port de cheltuială, căci banii nu se culeg de la trunchi, ca surcelele. Şi la işti vreo şase, afară de dânsul, dacă rămân acasă, nu li mai trebuie nimica? Dar fiind el cel mai mare, norocul său, trebuie să căutăm a-l zburătăci, căci nu se ştiu zilele omului! Şi poate vreodată să fie şi el sprijin pentru iştialalţi.

Văzând eu că nu-i chip de stat împotriva părinţilor, începui a mă gândi la pornire, zicând în sine-mi cu amărăciune: „Ce năcaz pe capul mieu!"

(Ion Creangă – *Amintiri din copilărie*)

Cerinţe:

A. (literatură)

30. Textul de mai sus abordează problema:
- **a.** grijii nepoţilor faţă de bunici
- **b.** grijii copiilor faţă de părinţi
- **c.** grijii părinţilor faţă de copii.

31. Mesajul fragmentului selectat este transmis:
- **a.** direct, prin intermediul eului liric
- **b.** indirect, prin intermediul personajelor
- **c.** direct, prin intermediul descrierii.

32. Explică sensul verbului *a zburătăci*, utilizat în text.

33. Comentează, în maximum cinci rânduri, semnificaţia enunţurilor *Şi poate vreodată să fie şi el sprijin pentru iştialalţi*, folosite în fragmentul dat.

34. Transcrie, din text, două regionalisme.

35. Copilul se gândea la plecare:
- **a.** cu tristeţe
- **b.** cu bucurie
- **c.** cu entuziasm.

36. Argumentează, într-o compunere de maximum zece rânduri, că textul dat aparţine unei opere epice.

Scanned with OKEN Scanner

B. (limba română)

37. Menționează funcția sintactică a substantivului *sete,* în următoarele enunțuri:

Îmi era o sete de nedescris.
Mi-am potolit setea cu apă de la fântână.
Viața lui a fost o sete nesfârșită de cunoaștere.
Senzația de sete îl mistuia încet.
Mă gândeam la setea care ne cuprinsese atunci.

38. Bifează propozițiile în care verbul *a fi* are valoare predicativă:

a. Mi-e milă de cei sărmani. ☐
b. Este de dorit să plece cât mai repede. ☐
c. Era seară când a început furtuna. ☐
d. Era să faci cea mai mare greșeală din cariera ta. ☐
e. Nu fusese atent la explicația profesorului. ☐

39. Construiește două enunțuri în care predicatul să fie exprimat prin expresiile verbale impersonale *e frumos* și *e cu neputință,* la modul condițional-optativ perfect.

40. Alcătuiește enunțuri cu cinci expresii verbale impersonale, la alegere, ale căror subiecte să fie exprimate prin verbe la infinitiv și la supin.

41. Identifică funcțiile sintactice ale locuțiunilor verbale, din enunțurile de mai jos:

A trage cu ochiul nu este civilizat. .....
Greșeala de a nu pune cap la cap părțile rămase a făcut-o să piardă și ultima sa bijuterie. .....
Preocuparea lui era de a da loc discuțiilor interminabile. .....
.....
N-am reușit a da gata totul atât de repede. .....
Atunci, m-am hotărât a da bir cu fugiții. .....

C. (comunicare)

42. Ești copilul Nică, stând de vorbă cu tatăl său. Alcătuiește, în cel mult zece rânduri, un dialog în care să aduci argumente în favoarea rămânerii acasă, surprinzând și reacția tatălui.

Pentru autoevaluare, lucrează exercițiile nr. 11, 12, 16, 17, 27, 28, 31, 36, 37, **notate cu 10 puncte fiecare, la care se adaugă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 12

- ☑ Balada cultă. Caracteristici. Temă. Acțiune. Personaje
- ☑ Substantivul. Locuțiunea substantivală
- ☑ Scrisori. Tipuri de scrisori

I

Se dă textul:

Străjer străvechi şi plin de bărbăție,
Gorunul uriaş spre ceruri cată...
La umbra lui, pe-o noapte-ntunecată,
Trei căpitani şi-au fost jurat frăție.

Ei s-au legat cu inima curată
Să-şi mântuiască neamul de robie.
Luptară dârji, dar, prinşi prin viclenie,
S-au săvârşit – martiri – eroi – pe roată.

Trecură ani... Cumplit ofta iobagul
În lanțuri şi mai crude ca-nainte,
Îngenuncheat de cei atotputernici.

Şi iacă! Trăsnet zguduie gorunul
Şi val de crengi acopere mormântul,
În care mândrul Crai îşi doarme somnul.

(Şt. O. Iosif – *Gorunul lui Horia*)

Cerințe:

A. (literatură)

1. Fragmentul citat aparține genului epic. Ideile şi sentimentele sunt exprimate:

a. indirect, cu ajutorul acțiunii, prin intermediul naratorului şi al personajelor

b. direct, prin intermediul eului liric.

2. Poezia *Gorunul lui Horia*, de Şt. O. Iosif, este o baladă cultă; o operă literară de acest tip are:

a. autorul cunoscut

b. autorul anonim

c. mai mulți autori.

3. Menționează care este modul de expunere predominant în fragmentul de mai sus.

4. Poezia *Gorunul lui Horia* este scrisă la persoana:

a. I

b. a II-a

Scanned with OKEN Scanner

c. a III-a.

5. Încercuieşte varianta corectă.

Coordonata temporală, din text, face referire la:

a. timp istoric, determinat cu precizie

b. timp nedeterminat, etern.

6. Transcrie propoziția care surprinde motivul înfrățirii celor trei luptători.

7. Gorunul este:

a. un animal

b. un copac

c. un instrument muzical.

8. Selectează, din text, o structură (o sintagmă/un grup de cuvinte) care conține o aliterație.

9. Scrie un sinonim contextual al verbului *a lega*, din structura *Ei s-au legat cu inima curată.*

10. Sensul verbului din propoziția *S-au săvârşit martiri – eroi – pe roată* este:

a. au murit

b. s-au legat

c. s-au numit.

11. Scrie forma literară a verbelor *cată* şi *acopere*, din contextul dat.

12. Rescrie versul care sugerează ideea aspirației spre înalt şi legătura cerului cu pământul.

13. Numeşte două figuri de stil diferite, care descriu imaginea gorunului.

14. Selectează, din text, două elemente ale naturii, care prevestesc modul cum se va sfârşi lupta.

15. Analizează semnificația gorunului, aşa cum se desprinde ea din versurile citate.

16. Motivează scrierea cu majusculă a substantivului *crai*, din ultima strofă.

17. Explică sensul versurilor *...Cumplit ofta iobagul/ În lanțuri şi mai crude ca-nainte/ Îngenuncheat de cei atotputernici.*

18. Precizează rima şi măsura primei strofe citate.

B. (limba română)

19. Menționează valoarea morfologică a cuvântului *atotputernici*, scriind şi modalitățile prin care s-a format el, în contextul respectiv.

20. Rescrie, din text, un substantiv omonim şi demonstrează sensurile lui, construind două enunțuri.

21. Extrage, din fragmentul citat, două cuvinte care conțin diftong.

Scanned with OKEN Scanner

22. Desparte în silabe cuvintele: *atotputernici, îngenuncheat, portdrapel, absorbție, căpitani.*

23. Scrie două substantive a căror formă de plural să aibă alt înțeles decât au la forma de singular.

24. Marchează, prin subliniere, forma corectă:

vasluian/vasluean
roche/rochie
clujan/clujean
servici/serviciu
croială/croeală.

25. Subliniază cuvintele scrise corect:

Păsări Lăți Lungilă, bunăvoință, două zeci, răufăcător, șaptezecișidoi, nord-est, rea-voință, bio chimie, bun-simț.

26. Identifică, prin subliniere, substantivele defective (de singular sau de plural): absenteism, adaptor, aur, bariu, volei, absolvenți, rouă, compensare, Carpați, râmnicean, zori.

27. Formează familia lexicală a substantivului *pământ*, exemplificând cel puțin zece termeni.

28. Scrie derivate parasintetice, pornind de la cuvintele de bază: *boboc* și *tânăr.*

29. Unește, printr-o săgeată, fiecare locuțiune substantivală cu sinonimul ei:

a. băgare de seamă •	• alăturare
b. luare în primire •	• preluare
c. punere cap la cap •	• predare
d. dare în primire •	• atenție.
e. dare de mână •	• mituire.

C. (comunicare)

30. Te numești Victor/ Victoria Ionescu și domiciliezi în orașul Pitești, județul Argeș; ești elev la Școala Nr. 3, din localitate. Compune, pe o pagină distinctă, o scrisoare de felicitare, adresată verișoarei tale, cu ocazia editării primului ei volum de versuri.

II

Se dă textul:

Cu tropote roibii de spaimă pe mal
Rup frâiele-n zbucium și saltă;
Turcimea-nvrăjbită se rupe deolaltă
Și cade-n mocirlă, un val după val
Iar fulgerul Sinan, izbit de pe cal
Se-nchină prin baltă.

Scanned with OKEN Scanner

Hassan de sub poala pădurii acum
Lui Mihnea-i trimite-o poruncă.
În spatele-oştirii muntene s-aruncă
Urlând ienicerii, prin flinte şi fum,-
Dar paşa rămâne alături de drum
Departe de luncă.

Mihai îi zăreşte şi-alege vro doi
Se-ntoarce şi pleacă spre gloată,
Ca volbura toamnei se-nvârte el roată
Şi intră-n urdie ca lupu-ntre oi,
Şi-o frânge degrabă şi-o bate-napoi
Şi-o vântură toată.

(George Coşbuc – *Paşa Hassan*)

Cerinţe:

A. (literatură)

31. Evidenţiază trei secvenţe narative cuprinse în fragmentul selectat, din balada *Paşa Hassan*, de George Coşbuc.

32. Comentează, în cinci rânduri, rolul naraţiunii în versurile de mai sus.

33. Selectează două elemente morfologice care să sugereze dinamismul tabloului prezentat.

34. În versurile selectate, succesiunea faptelor cunoaşte:
a. o gradare descendentă
b. o gradare ascendentă
c. o desfăşurare uniformă.

35. Numeşte personajele individuale şi colective, care apar în tabloul prezentat.

36. În fragmentul dat, figura de stil predominantă, prin care sunt caracterizate cele două personaje, Mihai şi Hassan, este:
a. enumeraţia
b. metafora
c. antiteza.

37. Transcrie, din text, două comparaţii care se referă la vitejia şi curajul domnitorului român.

38. Evidenţiază o trăsătură morală a lui Sinan, aşa cum se desprinde ea din textul citat.

39. Exemplifică, prin două citate din fragmentul dat, procedeul aliteraţiei.

40. Rescrie două arhaisme lexicale, argumentând rolul acestora în structura operei.

41. Numeşte două caracteristici care deosebesc balada cultă de cea populară.

B. (limba română)

42. Selectează, din text, două substantive colective.

Scanned with OKEN Scanner

43. Explică scrierea cu *-ii* a substantivului *roibii.*

44. Indică un sinonim neologic pentru fiecare dintre următoarele substantive: *milă, laudă.*

45. Stabilește prin sinonimie modificările de sens ale substantivului *roată*, în fiecare dintre următoarele contexte:

a. Ca volbura toamnei se-nvârte el *roată.* (G.C.)

b. *Roata* utilajului s-a defectat.

c. *Roata* vieții face ca existența umană să nu fie permanent aceeași.

d. E cu trei *roate* la car de când îl cunosc eu.

e. De când învață, lucrul merge ca pe *roate.*

46. Explică, în maximum două rânduri transformarea suferită de substantivul *roată,* în enunțul *Moș Ion Roată a devenit un simbol al înțelepciunii populare.*

47. Scrie două substantive epicene.

48. Indică forma corectă:

Góvora – Govóra

Dobrógea – Dóbrogea

triptic – triptíc

editor – editór

jílav - jiláv.

49. Evidențiază, formulând două enunțuri, polisemia substantivului *val.*

50. Substantivul *zbucium*, conține:

a. șapte litere și șapte sunete

b. șapte litere și șase sunete

c. șase litere și șase sunete

51. Identifică locuțiunile substantivale din următoarele enunțuri, notând câte un sinonim pentru fiecare dintre ele:

Venirea pe lume a unui copil este o bucurie fără margini.

Ce s-a întâmplat acolo a fost bătaie de joc.

Discuția despre nebăgarea de seamă a lucrurilor evidente l-a enervat.

A lucrat totul cu tragere de inimă.

Datul de-a dura era jocul lor preferat.

52. Precizează funcțiile sintactice ale locuțiunilor substantivale din enunțurile de mai jos:

L-au copleșit aducerile-aminte. .....

Situația aceea i-a dat multă bătaie de cap. .....

C. (comunicare)

53. Corectează greșelile de redactare, pe care le cuprinde următoarea scrisoare de tip familial:

Scanned with OKEN Scanner

5 iunie

Dragă mătuşă

Am ajuns cu bine la Sibiu. Sunt copii din Franța, Germania şi, bineînțeles, România. Până la prânz avem cursuri de literatura română, limba franceză şi germană, apoi programul este la alegerea fiecăruia. Mă simt bine, dar mi-aş fi dorit să fii şi tu cu mine. Îți voi mai da veşti despre mine. Cu multă dragoste Mircea.

III

Citeşte cu atenție textul următor:

De-acum tu... cât va cuprinde
Mantaua, deasupra-mi o-ntinde
Şi-apoi cu picioarele-mi sapă
Mormântul pe margini de apă,
Şi-n urmă cu dinții mă prinde
Şi-aruncă-mă-n groapă.

Jelească-mă apele Cernii!
Să-mi bubuie crivățul iernii,
Ca-n taberi al cailor tropot;
Iar veşnicul apelor şopot
Să-mi pară ca-n ceasul vecernii
O rugă de clopot.[...]

El zice, şi mâna şi-o strânge
Pe pieptul cel umed de sânge –
Iar calul stă singur de pază
Lui Gelu, şi trist el aşază
La pieptul stăpânului capul
Şi astfel veghează.

(George Coşbuc – *Moartea lui Gelu*)

Cerințe:

A. (literatură)

54. Numeşte personajul principal, din textul de mai sus.

55. Momentul esențial din viața eroului, surprins în fragmentul citat, este:

a. moartea
b. naşterea
c. botezul.

56. Selectează, din text, două componente ale câmpului lexical legat de sfera religioasă.

57. Modurile de expunere care apar în versurile citate sunt:

a. dialogul şi descrierea
b. dialogul şi narațiunea
c. narațiunea şi descrierea.

Scanned with OKEN Scanner

58. Numeşte două dorinţe testamentare ale personajului principal, aşa cum se desprind ele din prima şi a doua strofă.

59. Precizează personajul la care face referire pronumele din sintagma *De-acum tu....*

60. Evidenţiază două elemente de natură, prezente în versurile de mai sus;

61. Textul dat este o baladă cultă. Evidenţiază două caracteristici ale speciei literare amintite, referindu-te la relaţiile dintre personaje şi la vocabularul utilizat, aşa cum reies din fragmentul citat.

62. Cuvântul *mână*, în textul dat, are sens:

a. propriu
b. secundar
c. figurat.

63. Menţionează cel puţin cinci expresii/ locuţiuni, care să aibă în structura lor substantivul *mână*.

64. Precizează semnificaţia afectivă a semnului [...], care apare în primul vers.

65. Precizează cele două consoane care în prima strofă creează un efect eufonic deosebit.

66. În strofa a doua, din textul dat, predomină imaginile:

a. vizuale
b. auditive
c. olfactive.

67. Transcrie două sintagme care indică elementele cadrului natural, participant afectiv la moartea luptătorului.

68. Precizează măsura versurilor al V-lea şi al VI-lea.

69. Numeşte trei elemente comune baladei culte şi celei populare.

B. (limba română)

70. Transcrie, din text, două substantive cu forme arhaice de genitiv singular şi, respectiv, acuzativ plural.

71. Demonstrează, în cinci enunţuri, polisemia substantivului *cap*.

72. Precizează funcţia şi cazul substantivului *apă*, în toate situaţiile în care apare în strofa a doua.

73. Scrie forma/formele de plural:

rodaj /.....
roată /.....
triptic /.....
apanaj /.....
ghindă /.....

74. Scrie, în casete, funcţia sintactică şi cazul substantivelor subliniate, în fiecare dintre enunţurile următoare:

Scanned with OKEN Scanner

Colega mea de bancă, Irina, mi-a împrumutat cartea.

Cadoul acesta este pentru sora mea.

Votul împotriva prietenului său a fost exprimat cu claritate.

Cristina, ascultă sfaturile părinților !

Din cauza greutății, motorul s-a defectat.

75. Subliniază cuvintele formate prin schimbarea valorii gramaticale:

Răspunsul mi-a făcut un rău pe care nu știu cum îl voi remedia.

La este nota muzicală după care se ia tonul.

76. Scrie câte un sinonim frazeologic pentru substantivele subliniate:

A lucrat totul cu mare *atenție*. .....

A plecat cu *regretul* că nu a reușit să o vadă. .....

C. (comunicare)

77. Te numești Liviu/Livia Ionescu și locuiești în București, strada Rozelor, nr. 15, bl. M1, sc. A, et. 2, ap. 5. Un prieten îți trimite următoarea scrisoare:

Iași, 14 aprilie 2001

Dragul meu prieten,

A trecut ceva timp de când te-am văzut ultima oară. Îmi este tare dor de tine și-mi lipsesc sfaturile tale, care întotdeauna mi-au fost atât de utile.

De curând, am primit vizita fostului nostru coleg de clasă, Matei Popescu, și-am mai depănat din momentele plăcute de la serbările noastre școlare și din excursiile pe care le-am făcut.

Am câteva probleme de rezolvat, așa că săptămâna viitoare voi sosi în București.

Aștept cu nerăbdare să te revăd.

Bunul tău amic,
Răzvan Popa

Redactează o scrisoare în care să-i trimiți prietenului tău impresiile generate de mesajul său.

Pentru autoevaluare, lucrează exercițiile cu numărul 2, 23, 25, 31, 48, 51, 61, 69, 74, **notate cu 10 puncte fiecare, la care adaugi 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 13

- ☑ Balada populară. Caracteristici. Personaje. Conflict
- ☑ Pronumele. Pronumele personal.
  Pronumele personal de politeţe. Pronumele reflexiv.
  Pronumele şi adjectivul pronominal demonstrativ.
  Pronumele şi adjectivul pronominal posesiv
- ☑ Structura grafică specifică unor texte

I

Citeşte cu atenţie următorul text:

Domnul se mira
Ş-apoi îi mustra,
Ş-apoi se-ncrunta
Şi-i ameninţa
Să-i puie de vii
Chiar în temelii!
Meşterii cei mari,
Calfe şi zidari
Tremura lucrând,
Lucra tremurând,
Zi lungă de vară,
Zioa pân-în seară;
Iar Manoli sta,
Nici că mai lucra,
Ci mi se culca
Şi un vis visa.

(*Monastirea Argeşului*)

Cerinţe:

A. (literatură)

1. Selectează, din text, două elemente caracteristice unei opere literare populare.

2. Scrie două elemente caracteristice baladei, regăsite în textul dat.

3. Transcrie versul care conţine o marcă a prezenţei naratorului.

4. Numeşte modul de expunere predominant, din fragmentul dat.

5. Naraţiunea, din textul dat, este realizată prin:
a. imagini vizuale
b. cuvinte şi expresii populare
c. verbe de mişcare.

6. În fragmentul dat, conflictul se manifestă între:
a. domnitor şi meşterii constructori
b. meşterii constructori şi suita domnitorului
c. domnitor şi Manea.

7. Conflictul, în fragmentul dat, este de natură:

Scanned with OKEN Scanner

a. politică
b. economică
c. emoțională.

8. Construcția *Tremura lucrând,/ lucra tremurând*, sugerează:
a. oboseală; sfârşeală
b. teamă; tensiune
c. înfrigurare; răceală.

9. Notează măsura şi rima versurilor 7-10, din textul dat.

B. (limba română)

10. În versurile *Domnul se mira/ Ş-apoi îi mustra*, se găsesc:
a. un pronume reflexiv şi un pronume personal
b. două pronume personale şi un pronume reflexiv
c. un pronume personal şi două pronume reflexive.

11. Scrie două exemple de pronume de politețe, prin care meşterii se pot adresa domnitorului.

12. Completează spațiile punctate din enunțurile de mai jos, conform cerințelor dintre paranteze:
a. Eleva din ..... bancă este premianta clasei. (adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare)
b. Cărțile ..... au fost citite cu interes. (pronume de politețe, pers. a III-a sg., fem., G)
c. Din camera ..... se auzea muzică. (pronume posesiv, pers. a II-a pl., G)
d. Din ..... parte a satului veneau niște călăreți. (adjectiv pronominal demonstrativ de diferențiere)
e. Am citit amândoi ..... revistă (adjectiv pronominal demonstrativ de identitate).

13. Scrie, între paranteze, valoarea morfologică a cuvintelor subliniate, în enunțurile de mai jos:
a. Terenurile <u>acestea</u> au fost cultivate. (.....)
b. Terenurile <u>acestora</u> au fost cultivate. (.....)
c. Părinții <u>lui</u> m-au felicitat. (.....)
d. Părinții <u>săi</u> m-au felicitat. (.....)
e. Scrisoarea <u>de la ai săi</u> l-a bucurat. (.....)

14. Cuvântul *mei*, din enunțul, Canarii *mei* mănâncă semințe de cânepă şi boabe de *mei*, are valoare morfologică de:
a. pronume personal; substantiv
b. adjectiv pronominal posesiv; substantiv
c. adjectiv pronominal posesiv; adjectiv propriu-zis.

15. Uneşte, prin săgeți, cuvântul subliniat în enunțurile următoare cu valoarea lui morfologică:

• pronume

a. Lauda <u>ta</u> a fost un gest urât.
b. În banca <u>acesteia</u> am găsit o carte.
c. Am citit scrisorile <u>alor nostri</u>.

Scanned with OKEN Scanner

• adjectiv pronominal

d. În şcoala aceasta am învățat eu.
e. În banca noastră stau acum doi şcolari.

16. Corectează, prin rescriere, enunțurile de mai jos:
a. Dau cartea aceleaşi fete. .....
b. Ceilanți colegi n-au mai venit .....
c. Le spun a-lor tăi ce am aflat. .....
d. O carte de-a mea a avut succes. .....
e. Concursul va avea loc pe acelaş stadion .....

17. Construieşte două enunțuri în care cuvântul *o* să fie pronume personal, verb auxiliar.

C. (comunicare)

18. Redactează o compunere, de cel mult zece rânduri, în care să-ți exprimi părerea despre structura grafică, specifică baladelor.

19. Construieşte o reclamă pentru un obiect, la alegere (de exemplu: o bicicletă, o rachetă de tenis etc.), în care textul să aibă forma grafică a obiectului respectiv.

II

Citeşte cu atenție textul următor:

Foicică mărăcine,
Ascultați, boieri, la mine
Să vă spui pe Corbea bine!
Frunză verde peliniță,
Zace-mi, zace în temniță,
Pus de vodă Ştefăniță,
Zace-mi Corbea viteazul,
Zace-mi Corbea haiducul.
Şade-n apă
Până-n sapă
Şi-n noroi
Până-n turloi,
Cu lacăte pe la uşe,
Cu mâini dalbe în cătuşe,
Iar la gât pecetluit
Cu cinci litre de argint,
Cum n-am văzut de când sunt.

(****Corbea*)

Cerințe:

A. (literatură)

20. Transcrie, din text, versurile care evidențiază caracterul oral al baladei populare, prin vocea interpretului popular.

21. Evidențiază, în cel mult trei rânduri, specificul elementelor de rimă, măsură şi ritm, care defineşte caracterul popular al acestui text.

22. Ca moment al subiectului, fragmentul dat constituie:
a. deznodământul
b. expoziția
c. punctul culminant.

Scanned with OKEN Scanner

23. Scrie numele celor două personaje antitetice, din fragment.

24. Personajele prezente în fragment, sunt:

a. un domnitor şi un haiduc

b. un boier şi un turc

c. un haiduc şi un turc.

25. Explică, în cel mult două rânduri, efectele/valenţele stilistice al pronumelui *–mi*, din construcţiile *zace-mi; unde-mi zace.*

26. Versurile *Cu lacăte pe la uşe/Cu mâini dalbe în cătuşe,* sugerează ideea că:

a. întemniţatul era favorizat

b. întemniţatul era socotit periculos

c. întemniţatul putea evada uşor.

27. Transcrie, din text, două figuri de stil diferite, numindu-le.

28. Relevă, în patru rânduri, semnificaţiile unei figuri de stil, din fragmentul dat.

B. (limba română)

29. În textul dat, apar:

a. pronume personale şi pronume reflexive

b. numai pronume reflexive

c. numai pronume personale.

30. În enunţurile: *Am citit aceeaşi revistă.*
Au mers în celălalt compartiment.
Tablourile acesteia au plăcut vizitatorilor, sunt:

a. trei adjective pronominale

b. trei pronume

c. un pronume şi două adjective pronominale.

31. Cuvântul *acea,* din enunţul *În acea excursie l-am întâlnit pe Dan,* are valoare morfologică de:

a. adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare

b. pronume demonstrativ de depărtare

c. adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere.

32. Cuvântul *mei,* din enunţul *Băieţii aceia sunt prietenii mei,* este în cazul:

a. nominativ

b. genitiv

c. acuzativ.

33. Numeşte funcţia sintactică a cuvântului subliniat, în enunţul *Părinţii <u>lui</u> sunt oameni buni.*

34. Încercuieşte litera corespunzătoare seriei care conţine numai pronume posesive:

a. Plecăm de la ai tăi.
Alor voştri le-am adus cărţi.
Al ei nu mai funcţionează.

Scanned with OKEN Scanner

b. Am vorbit cu ai mei.
Colegii voştri au câştigat.
Ale noastre sunt mai frumoase.

c. De la ai mei am primit un ceas.
Pentru ai voştri am cumpărat flori.
Ideea alor tăi nu va fi pusă în practică.

35. Corectează, prin transcriere, enunțurile de mai jos:

a. Mergeai pe aceaşi ulicioară.

b. Celălanți colegi n-au mai venit.

c. Un vecin de-al meu te-a strigat

36. Construieşte două enunțuri în care cuvântul *cea* să fie, pe rând: articol demonstrativ; adjectiv pronominal demonstrativ.

37. Alcătuieşte două enunțuri în care cuvântul *lui* să apară, pe rând fără funcție sintactică şi cu funcția sintactică de complement indirect.

C. (comunicare)

38. Comentează două caracteristici grafice ale dicționarelor, ținând seama de structura specifică acestor tipuri de texte.

39. Alcătuieşte o compunere, de cel mult zece rânduri, în care să scoți în evidență structura grafică specifică a prospectului unui medicament, menționând două caracteristici ale acestui tip de text.

Pentru autoevaluare, lucrează exercițiile cu numărul 1, 9, 10, 12, 14, 20, 34, 35, 36, **notate cu 10 puncte fiecare, la care adaugi 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 14

☑ Poemul eroic. Caracteristici. Temă. Conflict. Personaje
☑ Pronumele şi adjectivul pronominal nehotărât. Pronumele negativ. Pronumele de întărire
☑ Relatarea obiectivă. Relatarea subiectivă

I

Se dă textul:

Codrul clocoti de zgomot şi de arme şi de bucium,
Iar la poala lui cea verde mii de capete pletoase,
Mii de coifuri lucitoare ies din umbra-ntunecoasă;
Călăreţii împlu câmpul şi roiesc după un semn
Şi în caii lor sălbateci bat cu scările de lemn,
Pe copite iau în fugă faţa negrului pământ,
Lănci scânteie lungi în soare, arcuri se întind în vânt,
Şi ca nouri de aramă şi ca ropotul de grindeni
Orizonu-ntunecându-l, vin săgeţi de pretutindeni,
Vâjâind ca vijelia şi ca plesnetul de ploaie...
Urlă câmpul şi de tropot şi de strigăt de bătaie [...]
Peste-un ceas păgânătatea e ca pleava vânturată.
Acea grindin-oţelită înspre Dunăre o mână,
Iar în urma lor se-ntinde falnic armia română.

(Mihai Eminescu – *Scrisoarea* III)

Cerinţe:

A. (literatură)

1. Argumentează ideea că fragmentul de mai sus este o descriere literară.

2. Demonstrează că fragmentul dat aparţine unui poem eroic, comentând în maximum şapte rânduri tema sa, aşa cum se desprinde din versurile de mai sus.

3. Selectează, din text, un element care se referă la cadrul spaţial în care se desfăşoară acţiunea.

4. Selectează, din text, trei cuvinte care aparţin câmpului lexical al substantivului *arme*.

5. Versul *Peste-un ceas păgânătatea e ca pleava vânturată*, conţine:

a. o hiperbolă
b. un epitet
c. o comparaţie.

Scanned with OKEN Scanner

6. Transcrie, din fragmentul selectat, două adjective aflate în relație de antonimie.

7. Rescrie, din text, două structuri care să conțină o imagine auditivă și una de mișcare.

B. (limba română)

8. Unește, cu ajutorul săgeților, elemente din coloana A cu elemente din coloana B pentru a forma pronume nehotărâte:

A	B
fie	cine
ori	ceva
alt	câte
oare	care
ori	câți

9. Identifică, prin subliniere, pronumele nehotărâte, din textul de mai jos:

Ni s-a spus că, dacă vreunul dintre noi va mărturisi ceva, vom avea toți de suferit. Secretele acestea nu trebuie spuse oricui, iar dacă dorește cineva să le afle, e bine ca el însuși să depună efortul de a găsi răspunsurile.

10. Stabilește funcția și cazul pronumelui nehotărât *fiecare*, în următoarele enunțuri:

A dat fiecăruia ceea ce merită. ☐
Fiecare dintre ei a primit o recompensă. ☐
Rezultatele fiecăruia au fost verificate cu atenție. ☐
Floarea pentru fiecare a fost pusă în câte o vază. ☐
I-am văzut pe fiecare dintre gimnaști evoluând. ☐

11. Realizează transformarea necesară, astfel încât următorul enunț să conțină un adjectiv pronominal nehotărât:

Fiecare va hotărî la ce liceu va merge.

12. Bifează enunțurile în care pronumele nehotărâte au devenit elemente de relație, la nivel de frază:

a. Pot să învăț orice poezie. ☐
b. Știu să rezolv orice îmi dai legat de această temă. ☐
c. Oricare sosește va fi găzduit cum se cuvine. ☐
d. Va putea participa oricare dintre ei. ☐

13. Scrie ce parte de vorbire este cuvântul ***o***, în enunțurile de mai jos:

Am întâlnit-*o* la spectacolul de aseară. .....
Am cumpărat șapte creioane, două caiete și *o* gumă. .....
- *O*! ce schimbare miraculoasă, exclamă mirat omul. .....
În timp ce *o* fată împărțea programele, alta îndruma spectatorii. .....

Scanned with OKEN Scanner

C. (comunicare)

14. Împreună cu prietenul tău ai participat la o expoziție foto. Când aceasta s-a încheiat, el a făcut următoarea relatare:

Ieri, la Sala Palatului, a avut loc prima expoziție foto din acest an. Au participat firme din toată țara, care au expus aparate foto performante, atât clasice cât și digitale, minilaboratoare computerizate. În cadrul prezentărilor au fost făcute demonstrații foto, de prelucrare a imaginilor pe calculator. Fotografiile au surprins atât tablouri din natură, cât și portrete realizate în studioul foto amenajat în cadrul expoziției.

Formulează, în cel mult zece rânduri, o relatare subiectivă a evenimentului artistic la care ai participat, bazându-te pe informațiile obiective oferite în textul de mai sus; scrie apoi trei elemente care diferențiază compunerea ta de cea a prietenului tău.

II

Citește cu atenție textul următor:

Iar când veni și vremea să urle-n zare tunul,
Mișcatu-s-au românii cu miile, ca unul –
O lamur-a Moldovei prin sutele de ani!
Dar Golia ticălosul alt gând avea cu soții;
Și-n suliți ridicându-și căciulele cu toții,
Lăsând câmpia noastră, trecură la dușmani.

O clipă stete vodă cu inima trăsnită.
Întors apoi, strigat-a spre oastea-nmărmurită,
Pe Golia arătându-l cu pumnii, cu-amândoi:
- "Oșteni ai țării mele! Priviți-l cum se duce,
El vinde sfânta țară și vinde sfânta cruce,
Mă vinde, ticălosul, pe mine și pe voi!"

Cumplit se-ntoarse vodă cu-ntrega sa mânie
Spre partea de-unde Golia venea cu dușmănie
Spre frații săi, în fruntea grozavilor spahii.
- "Să dați fără de milă, că-i inimă de fiară!
Să piar-acum pământul! Moldova-ne să piară,
Dar Golia-ntâi de toate să piar-acum, copii!"

Și nu vedeau românii nici moartea cum le iese
În drum, și nici potopul de turci ce-i încinsese,
Vedeau numai pe Golia, pe scosul lor din minți
Și neputând mai iute să-l stingă de pe lume,
Rosteau cu glasul urei becisnicul lui nume,
Prin gemete scrâșnite strivindu-i-l în dinți.

(George Coșbuc– *Golia ticălosul*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. (literatură)

15. Identifică două secvențe semnificative, în acțiunea textului de mai sus.

16. Stabilește momentul subiectului, conținut în prima strofă citată, argumentând răspunsul în maximum patru rânduri.

17. Argumentează, în cel mult zece rânduri, că fragmentul dat aparține unui poem eroic, referindu-te la conflict și la acțiune.

18. Transcrie, din fragmentul citat, trei structuri/ versuri care să ilustreze ideea că, într-un poem eroic, narațiunea se îmbină cu descrierea și dialogul.

19. Versurile *Să piar-acum pământul! Moldova-ne să piară,/Da Golia-ntâi de toate să piar-acum, copii!* conțin:

a. o hiperbolă
b. o antiteză
c. o repetiție.

20. Scrie un sinonim contextual al verbului *a vinde*, utilizat în textul citat.

21. Comentează, în maximum cinci rânduri, semnificația cuvintelor domnitorului, din versurile: *El vinde sfânta țară și vinde sfânta cruce Mă vinde, ticălosul, pe mine și pe voi!*

22. Trăsăturile umane la care face referire, în context, expresia *că-i inimă de fiară*, sunt:

a. putere și vitejie
b. răutate și duritate
c. bunătate și blândețe.

23. Transcrie, din text, o structură (o sintagmă/ un grup de cuvinte), care să conțină o personificare.

24. Precizează tipurile de rimă și măsura versurilor de mai sus.

B. (limba română)

25. În fraza *Tuturor concurenților li s-au dat aceleași sfaturi, dar numai câțiva au ținut seamă de ele, alții nici nu le-au auzit, iar unii băieți, mai curajoși, le-au considerat inutile*, există:

a. două adjective pronominale nehotărâte
b. trei adjective pronominale nehotărâte
c. patru adjective pronominale nehotărâte.

26. Subliniază, din textul următor, numai pronumele nehotărâte, în cazul genitiv:

Scanned with OKEN Scanner

Discuțiile referitoare la toți candidații au schimbat opiniile unora, care nu prea știau ce să creadă. Asupra fiecăruia plana o undă de îndoială; cu toate acestea, resentimentele nu erau chiar contra tuturor. S-au gândit că putea veni altcineva să soluționeze probleme, însă înaintea oricui trebuia pus adevărul.

27. Construiește două enunțuri în care cuvântul *un*(ul) să se afle în cazul dativ și să fie, mai întâi, pronume nehotărât, apoi adjectiv pronominal nehotărât.

28. Alcătuiește cinci enunțuri în care pronumele negativ *nici un(ul)* să îndeplinească funcția sintactică de:

- complement indirect, în cazul genitiv
- complement de agent, în cazul acuzativ
- nume predicativ, în cazul genitiv
- atribut adjectival, în cazul nominativ
- atribut pronominal, în genitiv.

29. Completează spațiile punctate cu adjectivele pronominale de întărire corespunzătoare:

Ea ..... s-a ocupat de acest caz.
I-am dat cadoul mamei .....
..... colegului meu i-am cerut să văd lucrarea.
Le-am promis fetelor ..... că mergem la expoziție.
Băiatul ..... a adus vestea.

C. (comunicare)

30. Alcătuiește, în maximum zece rânduri, o relatare obiectivă, având ca temă o expoziție de carte școlară, vizitată recent.

III

Se dă textul:

Om aspru care doarme culcat pe-un buzdugan,
Ursan, pletos ca zimbrul, cu peptul gros și lat,
Cu brațul de bărbat, cu pumnul apăsat,
E scurt la grai, năprasnic, la chip întunecos.
El e de peste Milcov pribeag misterios. [...]
Creștinul Dan, bătrânul cu suflet luminos,
Înalț-a lui statură și zice maiestos:
"Ceahlăul sub furtună nu scade mușunoi!
Eu, Dan, sub vântul soartei să scad păgân, nu voi.
Deci nu-mi convine viața mișelnic câștigată,
Nici pata fărdelegei în fruntea mea săpată.
Rușinea-i o rugină pe-o armă de viteaz,
Un verme ce mănâncă albeața din obraz.
Cui place să roșească, roșească...eu nu vreu
Nici pată pe-a mea armă, nici pe obrazul meu.
Alb am trăit un secul pe plaiul strămoșesc

Scanned with OKEN Scanner

Şi vreu cu faţa albă senin să mă sfârşesc.
Ca dup-o viaţă lungă, ferită de ruşine,
Mormântul meu să fie curat şi alb ca mine!
Aşa m-au deprins Ştefan, uşoară ţărna-i fie!
La trai fără mustrare şi fără prihănie. [...]
Iar dacă tu ai cuget şi-ţi pasă de-al meu dor,
Ghirai, mă lasă, lasă în ora morţii grele
Să mai sărut o dată pământul ţării mele!

(Vasile Alecsandri – *Dan, căpitan de plai*)

Cerinţe:

A. (literatură)

31. Numeşte cele două personaje a căror caracterizare este realizată în fragmentul de mai sus.

32. Completează căsuţele cu numele personajului potrivit, bazându-te pe textul citat:

- este caracterizat cu ajutorul descrierii. ☐
- trăsăturile morale îi sunt relevate prin propriile cuvinte. ☐
- are ca model de conduită morală pe domnitorul Ştefan cel Mare. ☐
- este o fire tăcută, introvertită. ☐

33. Redactează o compunere de maximum zece rânduri, în care să evidenţiezi două trăsături morale ale personajului literar Dan.

34. Motivează, în trei rânduri, rolul stilistic al termenilor populari, în portretizarea eroilor.

35. Expresia *pletos ca zimbrul*, conţine:

a. o comparaţie
b. o aliteraţie
c. o metaforă.

36. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele *să scad* şi *dor*, din expresiile *să scad păgân nu voi*; *şi-ţi pasă de-al meu dor*, din textul citat.

37. Numeşte culorile care realizează contrast cromatic în fragmentul de mai sus. Comentează, apoi, în maximum şapte rânduri, semnificaţia simbolică a fiecăreia dintre ele.

38. Transcrie, din text, trei structuri (sintagme/grupuri de cuvinte) separate, care conţin un epitet, o metaforă şi o repetiţie, prin intermediul cărora este caracterizat personajul Dan.

B. (limba română)

39. Analizează sintactic şi morfologic pronumele şi adjectivul pronominal negativ, din enunţul de mai jos:

Nici o supravieţuitoare nu mâncase nimic de câteva zile.

Scanned with OKEN Scanner

40. Identifică valoarea morfologică a cuvintelor subliniate, în enunțurile următoare:

Nici una, nici alta nu a găsit răspunsul potrivit. ☐
Nu a fost nici unul dintre noi la petrecere. ☐
Nici un candidat nu a obținut nota maximă. ☐
Pentru el, o astfel de problemă este un nimic. ☐
Nu s-a întâmplat nimic. ☐

41. Construiește o frază în care elementul de relație să fie pronumele nehotărât *oricâți*, precizându-i apoi cazul și funcția sintactică în propoziția pe care o introduce.

C. (comunicare)

42. Ești reporter la revista școlii. Ai participat la deschiderea oficială a unui eveniment sportiv și dorești să-i transmiți impresiile tale și celui mai bun coleg din clasă. Scrie două relatări ale acestui eveniment, în maximum zece rânduri fiecare, una pentru revista școlii și una pentru prietenul tău, care așteaptă cu nerăbdare impresiile.

În realizarea compunerii, să ai în vedere modul de transmitere a informației, specific pentru fiecare tip de relatare (registrul afectiv, elementele de vocabular, formule de adresare).

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 2, 8, 9, 10, 17, 18, 29, 39, 41, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 15

☑ Evaluare (Genul epic. Vocabular)

Citeşte cu atenţie textul de mai jos:

Într-un rând, vara, sub şopron la moş-Precu, băutorii adunaţi vorbeau ba de una, ba de alta. Însera, şi trecătorii pe şleah păreau văzuţi printr-o pânză fumurie de paianjen.

Moş-Precu sta pe prispă, pe un lăvicer vrâstat, ţesut de mătuşa Anghelina. Era cu capul gol, cu mâinile înfipte între chimir şi cămaşă. Asculta certurile şi îmbunările finilor şi cumetrilor şi zvârlea când şi când şi el câte o vorbă, ca un filosof ce era.

Câteodată un glas striga:

– Nănaşule! mare păcat îţi faci cu noi! Ne laşi cu cana goală!

Atunci bătrânul se scula de pe prispă, nalt şi spătos, se ducea şi lua cana, intra în crâşmă şi ieşea aducând vinul, - vin cu nume bun: „poţi să bei ş-o vadră şi nici nu te simţi!"

Uneori se arăta în prag şi trupul mărunt al mătuşei Anghelina. Bătrâna asculta vorba şi gălăgia de-afară un răstimp, cu mâna la gură, apoi intra înlăuntru.

(Mihail Sadoveanu – *Crâşma lui moş-Precu*)

I

Cerinţe:

1. Fragmentul dat face parte dintr-un text literar/nonliterar (subliniază varianta corectă).

2. Transcrie, din text, locul în care se petrece acţiunea fragmentului dat.

3. Scrie numele soţiei lui moş-Precu.

4. Transformă vorbirea directă în vorbire indirectă.

5. Alcătuieşte familia lexicală a verbului *a vorbi* (patru termeni).

6. Explică formarea cuvântului, din text, *uneori*.

7. Selectează, din text, două cuvinte care fac parte din vocabularul fundamental şi două cuvinte care aparţin masei vocabularului.

8. Povesteşte, în cel mult zece rânduri, textul de mai sus.

9. Numeşte două trăsături (fizice sau morale) ale personajului moş-Precu, pe baza textului dat.

Scanned with OKEN Scanner

II

Cerințe:

1. Extrage, din text, cel puțin cinci cuvinte care ajută la crearea atmosferei rurale.

2. Transcrie, din text, enunțul prin care este caracterizat moș-Precu.

3. Scrie, din penultimul alineat, cuvintele care indică acțiuni ale personajului moș-Precu.

4. Argumentează, într-un text de cel mult patru rânduri, că fragmentul de mai sus aparține unei opere epice.

5. Subliniază varianta corectă. Cuvântul *șleah*, din text, face parte din:

a. masa vocabularului

b. vocabularul fundamental.

Justifică, în cel mult două rânduri, alegerea făcută.

6. Explică formarea cuvintelor din text: *a însera, fumuriu, câteodată, a îmbuna.*

7. Alcătuiește câmpul lexical al gradelor de rudenie, selectând patru termeni, din textul dat. Scrie încă un termen, diferit de cei din text.

8. Exprimă-ți părerea, în cel mult patru rânduri, în legătură cu valoarea stilistică a cuvintelor din text: *șleah, vrăstat.*

9. Redactează, în cel mult opt rânduri, rezumatul textului dat.

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 16

☑ Evaluare (Genul liric. Sinonime. Antonime. Omonime. Cuvinte polisemantice)

Citeşte cu atenţie următorul text:

Departe-aş vrea de-aici să vii,
În alte lumi senine,
În dimineaţa de Florii
Să mă cunun cu tine.

Să ne-aşezăm în sat la noi,
S-avem în deal o casă,
Să fiu cel mai cuminte-n sat,
Şi tu, cea mai frumoasă.

(Octavian Goga – *Dorinţa*)

I

Cerinţe:

1. Textul dat este epic/liric (subliniază varianta corectă).

2. Transcrie, din text, un vers care conţine un epitet.

3. Selectează, din text, o construcţie în care să apară o dorinţă a poetului.

4. În text, verbul *a se aşeza* este sinonim cu: *a lua loc a se stabili/a stărui* (subliniază varianta corectă).

5. Scrie câte un antonim pentru fiecare dintre cuvintele, din text: *departe; în deal; cuminte; frumoasă.*

6. Rescrie, din seria următoare de cuvinte, numai pe cele care pot dezvolta omonimii: *vie; lamă; microscop; lac; broască; computer.*

7. În exemplele următoare: *În Lumea Nouă doresc să ajungă mulţi oameni. După fapta de astăzi, cum ai să mai scoţi capul în lume?!*, substantivul *lume* pune în evidenţă o polisemie/o omonimie (subliniază varianta corectă).

8. Indică înţelesul cuvântului *ceai* din exemplele următoare:

a. *Aş dori un ceai de muşeţel.* .....

b. *Am fost invitată la ceai, la Andrei.* .....

9. Construieşte două enunţuri pentru a pune în evidenţă omonimia termenului *sare.*

Scanned with OKEN Scanner

II

Cerinţe:

1. Scrie două părți de vorbire diferite, prin care eul liric este semnalat în text.

2. Explică, în cel mult două rânduri, înțelesul construcției *lumi senine*, din text.

3. Justifică, în cel mult patru rânduri, efectul stilistic al utilizării modului conjunctiv, în textul de mai sus.

4. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele din text: *a vrea; lumi; a se cununa; casă;* scrie antonimul cuvântului *dimineața.*

5. Exemplifică, în două enunțuri, omonimia cuvântului *vie.*

6. Construieşte două enunțuri prin care să evidențiezi sensul propriu şi sensul figurat al cuvântului *dimineața.*

7. Alcătuieşte două enunțuri, pentru a demonstra polisemia cuvântului *casă.*

8. Scrie cinci exemple de expresii şi locuțiuni în care să apară substantivul *lume.*

9. Redactează o compunere, de cel mult douăzeci de rânduri, în care să argumentezi apartenența textului dat la genul liric.

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 17

☑ Evaluare (Literatura populară. Fonetică. Părți de vorbire flexibile)

Citeşte cu atenţie textul de mai jos:

– Dorule, de unde vii?
– De prin nişte vii pustii.
– Dar de mândra ce mai ştii?
– Ştiu bine că-i sănătoasă,
Şade la masă şi coasă
Pe pânză rară şi deasă
Cu arnici şi cu mătasă.
Iar din gură cuvânta,
Pe când ochii-i lăcrima:
Ochilor, nu-mi lăcrimaţi,
Căci voi sunteţi vinovaţi,
Ce vedeţi nu mai lăsaţi
Ce iubiţi nu mai uitaţi!

(Folclor din Oltenia şi Muntenia)

I

Cerinţe:

1. Scrie două caracteristici ale literaturii populare.

2. Notează participanţii la dialogul din textul dat.

3. Stabileşte măsura ultimului vers.

4. Precizează felul sunetelor din cuvântul *deasă*.

5. Marchează numai triftongii, din următoarea serie de cuvinte: *mi-au spus; lăcrămioare; veneau; le-ai certat.*

6. Identifică diateza verbului *a şti*, în exemplele de mai jos:

a. *Se ştie* că binele triumfă totdeauna .....

b. Poezia *a fost ştiută* de toţi recitatorii. .....

7. Alcătuieşte două enunţuri în care substantivul *pânza* să fie în cazul nominativ şi să îndeplinească funcţiile sintactice de subiect, respectiv de nume predicativ.

8. Precizează felul şi cazul pronumelui, din text, *-i* (*ochii-i*).

9. Selectează, din text, două verbe de conjugări diferite.

II

Cerinţe:

1. Scrie forma literară a cuvintelor din text: *coasă, mătasă, lăcrima.*

2. Justifică, în cel mult trei rânduri, că textul dat aparţine literaturii populare.

Scanned with OKEN Scanner

3. Explică, în cel mult trei rânduri, valoarea stilistică a dialogului, în textul de mai sus.

4. Stabileşte numărul de litere şi de sunete pentru cuvintele din text: *arnici, ochilor.*

5. Transcrie, din text, cinci cuvinte care conţin diftongi diferiţi.

6. Construieşte două enunţuri în care verbul *a vedea* să apară la două diateze diferite de cea din text. Numeşte cele două diateze.

7. Scrie modul şi timpul următoarelor verbe din text: *cuvânta, nu lăcrimaţi.*

8. Alcătuieşte cinci enunţuri, astfel încât substantivul *dor* să îndeplinească următoarele funcţii sintactice: atribut substantival genitival; complement indirect; nume predicativ; subiect; complement direct.

9. Transcrie, din text, versul care conţine două adjective antonime.

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 18

- ☑ Nuvela. Caracteristici. Actiune. Conflict. Personaj
- ☑ Pronumele interogativ–relativ
  Adjectivul pronominal interogativ–relativ
- ☑ Cronica. Cronica muzicală. Cronica dramatică.
  Cronica sportivă

I

Se dă textul:

Dar ce au pierdut? Ce caută?
Caută două bilete de lotărie, cu cari d. Lefter Popescu a câştigat.
Însă oricine mă poate întreba:
Bine, dacă a pierdut biletele, de unde ştia d. Lefter de câştig? [...]
Şi iar pac! paf! Până la a din urmă, pe când cocoana se scuturã la fiecare, parcă ar arde-o cu un bici de foc. După ce le isprăveşte pe toate, d. Popescu îşi scoate batista, şterge sudoarea frunţii şi se aşază grav pe scaun, apoi, cu tonul sever, dar calm, al judecătorului nenduplecat cătrã criminalul care-i stă de faţă-n picioare.
– La care chivuţă? O ştii?
– La Ţâca, aia tânără şi frumoasă, care vine totdeauna pe aici, răspunde vinovata, plângând cu inima frântă de târzie căinţă.
– Şti unde se află această chivuţă?
– Zice că stă tocmai la margine, în mahalaua Farfurigiilor.

(I. L. Caragiale – *Două loturi*)

Cerinţe:

A. (literatură)

1. În fragmentul dat, apar modurile de expunere:
a. narațiunea şi descrierea
b. narațiunea şi dialogul
c. descrierea şi dialogul.

2. Argumentează, referindu-te la trei elemente caracteristice, ideea că textul de mai sus este un fragment de operă epică.

3. Enunțul *Însă oricine mă poate întreba* arată că:
a. autorul este şi narator
b. naratorul este şi personaj
c. autorul este şi personaj.

4. Selectează, din text, două enunțuri care demonstrează că narațiunea este relatată la persoana I şi a III-a.

Scanned with OKEN Scanner

5. Comentează, în maximum patru rânduri, atitudinea naratorului, relevată în enunțurile interogative ale fragmentului.

6. Subliniază doar cuvintele care aparțin personajului:

– La Țâca, aia tânără şi frumoasă, care vine totdeauna pe aici, răspunde vinovata, plângând cu inima frântă de târzie căință.

7. Rescrie, din fragmentul selectat, cuvintele care indică un reper spațial.

8. Explică sensul cuvintelor *căință; chivuță.*

9. Exprimă-ți, în maximum cinci rânduri, părerea referitoare la semnificația numelui personajului masculin.

10. Transformă în vorbire indirectă dialogul din finalul fragmentului, menționând trei criterii aplicate ale acestei transformări.

B. (limba română)

11. În textul dat, există:

a. două pronume interogative

b. trei pronume interogative

c. patru pronume interogative.

12. Selectează, din text, un adjectiv pronominal interogativ.

13. Transcrie, din fragmentul selectat, un pronume relativ cu funcția sintactică de subiect.

14. Modifică enunțul următor, astfel încât pronumele relativ *care* să îndeplinească funcția sintactică de complement indirect, în cazul dativ :

Spectacolele pentru care am făcut acea reclamă s-au desfăşurat ieri.

15. Corectează greşelile din frazele următoare :

M-am întâlnit cu colegul care i-am dat cartea.

Au participat oamenii care le-ai dat invitația.

16. Realizează acordul conform modelului, completând cu formele potrivite ale pronumelui interogativ *care*, precedat de articolul posesiv corespunzător :

Ale cărei clase sunt băncile acestea?

..... elev este caietul acesta?

..... fete este bicicleta aceasta?

..... copil sunt jucăriile acestea?

..... pictori sunt tablourile acestea?

..... gospodar sunt grădinile acestea?

17. Identifică partea de vorbire căreia îi aparține cuvântul *ce*, în următoarele enunțuri:

Ce carte ai ales?

Ce poți să-mi spui despre piesă?

Ce încântată a fost după ce a aflat rezultatul examenului!

18. Construieşte cinci enunțuri în care pronumele relative *care* şi *ce* să îndeplinească funcțiile sintactice ale cazului acuzativ, precizându-le apoi.

Scanned with OKEN Scanner

C. (comunicare)

19. Alcătuieşte, în maximum zece rânduri, o cronică sportivă, având ca temă un meci de fotbal urmărit pe micul ecran. În compunerea ta fă referire la: arbitraj, jocul sportivilor, cartonaşe acordate etc.

II

Citeşte cu atenţie textul următor:

Peste un ceas, uliţile erau pline ca stupul şi oraşul avea înfăţişarea unei case de nebuni.

De la primărie ieşea o ceată ca două mii de oameni înaintând de-a lungul stradei mari spre biserică. În frunte păşeau doi stegari cu stindarde naţionale triculore ce fluturau în aer; între ei, primarul cu consilierii săi. După ei urmau arestaţii, orchestra cântând "Marşul lui Rákóczy", şi mulţimea era entuziasmată. O altă ceată ieşea de la biserica românească.

Părintele administrator a fost ales prin aclamaţiune. El păşea în fruntea mulţimii, între două steaguri, urmat de o mulţime entuziasmată şi de o muzică ce cânta "Marşul lui Mihai Viteazul ".

În piaţa cea mare cetele se întâmpinară cu strigăte entuziaste.

Oamenii cântau, râdeau, plângeau, jucau, se îmbrăţişau, îşi cereau iertare, promiţând a nu mai trăi izolaţi unii de alţii încredinţându-se că nu mai au de ce să se teamă unii de alţii şi de ce să se urască, şi astfel petrecură până seara împreună.

Seara se aprinseră masalele şi oraşul răsună până la miezul nopţii.

Mai-nainte de a se culca, primarul adresă guvernului următoarea depeşă:

"Graţie patriotismului românilor, în oraş domneşte cea mai deplină armonie".

(Ioan Slavici – *Crucile roşii*)

Cerinţe:

A. (literatură)

20. Cărui moment al subiectului aparţine fragmentul de mai sus? Argumentează răspunsul.

21. Rezumă, în maximum zece rânduri, fragmentul citat, ţinând seama de normele de redactare.

22. Timpul verbal predominant în text, este:

a. imperfectul (cititorul este sensibilizat de acţiunea relatată)

b. perfectul compus (cititorul este mai puţin sensibilizat de acţiunea relatată)

c. mai mult ca perfectul (cititorul rămâne detaşat de acţiunea relatată).

23. Atmosfera care domină fragmentul, este:

a. optimistă, veselă

b. pesimistă, tristă

c. tensionată, supărătoare.

Scanned with OKEN Scanner

24. Textul dat aparține unei nuvele. Menționează două elemente caracteristice acțiunii acestei specii literare.

25. Rescrie, din text, fragmentul care evidențiază evoluția și diversitatea relațiilor umane.

26. Transcrie, din text, două cuvinte aflate în relație de sinonimie.

27. Transcrie, dintr-un dicționar, înțelesul cuvântului *masale*, precizând în ce categorie semantică se încadrează.

28. Exprimă-ți, în aproximativ zece rânduri, părerea referitoare la toleranță/intoleranță (religioasă, etnică etc.).

B. (limba română)

29. În textul dat, există:

a. două pronume relative

b. trei pronume relative

c. patru pronume relative.

30. Analizează sintactic și morfologic un pronume relativ (la alegere), din textul dat.

31. Identifică funcția sintactică și cazul pronumelor interogative din enunțurile:

Care va merge la teatru? .....

A cui este această carte? .....

Pe care o vei alege pentru etapa următoare? .....

Asemenea cui este comportamentul său? .....

Despre cine ați discutat? .....

32. Construiește enunțuri în care cuvântul *câți* să îndeplinească funcțiile sintactice de complement direct și atribut adjectival.

C. (comunicare)

33. Redactează o cronică dramatică pentru ultimul spectacol de teatru văzut.

În realizarea compunerii vei urmări: jocul actorilor, decorurile, reacția publicului etc.

III

Se dă textul:

Lăpușneanul se trezise din letargia sa.

Deschizând ochii, văzu doi călugări stând unul la cap și altul la picioarele sale, neclintiți ca două statui de bronz; se uită pe dânsul și se văzu coperit cu o rasă; pe căpătâiul său sta un potcap. Vru să ridice mâna și se împedică în niște metanii de lână. I se păru că visează și iarăși închise ochii; dar redeschizându-i peste puțin, văzu aceleași lucruri, metaniile, potcapul, călugării.

– Cum te simți, frate Paisie? îl întrebă unul din monahi, văzându-l că nu doarme.

Scanned with OKEN Scanner

Numele acesta îi aduse aminte de toate cele ce se petrecuseră. Sângele într-însul începu a ferbe, şi sculându-se pe jumătate:

– Ce pocitanii sunt aceste? strigă. A! voi vă jucaţi cu mine! Afară, boaite! Ieşiţi! că pre toţi vă omor! Şi căuta o armă pe lângă el, dar negăsind decât potcapul, îl azvârli cu mânie în capul unui călugăr.

Întru auzul strigărilor lui, doamna cu fiul ei, mitropolitul, boierii, slugile, intrară toţi în odaie (...)

– A, voi m-aţi călugărit, striga Lăpuşneanul cu glas răguşat şi spărios; gândiţi că veţi scăpa de mine? Dar să vă iasă din minte! Dumnezeu sau dracul mă va însănătoşa, şi..

– Nenorocite, nu hulil îl curmă mitropolitul; uiţi că eşti în ceasul morţii! Gândeşte, păcătosule, că eşti monah; nu mai eşti domn! Gândeşte că prin hulele şi strigările tale sparii pre astă femeie nevinovată şi pre acest copil în care razemă nădejdea Moldaviei...

– Boaită fătarnică! adaogă bolnavul, zbuciumându-se a se scula din pat; tacă-ţi gura; că eu care te-am făcut mitropolit, eu te desmitropolesc. M-aţi popit voi, dar de mă voi îndrepta, pre mulţi am să popesc şi eu! Iar pre căţeaua asta voi s-o tai în patru bucăţi împreună cu ţâncul ei, ca să nu mai asculte sfaturile boaitelor şi a duşmanilor mei...

(Costache Negruzzi – *Alexandru Lăpuşneanul*)

Cerinţe:

A. (literatură)

34. În textul de mai sus, predomină:

a. naraţiunea

b. descrierea

c. dialogul.

35. Numeşte personajele care participă la acţiunea din textul selectat, grupându-le în *individuale* şi *colective*.

36. Fratele Paisie este:

a. un călugăr necunoscut

b. domnitorul devenit călugăr

c. fratele domnitorului.

37. Selectează, din text, două enunţuri care să redea conflictul domnitorului cu diferite personaje din fragmentul citat, precizând şi numele acestora.

38. Transcrie cuvintele care evidenţiază stările interioare prin care trece domnitorul.

39. Trăsăturile dominante ale lui Lăpuşneanu, aşa cum reies din fragmentul citat, sunt:

a. impulsivitate şi răutate

b. modestie şi calm

c. bunătate şi înţelegere.

40. Comentează, într-o compunere de maximum cincisprezece rânduri, modalităţile de caracterizare a personajului principal, aşa cum se desprind ele din fragmentul selectat.

41. Explică sensul cuvintelor *monah*, *fătarnic*.

Scanned with OKEN Scanner

42. Rescrie, din fragmentul de mai sus, două structuri (sintagme/grupuri de cuvinte) care conțin elemente diferite de oralitate.

43. Selectează, din text, cinci componente care aparțin câmpului lexical, legat de sfera religioasă.

44. Comentează, în maximum cinci rânduri, rolul propozițiilor exclamative rostite de domnitor, în fragmentul dat.

45. Exprimă-ți opinia (în cinci-șase rânduri), în legătură cu afirmația domnitorului *De mă voi îndrepta, pre mulți am să popesc și eu!*

B. (limba română)

46. Transcrie, din text, un pronume relativ în cazul acuzativ.

47. Numește funcția sintactică a cuvântului *ce*, în enunțurile următoare:

Nu știu ce să fac. .....

M-am întrebat de multe ori la ce liceu să mă înscriu. .....

48. Completează spațiile goale, cu formele corecte ale pronumelui relativ *care*, precedat de articolul posesiv, conform modelului:

scaun	*al cărui*	spătar
casa	.....	*camere*
castel	.....	*ferestre*
clase	.....	*elevi*
album	.....	*fotografii*
munții	.....	*creste.*

49. Scrie cazul următoarelor adjective pronominale relative:

Am aflat despre care volum te-ai interesat la bibliotecă. .....

Vreau să știu cărui coleg să-i las toate pe mână. .....

50. Corectează enunțurile, rescriindu-le:

Cartea care am citit-o mi-a plăcut.

Am cumpărat chiar setul care mi l-ai recomandat.

Am urmat sfatul care mi l-ai dat.

Tablourile care le admiri au fost vândute ieri.

Cartea care mi-ai vorbit am citit-o.

C. (comunicare)

51. Ai fost la un concert de muzică ușoară, susținut de formația ta preferată. Alcătuiește o cronică muzicală, având ca subiect spectacolul respectiv.

Pentru autoevaluare, lucrează exercițiile cu numărul 2, 11, 14, 15, 16, 20, 24, 30, 32, **notate cu 10 puncte fiecare, la care adaugi 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 19

- ☑ Fragmente de roman. Acțiune. Personaje. Ipostazele naratorului
- ☑ Numeralul cardinal. Numeralul colectiv. Numeralul fracționar. Numeralul ordinal
- ☑ Compunerea cu caracter descriptiv. Portretul

I

Citește cu atenție textul de mai jos :

Partea a III-a

XX

(...) *O femeie trecu prin fața porții Moromeților și dădu de veste:*

– Catrino, piteşte ţoalele că a plecat perciptoriul prin sat!

– Ilinco! Tițo! strigă mama speriată.

– Paraschive! strigă și Moromete de pe prispă. Pune caii și plugul în căruță și du-te la lot.

Așadar, zadarnic își închipuise că primejdia avea să-l aștepte pe el s-o întâmpine pregătit. Din depărtare se auzeau urletele câinilor.

Moromete plecă repede la Iocan să se împrumute de la el până venea Achim cu oile, dar Iocan îi spuse că n-a vândut nici el grâul și că deci n-are de unde să-i dea. Nemaiștiind ce să facă, Moromete se întoarse îndărăt și se duse la Scămosu. Acesta era negustor de găini și nu se putea să aibă și să nu-l împrumute.

– Moromete, ți-aș da, că am bani, spuse negustorul, dar banii ăștia sunt capitalul meu și îmi trebuie să mi-i dai îndărăt repede.

- În cât timp?

– Maximul o săptămână, spuse negustorul. Peste o săptămână cumpăr iar găini și plec la București. Așa că vezi ...

– Într-o săptămână ți-i dau! îl asigură Moromete. Eu am bani, am oile alea pe care trebuie să le vând și îl aștept pe Achim; în două-trei zile trebuie să se întoarcă; mă duc cu ele la obor sâmbăta ce vine și duminică ai banii.

(Marin Preda – *Moromeții*)

Cerințe:

A. (literatură)

1. Argumentează, în cel mult patru rânduri, că textul dat este un fragment, nu un text integral.

2. Numește două elemente prin care să demonstrezi că textul dat aparține unei opere epice.

Scanned with OKEN Scanner

3. Rezumă, în cel mult zece rânduri, textul dat.

4. Explică, în cel mult două rânduri, rolul dialogului în textul dat.

5. Transcrie, din text, un enunț din care să reiasă că naratorul cunoaşte gândurile personajelor.

6. În fragmentul de mai sus, personajele care vorbesc sunt în număr de:

a. patru
b. cinci
c. şase.

7. Indică motivul pentru care personajul Iocan nu a putut să-l împrumute pe Moromete.

8. Personajul Scămosu se ocupa cu:

a. negoțul cu găini
b. încasarea impozitelor şi a taxelor
c. negoțul cu grâu.

9. Forma corectă a cuvântului *perciptor*, este:

a. perceptiv
b. preceptor
c. perceptor.

B. (limba română)

10. Indică felul numeralelor şi valoarea lor morfologică, din construcția *în două-trei zile.*

11. Cuvântul *o*, din enunțul *Pentru Răzvan, o să cumpărăm un almanah, o mapă de birou şi două pixuri*, are valoare morfologică de: **a.** pronume personal; articol nehotărât
b. verb auxiliar; articol nehotărât
c. verb auxiliar; numeral cardinal.

12. Încercuieşte litera corespunzătoare enunțului care conține numai forme corecte de numerale:

a. *În a patrusprezecea zi, am primit două scrisori.*
b. *Monica s-a născut la douăzeci şi două iulie, acum cinci ani.*
c. *Le-am dat amândurora câte patru fotografii.*

13. Uneşte, prin săgeți, numeralele din enunțurile de mai jos, cu valoarea morfologică indicată în stânga paginii:

A. valoare substantivală	**a.** *Al şaptelea dintre sportivi a plecat.*
	b. *Tustrei iezii au ascultat cântecul.*
	c. *Ți-am restituit o treime din datorie.*
	d. *Douăzeci şi şase de copii vor pleca la mare.*
B. valoare adjectivală	**e.** *Unsprezece muncitori au încetat lucrul.*
	f. *Pentru al doilea dintre frați nu s-au găsit motive de laudă.*

Scanned with OKEN Scanner

14. Scrie, în căsutele alăturate, funcția sintactică și cazul numeralelor din enunțurile de mai jos :

a. *Am mers în vizită la ambii colegi.*

b. *Votul împotriva primului ne-a surprins pe toți.*

c. *Prietenul ei cel mai bun este al treilea din acest grup.*

d. *Cărțile a cinci dintre autorii recomandați au fost citite.*

e. *Filmul a fost vizionat de patru amici.*

15. Alcătuiește două enunțuri în care un numeral colectiv să îndeplinească funcția sintactică de subiect, respectiv, de complement direct.

16. Construiește un enunț în care să apară un numeral ordinal în cazul dativ.

17. Alcătuiește un enunț în care să apară un numeral cardinal multiplicativ și un numeral cardinal propriu-zis.

C. (comunicare)

18. Redactează o compunere, de maximum douăzeci de rânduri, în care să portretizezi un coleg (o colegă) de bancă, din acest an școlar, respectând cerințele unui astfel de text descriptiv.

19. Citește cu atenție compunerea cu caracter descriptiv, de mai jos:

Noul venit, ca înfățișare, contrasta puternic cu dascălul plecat. Georgian avea figura aspră, țepoasă, și încrucișată. Succesorul lui era un bărbat de o remarcabilă frumusețe. Era trandafiriu și alb, cum rar se întâmplă în tabăra bărbătească. Avea un cap rotund, împodobit cu o cunună de bucle negre. Și mai presus de toate, avea o barbă neagră de sultan din „O mie și una de nopți!"

Ca suflet, era deschis, prietenos și de multe ori șăgalnic. Dar noutatea pe care o aducea acest profesor și care mă impresiona îndeosebi pe mine era limba lui de predare. Ceilalți profesori își dădeau osteneala să fie calmi, fără să se îngrijească prea mult câte cuvinte de origine franceză au mișcat din loc, întru atingerea scopului.

Ioan Floru ne vorbea o limbă căutată în cronici, în poezia populară și în basmele auzite în copilărie. (...)

(Gala Galaction - *Al doilea profesor de istorie*)

20. Identifică, în text, secvențele referitoare la cel de-al doilea profesor de istorie; marchează-le apoi cu o linie pe cele care contribuie la alcătuirea portretului fizic, iar cu două linii pe cele care se referă la portretul moral al acestui personaj.

Scanned with OKEN Scanner

II

Citeşte cu atenţie textul de mai jos:

5

Deodată toată lumea se întoarse spre uliţă. Toţi bărbaţii scoaseră pălăriile, iar cei de pe prispă se sculară în picioare. Venea preotul Belciug împreună cu doamna Maria Herdelea, soţia învăţătorului, cu domnişoara Laura şi cu Titu. Primarul şi fruntaşii satului ieşiră în poartă întru întâmpinarea domnilor.

– Petreceţi, petreceţi? zise preotul cu un zâmbet binevoitor.

– Apoi ce să facem, domnule părinte, răspunse primarul cu pălăria în mână. Dumnezeu de aceea a lăsat sărbătorile, să se mai veselească şi prostimea.

– Negreşit, negreşit, murmură Belciug, lărgindu-şi zâmbetul.

– Da' de ce nu poftiţi şi dumneavoastră să vedeţi petrecerea noastră? reluă Florea Tancu cu un glas foarte blajin, punându-şi pălăria în cap.

Ţăranii de asemenea se acoperiră unul câte unul, în vreme ce preotul şopti câteva cuvinte doamnei Herdelea, care răspunse răspicat, dându-şi capul pe spate cu mândrie:

– Da, putem privi puţin şi noi.... Mie chiar îmi plac petrecerile poporului...

Maria Herdelea era fată de ţăran de la Monor, dar, pentru că umblase totdeauna în straie nemţeşti şi mai ales că s-a măritat cu un învăţător, se simţea mult deasupra norodului şi avea o milă cam dispreţuitoare pentru tot ce era ţărănesc.

(Liviu Rebreanu – *Ion*)

Cerinţe:

A. (literatură)

21. Rezumă fragmentul dat în cel mult zece rânduri.

22. Transcrie numele personajelor literare, cărora li se acordă cea mai mare atenţie din partea ţăranilor prezenţi la petrecere.

23. În fragmentul dat, apar:

a. numai personaje individuale

b. numai personaje colective

c. personaje colective şi personaje individuale.

24. Transcrie, din text, o secvenţă de cel mult cincisprezece cuvinte, din care să reiasă atitudinea bărbaţilor la sosirea preotului.

25. Scrie numele şi funcţia personajului, din text, care vorbeşte în numele ţăranilor participanţi la petrecere.

26. Identifică modurile de expunere din fragmentul dat.

27. Argumentează, în două rânduri, că fragmentul de mai sus este un text epic.

28. Transcrie, din text, două substantive specifice mediului ţărănesc.

Scanned with OKEN Scanner

29. Exprimă-ți părerea, în cel mult patru rânduri, în legătură cu semnificația numărului care este scris deasupra fragmentului dat.

30. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele din text: *petrecere; cuvinte; a se mărita; binevoitor.*

31. Construcția *lărgindu-şi zâmbetul* exprimă:

a. dezaprobare;
b. bunăvoință
c. răutate.

B. (limba română)

32. Cuvântul *nouă,* din enunțurile: *Nouă elevi au citit acest roman; Pălăria nouă îți vine bine,* are valoare morfologică de:

a. numeral; adjectiv
b. pronume; adjectiv
c. adjectiv; pronume.

33. Scrie, între paranteze, felul numeralelor din enunțurile următoare:

a. *Întâiul nepot a avut noroc.* (.....)
b. *I-au fost puse în ghips ambele mâini.* (.....)
c. *Au plecat tustrei la meci.* (.....)
d. *Pentru o treime nu s-au acordat burse.* (.....)
e. *Şase la sută din profit va reveni şcolii noastre.* (.....)

34. Încercuiește litera corespunzătoare enunțului în care apare un numeral în cazul dativ:

a. *Propunerea celor trei nu ne-a interesat.*
b. *Au oferit premii celor şase elevi*
c. *Pe amândoi i-am cunoscut la biblioteca şcolii.*

35. Cuvântul *câteştrei,* din enunțul *I-am întâlnit, în parc, pe câteştrei copiii,* este:

a. numeral cardinal propriu-zis, cu valoare adjectivală, caz acuzativ
b. numeral fracționar, cu valoare substantivală, caz nominativ
c. numeral colectiv, cu valoare adjectivală, caz acuzativ.

36. Scrie, în casetele alăturate, funcția sintactică a numeralelor din enunțurile de mai jos:

a. *Două treimi din electorat s-au prezentat la urne.* ☐
b. *Vila celor doi vecini este foarte frumoasă.* ☐
c. *Mihai este primul la orice întrecere.* ☐

37. Construiește un enunț în care să apară un numeral fracționar în cazul genitiv.

38. Alcătuiește două enunțuri în care să apară un numeral colectiv, respectiv un numeral ordinal, fiecare având valoare substantivală.

Scanned with OKEN Scanner

C. (comunicare)

39. Redactează o compunere, de cel mult douăzeci de rânduri, în care să descrii un portret sau un autoportret al unui pictor renumit, român sau străin.

40. Descri-o pe Maria Herdelea, într-o compunere de cel mult zece rânduri, așa cum ți-o imaginezi tu.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 1, 4, 11, 12, 26, 34, 35, 37, 38, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 20

- ☑ Parabola. Caracteristici. Sensuri religioase
- ☑ Numeralul. Numeralul multiplicativ. Numeralul distributiv. Numeralul adverbial
- ☑ Personajul literar. Caracterizarea directă

I

Citeşte cu atenţie textul de mai jos :

Parabola fiului risipitor

1. *Şi se apropiau de El toţi vameşii şi păcătoşii, ca să-L asculte.*

(...)

25. *Iar fiul cel mare era la ţarină. Şi când a venit şi s-a apropiat de casă a auzit cântece şi jocuri.*

26. *Şi, chemând la sine pe una dintre slugi, a întrebat ce înseamnă acestea.*

27. *Iar ea i-a spus: Fratele tău a venit , şi tatăl a înjunghiat viţelul cel îngrăşat, pentru că l-a primit sănătos.*

28. *Şi el s-a mâniat şi nu voia să intre; dar tatăl lui, ieşind, îl ruga.*

29. *Însă el, răspunzând, a spus tatălui său: Iată de atâţia ani îţi slujesc şi niciodată n-am călcat porunca ta. Şi mie niciodată nu mi-ai dat un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei.*

30. *Dar când a venit acest fiu al tău, care ţi-a mâncat averea cu desfrânatele, ai înjunghiat pentru el viţelul cel îngrăşat.*

31. *Tatăl însă i-a zis: Fiule, tu întotdeauna eşti cu mine şi toate ale mele ale tale sunt.*

32. *Trebuia însă să ne veselim şi să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era şi a înviat, pierdut era şi s-a aflat.*

(Noul Testament. Evanghelia după Luca, 15. 1-32)

Cerinţe:

A. (literatură)

1. Justifică, în cel mult două rânduri, că fragmentul dat este un text literar, făcând referire la cel puţin două elemente din text.

2. Scrie două elemente care demonstrează caracterul biblic al textului de mai sus.

3. Întâmplările relatate în acest fragment:

a. ţin exclusiv de domeniul fantasticului

b. pot fi reale

c. nu s-ar putea petrece niciodată.

Scanned with OKEN Scanner

4. Numerele scrise la începutul unor enunțuri au rolul:
a. să indice lungimea textului
b. să țină treaz interesul cititorului
c. să marcheze secvențele narative ale textului;
5. Numește partea de vorbire care asigură legătura între secvențele narative ale fragmentului de mai sus, transcriind două exemple.
6. Transcrie, din text, motivul de bucurie al tatălui.
7. Explică, în cel mult patru rânduri, sensul religios al enunțului *Tu întotdeauna eşti cu mine şi toate ale mele ale tale sunt.*
8. Alege, prin marcare cu asterisc, proverbul/ proverbele care reflectă înțelesul textului de mai sus:
a. Ce naşte din pisică şoareci mănâncă.
b. Mai bine mai târziu decât niciodată.
c. Cine sapă groapa altuia cade el în ea.
d. Greşeala recunoscută este pe jumătate iertată.
9. Cele două pronume, din primul alineat, au fost scrise cu majuscule, deoarece:
a. vameşii şi păcătoşii îl respectau pe vorbitor
b. vorbitorul avea o funcție importantă
c. vorbitorul era Iisus.
10. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele din text: *jocuri; a se mânia; a călca* (promisiunea); *avere, a spune.*
11. Transcrie, din ultimul enunț al textului, două perechi de antonime.

B. (limba română)

12. În enunțurile: *Gabi a câştigat înzecit din această afacere; Elevii stau doi câte doi* , apar:
a. un numeral colectiv şi unul adverbial
b. un numeral colectiv şi unul distributiv
c. un numeral multiplicativ şi unul distributiv.
13. Scrie, pe spațiile punctate, valoarea morfologică a numeralelor din enunțurile următoare:
a. *Elevii au avut de rezolvat câte cinci exerciții.* .....
b. *Cu ochelarii tăi văd dublu.* .....
c. *Haiducii au pornit în grupuri de câte patru.* .....
d. *Colindătorii mergeau câte şase.* .....
e. *Cu puteri înzecite, oştenii au reluat lupta.* .....
14. Scrie, în casetele alăturate, câte un sinonim neologic pentru numeralele subliniate mai jos:
a. *Față de luna trecută, consumul energetic a fost întreit.*
b. *Din această vânzare, noi am câştigat îndoit.*

Scanned with OKEN Scanner

15. În enunțurile *În fiecare zi testăm câte două rețete; Am văzut acest film de trei ori,* numeralele au funcție sintactică de:

a. complement circumstanțial de mod; atribut adverbial

b. atribut adjectival; complement circumstanțial de mod

c. atribut adverbial; complement circumstanțial de mod.

16. Alcătuiește două enunțuri în care să folosești un numeral multiplicativ, mai întâi cu valoare adverbială, apoi cu valoare adjectivală.

17. Construiește două enunțuri în care un numeral distributiv să determine un verb, apoi un substantiv.

C. (comunicare)

18. Redactează o compunere, de cel mult douăzeci de rânduri, în care să pui în evidență mijloacele de caracterizare directă a unui personaj literar dintr-o operă epică în proză, studiată în clasă.

II

Citește textul următor:

23. *De aceea, asemănatu-s-a împărăția cerului cu un rege care a voit să ia datoriile de la slugile sale.*

24. *Și au adus la el pe un datornic cu zece mii de talanți.*

25. *Dar nevând el cu ce să plătească, stăpânul său a poruncit să-l vândă pe el și pe femeia lui, pe toate câte are, ca să se plătească.*

26. *Deci, căzându-i în genunchi, sluga aceea i se închina, zicând: Doamne îngăduiește-mă, și-ți voi plăti ție tot.*

27. *Iar stăpânul slugii aceleia, milostivindu-se de el, i-a dat drumul și i-a iertat și datoria.*

28. *Dar, ieșind, sluga aceea a găsit pe unul ce slujea cu el și care-i datora o sută de dinari. Și punând mâna pe el, îl sugruma, zicând: Plătește-mi ce ești dator.*

29. *Deci, acesta se ruga, zicând: Îngăduiește-mă și îți voi plăti.*

30. *Iar el nu voia, ci, mergând, l-a aruncat la închisoare, până ce va plăti datoria.*

31. *Iar celelalte slugi, văzând cele petrecute, s-au întristat foarte și, venind, au spus totul stăpânului.*

32. *Atunci, chemându-l stăpânul său, îi zise: Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, fiindcă m-ai rugat.*

33. *Nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă, precum și eu am avut milă de tine?*

34. *Și mâniindu-se stăpânul lui, l-a dat pe mâna chinuitorilor, până ce-i va plăti toată datoria.*

(*Noul Testament- Evanghelia după Matei*, 18)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. (literatură)

19. Textul de mai sus aparține genului:
a. epic
b. liric.

20. Textul de mai sus este:
a. integral
b. un fragment.

21. Justifică, în cel mult două rânduri, alegerea de la exercițiul 20.

22. Textul dat constituie:
a. o legendă
b. o fabulă
c. o parabolă biblică.

23. Argumentează, în cel mult patru rânduri, alegerea de la exercițiul 22.

24. Numește corespondentul din lumea religioasă a următoarelor personaje din text: *stăpânul, sluga milostivă.*

25. Scrie, în cel mult patru rânduri, înțelesul textului dat.

26. Scrie două proverbe care ar putea ilustra mesajul desprins din text.

27. Scrie forma literară a construcției *asemănatu-s-a.*

28. Scrie câte un sinonim contextual, pentru cuvintele: *a se cădea; slugă; a se milostivi; a porunci, a se ruga.*

29. Notează numărul de litere și de sunete ale cuvintelor din text: *închisoare; genunchi.*

30. Sintagma *împărăția cerurilor* este sinonimă, în text, cu:
a. bolta cerească
b. divinitatea
c. masele de aer.

31. În textul dat, narațiunea se împletește cu:
a. descrierea
b. monologul
c. dialogul.

32. Alcătuiește familia lexicală a substantivului *datorie* (cinci termeni).

33. Construiește două enunțuri, pentru a evidenția omonimia substantivului *milă.*

B. (limba română)

34. Transcrie, din text, un numeral cardinal propriu-zis.

35. Sintagma *de patru ori,* din enunțul *În acest an, unchiul meu a obținut o recoltă de grâu de patru ori mai mare decât anul trecut,* are valoare morfologică de :

Scanned with OKEN Scanner

a. locuțiune adjectivală
b. locuțiune adverbială
c. numeral adverbial.

36. Corectează, prin rescriere, enunțurile de mai jos:

a. *Cele două surori, cu averea sporită înzecită, își petrec toate vacanțele în străinătate.*

b. *Băieții tăiau lemne, în echipe de câte doi.*

37. Numeralul *înzecit*, din enunțul *Munca lor a fost răsplătită înzecit*, are funcția sintactică de:

a. atribut adverbial
b. complement circumstanțial de mod
c. atribut adjectival.

38. Alcătuiește două enunțuri în care un numeral distributiv să fie folosit cu valoare adjectivală, respectiv cu valoare substantivală.

39. Construiește două enunțuri, astfel încât un numeral multiplicativ să îndeplinească funcția sintactică de atribut adjectival și de complement circumstanțial de mod.

C. (comunicare)

40. Citește cu atenție textul următor:

Într-o bună zi începu să circule zvonul că în ultimul timp ar locui cineva în ruină. Se spunea că se numea Momo, sau ceva asemănător.

Aspectul exterior al lui Momo era într-adevăr oarecum straniu și ar fi putut probabil să sperie întrucâtva oamenii care prețuiesc mult curățenia și rânduiala. Era micuță și cam slăbuță. Avea bucle negre ca pana corbului, zbârlite, arătând ca și cum n-ar fi fost niciodată atinse de vreun pieptene sau de o foarfecă. Avea ochii foarte mari, minunat de frumoși și la fel de negri, iar picioarele îi erau de aceeași culoare, căci umbla aproape întotdeauna desculță. Doar iarna purta uneori ghete, dar erau diferite, nu se potriveau între ele și pe lângă aceasta îi erau mult prea mari. Cauza era că Momo nu avea nimic altceva decât ceea ce găsea întâmplător sau i se dăruia. Fusta îi era cusută din diferite petice pestrițe și îi atârna până la glezne.

(Michael Ende – *Momo*)

41. Redactează o compunere, de cel mult douăzeci de rânduri, în care să pui în evidență mijloacele și procedeele de caracterizare directă a personajului literar Momo.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 3, 4, 8, 13, 26, 29, 36, 37, 38, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 21

☑ Descrierea literară. Descrierea ştiinţifică. Asemănări. Deosebiri. Mijloace artistice de realizare
☑ Adjectivul. Locuţiunea adjectivală
☑ Semnificaţia titlului

I

Citeşte cu atenţie textele A şi B:

Textul A

Câţi dintre fericiţii pelerini cu undiţa pe ape de munte n-au prins, cu sau fără voia lor, boişteni?! Roiuri-roiuri, făpturile acestea gregare compensează insignifianţa nativă şi puţinătatea trupească printr-o exuberanţă aproape lipsită de măsură.

Locatar statornic al apelor de munte şi colinare, suportând, deci, fără alegere, atât avalanşa de oxigen a cascadelor, cât şi moleşeala pânzelor aşezate asupra cotloanelor, boişteanul mai e cunoscut şi ca verdete, crăiet, boian sau boişte, acceptând oricare din aceste apelative cu detaşare specifică. Cenuşiu-verzui pe spinare, vărgat-întunecat pe flancuri, cu pântecele argintiu, se îmbracă, vara, în straie de mire tropical, fapt care nu-l face însă mai senzaţional decât de obicei, mai lipsit de personalitate, mai puţin naiv sau credul. Şi cum nerozia se plăteşte întotdeauna, acest pescuţ poate fi tot atât de lesne prins cu mâna, cu vârşa ori cu ceaunul, unde eşuează definitiv...

(Iraclie Bogheru – *Poteci de vânătoare*)

Textul B:

Phoxinus phoxinus
Boiştean

Lungimea de 8-9 cm, rar 12 cm; dinţii faringieni; Corpul aproape cilindric, cu solzi foarte mici şi subţiri. Gura fără mustăţi. Abdomenul şi mijlocul spatelui fără solzi. Corpul viu colorat. Spatele cenuşiu-verzui, laturile galbene-verzui cu mai multe pete negre, unite uneori printr-o linie continuă cu luciu auriu, iar abdomenul alb-argintiu-gălbui. Masculii în timpul reproducerii coloraţi diferit; unii se înnegresc, au pete negre sub cap şi pe abdomen, alţii sunt roşii pe abdomen şi pe mandibulă sau cu pete albe, lucitoare în urma uperculului şi totdeauna cu granule albe pe piept.Trăieşte la apă mică, rece, limpede,cu fund nisipos, înotând în grupuri mici. Se hrăneşte cu plancton, insecte, viermi mici, cadavre de peşti şi rareori cu vegetale. Se reproduce în aprilie-mai (iulie), femelele lipind icrele de pietre. Răspândit în mai toate pâraiele de munte şi coborând până în zona dealurilor.

(Vasile Ionescu – *Vertebratele din România*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. (literatură)

1. Notează cu litera A, respectiv cu litera B, enunțurile următoare, în funcție de textul la care se face referire:

a. textul transmite informații clare, precise ☐

b. textul folosește termeni științifici ☐

c. textul caută să-l emoționeze pe cititor, prin accente glumețe, ironice ☐

d. exprimarea este concisă, simplă ☐

e. topica frazei și punctuația nuanțează exprimarea ☐

f. exprimarea este lipsită de figuri de stil ☐

g. mesajul transmis cititorului este lipsit de subiectivism ☐

h. textul transmite informații filtrate prin viziunea autorului ☐

i. textul folosește un limbaj specializat ☐

j. în text apar multe figuri de stil ☐

2. Identifică, în textul B, sinonime pentru următoarele cuvinte din textul A: *flancuri; pântece; spinare.*

3. Enunțul *Gura fără mustăți* este:

a. o propoziție simplă

b. o propoziție dezvoltată

c. o propoziție fără predicat/eliptică.

4. Construcția *straie de mire tropical* face referire, în text, la:

a. culori vii, stridente

b. haine de ceremonie

c. nuanțe de alb și negru.

5. Sintagma *roiuri-roiuri* este:

a. o personificare

b. o metaforă

c. o comparație.

B. (limba română)

6. Transcrie, din textul A, două adjective, la grade diferite de comparație.

7. Explică formarea cuvântului *auriu,* din textul B.

8. Explică ortografia cuvântului *fericiții* (pelerini), din textul A.

9. Scrie antonimul adjectivului (linie) *continuă,* din textul B.

10. Scrie câte un sinonim neologic pentru fiecare dintre cuvintele de mai jos: *ruginit; liniștit; ermetic; adevărat; singuratic.*

11. Scrie două adjective formate cu prefixele: *ne-; a-;*

12. Unește, prin săgeți, fiecare adjectiv din prima coloană, cu numărul de forme, indicat în a doua coloană.

Scanned with OKEN Scanner

gri

frumos •	• patru forme flexionare
lung •	• trei forme flexionare
amar •	• două forme flexionare
mic •	• invariabil

13. Scrie, pe spațiile punctate, gradul de comparație al adjectivelor, din enunțurile următoare:

Am mâncat o prăjitură dulce-dulce. .....

Astăzi, cerul este mai puțin senin. .....

14. În enunțul *Vecinii mei sunt niște oameni de treabă* locuțiunea adjectivală este sinonimă cu:

a. harnici

b. buni

c. descurcăreți.

15. Scrie, în căsuța alăturată, un sinonim pentru locuțiunea adjectivală *bătător la ochi.* ☐

16. Scrie, în căsuțele alăturate, valorile morfologice al cuvântului *iute,* din enunțul *Calul iute vine iute.*

☐ ☐

17. În enunțul *De mic avea talent la desen,* adjectivul are funcția sintactică de :

a. nume predicativ

b. atribut adjectival

c. complement circumstanțial de timp

18. Numește cazul adjectivului din enunțul *Copilului frumos îi stă bine cu pălăriuță.*

19. În enunțul *Câștigătorul este felicitat de colegi,* cuvântul *felicitat* este:

a. adjectiv, intră în componența predicatului nominal

b. verb la participiu, intră în componența predicatului verbal

c. verb la participiu, intră în componența predicatului nominal.

20. Corectează, prin rescriere, enunțurile de mai jos:

a. *Băiatului cel brunet i-au fost adresate mulțumiri.*

b. *Camera fetelor cele harnice este cea mai frumoasă din cămin.*

c. *La muzeu am admirat cel mai rarisim diamant din colecția regală.*

d. *Hotelul nostru vă oferă cele mai optime condiții de cazare.*

e. *El se crede mai superior colegilor săi.*

21. Scrie tipurile de greșeli întâlnite la exercițiul 20.

22. Alcătuiește două enunțuri, pentru a evidenția sensurile adjectivelor paronime *prescris/proscris.*

Scanned with OKEN Scanner

23. Construiește două enunțuri prin care să pui în evidență înțelesul locuțiunilor adjectivale *tot unul și unul; într-o ureche.*

C. (comunicare)

24. Redactează o compunere, de cel mult zece rânduri, în care să-ți exprimi părerea în legătură cu semnificația titlurilor de volum din care au fost extrase textele date, având în vedere tipul de descriere al fiecărui text.

II

Citește cu atenție următorul text:

Vegetația deltei ocupă diferite medii: ape curgătoare, ape stătătoare (lacurile, mlaștinile), terenurile inundabile, grindurile, dunele, plajele. Se apreciază că flora Deltei Dunării cuprinde în jur de 1150 de specii de plante.

În apele curgătoare, ca și în cele stătătoare, abundă planctonul - plante microscopice ce plutesc în apă - și zooplanctonul - animale microscopice plutitoare. Planctonul servește ca hrană peștilor. Viteza apelor plutitoare nu permite dezvoltarea unor plante de talie mare. Diferite specii de alge populează acest mediu plin de dinamism, numărul lor atingând multe milioane într-un metru cub.

Flora deltei a preocupat pe mulți specialiști. Dovada stă în marele număr de lucrări publicate.

(Eugen Panighianț – *Delta Dunării*)

Cerințe:

A. (literatură)

25. Numește cel puțin două caracteristici ale descrierii științifice, prezente în textul dat.

26. Transcrie, din textul de mai sus, cinci termeni științifici.

27. Extrage, din text, un verb impersonal, la diateza reflexivă, și menționează, în cel mult două rânduri, rolul acestuia într-o astfel de descriere.

28. Scrie modul și timpul verbelor predominante, argumentând, în trei rânduri, folosirea lor în textul de mai sus.

29. Alcătuiește câmpul lexical al substantivului *vegetație*, selectând patru cuvinte din textul dat.

B. (limba română)

30. Transcrie, din text, două adjective, indicând formele flexionare ale acestora.

31. Scrie câte două adjective, obținute prin derivare cu sufixele: *-esc; -os; -iu; -ean; -nic.*

Scanned with OKEN Scanner

32. Scrie câte un antonim neologic, pentru fiecare dintre adjectivele următoare: *benefic; oportun; războinic; potolit; citeț .*

33. Rescrie enunțul de mai jos, plasând adjectivele înaintea substantivelor determinante:

a. Canarii aurii cântă în colivie.

b. Tovarăşii hazlii ai copilăriei mele sunt astăzi prietenii mei buni.

c. Prunele brumării sunt culese de copiii veseli.

34. Subliniază forma corectă a adjectivelor:
bleumaren/ bleumarin; ambiguu/ ambigu;
ambulator/ ambulatoriu; roşiatic/ roşietic; grie/ gri.

35. Adjectivul *cuminte*, din enunțul *Copilul verişorilor mei este cuminte*, are funcția sintactică de:

a. nume predicativ

b. complement circumstanțial de mod

c. atribut adjectival.

36. Trasează săgeți de la locuțiunile adjectivale de mai jos la sinonimele lor:

a. din topor	• înțelept
b. întors pe dos	• sărman
c. cu scaun la cap	• nemanierat
d. ca vai de el	• important
e. de vază	• indispus

37. Adjectivele din enunțul *Câinele rău este cel mai bun* sunt la gradele de comparație:

a. pozitiv; comparativ de superioritate

b. pozitiv; superlativ relativ de superioritate

c. pozitiv; superlativ absolut.

38. Construieşte două enunțuri în care adjectivul *politicos* să apară la gradele de comparație: comparativ de egalitate; superlativ absolut.

39. Alcătuieşte două enunțuri în care o locuțiune adjectivală să îndeplinească funcțiile sintactice de atribut adjectival, respectiv de nume predicativ.

40. Rescrie enunțurile de mai jos, trecând la plural construcțiile subliniate:

a. *Ruxandra admiră roditoarea câmpie.*

b. *Geamgiul hazliu câştigă mulți simpatizanți.*

c. *Priveai în zare muntele albastru.*

d. *Pădurea pustie arată sosirea iernii.*

e. *Argintiul pescăruş zboară deasupra valurilor.*

41. Construieşte două enunțuri în care construcțiile: *călărețul cel viteaz* şi, respectiv, *copiii cei gălăgioşi*, să apară în cazul dativ.

Scanned with OKEN Scanner

C. (comunicare)

42. Redactează o compunere, de cel mult douăzeci de rânduri, în care să comentezi semnificațiile titlului unei poezii lirice studiate în acest an școlar.

43. Redactează o compunere, de cel mult douăzeci de rânduri, în care să comentezi semnificațiile punctelor de suspensie, din titlul *Vizită...*, de I.L.Caragiale.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 1, 6, 8, 10, 20, 25, 33, 40, 41, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 22

☑ Descrierea în proză. Descrierea în versuri. Trăsături definitorii. Realizare artistică
☑ Părțile de vorbire neflexibile. Adverbul. Adverbul predicativ. Locuțiunea adverbială
☑ Textul documentar

I

Se dă textul:

Soarele călca acum pe hotarele dintre amurgul nostru şi zorile altor lumi; [...] Pe stânga, Ceahlăul, cu nenumăratele sale turnuri de stânci săpate pe adâncul cerului, se înălța în aer ca un fantastic castel de aur zidit de mâna fermecată a vreunui vrăjitor din poveşti. Vântul nu mai sufla şi glasul răguşit al ierburilor aspre şi sălbatice amuțise; o solemnă tăcere domnea în cer şi pe pământ; numai zgomotul surd al paşilor noştri turbura în cadență această tăcere.

(C. Hogaş – *Amintiri dintr-o călătorie*)

Cerințe:

A. (literatură)

1. Textul dat este:
a. o descriere de natură
b. o descriere a unor stări sufleteşti
c. o descriere a unei ființe.

2. Momentul surprins în fragmentul de mai sus este acela al:
a. dimineții
b. după-amiezei
c. înserării.

3. Numeşte figura de stil din propoziția *Soarele călca acum pe hotarele dintre amurgul nostru şi zorile altor lumi.*

4. Sintagma *turnuri de stânci* este:
a. metaforă
b. comparație
c. personificare.

5. Transcrie, din fragmentul dat, o comparație şi explică semnificația ei artistică.

6. Rescrie, din text, sintagma realizată cu ajutorul unui epitet antepus, sugerând starea de calm şi echilibru, care domină tabloul.

Scanned with OKEN Scanner

7. În textul dat, predomină imaginile:
a. olfactive şi motorii
b. vizuale şi auditive
c. vizuale şi olfactive.

8. Scrie forma literară a verbului *turbura*, din fragmentul selectat.

9. Argumentează, în maximum zece rânduri, ideea că textul dat este o descriere în proză, referindu-te la tema sa şi la realizarea artistică.

B. (limba română)

10. Transcrie, din text, un adverb de timp.

11. Subliniază adverbele din textele de mai jos:

Bulgarii erau aproape, dar el trăgea necontenit.
Am luat doi snopi bine legaţi şi am intrat în apă...
Râul trecea, aici, pe sub sălcii, ca o adiere de vânt.

(George Topârceanu)

Deodată se auzi un zgomot şi mai departe, o bubuitură puternică străbătu văzduhul.

12. În enunţul *A răspuns foarte bine la această întrebare*, gradul de comparaţie al adverbului este:
a. pozitiv
b. comparativ de superioritate
c. superlativ absolut.

13. În enunţul *S-a mai dus şi el acolo peste o zi - două şi nu a rezolvat nimic* există:
a. două adverbe fără funcţie sintactică
b. trei adverbe fără funcţie sintactică
c. patru adverbe fără funcţie sintactică.

14. Completează frazele cu adverbele relative corespunzătoare:
Atunci voi porni, ... îmi va spune.
Într-acolo m-am uitat, ... a parcat maşina.
Atât voi scrie, ... mi-a cerut.
Aşa a recitat poezia, ... i-am sugerat eu.

15. Identifică, prin subliniere, locuţiunile adverbiale din enunţurile următoare:
A învăţat pe de rost toată poezia. A vrut, de asemenea, să memoreze şi citatul referitor la personaje, dar din loc în loc se strecurase greşeli, aşa că a renunţat.

C. (comunicare)

16. Consultă un manual de istorie pentru a vedea ce este scris pe piatra funerară a domnitorului Iancu de Hunedoara. Comentează, în maximum şapte rânduri, semnificaţia inscripţiei.

Scanned with OKEN Scanner

II

Citeşte cu atenţie textul următor:

Crivățul din meazănoapte vâjie prin vâjelie
Spulberând zăpada-n ceruri de pe deal, de pe câmpie,
Valuri albe trec în zare, se aşază-n lung troian,
Ca nisipurile dese din pustiul african.
[...]
Zberăt, raget, țipet, vaiet, mii de glasuri spăimântate,
Se ridică de prin codri, de pe dealuri, de prin sate,
Şi-n departe se aude un nechez răsunător...,
Noaptea cade, lupii urlă... Vai de cal şi călător!

(Vasile Alecsandri - *Viscolul*)

Cerinţe:

A. (literatură)

17. Fenomenul descris în versurile de mai sus, se petrece:
a. vara
b. toamna
c. iarna.

18. Precizează tema descrierii realizate în versurile de mai sus.

19. Încercuieşte răspunsurile corecte, referitoare la textul citat:
a. prezintă un fenomen al naturii
b. nu înregistrează reacția animalelor față de frigul iernii
c. eul liric transmite în mod direct sentimentele autorului față de un aspect din natură
d. autorul se identifică, în text, cu eul liric
e. constituie o descriere în versuri.

20. Transcrie, din fragmentul dat, o aliterație care să sugereze amploarea zgomotului.

21. Fenomenul atmosferic dobândeşte, în manifestarea lui, proporții cosmice. Rescrie, din text, versul care ilustrează această idee.

22. Sintagma *valuri albe*, constituie:
a. o metaforă
b. o comparație
c. o personificare.

23. În strofa I, predomină:
a. imaginile olfactive
b. imaginile vizuale
c. imaginile auditive.

24. Strofa a doua, din fragmentul dat, surprinde reacțiile animalelor la intensitatea viscolului. Menționează procedeul artistic care susține această afirmație.

Scanned with OKEN Scanner

25. Comentează, în maximum cinci rânduri, efectul stilistic obținut prin folosirea formelor *departe* și *nechez*, din versul *Și-n departe se aude un nechez răsunător.*

26. Precizează rima și măsura versurilor.

27. Exemplifică, din a doua strofă a textului dat, o marcă a eului liric.

B. (limba română)

28. Construiește două enunțuri în care adverbul *bine* să se afle la gradul comparativ de inferioritate și superlativ relativ de superioritate.

29. *De ieri*, din enunțul *Ziua de ieri a fost călduroasă*, are funcția sintactică de:

a. nume predicativ
b. atribut adverbial
c. complement circumstanțial de mod.

30. În fraza *Negreșit că se va întoarce la ora promisă*, predicatul primei propoziții este exprimat prin:

a. verb predicativ
b. interjecție predicativă
c. adverb predicativ.

31. Alcătuiește două enunțuri în care *de-a lungul* să fie întâi locuțiune adverbială, apoi locuțiune prepozițională.

32. Bifează enunțurile în care adverbele nehotărâte au devenit elemente de relație:

a. Mă pot întoarce oricând. ☐
b. Se poate duce acolo oricând dorește. ☐
c. Găsești oriunde umbreluțe ca aceasta. ☐
d. Te poți plimba oriunde îți place. ☐

C. (comunicare)

33. Se dă textul:

Muzica bizantină n-are nimic comun cu muzica grecilor antici. Raporturi mai strânse a avut cu cea ebraică – datorită legăturilor intime dintre ebraism și creștinismul primitiv – și derivând, în linie directă, din Antiohia. O altă notă fundamentală specifică muzicii ecleziatice bizantine este caracterul ei monodic.

(O. Drimba – *Istoria culturii și civilizației*)

Încercuiește răspunsul corect. Fragmentul dat reprezintă:

a. un text dialogat
b. un text utilitar
c. un text documentar.

Scanned with OKEN Scanner

III

Se dau textele:

a. *Faţa-i roşie ca mărul, de noroc i-s umezi ochii;*
La pământ mai că ajunge al ei păr de aur moale,
Care-i cade peste braţe, peste umerele goale.
Astfel vine mlădioasă, trupul ei frumos îl poartă,
Flori albastre are-n părul-i şi o stea în frunte poartă.

[Mihai Eminescu – *Călin (File din poveste)*]

b. *Niciodată n-am întâlnit o fiinţă a cărei viaţă dinlăuntru să se zugrăvească mai bine în mlădierea moale a sufletului, în pielea străvezie a obrajilor, în privirea melancolică şi blajină a ochilor şi în glasul dulce, tremurător, prelung, ca un cântec ce se pierde în depărtare.*

(Barbu Şt. Delavrancea – *Linişte*)

Cerinţe:

A. (literatură)

34. Argumentează, în trei rânduri, ideea că textele de mai sus constituie descrieri de tip portret.

35. Cuvântul *mlădios* (*mlădiere*) apare în fiecare dintre cele două texte, având rol în caracterizarea personajelor. El este:

a. epitet; comparaţie
b. epitet; metaforă
c. personificare; comparaţie.

36. Comentează, în maximum cinci rânduri, valoarea artistică a enumeraţiei folosite în al doilea text.

37. Propoziţia *de noroc i-s umezi ochii* semnifică:

a. fericire
b. bunăvoinţă
c. entuziasm.

38. Sintagma *o stea în frunte poartă,* se referă la:

a. culoarea ochilor
b. frumuseţea sufletească
c. culoarea părului.

39. Evidenţiază, într-o compunere de maximum zece rânduri, câte două trăsături morale şi fizice ale prietenului tău.

B. (limba română)

40. Transcrie, din primul text dat, un adverb fără funcţie sintactică.

41. Alcătuieşte două fraze în care elementul de relaţie să fie adverbul relativ *când* şi respectiv, adverbul nehotărât *oriunde.*

42. Construieşte două enunţuri în care adverbul de loc *acolo* să îndeplinească funcţiile sintactice de complement circumstanţial de loc şi de atribut adverbial.

Scanned with OKEN Scanner

43. Formulează două enunțuri în care predicatul să fie exprimat prin adverbul predicativ *bineînțeles*, și respectiv prin locuțiunea adverbială predicativă *de bună seamă*.

44. Scrie funcțiile sintactice ale adverbelor și locuțiunilor adverbiale din următoarele expresii verbale impersonale.

E bine să te odihnești din când în când. .....

Ar fi fost corect să verifici tu însuți acest lucru. .....

45. Corectează prin rescriere greșelile din textele următoare:

Destui de mulți copii au făcut această greșeală. .....

Au venit atâți de mulți! .....

Acestea sunt lucrările cele mai puține apreciate. .....

Sacii sunt grei de transportat. .....

Exercițiile sunt ușoare de rezolvat. .....

46. Alcătuiește o compunere, de maximum zece rânduri, în care să folosești câte două adverbe și locuțiuni adverbiale, câte două adverbe predicative și locuțiuni adverbiale predicative.

C. (comunicare)

47. Se dă textul:

Ieri am fost la pădure. Era răcoare și, pentru că pădurea era destul de deasă, nici razele soarelui nu pătrundeau peste tot. În mijloc se află un lac despre care cineva îmi spusese că este foarte adânc.

Câțiva nuferi pluteau într-o tăcere desăvârșită pe întinderea lucioasă. Aveam sentimentul de început de lume. M-am simțit minunat.

Textul dat reprezintă:

a. un pastel

b. un text documentar

c. o descriere subiectivă.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 9, 13, 16, 27, 29, 30, 34, 41, 43, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 23

☑ Opera lirică. Trăsături. Eul liric. Realizare artistică
☑ Prepoziția. Locuțiunea prepozițională
☑ Elemente ale descrierii literare și științifice

I

Se dă textul:

Vrui, cititorule, să-ți fac un dar,
O carte pentru buzunar,
O carte mică, o cărticică. [...]
Măcar câteva crâmpeie,
Măcar o țandără de curcubeie,
Măcar nițică scamă de zare,
Nițică nevinovăție, nițică depărtare,
Aș fi voit să culeg drojdii de rouă,
Într-o cărticică nouă,
Parfumul umbrei și cenușa lui.
Nimicul nepipăit să-l caut vrui,
Acela care tresare
Nici nu știi de unde și cum.

Am răscolit pulberi de fum ...

(Tudor Arghezi – *Cuvânt*)

Cerințe:

A. (literatură)

1. În textul dat, poetul își exprimă gândurile și ideile în mod:
a. direct, prin intermediul eului liric
b. indirect, prin intermediul personajelor
c. indirect, prin intermediul naratorului.

2. Selectează, din text, două elemente care simbolizează universul și natura înconjurătoare.

3. Sintagmele, din text, *țandără de curcubeie, scai de zare, drojdii de rouă*, sunt:
a. hiperbole
b. metafore
c. comparații.

4. Construcția *țandără de curcubeie*, din fragmentul dat, se referă la:
a. ploi dese
b. armonia de culori
c. numărul prea mare de curcubeie.

Scanned with OKEN Scanner

5. Transcrie, din fragmentul citat, două elemente care simbolizează infinitul.

6. Rescrie, din text, sintagmele care sugerează ideea de prospețime și de inocență.

7. În textul citat, autorul consideră creația și actul creator *cărticică nouă*. Identifică două caracteristici ale acestora, așa cum se desprind din fragmentul dat.

8. Argumentează ideea că textul citat este o operă lirică, referindu-te la realizarea artistică și la elementele de prozodie.

B. (limba română)

9. Scrie A (Adevărat) sau F (Fals) în dreptul fiecărui enunț. Prepoziția:

a. își modifică forma după gen. ☐

b. este element de relație la nivel de frază. ☐

c. leagă un atribut sau un complement, de elementul regent. ☐

d. nu are funcție sintactică. ☐

10. În enunțul *A analiza totul din punctul de vedere al celui care nu e bine informat este o greșeală* există:

a. o prepoziție

b. două prepoziții

c. trei prepoziții.

11. Identifică valoarea morfologică a cuvintelor subliniate, în enunțurile următoare:

Se uită cu mare atenție <u>împrejur</u>.	☐
<u>Împrejurul</u> ei se adunaseră toate vietățile pădurii.	☐
Tot <u>împrejurul</u> școlii era de nerecunoscut.	☐
<u>Deasupra</u> casei și-au făcut cuib niște berze.	☐
<u>Deasupra</u> cerul era senin, încântător.	☐

C. (comunicare)

12. Realizează, în maximum zece rânduri, o compunere, având ca punct de plecare, sintagma argheziană *țandără de curcubeie*, în care să descrii natura după ploaie.

II

Citește cu atenție textul următor:

Cum te găsești, ușoară zburătoare,
Zăcând aci, pe-o margine de drum,
Și nu dormind într-un polen de floare,
Învăluită-n aur și parfum? [...]

Scanned with OKEN Scanner

Cu aripa-n țărână și în vis,
Strânge la piept comoara ta deplină.
Cât te iubesc, frumoasa mea albină,
Că sarcina chemării te-a ucis!

(Tudor Arghezi – *Lumină lină*)

Cerințe:

A. (literatură)

13. Scrie, din strofa a doua a textului dat, sintagma corespunzătoare structurii *ușoară zburătoare*, din prima strofă, identificând astfel elementul la care se face referire.

14. Menționează două mărci ale prezenței eului liric, din ultima strofă.

15. Poetul alternează planul real, concret (viața albinei) cu planul sugestiv, simbolic (viața artistului, a creatorului însetat de absolut). Dezvoltă această idee într-o compunere de cel mult zece rânduri, plecând de la versul *Cu aripa-n țărână și în vis.*

16. Transcrie versul care sugerează destinul tragic al albinei.

17. Sintagma *comoara ta deplină* simbolizează:

a. valoarea unei sume de bani
b. importanța aspirației spre înalt
c. greutatea unei comori.

18. Procedeul artistic care prezintă, în textul dat, albina, este:

a. hiperbola
b. aliterația
c. personificarea.

B. (limba română)

19. Subliniază, din șirul următor, numai locuțiunile prepoziționale: de pe lângă, aproape de, din pricina, de la, grație, de pe, în timp de, în urma.

20. Transcrie, din textul următor, numai cuvintele în cazul genitiv:

În mijlocul pădurii era un lac foarte adânc, iar dincolo de el, în spatele unei buturugi imense, se afla o casă. Asemenea locașurilor din povești, la dreapta ei se afla un leu din piatră ce străjuia intrarea, iar la stânga era o statuetă înfățișând un tigru. Totul era aidoma unei imagini de basm.

21. Formulează trei enunțuri care să conțină substantivul *băiat*, precedat de prepozițiile: *spre; contra ; asemenea;* scrie de fiecare dată, cazul acestui substantiv.

22. Construiește două enunțuri în care cuvântul *contra* să fie, pe rând, adverb și prepoziție.

23. Precizează cazul cerut de locuțiunea prepozițională *în jurul*, în următoarele enunțuri:

În jurul blocului se află un părculeț.

Scanned with OKEN Scanner

În jurul meu s-au strâns mulți copii.
În juru-i zburdă fluturii și gândăceii.

C. (comunicare)

24. Folosind informațiile oferite în manualul de zoologie, realizează, în maximum zece rânduri, o descriere științifică a albinei.

III

Se dă textul:

Astfel zise lin pădurea,
Bolți asupră-mi clătinând –
Șuieram l-a ei chemare
Ș-am ieșit în câmp râzând.

Astăzi chiar de m-aș întoarce
A-nțelege n-o mai pot...
Unde ești, copilărie,
Cu pădurea ta cu tot?

(Mihai Eminescu – *O, rămâi....*)

Cerințe:

A. (literatură)

25. Argumentează, într-o compunere de maximum zece rânduri, ideea că fragmentul dat aparține unei opere lirice.

26. Pădurea, în textul citat, este simbolul copilăriei pierdute. Identifică, în text, două cuvinte care simbolizează alte vârste din viața omului.

27. Transcrie versul care sugerează imposibilitatea înțelegerii universului de odinioară, în condițiile reîntoarcerii în mijlocul acelei lumi.

28. Versurile *Unde ești, copilărie,/ Cu pădurea ta cu tot?* Semnifică:

a. bucurie
b. exuberanță
c. tristețe.

29. Cuvântul *lin*, din versul *Astfel zise lin pădurea*, este:

a. epitet
b. metaforă
c. hiperbolă.

30. Numește procedeul artistic prin intermediul căruia pădurea capătă, în textul dat, atribute umane.

31. Explică semnificația titlului, raportând-o la mesajul textului de mai sus.

Scanned with OKEN Scanner

B. (limba română)

32. Scrie cazul pronumelui din versul *Bolți asupră-mi clătinând.*

33. Recunoaşte complementul circumstanțial de loc în cazul acuzativ din enunțul următor. Transformă-l, făcând toate modificările necesare, în complement circumstanțial de loc, în cazul genitiv.

Dincolo de lac, cât vedeai cu ochii, se întindeau lanuri nesfârşite de grâu.

34. Alcătuieşte două enunțuri în care un complement circumstanțial de mod şi un nume predicativ să fie precedate de prepoziția *conform.*

35. Identifică locuțiunile prepoziționale din enunțurile următoare şi scrie cazul pe care îl cer ele:

O pădure deasă se întindea chiar aproape de casa moşneagului. .....

În dreptul podului s-au despărțit. .....

În funcție de hotărârile luate, vom vedea ce e de făcut. .....

De-a lungul râului, se întindea o pajişte minunată. .....

36. Alcătuieşte, în maximum zece rânduri, o compunere în care să foloseşti câte două locuțiuni prepoziționale specifice cazurilor acuzativ, genitiv şi dativ.

C. (comunicare)

37. Realizează două compuneri, de cel mult şapte rânduri fiecare, cu titlul *Pădurea,* care să constituie descrieri literare şi ştiințifice ale universului vegetal şi animal specific codrului.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 8, 11, 14, 23, 25, 31, 32, 33, 35, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 24

- ☑ Oda. Caracteristici. Mijloace şi procedee artistice de transmitere a mesajului poetic
- ☑ Conjuncţia. Locuţiunea conjuncţională
- ☑ Rezumatul unui text ştiinţific

I

Citieşte cu atenţie poeziile de mai jos:

A) *E graiul tău ca frunza*
Cu freamăt de pădure:
Grai de cioban noptând pe plaiuri
Cu turmele la foc de stâni.

Grai de plăieş pornind la munte
Cu cal, desagă şi secure.
Grai de pârâu legând luceferi
În zori, prin căile de fân.

(Ion Pillat – *Versul ţării*)

B) *Dacă ţi-am devenit străină,*
Şi cântul meu cel peregrin
Nu s-a-ntrupat din limba lină
Domol vorbită în cămin,

Cea care-mi vine-n înserare
Pe buze când mă rog mereu
O, patria mea, ierta-vei oare
Vreodată pe copilul tău?

(Elena Văcărescu – *Patriei mele*)

Cerinţe:

A. (literatură)

1. Numeşte genul literar căruia îi aparţin cele două texte.
2. Ca specii literare, cele două texte sunt:
a. psalmi
b. ode
c. pasteluri.
3. Transcrie, din fiecare text, câte o marcă a prezenţei eului liric.
4. Numeşte două sentimente relevate în versurile textului A.

Scanned with OKEN Scanner

5. Textul B conține:
a. o rugăminte
b. o propunere
c. o amenințare.

6. Extrage, din textul A, o comparație și comenteaz-o, din punct de vedere stilistic, în cel mult patru rânduri.

7. Explică, în cel mult patru rânduri, valorile/valențele stilistice ale sintaxei frazei, în textul B, observând antepunerea propozițiilor secundare față de propoziția principală.

8. Explică, în cel mult patru rânduri, valorile/valențele stilistice ale repetiției, în textul A.

9. Notează măsura și rima versurilor pentru fiecare dintre cele două texte.

10. Transcrie, din textul A, o imagine auditivă și argumentează, în cel mult patru rânduri, efectele stilistice ale acesteia în transmiterea sentimentelor poetului.

11. Se dau versurile din textul B: *O, patria mea, ierta-vei oare/ Vreodată pe copilul tău?*.

Justifică, în cel mult șase rânduri, efectele stilistice ale semnelor de punctuație.

12. Scrie câte două sinonime contextuale pentru fiecare dintre cuvintele: *freamăt, cioban, pădure* (din textul A); *peregrin, domol, cămin* (din textul B).

13. Alcătuiește familiile lexicale ale substantivelor *frunză* și *copil* (câte cinci termeni).

14. Cuvântul *zori*, din textul A, este:
a. substantiv defectiv de plural
b. substantiv defectiv de singular
c. substantiv cu aceeași formă la singular și la plural.

15. Cuvântul *înserare*, din textul B, s-a format prin:
a. derivare cu sufix
b. derivare cu prefix
c. derivare parasintetică.

B. (limba română)

16. Identifică, în textul A, o conjuncție coordonatoare, numește felul ei și arată ce părți de propoziție leagă.

17. Scrie, în casete, două conjuncții coordonatoare adversative. ☐ ☐

18. Scrie, în casete, două conjuncții subordonatoare. ☐ ☐

Scanned with OKEN Scanner

19. Unește, prin săgeți, locuțiunile conjuncționale cu conjuncția sinonimă:

a. în concluzie •	• și
b. prin urmare •	• deci
c. precum și •	• însă
d. numai că •	• așadar
e. cu toate că •	• deși

20. Completează spațiile punctate, de la enunțurile de mai jos, cu litera **C** (corect) sau **E** (eronat), după caz:

a. Conjuncția este o parte de vorbire neflexibilă. (.....)

b. Conjuncțiile subordonatoare leagă propoziții de același fel. (.....)

c. Conjuncțiile coordonatoare leagă părți de propoziție de același fel. (.....)

d. Locuțiunile conjuncționale sunt echivalentele unor locuțiuni prepoziționale. (.....)

e. Conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale au funcții sintactice. (.....)

21. Selectează, prin subliniere, numai conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale dintre următoarele exemple: *căci, spre, măcar să, pe lângă, pe lângă că, de la, of, prin urmare, sub, vai, peste, că.*

22. Alcătuiește două enunțuri în care cuvântul *de* să fie, mai întâi, prepoziție, apoi, conjuncție.

C. (comunicare)

23. Citește cu atenție următorul text științific:

Toate aceste mecanisme sunt declanșate în momentul când temperatura mediului scade până la 5°-8°C. Temperatura corporală scade, în această situație, până la 5°-6°C și nu rareori sunt cazuri când acest indice atinge 0°C. Menținerea timp îndelungat la o temperatură de –5°C produce moartea la unele specii de lilieci. Așa cum am mai spus, dacă temperatura din „culcușul" liliacului scade sub nivelul critic inferior, are loc trezirea animalului, metabolismul lui se intensifică pentru o perioadă de timp, după care acesta intră din nou în hibernare.

Variațiile temperaturii interne la liliecii de talie mică diferă foarte mult.

Ritmul cardiac scade foarte mult, iar mișcările respiratorii se reduc la 20-25/minut, de la 200 cât erau în starea nehibernantă; de multe ori acestea se pot opri pentru 3-5 minute (apnee).

Metabolismul general se reduce și el foarte mult; consumul de oxigen înregistrează valori de până la 1/100 din rata stării de veghe.

(Gh. Năstăsescu, I. Ceaușescu – *Hibernarea*)

24. a. Alcătuiește, în cel mult zece rânduri, un rezumat al textului științific de mai sus, respectând cerințele și normele de redactare ale unui atare demers.

b. Scrie cinci caracteristici ale unui rezumat.

Scanned with OKEN Scanner

II

Citeşte cu atenţie versurile de mai jos:

Grai tămâiat, căţuie de petale,
Gândul mi-a ciobănit pe plaiurile tale.

Umblă singur pe munţi de sare,
Vânt bătrân cu miere-n spinare.

Şerpi de răcoare verde-n pâraie,
Cărări de bucium lung te stretaie.

Granguri de aur boabele-ţi ciugul',
Şesul ţi-l ară dorul cu plugul.

(...)
De piscul tău, unde se-mbină
Pale de nori cu limbi de lumină,

Buzele-mi razăm fremătătoare,
Slăvit pristol de piatră şi floare.

(Vasile Voiculescu – *Grai valah*)

Cerinţe:

A. (literatură)

25. Argumentează, prin cel puţin două elemente, că textul dat este o operă lirică.

26. Subliniază varianta corectă din enunţul următor: *Poezia dată este o doină/o odă/un psalm.*

27. Transcrie, din text, două cuvinte care fac referire la sfera religioasă şi argumentează, în cel mult două rânduri, rolul lor în acest text.

28. Scrie două sentimente care se desprind din versurile de mai sus.

29. Caracterul de odă al acestei poezii este conferit de:
- **a.** multitudinea figurilor de stil
- **b.** prezenţa arhaismelor
- **c.** tonul solemn.

30. Justifică, în cel mult două rânduri, rolul stilistic al construcţiilor în vocativ, din textul dat.

31. Limba strămoşească este personificată, în text, prin:
- **a.** adresare directă
- **b.** metafore
- **c.** epitete.

32. Exprimă-ţi părerea, în cel mult patru rânduri, în legătură cu expresivitatea artistică a celui de-al doilea vers al poeziei.

33. Indică forma literară a cuvântului *ciugul'*, din text, şi explică prezenţa acestei forme în poezia dată.

Scanned with OKEN Scanner

34. Scrie câte un antonim pentru cuvintele din text: *bătrân*; (de) *răcoare*, *a se îmbina*, (de) *lumină*, *(de) piscul*.

35. Numeşte tipul de rimă, folosit în versurile de mai sus.

36. Observă gruparea versurilor şi numeşte tipul de strofă.

37. Alcătuieşte două enunţuri în care cuvântul *lung* să aibă valoare morfologică de adjectiv, respectiv, de adverb.

B. (limba română)

38. Transcrie, din text, o conjuncţie, menţionând felul raportului sintactic pe care îl stabileşte.

39. Se dă fraza *Cine vrea, dar nu ştie să muncească, va fi ajutat*, în care conjuncţiile stabilesc raporturi sintactice de:

a. subordonare, respectiv coordonare

b. coordonare, respectiv subordonare

c. coordonare, respectiv coordonare.

40. Scrie, pe spaţiile punctate, valoarea morfologică a cuvântului *iar*, din enunţurile de mai jos:

a. El a răspuns corect, iar tu l-ai depunctat arbitrar.
.....

b. El a răspuns iar. .....

41. În enunţul *Apoi, ne-a relatat şi o întâmplare de pe front şi a lăcrimat, amintindu-şi de tovarăşii de arme* cuvântul *şi* este:

a. conjuncţie, adverb, pronume reflexiv

b. conjuncţie, conjuncţie, pronume reflexiv

c. adverb, conjuncţie, pronume reflexiv.

42. Construieşte o frază în care o locuţiune conjuncţională conclusivă să lege două propoziţii principale.

43. Alcătuieşte un enunţ în care o conjuncţie coordonatoare adversativă să lege două propoziţii secundare.

C. (comunicare)

44. a. Realizează, în cel mult douăzeci de rânduri, rezumatul unei lecţii, la alegere, din manualul tău de istorie, respectând cerinţele şi normele de redactare a unui astfel de text.

b. Realizează, în cel mult douăzeci de rânduri, rezumatul unei lecţii, din manualul tău de geografie, respectând cerinţele şi normele de redactare a unui astfel de text.

Scanned with OKEN Scanner

III

Citeşte cu atenţie versurile de mai jos:

Mărire ţie, coasă, mărire ţie plug,
şi iarbă grea de mană din nou, mărire ţie!
tu schimbă-ţi nemurirea în ore de belşug
ca-n aburul tău păsări de lapte să învie.

Tăcere printre ierburi mişcate doar de soare,
ţăranul vine,-n şoaptă botezul ierbii dând,
şi coasa ca o apă îi curge până-n mare
şi roua e ţăranul când iese din pământ;

(...)
Mărire vouă, pluguri, mărire vouă, coase,
menirea voastră arde în clăile de fân
şi-apoi ne intră-n inimi, ne fulgeră în oase,
eu pe vecie-al vostru cu sufletul rămân;
(...)

(Gabriel Cheroiu – *Starea de rouă*)

Cerinţe:

A. (literatură)

45. Textul dat aparţine genului:
a. epic
b. liric
c. dramatic.

46. Scrie cel puţin două elemente prin care să argumentezi alegerea făcută la exerciţiul 45.

47. Argumentează, în cel mult patru rânduri, că textul dat este o odă.

48. Transcrie versul care conţine ideea comuniunii poetului cu natura.

49. Subliniază, pe text, versurile care conţin adresări directe, menţionând apoi, sentimentele cuprinse în acele versuri.

50. Justifică, în cel mult patru rânduri, valenţele stilistice ale repetiţiei, în textul dat.

51. Construcţia *în clăile de fân* constituie o imagine artistică:
a. auditivă
b. olfactivă
c. vizuală.

52. Scrie un adjectiv obţinut prin derivarea substantivului, din text, *mană*.

53. Transcrie, din text, o imagine auditivă, comentând, în cel mult două rânduri, valoarele/valenţele ei stilistice.

54. Scrie tipul de rimă întâlnit în textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

55. Stabileşte şi notează măsura versurilor din prima strofă.

56. Alcătuieşte două enunţuri, pentru a evidenţia omonimia cuvântului *coase*.

B. (limba română)

57. Transcrie, din text, o conjuncţie compusă.

58. Extrage, din enunţul următor, conjuncţiile şi locuţiunile conjuncţionale, precizând felul lor:

Dana şi Dora au venit la timp la cinematograf, numai că au uitat să îi anunţe şi pe colegii lor, în concluzie au văzut filmul fără ei.

59. În enunţurile *Fie mergi la ştrand, fie rămâi acasă/Astăzi, vremea o să fie frumoasă*, cuvântul *fie* are valoare morfologică de:

a. conjuncţie, conjuncţie, conjuncţie
b. conjuncţie, conjuncţie, adverb
c. conjuncţie, conjuncţie, verb.

60. Stabileşte tipurile de relaţii sintactice, pentru fiecare dintre conjuncţiile din fraza de mai jos:

Mihai nu a spus nimănui dacă a reuşit sau a ratat acest examen, dar toţi îl priveau cu respect, fiindcă îl ştiau bine pregătit şi ambiţia lui era deja proverbială.

61. Construieşte două enunţuri în care să apară cuvântul *dar*, cu valori morfologice diferite. Numeşte aceste valori.

62. Alcătuieşte un enunţ în care să apară două locuţiuni conjuncţionale diferite.

C. (comunicare)

63. Citeşte cu atenţie următorul text ştiinţific:

Galaţi

Aşezare. Oraşul Galaţi este situat, ca şi Brăila, pe malul stâng al Dunării. Este „prins" între trei ape importante: Siret, Dunăre şi ceva mai departe, Prut, care i-au influenţat dezvoltarea. Este, de asemenea, port la Dunărea maritimă, aflându-se la 150 km depărtare de vărsarea fluviului în mare. Altitudinea terenului pe care se află oraşul variază între 6 şi 60 metri faţă de nivelul mării.

Istorie. Datorită aşezării sale geografice, oraşul Galaţi se situează printre cele mai vechi aşezări din Moldova. O mulţime de legende şi ipoteze în legătură cu originea numelui său încearcă să ateste această existenţă străveche. Se afirmă, de pildă, că galii ar fi înfiinţat aici o colonie, în sec. al III-lea î.e.n. Alte ipoteze arată că locuitorii coloniei greceşti Callatis (Mangalia de azi) ar fi dat numele lor aşezării. Unii pretind că un misionar creştin din veacul al IV-lea, pe nume Gallatos, sau pescar cu numele Galat, ar fi dat numele lor localităţii. Fapt este că vechimea Galaţilor se pierde în negura vremii.

(Eugen Panighianţ – *Delta Dunării*)

Scanned with OKEN Scanner

64. Alcătuieşte rezumatul textului de mai sus, în cel mult douăsprezece rânduri, ţinând cont de normele de redactare a unui astfel de text.

Pentru autoevaluare rezolvă exerciţiile numărul 3, 7, 20, 29, 36, 37, 39, 47, 61, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 25

☑ Imnul. Imnul național. Tematică. Stil. Procedee artistice
☑ Interjecția
☑ Personajul literar. Caracterizare indirectă

I

Se dă textul:

La poalele Carpaților,
Sub vechiul tău mormânt,
Dormi, erou al românilor,
O! Ștefan, erou sfânt!
Ca sentinele falnice
Carpații te păzesc,
Și de sublima-ți glorie
Cu secolii șoptesc.

Când tremurau popoarele
Sub aprigii păgâni,
Tu le-apărai cu brațele
Vitejilor români.
Cu drag privindu-ți patria
Și moartea cu dispreț,
Măreț în sânul luptelor,
Și-n pace-ai fost măreț.

(Vasile Alecsandri – *Imn lui Ștefan cel Mare*)

Cerințe:

A. (literatură)

1. Argumentează, în cel mult două rânduri, ideea că fragmentul dat aparține unei opere lirice, referindu-te la modul de transmitere a ideilor și sentimentelor autorului.

2. Identifică, în textul de mai sus, două forme ale adresării directe.

3. Versul *O! Ștefan, erou sfânt!* conține:
a. o invocație
b. o comparație
c. o personificare.

4. Selectează, din text, o personificare sugerând, în mod simbolic, natura care eternizează faptele domnitorului Ștefan.

5. Rescrie, din prima strofă a textului selectat, două sintagme desemnând calitatea sub care voievodul Ștefan cel Mare a intrat în istorie.

6. Evidențiază două trăsături de caracter ale domnitorului surprinse în versurile *Cu drag privindu-ți patria/ Și moartea cu dispreț.*

7. Scrie, din ultima strofă citată, două antonime contextuale.

8. Explică, în cel mult cinci rânduri, semnificația titlului.

Scanned with OKEN Scanner

B. (limba română)

9. Selectează, din text, o interjecție și explică semnificația sa afectivă.

10. Subliniază interjecțiile din textul următor:

Carul apropiindu-se de vulpe, țăranul ce mâna boii o vede, și, crezând că-i moartă cu adevărat, strigă la boi: „Aho! Aho!". Boii se opresc. Țăranul vine spre vulpe, se uită la ea de aproape și, văzând-o că nici nu suflă, zise: „Bre! Da' cum naiba, a murit vulpea asta aici? Ti... ce frumoasă cațaveică am să fac nevestei mele din blana istui vulpoi" [...] *Apoi strigă la boi: „Hăis, Joian! Cea, Bourean!" Boii pornesc.*

(Ion Creangă – *Ursul păcălit de vulpe*)

11. Identifică funcțiile sintactice ale interjecțiilor din enunțurile de mai jos:

– Surugiul a dat bici cailor și a pornit val-vârtej prin hârtoape, peste văi și dealuri, prin pietriș, peste vaduri...

– Na cartea asta!

Se auzea din ce în ce mai tare: bum! bum! bum!

Va fi vai de el, dacă se va duce acolo.

12. În enunțurile *Și pentru băiat n-ai de unde da? Măi omule, da' știi că ești zgârcit, bre?!* există:

a. o interjecție

b. două interjecții

c. trei interjecții.

13. Construiește două enunțuri în care interjecția *țuști*, să îndeplinească funcțiile sintactice de predicat verbal și de subiect:

.....

.....

C. (comunicare)

Se dă textul:

– Stăpâne, a răspuns egipteanul, folositoare sunt cunoașterile și învățăturile, dar mai presus de ele trebuie să aibă omul, în ființa lui, buna cumpănă a înțelepciunii și a inimii. [...]

Dumnezeu se vădește în noi și în acest chip ...

(Mihail Sadoveanu – *Divanul persian*)

14. Identifică procedeul de caracterizare, prin care este portretizat egipteanul, în fragmentul de mai sus.

15. Evidențiază o trăsătură de caracter a personajului, așa cum se desprinde din textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

II

Citeşte cu atenţie textul următor:

Înalţă-ţi a ta frunte şi cată-n giur de tine,
Cum stau ca brazi în munte voinici sute de mii;
Un glas ei mai aşteaptă şi sar ca lupi în stâne,
Bătrâni, bărbaţi, juni, tineri, din munţi şi din câmpii!

Priviţi, măreţe umbre, Mihai, Ştefan, Corvine,
Româna naţiune, ai voştri strănepoţi,
Cu braţele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viaţă-n libertate, ori moarte!" strigă toţi.

(Andrei Mureşanu – *Deşteaptă-te, române!*)

Cerinţe:

A. (literatură)

16. Argumentează ideea că fragmentul dat aparţine unui imn, referindu-te la tema şi la stilul acestuia.

17. Selectează, din text, o invocaţie retorică şi o comparaţie, comentând semnificaţiile acestora, în maximum cinci rânduri.

18. Versul *Viaţă-n libertate, ori moarte! strigă toţi* conţine:
- **a.** o metaforă
- **b.** o antiteză
- **c.** o comparaţie.

19. Sintagma *cu focul vostru-n vine* înseamnă:
- **a.** agitaţie, nelinişte
- **b.** căldură, epuizare
- **c.** ideal, aspiraţie.

20. Transcrie, din fragmentul dat, versul care simbolizează unitatea tuturor românilor în faţa primejdiei.

21. Tonul dominant al textului este:
- **a.** agitatoric, militant
- **b.** liniştit, echilibrat
- **c.** calm, uniform.

22. Comentează, în maximum două rânduri, rolul expresiv al virgulei utilizate în prima strofă.

23. În prima strofă citată, substantivele sunt folosite în formă nearticulată. Argumentează, în maximum trei rânduri, efectul stilistic astfel obţinut.

24. Precizează tipul de rimă şi măsura versurilor de mai sus.

B. (limba română)

25. Subliniază interjecţiile cu valoare imperativă, din enunţurile de mai jos:

Scanned with OKEN Scanner

Că dă, e păcat să rămâi fără leac de învățătură (...)
Hei! hei! când aud eu de popă și de Smărăndița popii, las mâțele în pace și-mi ieu alte gânduri, alte măsuri (...)
Hai și noi, măi băieți, să dăm ajutor la drum (...)
Hai, nepoate, gata ești? (...)
Uite cum te trage pe furiș apa la adânc (...)
Na-vă de cheltuială, ghiavoli ce sunteți! (...)

(Ion Creangă)

26. Alcătuiește două propoziții în care să existe interjecții de adresare.

27. Completează enunțurile cu semnele de punctuație potrivite:

Ia lasă lasă cinstite părinte
Ia poftim cinstite parinte de-ți lua din masa noastră oleacă de gustare ș-un pahar, două de vin ...
Ei băieți de-acum liniștiți-vă
Na na na măria ta

(Ion Creangă)

28. Alcătuiește un dialog de maximum zece rânduri, în care să folosești cinci interjecții de diferite tipuri.

C. (comunicare)

Se dă textul:

Iar Gruița lui Novac,
Copilul cel dezmierdat,
Când acolo ajungea,
Pre murguleț ul și-l oprea
Și de Șerpe se mira
Cruce cu mâna-și făcea,
La Dumnezeu se ruga.

(„Balade populare românești")

Încercuiește răspunsul corect:

29. Credința personajului literar Gruia, din textul de mai sus, este redată:

a. direct, prin autocaracterizare
b. indirect, prin gesturi
c. indirect, prin limbaj.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 1, 2, 12, 13, 14, 16, 26, 27, 29, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 26

- ☑ Psalmul. Trăsături. Elemente definitorii. Temă. Moduri de realizare. Procedee de exprimare artistică
- ☑ Sintaxa propoziției. Predicatul verbal și nominal
- ☑ Valoarea expresivă a semnelor de punctuație și de ortografie

I

Se dă textul:

1. *Doamne, cine va locui în locașul Tău și cine se va sălășlui în muntele cel sfânt al Tău?*
2. *Cel ce umblă fără prihană și face dreptate, cel ce are adevărul în inima sa,*
3. *Cel ce n-a viclenit cu limba, nici n-a făcut rău împotriva vecinului său și ocară n-a rostit împotriva aproapelui său.*
4. *Defăimat să fie înaintea Lui cel ce viclenește, iar pe cei ce se tem de Domnul îi slăvește; cel ce se jură aproapelui său și nu se leapădă,*
5. *Argintul său nu l-a dat cu cămătă și daruri împotriva celor nevinovați n-a luat. Cel ce face acestea nu se va clătina în veac.*

(*Psalmul 14.* Al lui David)

Cerințe:

A. (literatură)

1. Încercuiește răspunsul corect:

Un psalm:

a. exprimă sentimente de umilință și recunoștință față de divinitate

b. conține idei care nu fac referire la religie

c. are conținuturi care nu transmit învățături.

2. În textul de mai sus, ideile și sentimentele sunt transmise:

a. direct, prin intermediul eului liric

b. indirect, prin intermediul naratorului

c. indirect, prin intermediul personajelor și al acțiunii.

3. Tema psalmului dat se referă la:

a. renunțarea la mântuire

b. aspirația spre mântuire

c. renunțarea la discuțiile cu semenii.

4. Identifică sensurile verbului *a vicleni*, din textul de mai sus, apoi scrie câte un sinonim pentru fiecare înțeles.

5. Explică semnificația muntelui, din textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

6. Substantivul *argintul*, din text, simbolizează:
a. bijuterii din argint
b. bani şi bogăție
c. strălucirea obiectelor din argint.

7. Numeşte cinci condiții pe care trebuie să le îndeplinească omul ce doreşte să se apropie de divinitate, aşa cum se desprind ele din fragmentul citat.

8. Analizează semnificația scrierii unor pronume personale sau a unor adjective pronominale posesive, din text, cu inițială majusculă.

9. Construieşte două enunțuri în care verbul *a se clătina* să aibă alte sensuri decât cel existent în text.

10. Selectează, din fragmentul dat, două substantive obținute prin schimbarea valorii gramaticale.

11. Scrie, în maximum şapte rânduri, mesajul acestui psalm.

B. (limba română)

12. Transcrie cinci predicate verbale, din textul de mai sus şi analizează morfologic două dintre ele (la alegere).

13. În versurile *Fața-i roşie ca mărul, de noroc i-s umezi ochii/ La pământ mai că ajunge al ei păr de aur moale.* (M. E.), există:
a. un predicat nominal
b. două predicate nominale
c. trei predicate nominale.

14. Stabileşte părțile de vorbire prin care sunt exprimate numele predicative, în enunțurile de mai jos:
a. Care dintre ei este câştigătorul? .....
b. Toți erau împotriva acelora din satul vecin. .....
c. Al cui este acest creion? .....
d. Teza aceea este a mea. .....
e. Tema aceasta este pentru mine. .....
f. Moştenirea lui a fost o şesime din averea bătrânului. .....

15. Se dă enunțul *A însemnat în agendă toate cuvintele profesorului de la cursul ținut în amfiteatru.*

Scrie valoarea morfologică a verbului *a însemna*; alcătuieşte, apoi, un enunț în care acest verb să aibă altă valoare morfologică şi numeşte-o.

C. (comunicare)

16. Comentează valoarea afectivă a virgulelor de la sfârşitul versetelor doi şi patru, precum şi a semnului [;] din psalmul dat.

Scanned with OKEN Scanner

II

Citeşte cu atenţie textul următor:

Iertare! Sunt ca orice om:
M-am îndoit de a ta putere,
Am râs de sfintele mistere
Ce sunt în fiecare-atom...
Iertare! Sunt ca orice om
Sunt ticălosul peste care
Dacă se lasă o-ntristare
De toţi se crede prigonit.
Dar, Doamne, nu m-ai părăsit...
Sunt om ca orice om-iertare.

(Al. Macedonski - *Iertare*)

Cerinţe:

A. (literatură)

17. Comentează, în maximum trei rânduri, elementele de prozodie, din psalmul de mai sus.

18. Sentimentul predominant, în psalmul citat, este de:

a. bucurie
b. voioşie
c. vinovăţie.

19. Comentează, în maximum şapte rânduri, cauzele care au generat sentimente de regret, aşa cum se desprind ele din textul citat.

20. Analizează mijloacele stilistice care sugerează ideea de ispăşire, de conştientizare a greşelilor făcute.

21. Explică, în maximum cinci rânduri, titlul psalmului dat.

22. Argumentează rolul pe care îl au cuvintele aparţinând limbii vorbite, în transmiterea conţinutului liric al psalmului.

23. Alcătuieşte o compunere, de maximum o pagină, pornind de la ultimul vers al psalmului *Sunt om ca orice om-iertare*. Exprimă-ţi părerea despre această afirmaţie, văzută ca justificare a propriilor greşeli.

B. (limba română)

24. Selectează, din textul dat, un predicat verbal şi altul nominal.

25. Scrie pe două coloane predicatele verbale şi cele nominale, din textul următor:

Scanned with OKEN Scanner

Dacă aceasta înseamnă ceva pentru tine, nu poți rămâne indiferent la reacția ei. Ajutorul pe care i-l poți acorda pare mai important decât alte lucruri și devine o garanție a faptului că totul se va rezolva cu bine. Dacă ți-ai însemnat corect data când te vei întâlni cu ea, vei ajunge la timp și nu va rămâne ultima pe listă. Devine o necesitate faptul de a ajunge ceva în viață, pentru mulțumirea ta sufletească, pentru că omul trebuie să lase ceva durabil pe pământ.

26. Stabilește cazul numelor predicative, din enunțurile de mai jos:

a. Fata era asemenea mamei sale. .....
b. Biletele sunt ale celor doi. .....
c. A fost contra ei de la început. .....
d. Cadoul este de la colegii mei de clasă. .....
e. El este prietenul meu cel mai bun. .....

27. Construiește două enunțuri care să conțină predicate nominale, iar numele predicative să fie exprimate prin verbe la moduri nepersonale.

.....

C. (comunicare)

28. Comentează valoarea simbolică, expresivă a liniuței de pauză, din ultimul vers al psalmului.

III

Se dă textul:

Călare-n șea, de-a fuga pe vânt, ca Făt-frumos,
Am străbătut și codrii și țara-n sus și-n jos,
Dar ajungând în piscuri, de râpi încrucișate,
Să birui înălțimea văzui că nu se poate.

În strălucirea nopții, mari stelele și oarbe,
Chemându-mă-n tărie prăpastia mă soarbe.
Am apucat pe drumul pustiei, cel mai lung,
Și tot nu pot pe nici o potecă să te-ajung.

Te-am urmărit prin stihuri, cuvinte și silabe,
Ori pe genunchi și coate târâș, pe patru labe.
Zărind slugărnicia și cazna mea umilă
Ai să primești flămândul, mi-am zis, măcar de milă.

Încerc de-o viață lungă, să stăm un ceas la sfat,
Și te-ai ascuns de mine de cum m-am arătat.
Oriunde-ți pipăi pragul, cu șoapta tristei rugi,
Dau numai de belciuge, cu lacăte și drugi [...]

(Tudor Arghezi – *Psalm*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. (literatură)

29. Explică sensul cuvântului *înălțime*, din textul dat; scrie două sinonime contextuale, selectate din psalmii anteriori (testele 1 și 2).

30. Spre deosebire de mesajele psalmilor I și II, atitudinea lirică din fragmentul de mai sus este alta: aceea de căutare și de identificare a divinității. Selectează, din text, trei sintagme care ilustrează această idee.

31. Scrie un sinonim pentru substantivul *caznă*.

32. Sensul substantivului *flămând*, din context, se referă la:

a. poftă de mâncare

b. dorință de viață

c. căutare spirituală.

33. Rescrie, din text, versurile care unesc, în aceeași idee, planul terestru și cel cosmic.

34. Explică semnificația *drumului pustiei* și a *potecii*, din textul de mai sus.

35. Comentează efectul stilistic al inversiunii *mari stelele și oarbe*.

B. (limba română)

36. Construiește două enunțuri cu predicate nominale, în care numele predicative să fie exprimate prin locuțiune substantivală și locuțiune adjectivală.

37. Identifică predicatele din enunțurile de mai jos, precizând și tipul lor:

a. *Și mi-e foame/și mi-e sete/Și mi-e dor de codrul verde.* (Folclor)/ .....

b. Era dimineață/când a ajuns acasă./ .....

c. E de două ori mai bătrân decât anul trecut. .....

d. Noul nostru vecin e din Ardeal. .....

e. E din Ardeal venit pe meleagurile noastre. .....

f. Prin aceste părți se înserează mai devreme. .....

g. Și veverița țuști! în copac. .....

h. Și împăratul a dat poruncă/să vină la el cei trei meșteri./ .....

i. Pesemne/că se va întoarce până mâine./ .....

j. E bine/să ai un ajutor lângă tine. .....

38. Alcătuiește propoziții după schemele:

S.multiplu — Subst.propriu+subst.propriu+pron.pers + P.V. vb.la diat.pasivă

P.N. — Vb.cop.+nume pred. multiplu + S subst.com.

Scanned with OKEN Scanner

B. (limba română)

39. Alcătuiește o compunere, de maximum o pagină în care să utilizezi cel puțin cinci predicate nominale și trei predicate verbale exprimate prin verbe la diateza pasivă.

C. (comunicare)

40. Analizează, în maximum zece rânduri, modul în care semnele de punctuație ajută la transmiterea stării de spirit a personajului:

– Băieții mei! exclamă Moromete cu un glas de parcă n-ar fi știut că avea băieți! Băieții mei, Scămosule, sunt bolnavi... Să fugă de acasă! De ce asta? Nu i-am lăsat eu să facă ce vor? Absolută libertate le-am lăsat! Dacă veneau și-mi spuneau: „Mă, noi vrem să fugim de acasă", crezi că i-aș fi împiedicat eu, Scămosule!? „De ce să fugiți, frățioare? le-aș fi spus. Încet nu puteți să mergeți?"

(M. Preda – *Morometii*)

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 1, 2, 11, 12, 13, 26, 30, 36, 37, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 27

☑ Doina populară. Caracteristicile literaturii populare. Mijloace de expresivitate artistică
☑ Subiectul
☑ Biletul. Biletul de voie

I

Citeşte cu atenţie versurile de mai jos:

Codrule, codruţule,
Bunule, drăguţule,
Ian desfă-ţi cărările,
Să-mi duc supărările,
Dorul mândrei arzător,
Că mă face călător.

Plouă, plouă, iarba creşte,
Dorul mândrei mă topeşte;
Plouă, plouă, iarba-nspică,
Dorul mândrei rău mă strică,
Inima mi se despică.

(Lucian Blaga – *Antologie de poezie populară*)

Cerinţe:

A. (literatură)

1. Subliniază varianta corectă, în enunţurile de mai jos:
– Textul dat este literar/nonliterar.
– Textul dat este o creaţie cultă/populară.
– Transmiterea sentimentelor se face în mod direct/în mod indirect.
– Textul este o doină/o baladă.

2. Transcrie, din textul de mai sus, versul care conţine o stare emoţională de maximă intensitate.

3. Selectează, din versurile de mai sus, o interjecţie, argumentând, în cel mult trei rânduri, utilizarea ei într-un astfel de text.

4. Comentează, în cel mult patru rânduri, antiteza din versurile: *Plouă, plouă, iarba creşte/Dorul mândrei mă topeşte.*

5. Exprimă-ţi, într-o compunere de cel mult zece rânduri, părerea în legătură cu relaţia om-natură, aşa cum este ilustrată în acest text.

6. Justifică, în cel mult două rânduri, folosirea primei virgule din text.

7. Cuvântul *iarba* conţine:
a. diftong
b. triftong
c. hiat.

Scanned with OKEN Scanner

8. Numeşte tipul de rimă şi măsura versurilor, din textul dat.

9. Explică formarea cuvintelor, din text: *codruţule, a înspica, arzător, călător, supărările.*

10. Construieşte două enunţuri în care verbul *a se strica,* să aibă alte înţelesuri decât cel din text.

B. (limba română)

11. Numeşte felul subiectului pentru primul predicat din text.

12. Analizează, din punct de vedere morfologic, ultimul subiect din text.

13. Marchează spaţiile punctate ale enunţurilor următoare cu litera **C** (corect) sau **E** (eronat), după caz:

a. Subiectul poate fi exprimat numai prin părţi de vorbire flexibile. (.....)

b. Orice propoziţie are un subiect exprimat. (.....)

c. Un verb la infinitiv poate fi subiect. (.....)

d. Enunţurile cu subiect neexprimat nu pot fi propoziţii. (....)

e. Dintr-o propoziţie simplă poate lipsi subiectul. (.....)

14. Cuvântul *toamna,* din enunţul *În acest an, toamna a venit mai devreme,* are funcţia sintactică de:

a. complement circumstanţial de timp

b. subiect

c. complement direct.

15. În enunţul *Douăzeci de elevi au fost premiaţi de organizatorii concursului,* subiectul este:

a. douăzeci

b. elevi

c. organizatorii.

16. Alcătuieşte o frază cu două propoziţii în care predicatele să aibă subiecte incluse.

17. Construieşte două propoziţii în care subiectele să fie exprimate, mai întâi, printr-un pronume demonstrativ de identitate, apoi, printr-un numeral fracţionar.

C. (comunicare)

18. Citeşte cu atenţie textele de mai jos:

Testul A:

Matei, împrumută-mi, te rog, culegerea ta de exerciţii de gramatică, până mâine, ca să-mi transcriu paginile 21 şi 26, deoarece culegerea mea are tipărite greşit aceste pagini.

Andrei

Scanned with OKEN Scanner

Textul B:

Eleva Andra Ceauşu, din clasa a VII-a I, este învoită de la cursuri, în zilele de 11-13 ianuarie 2002, deoarece participă la un concurs internaţional de muzică, în Grecia.

Director,
prof. Maria Nicolescu

19. Încercuieşte litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns:

A – Cele două texte date sunt:

a. două scrisori familiale
b. o scrisoare familială şi un bilet de învoire
c. un bilet şi un bilet de învoire.

B – Tonul folosit în cele două texte ....., este respectiv .....:

a. amical; amical
b. amical; oficial
c. oficial; oficial.

II

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Voi brazi, -nalţi încetinaţi
De ce foc vă legănaţi?"
„Noi, cum nu ne-am legăna,
Că mai sunt două-trei zile
Şi p-aici pustiu rămâne.
Rămân stâni
fără stăpâni,
Strunghiţe
fără băciţe,
Ţancuri mari
făr' de ciobani
Lăsători
fără păstori.
Pe drum de la şipoţel
Poate creşte troscoţel.
Şi pe drumul de la strungă
Poate creşte iarbă lungă.
Iarbă lungă, iarbă lată,
Că de noi nu se mai calcă.
Dară stâna, săraca? o!
Cine foc a mătura-o?
Ciorcârlia cu coada
Şi sturzu cu aripa."

(*Flori alese* din poezia populară)

Cerinţe:

A. (literatură)

20. Justifică, în cel mult şase rânduri, că textul dat este o doină, referindu-te la muzicalitatea versurilor şi la modalitatea de realizarea a acesteia.

21. Identifică, în textul de mai sus, două caracteristici ale literaturii populare, numindu-le.

22. Textul citat are ca tematică:

a. dragostea şi dorul faţă de persoana iubită
b. înstrăinarea de locurile dragi
c. despărţirea de familie.

Scanned with OKEN Scanner

23. Explică, în cel mult două rânduri, folosirea ghilimelelor, în text.

24. Transcrie, din text, două diminutive şi arată, în cel mult trei rânduri, efectele/valenţele lor stilistice.

25. Scrie două consecinţe ale folosirii apostrofului, în construcţia *făr' de ciobani.*

26. Scrie câte două denumiri de plante şi de păsări, selectate din text.

27. Explică formarea cuvintelor, din text: *băcițe, lăsători.*

28. Stabileşte măsura primului vers, din textul dat.

B. (limba română)

29. Transcrie, din text, subiectul celui de-al şaselea vers, analizându-l din punct de vedere morfologic.

30. În enunţul *Toată lumea ştie că părinţii îi cresc şi îi îngrijesc pe copii*, există:

a. două subiecte incluse şi unul exprimat

b. un subiect inclus şi două exprimate

c. două subiecte exprimate şi unul subînţeles.

31. Realizează acordul între subiect şi predicat în enunţurile de mai jos:

a. Ana, Cezar şi tu (a fi chemat, indicativ, viitor) ..... de doamna dirigintă.

b. Munţii (a fi împădurit, indicativ, prezent) ..... până în vârf.

32. Notează cu S.s. (subiect subînţeles) sau S.i. (subiect inclus) spaţiile punctate ale propoziţiilor de mai jos:

a. Mergem spre Grădina Botanică. .....

b. Auzind soneria, a deschis repede uşa. .....

c. Deşi neinvitaţi, au venit la petrecere, încă de la început. .....

d. Citeai până noaptea târziu. .....

e. În câteva minute, voi ajunge la şcoală. .....

33. Notează în căsuţele corespunzătoare funcţia sintactică a substantivului *şcoală*, din enunţurile următoare:

a. La şcoală merg cu drag. ☐

b. Şcoală aşa frumoasă n-am mai văzut în acest cartier! ☐

c. Pe această stradă se va ridica o nouă şcoală. ☐

d. Construcţia cea nouă este o şcoală. ☐

e. Ferestrele şcolii sunt mari. ☐

34. Alcătuieşte cinci propoziţii ale căror subiecte să fie exprimate prin cinci pronume diferite. Numeşte felul pronumelor alese.

Scanned with OKEN Scanner

35. Construiește două propoziții, având drept subiect un verb la două moduri diferite. Numește modurile verbului.

36. Te numești Răzvan. Redactează un bilet pentru prietenul tău, Costin, în care să-i soliciți niște dischete cu jocuri pentru calculator.

37. Te numești Cosmin/Cosmina Anghel, și ești elev(ă) în clasa a VII-a. Urmează să participi la un concurs de scrimă, care va dura trei zile și care se va desfășura în alt oraș. Redactează biletul de învoire, scris de directorul școlii tale, prof. Cristina Ștefan, în care se explică motivul absențelor de la ore.

III

Citește cu atenție textul de mai jos:

Frunză verde, foaie lată,
Sub răchita rămurată
Șade-o babă supărată,
Și-mprejur iarba-i uscată!
Ce-a fost verde-a veștejit,
Ce-a fost dulce-a amărât,
Ce-a fost vesel s-a mâhnit!

Frunză verde, de răchită,
Pe sub lunca înverzită
Trece-o fată înflorită
Și de fluturi urmărită.
Ce-a fost veșted înverzește,
Ce-i amar se îndulcește,
Ce-i mâhnit se-nveselește!

(Din *Poezii populare ale românilor, adunate și întocmite de* Vasile Alecsandri)

Cerințe:

A. (literatură)

38. Scrie trei caracteristici ale unei opere literare populare.

39. Argumentează, în cel mult patru rânduri, că textul dat este o operă lirică.

40. Textul dat transmite sentimente legate de:
a. frumusețea naturii
b. trecerea timpului și succesiunea generațiilor
c. înverzirea naturii.

41. Textul are un final:
a. pesimist
b. neutru
c. optimist.

42. Textul este structurat în două părți antitetice. Redactează o compunere, de cel mult zece rânduri, în care să evidențiezi mijloacele artistice de realizare a antitezei.

43. Justifică, în cel mult două rânduri, folosirea semnelor de exclamare din textul dat.

44. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele din text: *veșted, supărată, a ședea, a trece, mâhnit.*

Scanned with OKEN Scanner

B. (limba română)

45. Extrage, din text, două subiecte, exprimate prin părți de vorbire diferite și analizează-le din punct de vedere morfologic.

46. Subliniază subiectele, din enunțurile următoare:

Frumoasele doine populare îi încântau pe turiști. Publicului i-a plăcut ritmul lent al cântecelor noastre de dor. Ascultând versurile acelor cântece, mi-a fost dor de anii copilăriei și de satul bunicilor.

47. Subiectele din enunțurile: *Nimeni n-a întârziat. Atunci, al doilea a părăsit camera. Este foarte greu de comunicat cu voi,* sunt exprimate prin:

a. pronume nehotărât; numeral ordinal; adverb;
b. pronume negativ; numeral ordinal; verb la supin;
c. pronume negativ; numeral ordinal; verb la participiu.

48. Bifează numai căsuțele din dreptul enunțurilor în care substantivul *sat* are funcția sintactică de subiect:

a. Primăvara, pitorescul sat al bunicilor renaște. ☐
b. În acest sat am copilărit. ☐
c. Prin satul copilăriei trec tot mai rar. ☐
d. Acest sat e raiul pe pământ. ☐

49. În enunțul *În țările sărace, oamenii sunt violenți, iar copii lor, victimele acestor violențe,* există:

a. un singur subiect
b. două subiecte
c. mai mult de două subiecte.

50. Alcătuiește o frază din două propoziții, în care subiectele să fie, unul exprimat, altul subînțeles.

51. Alcătuiește două propoziții în care subiectele să fie exprimate printr-un substantiv colectiv, respectiv, printr-un numeral colectiv.

C. (comunicare)

52. Te numești Ionuț/Ioana Teodorescu și ești elev(ă) în clasa a VII-a. Ai fost solicitat(ă) să participi la Festivalul *Tinere condeie*, care va avea loc în zilele de 20-22 februarie. Redactează biletul de învoire, prin care dirigintele tău, prof. Cornelia Cristescu, va motiva absențele din zilele respective.

53. Te numești Andreea. Scrie-i un bilet prietenei tale, Simona, prin care îi ceri să te însoțească la cumpărături pentru a alege un cadou potrivit mamei tale.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 3, 5, 12, 20, 30, 34, 42, 49, 51, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 28

- ☑ Proverbe. Zicători. Strigături. Caracteristici. Diferenţieri. Asemănări
- ☑ Atributul. Atributul substantival. Atributul pronominal
- ☑ Exprimarea în scris a unui punct de vedere personal

I

Citeşte cu atenţie enunţurile următoare:

Cine va să mănânce miezul trebuie mai întâi să spargă coaja.
Dreptatea iese ca untdelemnul deasupra apei.
Fântâna adevărată nu îngheaţă niciodată.
Şterge-ţi oglinda ca mai bine să te vezi în ea.

A fi iute ca piperul.
A fi meşterul Manole.
După grădinar şi florile.
A fi ţara ca cetatea.

Cerinţe:

A. (literatură)

1. Încercuieşte răspunsurile corecte. Proverbele:
a. satirizează defecte umane
b. conţin idei false despre lume şi viaţă
c. transmit îndemnuri, sfaturi şi învăţături
d. au ca suport cognitiv experienţe de viaţă.

2. Analizează conţinutul primului proverb selectat, referindu-te atât la nivelul concret, cât şi la cel abstract, simbolic, pe care le implică acesta.

3. Proverbul *Dreptatea iese ca untdelemnul deasupra apei*, reprezintă:
a. o constatare
b. un sfat
c. un îndemn.

4. Comentează, în maximum şapte rânduri, valoarea simbolică a cuvintelor *oglindă* şi *a vedea* din proverbul *Şterge-ţi oglinda ca mai bine să te vezi în ea.*

5. Înţelesul zicătoarei *A fi meşterul Manole*, se referă la însuşiri ca:
a. înălţime, frumuseţe, farmec
b. vioiciune, putere, detaşare
c. hărnicie, abilitate, pricepere.

Scanned with OKEN Scanner

6. Analizează, într-o compunere de maximum cinci rânduri, modul diferit, în care este transmis conținutul în proverbe față de zicători.

7. Zicătoarea *A fi iute ca piperul* vizează:

a. trăsături fizice

b. trăsături morale

c. trăsături fizice și morale.

B. (limba română)

8. Analizează morfologic pronumele *-ți*, care apare în textul selectat.

9. Subliniază atributele substantivale prepoziționale din textul de mai jos, identificând și cazul acestora:

Lupta împotriva colegilor din clasă i-a adus neplăceri tot anul. Recunoașterea însă, în fața copiilor, a greșelilor făcute i-a determinat pe aceștia să-și schimbe părerea despre colegul lor și să spună că atitudinile aidoma lui Ionuț nu sunt nici de urmat, dar nici de sancționat într-un mod foarte dur. Greșelile din cauza modului deficitar de gândire trebuie îndreptate cât mai repede cu putință.

10. Identifică atributele din enunțurile următoare, menționând și părțile de vorbire prin care sunt exprimate:

Tristețea *aducerilor-aminte* l-a copleșit și, fără să-și dea seama, l-a podidit plânsul. [ ]

Satisfacția *muncii* duse până la capăt este fără margini. [ ]

11. Alcătuiește două enunțuri în care să existe câte o apoziție simplă și una dezvoltată.

12. Construiește două propoziții care să conțină atribute substantivale în cazul dativ, cu prepoziție și fără prepoziție.

C. (comunicare)

13. Redactează, în maximum douăzeci de rânduri, un fragment al unui jurnal de călătorie, în care să descrii impactul pe care l-a avut asupra ta întâlnirea cu un grup de speologi.

II

Citește cu atenție enunțurile de mai jos:

A.

1. *Țăranca e albina casei.*
2. *Aşchia nu sare departe de trunchi.*
3. *Cine are o meserie*
   Are o moşie.
4. *Nerodul*
   Toată a lui nerozie
   E de la părinți moşie.

(Anton Pann)

Scanned with OKEN Scanner

B. 1. *A strica orzul pe gâşte.*
2. *Tot răul spre bine.*
3. *A i se urca la cap.*

Cerinţe:

A. (literatură)

14. Încercuieşte răspunsurile corecte, referitoare la structura formală şi la valoarea expresivă a proverbelor:
a. au o structură (o sintagmă/un grup de cuvinte) completă, de propoziţie sau frază
b. sunt simple construcţii, lipsite de predicat
c. sunt folosite numai cuvinte cu sens propriu
d. sunt folosite cuvinte cu sens propriu şi figurat.

15. Comentează sensul propriu şi sensul figurat al celui de-al doilea proverb.

16. Expresia *Are o moşie* din proverbul *Cine are o meserie/Are o moşie* conţine:
a. o metaforă
b. o aliteraţie
c. o comparaţie.

17. Stabileşte înţelesurile substantivului *moşie* utilizat în două dintre proverbele de mai sus.

18. Identifică figura de stil pe care s-a construit înţelesul primului proverb.

19. Comentează, în maximum trei rânduri, faptul de viaţă, care determină conţinutul proverbului *Ţăranca e albina casei.*

20. Sintagmele *A strica orzul pe gâşte, Tot răul spre bine, A i se urca la cap* sunt:
a. proverbe, fiindcă reprezintă enunţuri eliptice de predicat
b. zicători, deoarece comunicarea ideilor se realizează într-o formă scurtă, concisă
c. strigături, întrucât cuvintele sunt folosite numai cu sensul lor propriu.

21. Alcătuieşte o compunere, de maximum cincisprezece rânduri, în care să imaginezi un posibil mod de apariţie a proverbului *Minciuna are picioare scurte.*

B. (limba română)

22. Selectează, din textele date, un atribut substantival genitival.

23. Identifică atributul substantival prepoziţional, din enunţul următor, scriind şi cazul lui. Transformă apoi enunţul astfel, încât atributul substantival prepoziţional să se afle în alt caz.
În grădiniţa de lângă şcoală au fost plantaţi mulţi trandafiri.

Scanned with OKEN Scanner

24. Stabileşte funcţia sintactică şi cazul substantivului propriu *Ion*, în fiecare din enunţurile următoare:

Cadoul pentru *Ion* l-am cumpărat ieri. ☐

Băiatul este asemenea lui *Ion*: descurcăreţ şi priceput la toate. ☐

Prietenul meu cel mai bun, *Ion*, mi-a făcut această surpriză. ☐

Ion este câştigătorul acestui concurs. ☐

Votul contra lui *Ion* m-a descumpănit foarte tare. ☐

25. Alcătuieşte şase enunţuri în care atributul pronominal genitival să fie exprimat prin tipuri diferite de pronume.

26. Scrie, pentru revista şcolii, un articol de maximum douăzeci de rânduri, în care să-ţi exprimi punctul de vedere asupra modului de a-ţi alege meseria în condiţiile existenţei unei societăţi informatizate şi computerizate.

În elaborarea compunerii, să ai în vedere:

– posibilitatea opţiunii între meseria care-ţi place şi cea care se cere la momentul respectiv;

– consecinţele obţinerii informaţiilor de orice fel prin intermediul calculatorului.

III

Se dau textele:

Măgheran crescut în iarbă,
Să iubeşti omul de treabă.
Măgheran crescut în fân,
Să cinsteşti omul bătrân.

Frunză verde foi de tei
Uite, bade-n ochii mei,
De vezi – poţi trăi cu ei?
De-i vedea că nu-i putea,
Iubeşte, bade, alta;
Una cu cosiţa neagră
Să-ţi fie, badeo, mai dragă
C-al meu păr e castaniu
Oricui dragă pot să fiu.

Soacră mare, vină-n casă!
Şi-i vedea ce-i căpăta!
O cămaşe cu altiţe
Pânzătură-n nouă iţe
Şi-un tulpănel de satin
Brâuleţ ţesut cu fir
Brâuleţ cu flori bătute
Adunate de la munte.
Catrincioară în trei fire
Să trăieşti cu nora bine.
Mărgeluţe de grumaz
Ciuda-n uşe să o laşi.

(Folclor)

Cerinţe:

A. (literatură)

27. Clasifică tematic tipurile de strigături de mai sus.

28. Comentează, în maximum cinci rânduri, versurile al doilea şi al patrulea, din cuprinsul primei strigături.

Scanned with OKEN Scanner

29. Selectează, din conținutul celei de-a doua strigături, două elemente având rol de adresare directă.

30. Comentează rolul stilistic al diminutivelor din ultimul text citat, în transmiterea stărilor afective.

31. Analizează valoarea stilistică a verbelor la modul conjunctiv, folosite în toate tipurile de strigături.

32. Explică, în maximum șapte rânduri, semnificația elementelor de natură prezente în formele de adresare din textele de mai sus.

B. (limba română)

33. Selectează un atribut substantival prepozițional, din al doilea fragment selectat.

34. Scrie cazul și funcția sintactică (acolo unde este posibil) pentru pronumele *mi*, din următoarele situații:

De-acum tu... cât va cuprinde
Mantăua, deasupra-mi o-ntinde
Și-apoi cu picioarele-mi sapă
Mormântul pe margini de apă...

... Mă zbucium pe-o dungă
Și nu-mi mai simt brațul și brâul.

(George Coșbuc – *Moartea lui Gelu*)

Și odată mi-l luă și mi-l aruncă în înaltul ceriului... (*Folclor*)

35. Marchează, punând o bifă în căsuță, propoziția în care pronumele reflexiv *sine*, îndeplinește funcția sintactică de atribut pronominal prepozițional:

a. S-a certat *pe sine* însăși pentru cuvintele grele spuse când s-au întâlnit. ☐

b. *Cu sine* însăși se împacă foarte bine. ☐

c. Încrederea *în sine* este foarte importantă când îți propui să realizezi ceva. ☐

36. Construiește propoziții după schemele:

S		Atr. subst.apoz.		P.V.
subst.comun	+	subst.propriu	+	verb pred.
S multiplu		**Atr. pron.genit**		**P.N.**
subst.comune	+	pron.pers.de politețe	+	verb cop.+subst.

C. (comunicare)

37. Exprimă-ți punctul de vedere, într-o compunere de cincisprezece rânduri, în legătură cu îndemnurile cuprinse în primul text selectat.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 1, 6, 8, 10, 14, 15, 23, 24, 27, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 29

☑ Modurile de expunere.
Identificarea modurilor de expunere, în texte date.
Rolul și importanța modurilor de expunere
☑ Atributul adjectival. Atributul verbal. Atributul adverbial.
Atributul interjecțional
☑ Structurarea variată a unui text narativ propriu

I

Se dă textul:

Moromete nu-i răspunse. Începu să dea ocol salcâmului, căutând un anumit loc unde să înceapă a-l lovi. O clipă el mai rămase locului gânditor, apoi deodată ridică securea și-o înfipse cu putere în coaja zgrunțuroasă a copacului. Din gât îi ieși un icnit adânc și lovitura țâșni de la rădăcina copacului, se lovi de uluci și se întoarse îndărăt, făcând să răsune viroaga.

Nilă apucă și el securea în mâini și trecu de cealaltă parte a tulpinei.[...]

Amândoi începură apoi să izbească tăcuți și nu se opriră decât după un timp îndelungat. În amândouă părțile făcuseră în salcâm câte o tăietură adâncă și albă. Începură să izbească din nou și aşchiile săreau acum mai mărunt, uneori zbârnâind în aer. În curând ele înconjurară locul într-o roată înălbită.

(M. Preda – *Morometii*)

Cerințe:

A. (literatură)

1. Fragmentul dat este:
a. o narațiune
b. o descriere
c. un dialog.

2. Încercuiește răspunsurile corecte:
a. naratorul este cel care povestește faptele
b. autorul își pune în evidență gândurile în mod direct, prin intermediul eului liric
c. acțiunea este formată dintr-o succesiune de episoade
d. personajele au rolul de a evidenția concepția autorului și ideile acestuia referitoare la anumite probleme
e. personajele sunt proiecții ale eului liric.

3. Prin intermediul narațiunii:

Scanned with OKEN Scanner

a. dialoghează două persoane
b. sunt prezentate fapte şi acţiuni
c. autorul se adresează direct cititorilor.

4. Acţiunea, în textul de mai sus, surprinde:
a. cearta între două personaje
b. îngrijirea unei livezi
c. tăierea unui salcâm.

5. Numeşte cele două personaje din fragmentul selectat.

6. Explică sensul cuvintelor *uluci* şi *viroagă*, din text.

7. Construieşte un enunţ în care cuvântul *rădăcină* să aibă sens figurat.

8. Transcrie, din fragmentul citat, sintagma care cuprinde ezitarea personajului Moromete faţă de acţiunea care va urma.

9. Rezumă, în maximum şapte rânduri, fragmentul dat.

B. (limba română)

10. Transcrie, din textul citat, două atribute adjectivale exprimate prin numerale diferite, cu valoare adjectivală, specificând apoi, felul acestora.

11. Încercuieşte răspunsurile corecte:
Atributul adjectival poate fi exprimat prin:
a. adjectiv propriu-zis
b. substantiv comun
c. adjectiv pronominal negativ
d. numeral cu valoare adjectivală
e. pronume demonstrativ
f. pronume posesiv.

12. Identifică atributele adjectivale din textul următor şi menţionează prin ce părţi de vorbire sunt exprimate:

Şi nu ştiu ce aer de bunătate, de linişte şi de curată şi înălţătoare iubire pluteşte în jurul acestei lumi ieşite din mâna artistului, - o lume sănătoasă, în care toate trăiesc: un colţişor de pajişte, o tufă subţire şi albă de mesteacăn, o gingaşă floare de câmp...

(Al. Vlahuţă - *România pitorească*)

13. Precizează cazul şi funcţia sintactică a numeralului distributiv *câte cinci*, din propoziţiile de mai jos:
Câte cinci veneau acasă. ☐
Am luat *câte cinci* cărţi pentru a le aşeza în dulap. ☐

14. Atributul adjectival din propoziţia *Acelea erau lucrurile persoanelor venite mai târziu* este în cazul:
a. nominativ
b. dativ
c. genitiv.

15. Scrie partea de vorbire prin care este exprimat atributul din enunţul *Gestul de a sta în loc putea să-l coste viaţa.*

Scanned with OKEN Scanner

C. (comunicare)

16. Se dă fraza:

Era într-o dimineață frumoasă de vară, când soarele...

Completează părțile lipsă ale compunerii, ținând seama de faptul că fraza dată constituie introducerea acesteia.

II

Se dă textul:

Copiii de casă rămaşi la intrarea paraclisului,afară, ridicară făcliile, luminând umbra. Încă se învăluiau afară ploaia şi vântul. Vodă intră în camara lui obişnuită, unde primea pe dregătorii cei mai de credință şi unde avea plăcerea să poruncească diacilor să scrie, după cuvântul său, cărțile - fie cele latineşti către Lehia ori Țara Ardealului, fie cele obişnuite către pârcălabii cetăților. Se afla în acea încăpere un divan cu scorțuri, având pe părete deasupra podoabe de arme. Lângă o masă joasă de abanos cu încrestături de sidef, se afla jâlțul său. La o parte erau măsuțele pentru scriitori. În părețele dinspre răsărit, iconostasul de argint, cu candelă, alcătuit din trei bucăți ce se puteau închide una peste alta.

(Mihail Sadoveanu - *Frații Jderi*)

Cerințe:

A. (literatură)

17. În textul dat, este prezentată prin intermediul descrierii:

a. o persoană

b. o carte

c. o cameră.

18. Scrie rostul (utilitatea) încăperii în care se afla Vodă;

19. Numeşte, din fragmentul citat, trei elemente care se aflau în încăperea obişnuită a domnitorului.

20. Prezența, în cameră, a unui iconostas sugerează ideea că voievodul:

a. era un om credincios

b. făcea colecție de icoane

c. strângea diferite obiecte.

21. Comentează, în maximum zece rânduri, rolul descrierii în narațiune, aşa cum se desprinde din fragmentul dat.

22. Transcrie, din text, două arhaisme lexicale.

23. Scrie un sinonim care să denumească obiectul descris în ultima frază a textului.

24. Verbul *se învăluiau*, utilizat în text, este:

a. o aliterație

b. o metaforă

c. o hiperbolă.

Scanned with OKEN Scanner

25. Alcătuieşte, în maximum cincisprezece rânduri, o compunere în care să descrii camera ta.

B. (limba română)

26. Transcrie, din text, un atribut adjectival exprimat prin locuțiune adjectivală.

27. În enunțul *În ce lumină fermecătoare ni se arată frumusețea țării pe pânzele acestui maestru!* există:

a. două atribute adjectivale

b. trei atribute adjectivale

c. patru atribute adjectivale.

28. Bifează enunțul în care cuvântul subliniat este atribut verbal:

a. Mi-a povestit tremurând totul. ☐

b. Făcea gesturi de binecuvântare cu mâinile tremurând. ☐

29. Construieşte două enunțuri în care adjectivul pronominal nehotărât *oricare* să se afle în cazurile dativ şi acuzativ.

30. Formulează două enunțuri în care să existe atribute verbale, exprimate prin verbe la modurile gerunziu şi supin.

31. Subliniază atributele din propozițiile de mai jos, specificând felul lor şi părțile de vorbire prin care sunt exprimate:

Ghiveciul din stânga s-a spart.

Ziua de ieri a fost mai călduroasă decât cea de azi.

Ne-am aşezat toți în băncile din spate.

C. (comunicare)

32. Alcătuieşte o compunere la persoana întâi, în care momentele subiectului să aibă următoarea ordine: intrigă, expoziție, desfăşurarea acțiunii, punct culminant, deznodământ.

III

Se dă textul:

– *Sărut mâna, madam' Georgescu, zic eu, apropiindu-mă.*
– *La dumneata veneam! răspunde cucoana emoționată.*
– *La mine?*
– *Da... Te rog să nu mă laşi!*
– *?!*
– *Să nu mă laşi! Trebuie să-mi faci un mare serviciu amical... La nevoie se arată amiciția; să vedem cât ne eşti de prietin!*
– *Cu cea mai mare plăcere, madam' Georgescu, dacă pot...*
– *Poți!... să nu zici că nu poți!... ştiu că poți!... trebuie să poți!*
– *În sfârşit, ce e? de ce e vorba?*
– *Dumneata cunoşti pe... Ştiu că-l cunoşti!*
– *Pe cine?*

Scanned with OKEN Scanner

– *Ți-este prietin... știu că ți-e prietin! Să nu zici că nu ți-e prietin!...*
– *Cine?*
– *Popescu, profesorul de filozofie.*

(I. L. Caragiale - *Bacalaureat*)

Cerințe:

A. (literatură)

33. În textul de mai sus, modul de expunere folosit este:
a. narațiunea
b. descrierea
c. dialogul.

34. Numește personajele din textul dat.

35. Caracterizează, în maximum zece rânduri, personajul feminin din fragmentul selectat, relevând importanța dialogului în portretizarea acestuia.

36. În textul dat:
a. autorul este și narator
b. naratorul este și personaj
c. autorul este și personaj.

37. Încercuiește răspunsurile corecte:
a. prin dialog, personajul își dezvăluie modul de a vorbi
b. prin modul de a vorbi, personajele își dezvăluie nivelul de cultură
c. dialogul oferă indicii asupra modului de gândire al unui personaj
d. dialogul caracterizează, în mod direct, personajul.

38. Compune un dialog de maximum o pagină, între doi colegi, în care tema discuției să fie un spectacol de teatru văzut recent.

În realizarea compunerii vei urmări: modul de transmitere a informației, schimbul de opinii și de impresii etc.

B. (limba română)

39. În enunțul *De când s-au cunoscut, a devenit un om cu stare,* atributul adjectival este exprimat prin:
a. adjectiv propriu-zis
b. locuțiune adjectivală
c. adjectiv pronominal nehotărât.

40. Construiește două enunțuri în care să existe două atribute adjectivale exprimate prin adjectiv pronominal nehotărât și interogativ.

41. În propoziția *Avea o plăcere deosebită de a îngriji el singur grădina,* verbul *a îngriji* are funcția sintactică de:
a. subiect
b. atribut verbal
c. atribut adjectival.

Scanned with OKEN Scanner

42. În enunțul *Se auzeau strigătele entuziaste Heeei! Heeei! Heeei!* – cuvintele subliniate sunt:

a. atribut interjecțional

b. complement circumstanțial de mod

c. subiect.

43. Alcătuiește, în maximum cinci rânduri, un text în care să folosești câte un atribut adjectival, verbal, adverbial.

C. (comunicare)

44. Povestește, în maximum zece rânduri, o întâmplare trăită de tine recent.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 1, 2, 3, 10, 21, 27, 28, 35, 40, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 30

☑ Momentele subiectului. Particularități de realizare artistică. Moduri de expunere

☑ Complementul circumstanțial de loc. Complementul circumstanțial mod. Complementul circumstanțial timp. Complementul direct. Complementul indirect

☑ Delegația. Compunerea pe o temă dată

I

Citește cu atenție textul de mai jos:

Bătrânul Dan ferice se duce, Nistrul trece,
Şi-n aerul Moldovei se umflă peptul rece,
Şi inima lui creşte, şi ochii-i plini de jale
Cu drag privesc prin lacrimi podoaba țării sale.
Sărmanu-ngenunchează pe iarba ce străluce,
Îşi pleacă fruntea albă, smerit îşi face cruce
Şi pentru totdeauna sărută ca pe-o moaşte
Pământul ce tresare şi care-l recunoaşte...
Apoi el se întoarce la hanul, intră-n cort,
Suspină, şovăieşte şi, palid, cade mort!
Iar hanul, lung privindu-l, rosteşte cu durere:
"O! Dan viteaz, ferice ca tine care pere,
Având o viață verde în timpul tinereții
Şi albă ca zăpada în timpul bătrâneții!...

(Vasile Alecsandri – *Dan, căpitan de plai*)

Cerințe:

A. (literatură)

1. Transcrie, din text, trei elemente prin care se justifică ideea că fragmentul de mai sus este o operă literară.

2. Justifică, prin trei argumente, că fragmentul dat aparține genului epic.

3. În textul de mai sus predomină:

a. descrierea

b. narațiunea

c. dialogul.

4. Scrie o compunere, de cel mult șase rânduri, în care să motivezi, cu exemple din text, că fragmentul dat constituie deznodământul unei opere epice.

Scanned with OKEN Scanner

5. Evidențiază, în cel mult patru rânduri, valențele stilistice ale verbelor la modul indicativ, timpul prezent, din textul dat.

6. Transcrie, din text, două cuvinte care pot reprezenta repere spațiale.

7. Subliniază, în fragmentul dat, versul care redă reacția naturii față de personajul Dan.

8. Cuvântul *alb(ă)* apare de două ori în textul dat. Numește figurile de stil pe care le creează, comentându-le, în maximum patru rânduri.

9. Construcția *sărută ca pe-o moaște/Pământul...*, conține ideea că:

a. pământul era un imens cimitir

b. pământul țării era sfânt pentru acest personaj

c. pământul acela avea puteri vindecătoare.

10. Numește personajul literar care vorbește în finalul textului dat, precizând, în cel mult patru rânduri, ideea spuselor sale.

11. Scrie câte un antonim pentru cuvintele din text: *smerit; jale; a se întoarce; a intra; (cu) durere.*

12. Explică formarea cuvintelor, din text: *a îngenunchea; totdeauna.*

13. Construiește două enunțuri prin care să evidențiezi omonimia cuvântului *han.*

B. (limba română)

14. Indică, în casete, funcția sintactică pentru fiecare dintre următoarele cuvinte, din text:

Nistrul ☐ ; *cu drag* ☐ *sărută; podoaba* ☐ *ce (străluce)* ☐ .

15. Pronumele personal *–l,* din text, are funcția sintactică de:

a. complement indirect

b. complement de agent

c. complement direct.

16. În versul *Iar hanul, lung privindu-l, rostește cu durere,* se găsesc:

a. mai puțin de trei complemente

b. mai mult de trei complemente

c. trei complemente.

17. În enunțurile: *Am plecat din muzeu înaintea lor, nu după ei. Ți-a spus să stai înaintea lor,* pronumele (înaintea) *lor* are funcția sintactică de:

a. complement circumstanțial de mod; complement circumstanțial de loc

b. complement circumstanțial de timp; complement circumstanțial de mod

Scanned with OKEN Scanner

c. complement circumstanțial de timp; complement circumstanțial de loc.

18. Completează spațiile punctate din proverbele următoare cu complemente circumstanțiale corespunzătoare:

a. Nu lăsa pe ..... ce poți face ..... .

b. Cine se scoală .... ajunge.

c. Cine fură ..... un ou ..... va fura un bou.

d. Mai bine ..... decât ..... .

e. Mâța blândă zgârie.....

19. Grupează în două coloane complementele din enunțurile de mai jos, astfel încât în prima coloană, A, să fie complemente necircumstanțiale, iar în a doua coloană, B, complemente circumstanțiale:

a. Niciodată nu știi de unde sare norocul omului.

b. Te sfătuiesc acest lucru, prietenește.

c. N-am spus nimănui, niciodată, asemenea vorbe.

d. Îl vedeam zilnic.

20. Alcătuiește cinci enunțuri în care să apară complemente circumstanțiale de mod, exprimate prin adverbe, obținute prin derivarea cuvintelor: *fur; cavaler; mort; părinte, piept.*

C. (comunicare)

21. Te numești Alexandru/Alexandra Ciobanu și ești elev(ă) în clasa a VII-a la Școala Generală nr. 10, din Bacău. Ai fost delegat(ă) de clasa ta să împrumuți, de la biblioteca orășenească, o colecție a revistei *Ramuri*, pe anul 1999. Elaborează o delegație, ținând seama de normele de redactare a unui asemenea text (vezi modelul, la rezolvări).

22. Redactează o compunere de cel mult treizeci de rânduri, pe tema civilizațiilor dispărute, dându-i un titlu sugestiv.

II

Citește cu atenție textul de mai jos:

Într-o toamnă aurie am auzit multe povești la Hanul Ancuței. Dar asta s-a întâmplat într-o depărtată vreme, demult, în anul când au căzut de Sântilie ploi năprasnice și spuneau oamenii că ar fi văzut balaur negru în nouri, deasupra puhoaielor Moldovei. Iar niște păsări cum nu s-au mai pomenit s-au învolburat pe furtună, vâslind spre răsărit; și moș Leonte, cercetând în cartea lui de zodii și tălmăcind semnele lui Iraclie-împărat, a dovedit cum că acele păsări cu penele ca bruma s-au ridicat rătăcite din ostroavele de la marginea lumii și arată veste de război între împărați și bielșug la vița de vie.

Scanned with OKEN Scanner

Apoi într-adevăr (...), a dăruit Dumnezeu rod în podgoriile din Țara-de-Jos de nu mai aveau vierii unde să puie mustul. S-au pornit din părțile noastre cărăușii ca s-aducă vin spre munte, ș-atuncea a fost la Hanul Ancuței vremea petrecerilor și a poveștilor.

(Mihail Sadoveanu – *Hanu-Ancuței*)

Cerințe:

A. (literatură)

23. Numește genul literar în care se încadrează fragmentul dat, scriind două argumente, regăsite în text.

24. Transcrie, din primul enunț al textului de mai sus, două construcții care precizează locul și timpul întâmplărilor.

25. Scrie numele unui personaj prezent în fragmentul dat.

26. Stabilește ipostaza naratorului, în textul de mai sus.

27. Exprimă-ți părerea într-o compunere de cel mult șase rânduri, în legătură cu momentul subiectului, reprezentat prin acest fragment.

28. Explică, în trei rânduri, structura și scrierea cu majusculă a cuvântului *Sântilie*.

29. Extrage, din text, două structuri (sintagme/ grupuri de cuvinte), care conțin elemente fantastice și explică, în două rânduri, rolul lor în fragmentul dat.

30. Explică formarea cuvintelor, din text: *a se învolbura; deasupra; Țara-de-Jos; vier; aurie*.

31. Construcția *cu penele ca bruma*, evidențiază ideea că:

a. păsările aveau zăpadă pe aripi
b. păsările aveau penele alburii
c. păsările aveau penele galbene.

32. Alcătuiește familia lexicală a substantivului *împărat* (cinci termeni).

B. (limba română)

33. În construcția *când au căzut de Sântilie ploi năprasnice*, se găsesc:

a. două complemente
b. trei complemente
c. patru complemente.

34. Substantivul *balaur*, din text, are funcția sintactică de:

a. nume predicativ
b. subiect
c. complement direct.

35. Verbul *a cere*, din enunțul *Am cerut colegului meu mai multe informații despre viitoarea excursie*, este determinat de:

a. două complemente directe
b. un complement direct și unul indirect
c. două complemente indirecte.

Scanned with OKEN Scanner

36. Scrie, pe spațiile punctate, funcțiile sintactice ale substantivului *om*, din enunțurile de mai jos:

a. Pe omul acesta îl cunosc de undeva. .....

b. Îi vom rămâne recunoscători acestui om. .....

c. Alexandru este la acel om, ca să rezolve incidentul de ieri. .....

d. Acest om m-a ajutat de multe ori. .....

e. Trăsăturile de caracter ale acestui om m-au impresionat. .....

37. Completează spațiile punctate ale enunțurilor următoare cu adverbul sau locuțiunea adverbială potrivită, indicată între paranteze: (pe ici, pe colo; acum; aici; din când în când).

.....pădurea pare părăsită. Câte un foşnet se mai aude ..... . Prin crengi se mai vede .....locul unde au fost cuiburi de păsărele. De exemplu, ...a locuit o familie de cinteze.

38. Alcătuieşte cinci enunțuri în care pronumele personal *ele*, să îndeplinească, pe rând, funcția sintactică de: complement direct; complement indirect; complement circumstanțial de mod; complement circumstanțial de loc; complement de agent.

39. Construieşte două enunțuri în care să apară complemente circumstanțiale de timp, exprimate printr-o locuțiune adverbială, respectiv printr-o locuțiune verbală.

C. (comunicare)

40. Redactează o delegație pentru un coleg (real sau fictiv), desemnat să închirieze costume de la teatrul din localitate, pentru noua piesă, pregătită de clasa voastră. Respectă normele de redactare impuse de un astfel de text.

41. Redactează o compunere, de cel mult treizeci de rânduri, căreia să-i pui un titlu sugestiv şi care să trateze tema vehiculelor viitorului.

III

Citeşte cu atenție textul de mai jos:

Lăpuşneanul, mugind ca un taur ce vede trunchiul şi securea ce va să-l lovească, voi a se-nturna cu fața spre părete.

- Ce, vrei să nu ne mai vezi? ziseră boierii. Ba, se cade spre osânda ta să ne priveşti; învață a muri, tu care ştiai numai a omorî. Şi apucându-l amândoi, îl țineau nemişcat, uitându-se la el. (...)

Nenorocitul domn se zvârcolea în spasmele agoniei; spume făcea la gură; dinții îi scrâşneau, şi ochii săi sângeraţi se holbaseră; o sudoare înghețată, tristă, a morții prevestitoare, ieşea ca nişte nasturi pe obrazul lui. După un chin de jumătate de ceas, în sfârşit, îşi dete duhul în mâinile călăilor săi.

Scanned with OKEN Scanner

Acest fel fu sfârşitul lui Alexandru Lăpuşneanul, care lăsă o pată de sânge în istoria Moldaviei.

La monastirea Slatina, zidită de el, unde e îngropat, se vede şi astăzi portetul lui şi a familiei sale.

(Costache Negruzzi – *Alexandru Lăpuşnenul*)

Cerinţe:

A. (literatură)

42. Justifică, prin cel puţin trei elemente din text, că fragmentul dat aparţine unei opere epice.

43. Numeşte modurile de expunere întâlnite în textul de mai sus.

44. Argumentează, în cel mult şase rânduri, ideea că fragmentul dat reprezintă deznodământul unei opere literare

45. Scrie un proverb care se potriveşte enunţului din text, *învaţă a muri, tu care ştiai numai a omorî.*

46. Numeşte cel puţin cinci sinonime sau expresii sinonimice pentru expresia din text, *îşi dete duhul.*

47. Scrie forma literară a verbului din text *a se-nturna.*

48. Exprimă-ţi părerea, în cel mult patru rânduri, referitoare la expresivitatea comparaţiei din primul alineat al textului.

B. (limba română)

49. Substantivul (la) *monastirea*, din text, are funcţia sintactică de:

a. complement indirect
b. complement circumstanţial de loc
c. complement direct.

50. Scrie, în casetă, funcţia sintactică a verbului *a se-nturna*, din text. ☐

51. În enunţul *Filmul cel mai drag bucureştenilor a fost „Titanic”*, cuvântul *bucureştenilor* are funcţia sintactică de:

a. complement circumstanţial de mod
b. nume predicativ
c. complement indirect.

52. Scrie, pe spaţiile punctate, funcţia sintactică şi cazul cuvântului *colegii*, din enunţurile următoare:

a. *Colegilor* mei le-a plăcut propunerea ta. (.....)
b. Am intrat în clasă înaintea *colegilor* mei. (.....)
c. Mă tem pentru *colegii* mei. (.....)
d. Aceştia sunt *colegii* mei. (.....)
e. *Colegii* mei sunt simpatici. (.....)

53. Alcătuieşte cinci enunţuri în care verbul *a veni*, să îndeplinească funcţiile sintactice de: complement direct, complement indirect, complement circumstanţial de timp; atribut verbal, nume predicativ.

Scanned with OKEN Scanner

54. Alcătuiește cinci propoziții în care complementul circumstanțial de mod să fie exprimat, pe rând, prin: un pronume nehotărât; un substantiv colectiv; un adverb de mod; un substantiv propriu; un numeral ordinal.

C. (comunicare)

55. Redactează o delegație, pentru un coleg din clasa ta, care trebuie să ridice de la o editură, o comandă de treizeci de culegeri de exerciții și texte literare. Ai grijă să respecți normele de redactare a unui astfel de text.

56. Redactează o compunere, de cel mult treizeci de rânduri, având ca temă rolul computerului în pregătirea interdisciplinară. Alege un titlu sugestiv.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 4, 13, 16, 27, 38, 39, 44, 53, 54, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 31

- ☑ Genuri și specii literare. Caracteristici. Mijloace specifice de realizare artistică
- ☑ Complementul circumstanțial de cauză. Complementul circumstanțial de scop. Complementul de agent
- ☑ Compunerea cu titlu dat

I

Citește cu atenție textele propuse mai jos:

A. *Și după ce ne culcam cu toții, noi băieții, ca băieții, ne luam la hârjoană și nu puteam adormi de incuri, până ce era nevoită biata mamă să ne facă musai câte un șurub-două prin cap, și să ne deie câteva tapangele la spinare. Și tata, săturându-se câteodată de atâta gălăgie, zicea mamei:.*

– Ei, taci, taci! ajungă-ți de-amu, herghelie! Știu că doar nu-s babe, să chirotească din picioare!

Însă mama ne mai da atunci câteva deasupra, și mai îndesate, zicând:

– Na-vă de cheltuială, ghiavoli ce sunteți! Nici noaptea să nu mă pot hodini de incotele voastre?

(Ion Creangă – *Amintiri din copilărie*)

B. *Români din patru unghiuri, acum ori niciodată*
Uniți-vă-n cuget, uniți-vă-n simțiri!
Strigați în lumea largă că Dunărea-i furată,
Prin intrigă și silă, viclene unelțiri!

Preoți, cu crucea-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertatea și scopul ei preasânt.
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

(Andrei Mureșanu – *Deșteaptă-te, române!*)

Cerințe:

A. (literatură)

1. Scrie genurile literare în care se încadrează fiecare dintre textele de mai sus, justificând prin cel puțin două elemente alegerea făcută.

2. Numește modurile de expunere din textul A.

3. Scrie specia literară reprezentată prin textul B, argumentând, în cel mult trei rânduri, alegerea făcută.

Scanned with OKEN Scanner

4. Exprimă-ți părerea, în cel mult patru rânduri, în legătură cu efectele stilistice ale verbelor la imperativ din textul B.

5. În textul A, naratorul:

a. nu ia parte la acțiune, deci nu se implică

b. ia parte la acțiune, deci se implică

c. relatează întâmplările, fără să se implice în desfășurarea lor.

6. Construcția *oastea e creștină*, din textul B, sugerează ideea că:

a. oastea poartă un război drept, sfânt

b. oastea e alcătuită numai din preoți

c. oastea mergea spre o biserică.

7. Exprimă-ți părerea, în cel mult patru rânduri, în legătură cu sintagma *biata mamă*, din textul A.

8. În textul B, substantivul *Dunărea* simbolizează:

a. cea mai mare apă curgătoare din țara noastră

b. toată țara

c. partea de sud a țării.

9. Redactează o compunere, de cel mult zece rânduri, în care să evidențiezi ideile cuprinse în textul B, și forma aleasă de autor pentru a le face cunoscute.

B. (limba română)

10. Substantivul *de incuri*, din textul A, are funcția sintactică de:

a. complement direct

b. complement circumstanțial de cauză

c. complement de agent.

11. Substantivul (de) *cheltuială*, din textul A, are funcția sintactică de:

a. complement direct

b. nume predicativ

c. complement circumstanțial de scop.

12. Indică în caseta alăturată, funcția sintactică a verbului *săturându-se*, din textul A. ☐

13. Notează pe spațiile punctate, părțile de vorbire prin care sunt exprimate complementele circumstanțiale de scop, din enunțurile de mai jos:

a. Merg zilnic în pădure, în scopul completării insectarului.
.....

b. Bunica a sortat alimentele și le-a pregătit pentru congelat. .....

Scanned with OKEN Scanner

14. Scrie în casetele alăturate, funcția sintactică a substantivului *colegii*, din enunțurile de mai jos:

a. Pentru acest premiu, *colegii* m-au felicitat cu afecțiune.

b. Pentru acest premiu, am fost felicitat cu afecțiune de *colegii* mei.

15. Alcătuiește două enunțuri în care complementul de agent să fie exprimat printr-un pronume negativ, respectiv printr-un numeral ordinal.

16. Construiește două enunțuri în care substantivul *familie* să îndeplinească funcția sintactică de complement de agent și, respectiv de complement circumstanțial de cauză.

C. (comunicare)

17. Redactează o compunere, de cel mult treizeci de rânduri, alegând unul dintre titlurile propuse mai jos:

La delfinariu; În amurg; Obiceiuri de iarnă.

II

Citește cu atenție textele de mai jos:

A. *Și-i dârdâie dinții și-i galben pierit!*
Dar Alah din ceruri e mare!
Și-Alah îi scurtează grozava-i cărare,
Căci pașa-i de taberi aproape sosit.
Spahiii din corturi se-ndeasă grăbit,
Să-i deie scăpare.

Și-n ceasul acela Hassan a jurat
Să zacă de spaimă o lună,
Văzut-au și beii că fuga e bună
Și bietului pașă dreptate i-au dat,
Căci vodă ghiaurul în toți a băgat
O groază nebună.

(George Coșbuc – *Pașa Hassan*)

B. (...) *Domnul este îndurat și milostiv, îndelung răbdător și plin de bunătate.*

Domnul este bun pentru toți și îndurările sale se revarsă peste toată zidirea sa.

Să te laude toate făpturile, Doamne, și cuvioșii tăi să te binecuvânteze.

Să crăinicească mărirea împărăției tale și să grăiască despre puterea ta,

Ca să facă cunoscută oamenilor vârtutea ta și strălucita slavă a împărăției tale. (...)

(*Psalmul 145*)

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

A. (literatură)

18. Completează spațiile punctate (cu litera **A** pentru primul fragment sau, după caz, cu litera **B** pentru al doilea fragment) ale următoarelor enunțuri, referitoare la textele date:

a. aparține genului liric. .....

b. transmite, în mod direct, sentimente puternice. .....

c. aparține genului epic. .....

d. are personaje (colective şi individuale). .....

e. este structurat în versuri, grupate în strofe. .....

19. Demonstrează, în cel mult două rânduri, că textul A este o operă literară cultă.

20. Justifică, prin trei elemente regăsite în text, că fragmentul A este o baladă.

21. Argumentează, într-un enunț de trei rânduri, caracterul istoric al textului A.

22. Redactează o compunere, de cel mult cinci rânduri, în care să evidențiezi caracterul religios al textului B.

23. Numeşte cel puțin două asemănări între odă şi psalm.

B. (limba română)

24. În enunțul *Bogdan a fost chemat de prieteni pentru a merge la pescuit*, există:

a. două complemente de agent şi două complemente circumstanțiale de scop;

b. un complement circumstanțial de scop şi două complemente de agent;

c. un complement de agent şi două complemente circumstanțiale de scop.

25. Stabileşte, prin săgeți, legătura dintre cuvintele subliniate în enunțurile de mai jos şi funcția lor sintactică:

a. <u>Nemaiauzind</u> veşti despre tine, ți-am scris.	♦ complement circumstanțial de scop
b. Cartea citită <u>de copii</u> i-a fost restituită.	♦ complement de agent
c. Merge zilnic <u>la pescuit</u>, cu colegii.	♦ complement circumstanțial de cauză
d. Suspectul anchetat <u>de cei doi</u> a mărturisit adevărul.	
e. <u>Uitându-se</u> la stolul de vrăbii, s-a lovit de un biciclist.	

26. Alcătuieşte două enunțuri în care complementul circumstanțial de cauză să fie exprimat printr-o locuțiune adverbială, respectiv printr-un verb la supin.

Scanned with OKEN Scanner

27. Scrie pe spațiile punctate ale enunțurilor de mai jos, funcția sintactică a cuvintelor subliniate:

a. Din cauza lui Mihai am pierdut meciul. .....

b. Am ridicat acest monument, spre aducere-aminte. .....

c. Filmul a fost văzut de toți colegii mei. .....

28. Construiește două enunțuri în care verbul *a întâmpina* să îndeplinească funcțiile sintactice de complement circumstanțial de cauză și de complement circumstanțial de scop.

C. (comunicare)

29. Redactează o compunere, de cel mult treizeci de rânduri, având ca titlu unul dintre cele propuse mai jos:

Filateliștii; La șezătoare; Peștera.

III

Rezolvă cerințele de mai jos:

Cerințe:

A. (literatură)

30. Completează cu **A** (adevărat) sau **E** (eronat) fiecare dintre căsuțele corespunzătoare enunțurilor de mai jos:

a. genul liric transmite idei, sentimente în mod indirect ☐

b. în operele epice se face auzită vocea unui eu liric ☐

c. operele epice au, ca mod de expunere predominant, narațiunea ☐

d. personajele literare apar doar în operele lirice ☐

e. oda este o specie a genului liric ☐

f. psalmul este o specie a genului epic ☐

g. nuvela este o operă epică ☐

h. balada este o specie caracteristică literaturii culte ☐

i. balada are numai conținut istoric ☐

j. nuvela este o creație populară ☐

k. într-o nuvelă apar mai multe personaje decât într-o schiță ☐

l. în nuvelă nu este folosită descrierea ☐

m. în nuvelă, narațiunea se împletește cu alte moduri de expunere ☐

n. în operele lirice nu există acțiune și subiect ☐

o. operele epice pot fi povestite ☐

p. psalmul este o creație lirică, având conținut religios ☐

r. imnul este o specie a genului liric ☐

s. romanul este un text epic, mai mare decât nuvela ☐

Scanned with OKEN Scanner

ş. operele lirice pot fi povestite ☐
t. psalmul este o specie a genului epic ☐.

31. Citeşte cu atenţie textul de mai jos:

Dealuri, dulci sfere-mpădurite
Ascunse jumătate în pământ
Ca să se poată bucura şi morţii
De carnea voastră rotunjită blând,

Poate un mort stă ca şi mine-acum,
Ascultă veşniciile cum cură,
Îşi aminteşte vechi vieţi pe rând
Şi contemplându-vă murmură:

Dealuri, dulci sfere-mpădurite
Ascunse jumătate în văzduh
Ca să se poată bucura şi viii
De nesfârşit de blândul vostru duh...

(Ana Blandiana – *Dealuri*)

32. Redactează o compunere, de cel mult treizeci de rânduri, în care să pui în evidenţă mijloacele artistice de transmitere a mesajului poetic, în textul de mai sus.

B. (limba română)

33. În enunţul *Mergând cu capul în nori, am fost lovit de un biciclist*, există:
a. un complement de agent
b. două complemente de agent
c. trei complemente de agent.

34. În enunţul *Pentru a nu rămâne repetent şi anul acesta, Goe va fi dus în Bucureşti, de mama sa şi de bunică*, există:
a. un complement circumstanţial de cauză şi un complement de agent
b. două complemente circumstanţiale de cauză şi două complemente de agent
c. un complement circumstanţial de cauză şi două complemente de agent.

35. Scrie, pe spaţiile punctate ale enunţurilor de mai jos, partea de vorbire prin care sunt exprimate complementele circumstanţiale de cauză:
a. Mă simt extenuat din cauza examenelor. .....
b. Oamenii din faţa ghişeului au obosit de aşteptat. .....

36. Alcătuieşte două enunţuri în care complementul circumstanţial de scop să fie exprimat, mai întâi, printr-un verb la modul infinitiv, apoi, printr-un substantiv în cazul genitiv.

37. Construieşte două enunţuri în care pronumele negativ *nimeni* să fie complement de agent şi nume predicativ.

Scanned with OKEN Scanner

C. (comunicare)

38. Redactează o compunere, de cel mult treizeci de rânduri, alegând ca titlu unul dintre cele propuse mai jos:

Crăciunul copilăriei; La expoziție; Dimineața.

Pentru autoevaluare, rezolvă exercițiile numărul 1, 5, 15, 18, 23, 28, 34, 36, 37, **notate cu 10 puncte fiecare; se acordă 10 puncte din oficiu. Succes!**

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 32

☑ **Evaluare** (Genul epic. Morfologie și sintaxă)

Citește cu atenție textul de mai jos:

Gruița Corbul vedea
Și bine mi-l cunoștea,
Și din grai așa grăia:
- Du-te tu la tatăl meu
Și spune-i că am zis eu
Să lase hodina toată,
Vină aici să mă scoată!
Și spune-i tătucului
Care-i gândul turcului,
Că pe vineri dimineața
Se gătesc să-mi ia viața
Că funarii împletesc
Și bârdașii tot cioplesc.
Furcile îmi pregătesc.
Și vineri, la prânzul mare,
Mă vor scoate la pierzare!

(*Gruia lui Novac* – Folclor)

I

Cerințe:

1. Rescrie, din fragmentul dat, personajele care participă la acțiune.

2. Selectează, din text, două substantive care desemnează nume de meserii.

3. Fragmentul citat aparține genului epic pentru că:

a. fiul transmite un mesaj tatălui său

b. există narator și personaje

c. autorul este anonim.

4. Identifică primul verb din textul dat și precizează modul și timpul său.

5. Cuvântul *i* din versul *Și spune-i că am zis eu*, din punct de vedere morfologic, este:

a. pronume personal

b. verb predicativ

c. interjecție.

6. Transcrie, din finalul selectat, un atribut substantival genitival.

7. Explică scrierea substantivului *funarii* cu doi *i*.

8. Identifică subiectul propoziției *Să lase hodina toată*, din textul dat.

9. Cuvântul *așa* din versul *Și din grai așa grăia*, din punct de vedere morfologic, este:

a. adjectiv propriu-zis

b. numeral cardinal

c. adverb de mod.

Scanned with OKEN Scanner

II

Cerințe:

1. Încercuiește răspunsul corect și argumentează în două rânduri varianta aleasă.

Textul dat aparține genului:

a. liric

b. epic

c. dramatic.

2. Justifică, în maximum zece rânduri, ideea că fragmentul selectat aparține unei balade populare.

3. Numește modurile de expunere, care apar în textul dat.

4. Rezumă, în maximum cinci rânduri, mesajul pe care personajul principal îl transmite tatălui său.

5. Scrie cazul pronumelui personal *mi* din versul *și bine mi-l cunoștea*; comentează, în trei rânduri, semnificația lui artistică.

6. Notează valoarea morfologică a cuvântului *vineri*, din versul *Și vineri, la prânzul mare*; construiește apoi, un enunț în care același cuvânt să aibă o altă valoare morfologică.

7. În fragmentul citat, există:

a. două adjective pronominale

b. trei adjective pronominale

c. patru adjective pronominale.

8. Transcrie ultimul predicat al textului dat, notează felul său și partea de vorbire prin care este exprimat.

9. Scrie cazul și funcția sintactică a pronumelui relativ *care*, utilizat în text.

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 33

☑ Evaluare (Genul liric. Sintaxa propoziției)

Citește cu atenție textul de mai jos:

Pe umeri iei sumanul și fluieri după câni.
Poteca suie dealul prin via din bătrâni.

S-au înroșit cireșii, îngălbeniră nucii,
Ce străjuie cu bruma de pe Brumar butucii.

Acolo unde chiot și cântec fură-n toi
Răsună-n guri de pivniți ciocanul pe butoi.

(Ion Pillat – *Brumar*)

I

Cerințe:

1. În fragmentul dat, autorul își exprimă sentimentele:
a. în mod direct, prin intermediul eului liric
b. în mod indirect, cu ajutorul personajelor
c. în mod indirect, cu ajutorul naratorului.

2. Scrie numele lunii la care face referire conținutul fragmentului.

3. Selectează, din text, trei elemente care surprind manifestările anotimpului toamna.

4. Transcrie, din fragmentul dat, o personificare.

5. Rescrie, din fragmentul citat, un atribut substantival propozițional.

6. Numește funcția sintactică a cuvântului *poteca* din textul dat, apoi construiește un enunț în care acest cuvânt să îndeplinească funcția de complement circumstanțial de loc.

7. Transcrie, din fragmentul selectat, două cuvinte fără funcție sintactică.

8. Forma de plural a cuvântului *suman*, din text, este:
a. *sumani*
b. *sumanuri*
c. *sumane.*

9. Cuvintele *de pe* din structura *de pe Brumar butucii*, sunt:
a. o prepoziie compusă
b. o conjuncție compusă
c. o prepoziție și o conjuncție.

Scanned with OKEN Scanner

Cerințe:

1. Argumentează, în maximum cinci rânduri, ideea că fragmentul dat aparține unei opere lirice.

2. Explică înțelesul sintagmei *s-au înroşit cireşii*, din textul dat.

3. Numeşte tipul de strofă întâlnit în textul de mai sus.

4. Ultima strofă, din fragmentul selectat, conține:

a. metafore

b. imagini auditive

c. hiperbole.

5. Substantivul *chiot*, din text, conține:

a. cinci litere; cinci sunete

b. cinci litere; şase sunete

c. cinci litere; patru sunete.

6. Selectează, din text, două subiecte exprimate prin părți de vorbire diferite; numeşte-le.

7. Analizează, sintactic şi morfologic, un predicat (la alegere), din fragmentul dat.

8. Construieşte cinci enunțuri în care să existe complemente directe, exprimate prin părți de vorbire diferite.

9. Alcătuieşte o propoziție, respectând schema de mai jos:

S. multiplu	P.V.	C. de agent
Subst.proprii	verb diateza pasivă	subst.com.
Atr. adj.		CCL
adj.prov. din participiu		subst.com.

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 34

☑ **Evaluare** (Modurile de expunere. Momentele subiectului. Sintaxa propoziției)

Se dă textul:

Cum ridici priporul Ciulniței, în pragul dealului, dai de casele boierului Dinu Murguleț, case bătrânești și sănătoase, cum nu se mai întâlnesc astăzi pe la moșiile boierești. De sus, de pe culme, ele văd roată împrejur până cine știe unde, la dreapta, spre valea Ialomiței, la stânga, pe desișul pădurii de Aramă, iar în față pe cotiturile strâmbe ale satului.

Toată curtea boierească trăiește liniștită și bogată, cu cârduri întregi de gâște, de curci și de claponi; cu bibilici țiuitoare; cu căruțe dejugate; cu argații ce umblă a treabă de colo până colo - și seara, când vine cireada de la câmp, cumpăna puțului, scârțâind neunsă între furci, ține isonul berzelor de pe coșare, ale căror ciocuri, răsturnate pe spate, toacă de-ți iau auzul. Fără a fi risipă și zarvă, curtea boierească pare populară și bogată.

(Duiliu Zamfirescu – *Viața la țară*)

I

Cerințe:

1. În textul citat:

a. este descrisă o gospodărie boierească

b. dialoghează mai multe personaje

c. sunt povestite câteva întâmplări neobișnuite.

2. Scrie două repere spațiale, care apar în fragmentul dat.

3. Explică, în maximum trei rânduri, sensul adjectivului *sănătoase* în textul citat.

4. Transcrie, din fragmentul dat, un adverb relativ și stabilește-i funcția sintactică.

5. În textul selectat, substantivul *pragul* apare cu sens:

a. propriu

b. secundar

c. figurat.

6. Transcrie, din text, un atribut adjectival în cazul nominativ și un complement indirect în cazul dativ.

7. Analizează sintactic și morfologic următoarele cuvinte din fragmentul dat: *strâmbe* și *ale satului.*

8. Transcrie, din text, predicatul ultimei propoziții și precizează felul lui.

Scanned with OKEN Scanner

9. Construieşte două enunţuri în care numele predicative să fie exprimate printr-un numeral multiplicativ, respectiv o interjecţie.

II

Cerinţe:

1. Precizează cărui moment al subiectului îi aparţine textul de mai sus. Justifică, în maximum cinci rânduri, răspunsul dat.

2. Fragmentul de mai sus reprezintă:

a. o descriere

b. un dialog

c. o naraţiune.

3. Textul dat este destinat prezentării:

a. boierului Dinu Murguleţ

b. moşiei boierului

c. văii Ialomiţei.

4. Numeşte procedeul artistic utilizat în descrierea curţii boiereşti.

5. Selectează, din text, două epitete personificatoare, care descriu curtea boierului.

6. Transcrie, din fragmentul dat, un atribut apoziţional.

7. Cuvintele *la dreapta, la stânga*, din textul citat, îndeplinesc funcţia sintactică de:

a. subiect

b. atribut adverbial

c. complement circumstanţial de loc.

8. Rescrie, din text, două locuţiuni adverbiale de loc.

9. Scrie, din fragmentul selectat, un adjectiv participial format prin derivare cu prefix.

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea de pregătire 35

☑ Evaluare finală

Citeşte cu atenţie textul următor:

Printre cei voinici era şi Stoicea. Stejar în port, oţel în braţ, isteţ cât vrei. Însă copil din flori, biet Stoicea: nici tu tată, nici tu mamă, nici tu stare părintească. Îl găsise răposatul popa Radu, în tinda bisericii la o lună după moartea preotesei, şi-l luase în casa-i pustiită. Dar Stoicea nu se făcuse nici de şase ani şi popa Radu îşi urmase soţia în pământ. De atunci sărmanul Stoicea crescuse pe la pragurile tuturor – copil din flori şi de pripas. Şi azi era voinicul Stoicea. Dar cine te vrea de ginere, când ai crescut din mila satului şi când păzeşti vitele celor cu fete de măritat? De aceea Stoicea vedea bine că nu se putea căpătui în sat la el; şi de multă vreme gândurile lui pribegeau prin negura pădurii spre moara lui Călifar.

(Gala Galaction – *Moara lui Călifar*)

Cerinţe:

1. Comentează, din punct de vedere stilistic, construcţia *stejar în port, oţel în braţ.*

2. Explică, în cel mult două rânduri, înţelesul verbului *a se* căpătui.

3. Exprimă-ţi părerea, în cel mult şase rânduri, în legătură cu valoarea artistică a construcţiei din text *gândurile lui pribegeau prin negura pădurii.*

4. Comentează, în cel mult şase rânduri, efectul stilistic al construcţiei din text *nici tu tată, nici tu mamă, nici tu stare părintească.*

5. Explică, prin două sinonime, înţelesul cuvântului din text *răposatul.*

6. Alcătuieşte familia lexicală a substantivului *pământ* (cel puţin şase termeni).

7. Cuvântul *–i*, din sintagma *casa-i pustiită*, are valoare morfologică de:

a. verb copulativ

b. pronume personal

c. articol posesiv.

8. Scrie funcţia sintactică a cuvintelor din text: *bisericii; tuturor; de măritat; lui.*

9. Notează corespondentul feminin al următoarelor grade de rudenie: *unchi; ginere; văr.* Alcătuieşte câte un enunţ pentru fiecare cuvânt găsit.

Scanned with OKEN Scanner

10. Construiește trei enunțuri în care cuvântul *cei* să aibă diferite valori morfologice (numește aceste valori).

11. Redactează o compunere de cel mult două pagini în care să imaginezi o aventură a voinicului Stoicea. Pune un titlu sugestiv compunerii tale.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTE PENTRU PERFORMANȚĂ ȘCOLARĂ ȘI OLIMPIADE

TESTUL 1

Citeşte cu atenţie textul-suport pentru cerinţele formulate:

Odată (a fost) mă plimbam cu Ibrăileanu şi cu Ştefana Velisar Teodoreanu în dulce Târgul Ieşului.

Era un ceas blajin de primăvară, c-o undă de liliac înflorit în albăstrimea cerului nou.

Trăsură cu doi cai: ca să ne fie bine la toţi trei alături. Muscal de catifea albastră, cu obraji de domnişoară, glas sopran şi bici sprinten. Cai cu luciu în pana corbului, coame şi cozi lungi. Perne moi şi adânci. Spetează cuprinzătoare.[...]

Când deodată simţim că osteneşte Iaşul într-un cântec de flaşnetă răsărită de nu ştiu unde. Ce cânta, revărsând pulberi şi molii peste floarea liliacului? Poate că "Dunărea Albastră", învechind-o şi mai tare într-un ritm funebru, sau tot ceva ca din moaştele flaşnetelor.

(Ionel Teodoreanu – *Masa umbrelor*)

Cerinţe:

1. Explică semnificația sintagmei *era un ceas blajin de primăvară.*

2. Comentează, în maximum zece rânduri, rolul descrierii în textul de mai sus.

3. Selectează, din fragmentul dat, un arhaism fonetic, explicând semnificația lui artistică.

4. Explică înțelesul cuvintelor din text: *muscal* şi *flaşnetă.*

5. Comentează afirmația naratorului, conform căreia *osteneşte Iaşul într-un cântec de flaşnetă.*

6. Stabileşte valoarea morfologică a cuvântului *alături,* din fragmentul dat; ilustrează, printr-un enunț, o altă valoare morfologică decât cea existentă în text.

7. Stabileşte seria derivativă, prin care s-a obținut substantivul *înfloritură.*

8. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele *funebru, moaşte.*

9. Menționează funcția sintactică a cuvintelor *ceas* şi *ce.*

Scanned with OKEN Scanner

10. Construcția *de nu știu unde*, este:
a. locuțiune prepozițională
b. locuțiune adverbială
c. adverb de negație + verb + adverb de loc.

11. Presupunând că ești unul dintre cei trei drumeți, continuă relatarea, într-o compunere de cel mult două pagini, folosind ca moduri de expunere, narațiunea și dialogul.

TESTUL 2

Citește cu atenție textul de mai jos:

Aș vrea să am milioane de cuvinte
Să slăvesc venirea ta pe pământ.
Nu știu, poate-ai fost adusă de zori,
Poate-ai fost adusă, ca ploaia, de vânt.

Arborii pădurii s-au schimbat în viori,
Crângurile , toate, au devenit flaute.
Vulpile pădurii ți-au luat urmele,
Căprioare-au plecat să te caute.

(Zaharia Stancu – *Cântec*)

Cerințe:

1. Comentează, în cel mult cinci rânduri, valoarea stilistică a verbului *a vrea*, folosit în text, la modul condițional-optativ.

2. Exprimă-ți părerea, în legătură cu înțelesul imaginilor artistice din versurile:
Arborii pădurii s-au schimbat în viori,
Crângurile, toate, au devenit flaute.

3. Comentează, în cel mult zece rânduri, ideea cuprinsă în versul *Poate-ai fost adusă, ca ploaia, de vânt.*

4. Transcrie, din text, două cuvinte care conțin hiat și două exemple de cuvinte care conțin triftong.

5. Extrage, din text, un substantiv defectiv de singular.

6. Identifică (prin încercuirea literei corespunzătoare) seria care conține sinonime pentru verbul *a slăvi*:
a. a admira; a adora; a venera; a preamări; a ajuta
b. a admira; a adora; a salva; a glorifica; a preamări
c. a admira; a adora; a elogia; a ovaționa; a preamări.

7. Cuvântul *milioane*, din text, are valoare morfologică de:
a. substantiv
b. numeral
c. adjectiv.

8. Scrie funcția sintactică a cuvintelor din text: *flaute*; *ta*; *te*; *de zori.*

Scanned with OKEN Scanner

9. Transcrie cuvintele fără funcție sintactică din versul *Să slăvesc venirea ta pe pământ.*

10. Scrie un substantiv colectiv obținut prin derivrea cuvântului *arborii.*

11. Folosind același titlu, ca al poeziei de mai sus, redactează o compunere de cel mult două pagini, în care să descrii frumusețea unui colț de natură într-un anumit moment al zilei.

TESTUL 3

Citeşte cu atenţie textul propus:

În după-amiaza zilei de 21 iulie, „Speranța" naviga pe Marmara, spre apus, sub un vânt tare, din tribord şi făcea aproape şapte mile pe ceas, după cum dovedi lochul pe care musul îl aruncă, încă smiorcăind, simțindu-se vinovat şi cu mare apăsare pe inimă, că îşi pierduse cizmele cumpărate de căpitan. Crestele valurilor începeau să se spargă şi corabia, de data asta, se legăna simțitor, nu chiar ca o bătrână beată, cum spusese odată Gherasim despre ea, ci ca o femeiuşcă zglobie, dornică să meargă la bal.

(Radu Tudoran – *Toate pânzele sus!*)

Cerinţe:

1. Transcrie patru cuvinte, din textul de mai sus, care aparțin sferei semantice a *navigației.*

2. Explică semnificația construcției *o femeiuşcă zglobie, dornică să meargă la bal.*

3. Transcrie, din text, o construcție de cel mult cinci cuvinte, care arată durerea musului; comentează, apoi, această construcție, în cel mult patru rânduri.

4. Subliniază data din textul dat; scrie literal/cu litere, data zilei următoare acesteia.

5. Construieşte un enunț în care substantivul *valuri* să fie folosit cu sens figurat.

6. Substantivul (de) *căpitan,* din text, are funcția sintactică de:

a. complement indirect
b. complement de agent
c. atribut substantival prepozițional.

7. Justifică scrierea cu inițiale majuscule a cuvintelor din text: *Speranța; Marmara.* Alcătuieşte un enunț în care unul dintre aceste cuvinte să apară scris cu literă mică.

8. Construieşte două enunțuri în care cuvintele din text, *tare* şi *simțitor,* să schimbe clasa morfologică; explică apoi în ce constă schimbarea.

9. Transcrie, din textul dat, un adjectiv cu trei forme.

Scanned with OKEN Scanner

10. Alcătuieşte un enunţ în care cuvântul *apus* să se scrie, obligatoriu, cu iniţială majusculă.

11. Imaginează-ţi că eşti căpitanul. Redactează o compunere, de cel mult două pagini, în care să relatezi împrejurările în care musul şi-a pierdut cizmele. Găseşte un titlu potrivit compunerii tale. (Atenţie! Să ai în vedere folosirea mai multor moduri de expunere şi un limbaj adecvat situaţiilor)

TESTUL 4

Citeşte cu atenţie următorul fragment, propus ca suport pentru cerinţele formulate mai jos:

Poienița pare un ostrov fosforescent, răsărit din smaraldul talazurilor de răşină. Dincolo de ţârâitul greierilor, se aude cum scapătă florile, pe când trec încet, cu fiecare clipă, de crucea verii. Fără aceste mărunte şoapte, liniştea ar apăsa ca un munte răsturnat.

O părere de vânt străbate ca un tremur ierburile. Şi tot atunci, nu se ştie cum şi de unde, în cealaltă margine a luminişului se iveşte năluca unei căprioare. Decupată ireal din întunecimea pădurii, pare tivită cu fir de argint. După ce ascultă o vreme cu luare aminte, face câţiva paşi, ca şi cum ar pluti prin fâneaţă, şi începe să pască.

(Gabriel Cheroiu – *Vânătoarea continuă*)

Cerinţe:

1. Explică înţelesul construcţiei *florile (...) trec (...) de crucea verii.*

2. Comentează, din punct de vedere artistic, în cel mult cinci rânduri, sintagma *năluca unei căprioare.*

3. Transcrie, din text, un diminutiv şi arată cum s-a format.

4. Comentează efectul artistic al comparaţiei din text, *fără aceste mărunte şoapte, liniştea ar apăsa ca un munte răsturnat.*

5. Scrie funcţia sintactică a cuvintelor din text: *florile; ierburile; ireal; atunci; cealaltă.*

6. Construieşte un enunţ în care cuvântul (în) *margine*, din text, să aibă o altă valoare morfologică; scrie apoi cele două valori morfologice.

7. Alcătuieşte familia lexicală a substantivului *margine* (cinci termeni).

8. Scrie câte un sinonim pentru fiecare dintre cuvintele: *talaz; şoapte; (un) tremur; năluca; a pluti.* Alcătuieşte enunţuri cu sinonimele găsite.

9. Continuă, într-o compunere de cel mult treizeci de rânduri, descrierea de mai sus, evidenţiind frumuseţea de basm a poieniţei.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 5

Citeşte cu atenţie textul propus mai jos:

Azi-dimineaţă m-am trezit,
căci mi-a bătut nerăbdător în geam,
cu degetele sale fragede de ram,
caisul, care peste noapte-a înflorit.

Şi nu-l recunoscui de la-nceput...
Atâta alb şi roz îşi răsfăţa risipa,
că m-am gândit un înger c-a trecut
şi-n ramurile lui şi-a frânt aripa.

(Magda Isanos – *Caisul*)

Cerinţe:

1. Transcrie, din text, două verbe prin care să exemplifici două diateze diferite. Numeşte diatezele.

2. Explică, în cel mult patru rânduri, înţelesul versului *cu degetele sale fragede de ram.*

3. Comentează, în cel mult zece rânduri, valoarea artistică a comparării caisului cu un înger.

4. Comentează efectul stilistic (la nivel fonetic) cuprins în construcţia *îşi răsfăţa risipa.*

5. Stabileşte rima celor două strofe ale textului dat.

6. Timpul perfect simplu al verbului *a recunoaşte*, din text, sugerează:

a. apropiere sufletească
b. ironie
c. dezaprobare.

7. Transcrie două cuvinte, din text, obţinute prin derivare cu prefix.

8. Stabileşte valoarea morfologică şi funcţia sintactică a celor doi *şi-* din ultimul vers al poeziei de mai sus.

9. Scrie două consecinţe fonetice şi două consecinţe prozodice ale folosirii cratimei în structura *la-nceput.*

10. Redactează o compunere de cel mult douăzeci de rânduri, în care să descrii un cais, surprins în cele patru anotimpuri ale anului.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 6

Citeşte cu atenţie textul de mai jos:

Vine o vreme
Când trebuie să tragem sub noi
O linie neagră
Şi să facem socoteala.

Câteva momente când era să fim fericiţi,
Câteva momente când era să fim frumoşi,
Câteva momente când era să fim geniali.
Ne-am întâlnit de câteva ori
Cu nişte munţi, cu nişte copaci, cu nişte ape
(Pe unde-or mai fi? Mai trăiesc?).
Toate acestea fac un viitor luminos-
Pe care l-am trăit.

(...)
Un sfert de ani de studii
Fac mai multe miliarde de cuvinte furajere,
A căror înţelepciune am eliminat-o treptat.
(...)

(Marin Sorescu – *Contabilitate*)

Cerinţe:

1. Explică, în cel mult cinci rânduri, semnificaţia culorii negre din versul *o linie neagră.*

2. Comentează, din punct de vedere stilistic, sintagma *era să fim,* repetată în text.

3. În cel mult zece rânduri, exprimă-ţi părerea în legătură cu înţelesul versului *a căror înţelepciune am eliminat-o treptat.*

4. Extrage, din a doua strofă a textului dat, două cuvinte diferite, prin care se aproximează un număr, o cantitate; numeşte valoarea morfologică a celor două cuvinte selectate.

5. Explică, în cel mult cinci rânduri, semnificaţia titlului acestei poezii.

6. Fă referire, în cel mult cinci rânduri, la elementele de prozodie ale acestui text.

7. Numeşte valoarea morfologică a cuvântului *(de)...ori,* din text, apoi construieşte un enunţ în care acest cuvânt să aibă altă valoare morfologică, indicând-o.

8. Stabileşte funcţiile sintactice ale următoarelor cuvinte, din text: *o vreme; geniali; pe unde; a căror.*

9. Alcătuieşte trei enunţuri în care cuvintele *munte, copac* şi *apă* să fie folosite cu sens figurat.

Scanned with OKEN Scanner

10. Construiește două enunțuri prin care să pui în evidență polisemia verbului *a trăi*.

11. Redactează o compunere, de cel mult două pagini, având titlul *Contabilitate*, în care să evidențiezi rezultatele ultimului an școlar.

TESTUL 7

Citește cu atenție textul propus mai jos:

16 februarie... Miezul zilei, miezul lunii, și nici vorbă de sfârșit de iarnă! Jos e zăpadă, în aer – ciori, și deasupra ciorilor – un mare semn de întrebare. Se vor răzvrăti norii până în seară? Sau, rușinați de lungimea iernii, își vor descărca povara în întunericul nopții? Vântul, care prinde să se înfiripe, îi va împinge spre alte meleaguri, sau se va încurca printre ei și le va spulbera măcinișul?

– Suntem în două ceasuri la târg, Constandine? întrebă maica Tomaida grijulie.

– Poate să fim în două, după cum se poate să fim în nouă, și se prea poate să nu mai ajungem niciodată, răspunse vizitiul, jumătate serios și jumătate în glumă.

– Ce, ești nebun?

– Nu sunt nebun, dar așa vine o socoteală dreaptă: dacă totul merge în regulă, în două ceasuri te pui la scara episcopiei; dacă începe viscolul, nu mai garantez, iar dacă ne mănâncă lupii... .

(Damian Stănoiu – *Alegere de stareță*)

Cerințe:

1. Explică înțelesul construcției *prinde să se înfiripe* (vântul).

2. Justifică, în cel mult patru rânduri, utilizarea semnului exclamării în text.

3. Construiește două enunțuri în care prepoziția *deasupra*, să ceară două cazuri diferite, altele decât cel din text; numește cazurile.

4. Alcătuiește două enunțuri prin care să evidențiezi omonimia cuvântului *mai*.

5. Explică înțelesul substantivului *măcinișul*, din text.

6. Transformă vorbirea directă, din textul de mai sus, în vorbire indirectă; scrie apoi, două consecințe (la nivel morfologic) ale acestei transformări.

7. Transcrie, din text, cele două elemente care fac parte din câmpul lexical al substantivului *religie*.

8. Comentează efectul stilistic al propozițiilor eliptice (lipsite) de predicat, din descrierea de mai sus.

9. Stabilește cazurile și funcțiile sintactice ale substantivului *ciori*, din text.

Scanned with OKEN Scanner

10. Scrie, în cel mult două pagini, o continuare a fragmentului de mai sus, folosind narațiunea și dialogul, ca moduri de expunere; alege compunerii tale un titlu potrivit.

TESTUL 8

Citește cu atenție textul de mai jos:

E hora vegetală
în câmpuri pe sfârșite
și pare că se naște
cuvântul mai ușor,
când noaptea se prelinge
din poame adormite
și ies colacii rumeni
la față, din cuptor,

când vinul se prăvale
pe urdiniș afară
și-mbată cu miresme
ulcelele de lut,
când nu știi de e toamnă
ori poate primăvară
și-ai lua-o, cu pământul,
mereu de la-nceput...

Și beată de dulceață
alunecă vreo poamă
din crengile grădinii
în iarba de pe jos;
doar foșnetul căderii
afară mă mai cheamă,
să pot deschide ușa
pentru un măr sfios,

Să-mi intre toată toamna
pe ușile din față
deodată cu gutuii
îngenuncheați de rod
și până trece iarna
să-nșir scoruși pe ață,
să doarmă-n legănare
deasupra mea, în pod.

(Gabriel Cheroiu - *Belșug*)

Cerințe:

1. Explică sintagma, din text, *hora vegetală.*

2. Comentează, din punct de vedere al realizării artistice, construcția din text, *gutuii îngenuncheați de rod.*

3. Stabilește numărul literelor și al sunetelor, pentru cuvintele din text: *dulceață, îngenuncheați.*

4. Numește figura de stil din construcția *să pot deschide ușa pentru un măr sfios*, evidențiindu-i valoarea artistică.

5. Indică funcțiile sintactice pentru cuvintele din text: (de e) *toamnă;* (de) *rod; din față; vreo* (poamă); *deschide; iarna.*

6. Explică, în cel mult șase rânduri, semnificația titlului acestei poezii.

7. Alcătuiește două enunțuri în care cuvântul *toamnă* să aibă două valori morfologice diferite; numește aceste valori.

8. Alcătuiește cinci enunțuri în care substantivul *măr,* să aibă, pe rând, următoarele funcții sintactice: complement circumstanțial de cauză (în cazul genitiv), atribut substantival apozițional (în cazul nominativ), complement indirect (în cazul dativ), complement de agent (în cazul acuzativ), nume predicativ (în cazul acuzativ).

Scanned with OKEN Scanner

9. Redactează o compunere, de cel mult două pagini, în care să relatezi o povestire – imaginată de tine – despre *mărul sfios*, la care se face referire în textul dat. Pune un titlu sugestiv compunerii tale.

TESTUL 9

Se dă textul:

Apoi pleacă mai departe
Pustiind cărările,
Cu alai de frunze moarte
Să colinde zările.

Gâze, flori întârziate!
Muza mea satirică
V-a-nchinat de drag la toate
Câte-o strofă lirică.

Dar când ştiu c-o să vă-nghețe
Iarna mizerabilă,
Mă cuprinde o tristețe
Iremediabilă...

(George Topârceanu – *Rapsodii de toamnă*)

Cerințe:

1. Argumentează, în maximum zece rânduri, ideea că fragmentul dat aparține unei opere lirice.

2. Comentează, în cel mult şapte rânduri, semnificația poetică a versului *muza mea satirică*, din text.

3. Selectează, din textul dat, un neologism.

4. Ilustrează, construind enunțuri, două sensuri ale verbului *a colinda*, utilizat în text.

5. *O*, din versul *Dar când ştiu c-o să vă-nghețe*, este:

a. pronume personal
b. verb auxiliar
c. numeral cardinal.

6. Menționează valoarea verbului *a părea*, din enunțurile de mai jos:

a. El pare mult mai vesel astăzi.
b. *Pare că şi trunchii vecinici poartă suflete sub coajă...* (M.E.)
c. Se pare că va întârzia destul de mult.

7. Comentează, în maximum cinci rânduri, valoarea afectivă a punctelor de suspensie din finalul versurilor.

8. Argumentează folosirea cratimelor în structura *v-a-nchinat*, din text.

9. Construieşte un enunț în care să existe un substantiv provenit din adverb.

Scanned with OKEN Scanner

10. Redactează, în maximum două pagini, o compunere în care să relatezi o întâmplare (imaginată de tine) a unei gâze surprinse de prima zăpadă.

TESTUL 10

Se dă textul:

Şi Niculăiţă pleacă; şi ca să ajungă mai degrabă acasă, o taie prin prunii boiereşti, sare pârleazul din dreptul crucii Căminarului, o cruce înaltă de piatră în marginea şoselei, o coboară la stânga pe şosea; şi cum umblă pe poteca din marginea drumului, vede jos, dinaintea lui, un portofel de piele neagră... Îl ridică, îl deschide şi vede, şi în buzunarul din dreapta şi în buzunarul din stânga al portofelului, hârtii de bani, hârtii multe, câte n-a văzut neam de neamul lui... Se uită în jur împrejur: nimeni... Mult la gânduri nu stă şi o porneşte; dar în loc să ţie drumul spre casă, sare alt pârleaz şi se îndreaptă spre reşedinţa jandarmeriei. Mergând aşa, zâmbeşte gândindu-se: „De! să nu-l am colea în mână şi să spui la lume c-am găsit un portofel cu bani, ar zice că mint".

(I. AL. Brătescu-Voineşti – *Niculăiţă Minciună*)

Cerinţe:

1. Transformă în monolog, paragraful de la *Îl ridică* şi până la *nimeni...*, din textul dat.

2. Transcrie din fragmentul selectat, trei puncte de reper, care marchează drumul spre casă al personajului.

3. Substantivul *cruce*, din text, cuprinde:

a. cinci litere, patru sunete

b. cinci litere, trei sunete

c. cinci litere, cinci sunete.

4. Transcrie, din fragmentul citat, o locuţiune verbală şi scrie sinonimul său.

5. Selectează, din text, două atribute adverbiale.

6. Comentează, în maximum cinci rânduri, rolul artistic al termenilor regionali utilizaţi în text.

7. Construieşte patru enunţuri în care pronumele relativ *ce* să îndeplinească funcţii sintactice diferite.

8. Numeşte procedeul de formare al numelui personajului din textul dat. Argumentează.

9. Realizează, în maximum zece rânduri, rezumatul fragmentului.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 11

Citeşte cu atenţie textul de mai jos:

Ca un glob de aur luna strălucea
Şi pe-o vale verde oştile dormea;
Dar pe-un vârf de munte stă Mihai la masă
Şi pe dalba-i mână fruntea lui se lasă,
Stă în capul mesei, între căpitani,
Şi recheamă dulce tinerii săi ani.
Viaţa noastră trece ca suava rouă
Când speranţa dulce ne surâde nouă.

(D. Bolintineanu – *Cea de pe urmă noapte a lui Mihai cel Mare*)

Cerinţe:

1. Justifică, în maximum zece rânduri, apartenenţa fragmentului dat, la genul epic.

2. Explică, în maximum şapte rânduri semnificaţia versului *Viaţa noastră trece ca suava rouă.*

3. Scrie funcţia şi cazul pronumelui *i* din sintagma *dalba-i mână.*

4. Cuvântul *dalba,* utilizat în text, este:

a. metaforă
b. personificare
c. epitet.

5. Construieşte trei enunţuri prin care să demonstrezi valorile morfologice diferite ale ultimului cuvânt din textul citat.

6. Transcrie, din text, un verb format prin derivare.

7. Selectează, din fragmentul citat, un cuvânt care poate fi şi omonim şi polisemantic. Construieşte, apoi, câte două enunţuri prin care să demonstrezi omonimia şi polisemia acestuia.

8. Comentează, în maximum cinci rânduri, valoarea lui *şi* narativ, din text.

9. Imaginează-ţi că eşti domnitorul Mihai Viteazul. Scrie o compunere de maximum o pagină în care să-ţi exprimi gândurile referitoare la apropiata bătălie, raportându-te la cadrul temporal şi spaţial, evidenţiate în fragmentul dat.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 12

Citeşte cu atenţie textul de mai jos:

Deasupra, cântecul clopotelor plutea larg, tremurător, ca un plâns amar...

Însera. Coborau umbrele, şi satul rămânea în urmă, ascuns sub zidurile întunecate ale pădurii de salcâmi.

Urcau anevoie, ca oamenii ce duc o povară grea. Din când în când, se opreau să răsufle şi se uitau înapoi. Se vedea valea largă a Hăşdăţii, străbătută de o apă limpede ca o panglică argintie, satele împrăştiate pe sub muchi de dealuri şi culmile înroşite ale Munţilor Apuseni, în dosul cărora se stingea soarele.

(Pavel Dan – *Urcan Bătrânul*)

Cerinţe:

1. Identifică modul de expunere folosit în textul de mai sus. Justifică răspunsul, în maximum şapte rânduri.

2. Explică semnificaţia poetică a propoziţiei *Deasupra, cântecul clopotelor plutea larg, tremurător, ca un plâns amar...*

3. Scrie numele culorii care predomină în finalul fragmentului, precizând şi semnificaţia ei.

4. Selectează, din text, o locuţiune adverbială de timp; transcrie un pronume relativ cu funcţie de complement circumstanţial de loc.

5. Evidenţiază trei elemente care generează, în text, o atmosferă închisă, mohorâtă.

6. Transcrie, din fragmentul selectat, un cuvânt care conţine în structura sa un diftong şi altul care conţine un hiat.

7. În enunţul *Ar fi fost bine să fi fost şi tu la spectacol*, există:

a. două verbe auxiliare, două verbe predicative un verb copulativ

b. trei verbe auxiliare, un verb copulativ şi un verb predicativ

c. un verb auxiliar, două verbe predicative două verbe copulative.

8. Scrie un sinonim contextual al adjectivului *amar*, din sintagma *plâns amar*.

9. Construieşte două enunţuri în care să ilustrezi sensurile paronimelor *libret/livret*.

10. Redactează, în cel mult două pagini, o compunere în care fragmentul dat să constituie expoziţia. Găseşte un titlu sugestiv compunerii tale.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 13

Se dă textul:

În toamna anului 1874 apăru pe ulițele Iașului un tânăr straniu, ca de vreo 24 de ani, voinic, spătos, cu o mare frunte albă și cu o coamă de păr negru dat peste urechi pe ceafă, ca la preoții asiatici. Era mereu gânditor și zâmbea. Acesta se numea Mihai Eminescu, era poet și fusese numit de curând de către Titu Maiorescu, ministru instrucțiunii, director al Bibliotecii centrale din Iași. Era fecior de răzeș căftănit de prin Moldova de sus, amestecat prin mica boierime arendășească, învățase carte în Bucovina, la Viena și la Berlin, dar nu avusese răgazul să-și ia doctoratul.

(G. Călinescu – *Ion Creangă*)

Cerințe:

1. Personajul al cărui portret este realizat în fragmentul de mai sus, este:

a. Mihai Eminescu

b. Titu Maiorescu

c. Ion Creangă.

2. Transcrie, din text, enunțul care se referă la trăsăturile sufletești ale personajului descris.

3. Comentează, în maximum șapte rânduri, rolul stilistic al enumerației utilizate în fragmentul dat.

4. Identifică două predicate din enunțul *...era poet și fusese numit de curând de către Titu Maiorescu, ministrul instrucțiunii, director al bibliotecii din Iași*, scriind felul lor.

5. Explică înțelesul cuvintelor *răzeș, căftănit*, din text.

6. Transcrie, din fragmentul dat, o apoziție dezvoltată.

7. Selectează atributul verbal din enunțul *Calitatea de a fi curajos nu o au prea mulți*, apoi analizează-l din punct de vedere morfologic.

8. Scrie la masculin, plural, nearticulat următoarele cuvinte compuse: nou-născut, înainte-mergător, drept-credincios, sus-numit.

9. Notează zece expresii, în structura cărora să se găsească substantivul *față*.

10. Alcătuiește, în maximum o pagină, o compunere cu titlul *Pe urmele lui Mihai Eminescu*.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 14

Cerinţe:

1. Pornind de la proverbul *Copacul cu rădăcini adânci nu se teme de furtună*, alcătuieşte în maximum o pagină, o compunere care să ilustreze înţelesul acestui proverb.

2. Alcătuieşte şase enunţuri în care să demonstrezi valorile morfologice diferite ale cuvântului *o*.

3. Comentează, în maximum cincisprezece rânduri, înţelesul versurilor de mai jos:

Din vinerea cea mare şase luni
Au plâns sobor Carpaţii după tine
Pe când te-au tras cu patru pruncii tăi
Pe crucea ţării sfinte Constantine

Din scaunul de voievod smerit
Împins desculţ în strai de pribegie
Cu pruncii răstigniţi în faţa ta
Te-ai strămutat de viu în veşnicie

(Ioan Alexandru – *Brâncoveanu*)

4. Formează familia lexicală a substantivului *urmă*, având cel puţin opt termeni.

5. Identifică valoarea morfologică, funcţia sintactică şi cazul cuvântului ***i***, în următoarele enunţuri:

a. *- I! ce tragedie!*
b. *Iar pe buze-i trece-un zâmbet.*(M. Eminescu)
c. *- O, priviţi-i cum visează...*(M. Eminescu)
d. *Adormi-vom, troieni-va/ Teiul floarea-i peste noi.*(M. E.)

6. Subliniază cuvintele care conţin diftongi sau triftongi: ghiozdan, inimioară, aer, dicţionar, diamant, bibliografie, drumeag, douăzeci.

7. Scrie un cuvânt polisemantic şi demonstrează sensurile acestuia în două enunţuri.

8. Construieşte două enunţuri cu antonimele neologice ale cuvintelor: uşor, modest.

9. Alcătuieşte enunţuri, folosind cuvintele următoare: rozariu, repercusiune, rămăşag, postpus.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 15

Cerinţe:

1. Explică, într-o compunere de o pagină, înțelesul proverbului *Pomul se cunoaşte după roade, iar omul, după fapte.*

2. Se dă textul:

Ca un glas domol de clopot
Sună codrii mari de brad;
Ritmic valurile cad,
Cum se zbate-n dulce ropot
Apa-n vad.

(George Coşbuc – *Noapte de vară*)

a. Comentează, în maximum cincisprezece rânduri, semnificația figurilor de stil, utilizate în textul de mai sus.

b. Explică valoarea artistică a semnului de punctuație [;] întâlnit în text;

c. Explică scrierea substantivului *codrii* cu doi *i*;

d. Stabileşte semnificația poetică a verbelor, din textul selectat, utilizate la timpul prezent.

3. Subliniază forma corectă:

Am cumpărat toate florile ale căror/a căror culoare s-a păstrat intactă.

Noi agreăm/agreem tot ce este de bun-gust.

Am vizitat numai/nu mai ce am dorit.

În lucrare a făcut o singură gresală/greşeală.

4. Construieşte patru enunțuri în care să foloseşti expresiile *aurul negru, de la Ana la Caiafa, a face onorurile casei, îi suflă vântu-n traistă.*

5. Numeşte patru situații de folosire a virgulei la nivel de propoziție.

6. Alcătuieşte enunțuri în care verbul *a merge*, la modul infinitiv să aibă cinci funcții sintactice diferite.

Scanned with OKEN Scanner

INFORMAȚII. SUGESTII. REZOLVĂRI

Partea întâi
UNITĂȚI DE PREGĂTIRE

Unitatea nr. 1

3. comparația „Fiecare pagină [...] era pentru mine un aspect nou, ca o turturică ori ca un colț de peisaj."
6. a
7. consideram, credeam.
8. Fă referire la sensul propriu și figurat al substantivului *ucenicie*;
9. „Lângă imagini se asociau și sunetele corespunzătoare" etc.
10. Exemple orientative: Aș cânta mai multe cântece la concertul de mâine.
Să fi știut toate acestea din timp!
11. c; **12.** c;
15. „visterie doldora de vise", „fermecată ladă a Pandorei".
16. a
17. Fă referire la expresivitatea metaforei „*sabie* a minții", rolul cărții în dezvoltarea orizontului de cunoaștere etc.
18. c; **19.** a
20. e); Vii repede aici.
21. Exemplu orientativ: Au venit toți elevii la această acțiune?
22. *Cine nu a adus cartea?* – propoziție interogativă propriu-zisă, dezvoltată, negativă.
întrebă profesorul – propoziție enunțiativă propriu-zisă, simplă, afirmativă.
când intră în clasă – propoziție enunțiativă propriu-zisă, dezvoltată, afirmativă.

Unitatea nr. 2

1. ***Amintește-ți caracteristcile unei opere literare:*** realitatea se împletește cu ficțiunea; folosirea mai multor moduri de expunere; textul urmărește să-l emoționeze pe cititor; autorul creează o lume, așa cum și-o imaginează el; textul propune o altă realitate etc.
2. „nu-i prea venea să ..."; „îi ardea să ..."; „a se rămâne unul pe altul ..."; „mi s-a urât cu (ceva)" etc.; **7.** b; **8.** c; **9.** c;
10. să faci referire la: caracterul anonim și colectiv al unui basm popular; elemente de oralitate (caracterul oral); stilul exprimării (construcții și expresii populare etc.) ș.a.m.d.
12. I. b, II. b
13. „să mă las pe mine, dar nu vezi ..."; coordonare adversativă.
16. „... n-ai stat liniștit preț de-o lună ".

Scanned with OKEN Scanner

22. personaje, acțiune, narator, narațiune; fragmentul poate fi povestit etc.
30. *„poveștile bătrâne”* – pilde din bătrâni, pline de înțelepciune și de miez, transmise din generație în generație etc.

„ostași înălbiți în bătălie” – să faci referire la: expresivitatea adjectivului *înălbiți*, spiritul de sacrificiu, devotamentul, iubirea de țară etc. ale soldaților.
32. *Murise vecinul și lăsase de moștenire fiilor și nepoților ura și vrajba de sânge.*
37.

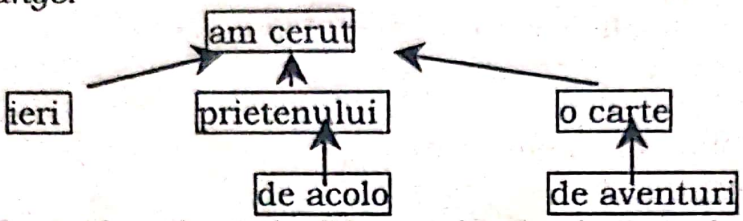

38. Exemplu orientativ: Electronistul cel tânăr de acolo va lucra astăzi, în atelier, o machetă.
43. Să ai în vedere: expresia populară și înțelesurile ei în contextul dat, participarea afectivă a naratorului etc.
47. 6 silabe; rimă împerecheată.
48. a) A; b) F; c) F; d) A; e) F; f) A; g) F; h) A; i) A; j) F; k) A; l) F; m) A; n) F; o) F; p) A.
49. leagă secvențele narative ale textului; marcă de oralitate; coordonează propoziții, de obicei, principale, specifice textelor populare etc.
51. Exemple orientative: Ne-am rugat, deci plouă.
Ne-am rugat să plouă.
52. Exemple orientative: a) Copilul de lângă vila cea nouă a sosit aici astăzi.
b) Ieri am cumpărat o carte interesantă.
54. 3, 1, 4, 2, 5.

Unitatea nr. 3

1. Să faci referire la: călătoriile în timp; programele de sugestionare; tehnologiile avansate la care face trimitere textul etc.
2. computere; (premoniție) transtemporală; cronovoiaj; (program de) sugestionare; stili; cronoturism etc.
7. elemente reale: computere, nuntă, turism etc.
elemente care aparțin ficțiunii: cronoturism, premoniție transtemporală etc.
8. realitatea se împletește cu ficțiunea; locul și timpul nu pot fi identificate, reperate; personajele au puteri supranaturale; unele personaje nu au înfățișare umană etc.
9. când; de; atât; nu; e; prea; greu; să; o; sau; mare.
10. derivare cu prefix; compunere, prin alipire; derivare cu sufix; compunere, prin alipire; derivare cu sufix.
14. Piatra-Arsă, Pietraru, pietroi, Pietroiu, Pietricica.
16. a binecuvânta, prim-ministru, preasfânt, nemaivăzut, floarea-soarelui, câine-lup, câteodată, cardiovascular, Buna-Vestire gura-leului.
17. incorect, nesatisfăcător, a despacheta, imoral, inegal, a desface, nefolosit, incert, ingratitudine, nemilos.
18. trei-frați-pătați, limba cucului, crucea pământului, traista-cioba-

Scanned with OKEN Scanner

nului, săgeata-apei, gura leului etc.
21. Să ai în vedere că oxigenul este unul dintre elementele esențiale ale vieții, fără de care metabolismul omului nu ar putea funcționa.
23. Fă referire la elemente de ficțiune prezente în text; noțiuni de tehnică avansată etc.
26. anglica; engleza; să ai în vedere: răspândirea termenilor din domeniul informaticii și al tehnicii, prin intermediul limbii engleze, tendințele limbii engleze de răspândire pe tot globul etc.
28. bioritm; bioenergie; biografie; biologie;
germanofil; bibliofil; rusofil; cinefil; arghirofil;
monooxid; monoritm; monorimă;
genocid; insecticid; erbicid;
politraumatism; politehnic; polisportiv.
29. lui: articol hotărât; pronume personal;
un: articol nehotărât; numeral cardinal; adjectiv pronominal nehotărât etc.
a: articol genitival; verb auxiliar; interjecție etc.
i: verb; interjecție
de: prepoziție, conjuncție, pronume relativ
31. a prelucra; a retrage; a reda; a retopi; revedere.
33. dezlânat, dezmembrat, dezvelit, dezghețat, înnoire, răzbătut, înnorat, încarcera, a înălbi, înamorat.
34. fierărie, pietriș, studențime, făget, porumbiște.
35. Dest. D-lui dr. ing. jud. com. str. nr. bl. sc. et. ap.
36. a (se) hâțâna; a (se) hâțâi; a ticăi; auriu; vișiniu; părinteşte; pieptiș.
37. a hârjoni = a tachina; pală = adiere; herb = blazon; maramă = eșarfă; a deșela = a se încovoia.
38. Cu acest cadou încerc să mă exonerez față de prietena mea.
A trebuit să inserez două alineate în lucrarea de la istorie.
Medicamentul acesta a avut un efect salutar.
Am știut dintotdeauna că tanti Iuliana este un spirit mercantil.
Chiar dacă îți place să te joci cu copii mai mici decât tine, nu trebuie să adopți un comportament infantil.

Unitatea nr. 4

2. să ai în vedere: acțiunea, personajele, naratorul, modul de expunere predominant etc.
3. Într-o zi de vară, familia Moromete s-a întors de la câmp. Băieții s-au refugiat să se odihnească, lăsându-i pe ceilalți să rezolve treburile din gospodărie. Fetele au plecat la scaldă, iar tatăl a fost nevoit să muncească, în locul celorlalți.
Amintește-ți regulile de redactare a unui rezumat: regimul temporal al verbelor (fără imperfect și perfect simplu); transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă; fără referire la text, autor, volum etc., fără considerații personale etc.
4. c
5. să faci referire la: locul și timpul acțiunii, prezentarea unor personaje, elemente de descriere etc.
7. c; **8.** a; **9.** b; **12.** c;
16. a da din colț în colț = a se eschiva;
a-și da arama pe față = a se demasca;

Scanned with OKEN Scanner

a tăia frunză la câini = a lenevi;
a o mierli = a muri;
a se face luntre şi punte = a se strădui.

17. casant, fragil, ...
deshidratat, ...
matinal, ...
apatrid, ...
etanş, ermetic, ...

18. eronat, greşit;
a deceda, a muri;
opulenţă, bogăţie;
dezacord, neînţelegere;
ostilitate, duşmănie.

19. caverne, glacială, jantă, inserat, alineat.

20. Repetaţi, vă rog, adresa! Am ieşit din atelier. Aversele dăunează mediului. Pomii trebuie replantaţi. Frigul hibernal persistă.

25. leagă diferite secvenţe ale acţiunii; conferă concizie exprimării; esenţializează mesajul textului etc.

26. un nume de domnitor moldovean şi nume ale unor boieri care pot fi atestate istoric, pentru o anumită perioadă din Evul Mediu românesc.

27. c; **28.** b; **29.** b; **30.** a; **31.** b;

34. îi permit cititorului o mai bună plasare în timpul acţiunilor relatate, măresc gradul de veridicitate (credibilitate) al textului etc.; **37.** b.

38. „să te întorci înapoi"...

39. Producţia a scăzut, faţă de anul trecut, cu 12 procente. (pleonasm)
Americanii au aselenizat. (pleonasm)
Andra e bolnavă de otită. (pleonasm)
Dragoş are o grafie corectă. (pleonasm)
Simona prevedea grindina şi inundaţiile. (pleonasm)

40. Am citit cu atenţie acest text.
Am rezolvat testul foarte repede.
Cuvântul subliniat este un numeral.
Televizorul a fost plătit în numerar, nu în rate.
Unchiul tău a tasat pământul de lângă poartă.
Casierul a taxat atent toate mărfurile din coş.
Regimul cazual al prepoziţiilor trebuie bine învăţat.
Aspectul cauzal, în această situaţie, va fi analizat de poliţie.
Am analizat un complement.
I-am făcut un compliment, mamei.

41. a) E; b) E; c) C; d) C; e) C.

45. Într-un text narativ se inserează un alt text, cuprinzând o altă naraţiune; după sfârşitul povestirii inserate, planul narativ revine la prima naraţiune, care continuă din punctul în care a fost întreruptă.

46. Fă referire la contextul în care este folosit prezentul verbelor; apoi, la situaţiile în care este folosit timpul imperfect etc.

48. hanul, focul, mustul, drumeţii, Ancuţa cealaltă etc.

49. *şi* narativ, leagă secvenţe ale acţiunii, marchează oralitatea textului; fluidizează discursul narativ etc.

51. este numele unui domnitor real, istoric, deci poate fi situat într-un timp precis.

Scanned with OKEN Scanner

52. a domnit în Moldova; **53.** b) „frunze de toamnă"; **54.** a.;
57. neadăpat: derivare cu prefix;
tinerețe: derivare cu sufix.
59. muncă, relaxare;
a se mândri, a se ruşina;
adolescența, bătrânețea;
amuzantă, tristă;
a zice, a tăcea;
60. echipă arbitrală, epocă glaciară, bani investiți, găzduire temporară, elev eminent, primire glacială, atitudine arbitrară, persoane învestite, catastrofă iminentă, osul temporal.
61. Protagonistul narațiunii este un țăran. El vrea să schițeze o întâmplare din trecutul său. Ajutându-se de muzica unui lăutar, țăranul vrea să devină o vedetă, datorită poveştii sale.
62. Am câştigat jocul cu un nouă de caro.
Jacheta în carouri îți vine foarte bine.
Din cauza acestui accident, copilului i s-a amputat degetul arătător al mâinii stângi.
Clientului recalcitrant i s-au imputat paharele sparte.
Scala radioului s-a stricat şi trebuie înlocuită.
Avionul va face escală la Paris.

Unitatea nr. 5

1. Ion Creangă, întâi, personaj, părinții.
4. „ridicam casa în slavă", „scoteam mățele" etc.
8. ajută la crearea atmosferei, a culorii locale, sporesc veridicitatea relatării
9. schimbarea valorii gramaticale: adjectiv – substantiv
11. adverbe de timp
12. substantive: *Ziua* de ieri a fost minunată.; *Noaptea* e prielnică odihnei.
13. *i* – rădăcina cuvântului; *i* – desinență de plural, *i* –articol hotărât.
15. b
16. Româna este o limbă latină, iar rusa este o limbă *slavă*.
Odele sunt poezii de *slavă*, în care se aduc elogii unor persoane, idei, evenimente etc.
17. Exemplu orientativ: În pavilionul din parc va cânta fanfara militară.
Comandantul navei a ordonat să fie ridicat, pe catarg, marele pavilion.
Elefanții au pavilioanele urechilor foarte mari.
18. a) a-şi ocupa timpul; b) a trăi; c) a se distra; d) a se sfârşi, a muri; e) a se întâmpla.
19. polisemia: Ieri m-a durut *capul*. El are un *cap* foarte bun pentru matematică.
omonimia: *Capii* revoltei au fost prinşi. *Capurile* geografice trebuie vizitate de fiecare turist.
20. post – funcție,
– perioadă de timp, în care nu se consumă carne, lactate etc.
elan – mamifer;
– avânt, energie, curaj.

Scanned with OKEN Scanner

scai – plantă cu frunze ghimpoase,
– material plastic, imitând pielea.
mână – substantiv;
– verb
gol – substantiv;
– adjectiv

26. a) F; b) A; c) F; d) A; e) A; f) A; g) A; h) A; i) F; j) F.

27. să ai în vedere: orice operă literară propune realitatea așa cum o percepe autorul ei; realitatea dintr-o operă literară nu e identică realității propriu-zise, fiecare autor creează o lume proprie, conform dorințelor, concepțiilor, sentimentelor sale etc.

31. să ai în vedere: schimbarea perspectivei de relatare, schimbarea subiectului relatat, a naratorilor și a personajelor etc.

33. nemernici; ...
șireata, perfida, ...
întâmplări, aventuri, ...
a se arăta, a se adeveri, ...
real, sigur, cert, ...

34. *–i* – rădăcina cuvântului; *-i* – desinență de plural; *-le* – articol hotărât.

35. ton – pește, timbru al vocii,
– sunetul telefonului.
vază – glastră, vas pentru flori;
– (om de) importanță, funcție înaltă;
țol – preș,
– unitate de măsură pentru lungimi.
păr – pom;
– materie organică.
abate – verb;
– substantiv

36. La ora de sport, mi-am luxat piciorul.
Piciorul mesei trebuie reparat.
Bunicul are o livadă lungă de zece picioare și lată de opt picioare.
Piciorul metric este un element de prozodie, care ajută la stabilirea ritmului.

37. În basme, realitatea se împletește cu ficțiunea.
Ileana își împletește părul.

38. a sări în ajutorul cuiva; a sări peste cal (a exagera); a (citi) pe sărite; a sări în ochi (a fi evident); a-i sări țandra (mustarul) etc.

41. c.; **47.** accentuează stările emoționale ale personajului

48. „a râs pesimist"; **51.** b.;

52. „eu și noroc"; sintetizează părerea personajului despre propriul noroc în viață, ...

53. pesimist/ optimist.

56. ban – monedă;
– titlu și funcție, în Evul Mediu;
cod – pește;
– sistem de numere și semne;
mat – situație la jocul de șah;
– lipsit de strălucire;

Scanned with OKEN Scanner

lamă – mamifer;
– ustensile de ras, de tăiat etc.
broască – animal
- mecanism

57. a) 4; b) 3; c) 1; d) 5; e) 6; f) 2.

Unitatea nr. 6

1. domnitorul, boierii;
2. principale: domnitorul; secundare: boierii;
3. propriile cuvinte: modalitate indirectă;
propriile gesturi (îşi facu cruce): modalitate indirectă;
cuvintele naratorului: modalitate directă;
autocaracterizarea: modalitate directă.

Aminteşte-ţi!

- procedee directe de caracterizare: de către autor, de către alte personaje, autocaracterizare.
- procedee indirecte de caracterizare: propriile fapte, acţiuni, limbajul, gestica şi mimica, mediul din care provine, vestimentaţia etc.

4. asprimea, duritatea, răutatea etc.; **5.** b.;
6. Să ai în vedere semnificaţia multiplă a verbului „a iubi": a respecta, a ajuta, a aprecia etc.
9. turma = poporul; păstorul = domnitorul
10. artist liric; câmp magnetic; staţiune balneară; ministru plenipotenţiar; placă turnantă.
11. bolta cerească, opinie separată, să treacă sub tăcere, îşi dăduse osteneala, pierduse din vedere, nu-i sătea în puteri.
15. b; **16.** Veta, Ziţa; **17.** b; **18.** b;
19. gradul scăzut de cultură, orgoliul, dorinţa de a părea altfel decât sunt.
21. c; **22.** să-l rugăm, să intervenim; **23.** b; **24.** b;
25. cal de bătaie, cal-putere, stare de lucruri, tur de scrutin, tur de forţă, mărul lui Adam.
27. a) 3; b) 4; c) 1; d) 2; e)5.; **30.** a.;
31. urâtă, mândră, incapabilă de a fi o soţie bună, tăcută, retrasă.
34. „.... ea, care [...] gură"
35. nu este în toate minţile; **37.** război de ţesut; **38.** b, c, f;
39. izolarea de viaţă, de realitatea înconjurătoare; apariţie înşelătoare, iluzie trecătoare; niciodată; latura slabă a unei persoane sau a unui loc; viaţă liniştită fără griji.
40. prin chiar acest fapt, mod de a trăi, literă cu literă, după voie (plac), arta de a iubi.

Unitatea nr. 7

1. Să ai în vedere: modul de transmitere a sentimentelor; mărci ale prezenţei eului liric; expresivitatea limbajului etc.
2. pronume personal de persoana a II-a, verbe la persoana a II-a etc.
3. b; **4.** iambic; **5.** b;
7. să faci referire la: elementele de prozodie (rimă, ritm, măsură) completează şi accentuează sentimentele transmise de poet, prin muzicalitate, printr-o cadenţare a cuvintelor, printr-o sonoritate aparte etc.; astfel, între conţinutul poeziei (ideile cuprinse) şi forma acesteia se

Scanned with OKEN Scanner

stabilesc legături care îi sporesc valoarea stilistică etc.

8. b; **10.** c;

11. sens figurat; sens propriu.

13. Exemple orientative:

drum: Căruțele mergeau greu pe *drumul* de țară. În viață, trebuie s-o iei pe *drumul* cel bun.

daruri: Copii au primit multe *daruri*. Trebuie să apreciem *darurile* naturii.

tezaur: La muzeu am admirat *tezaurul* de la Pietroasa. Satul bunicilor e un *tezaur* de frumuseți autentice.

14. a) F; b) P; c) P; d) F; e) F.

18. b.; **19.** a) trohaic; b) iambic.

20. ***Amintește-ți caracteristicile unei descrieri în versuri:***

- concentrarea ideilor;
- concentrarea figurilor de stil;
- multitudinea imaginilor artistice, între care predomină cele vizuale;
- topică inversă, impusă de normele prozodice etc.

23. „iată"; **24.** c; **25.** b;

26. se păstrează numărul de silabe (măsura versului);
se păstrează ritmul.

27. a

29. sens propriu, de bază: c, f, h, i;
sens propriu, secundar: e, d;
sens figurat; a, b, g, j;

32. autor anonim; cuvinte și expresii populare; oralitatea textului; sincretismul etc.

36. Doi-nă, doi-nă, cân-tic dul-ce!

∠ _ ∠ _ ∠ _ ∠ _ (ritm trohaic)

37. ritm iambic

41. a) scutură; b) a ciocănit; c) anunță, marchează; d) pulsa; e) suflă.

42. Să faci referire la: conținutul de idei; varietatea sentimentelor transmise de poet; muzicalitatea versurilor, rezultată din îmbinarea elementelor de prozodie etc.

43. a) sens propriu; b) sens figurat; c) sens figurat; d) sens propriu; e) sens figurat.

44. Exemple orientative: umbră: Nucul din grădină face umbră deasă. La umbra marilor artiști nu cresc decât talente mediocre.

foc: Focul trosnește vesel în soba veche. Focul lui cel mare este concursul de șah, care se apropie.

Unitatea nr. 8

3. a) liric; b) este structurată în strofe; c) nu au același număr de versuri; d) nu rimează; e) nu au aceeași măsură; f) greu de stabilit, mai tulburător; **4.** c.;

6. Să ai în vedere: accentuarea, prin semne de punctuație, a sentimentelor transmise de către poet; melancolia, durerea, tristețea sugerate prin semne de punctuație; atitudinea în fața morții etc.

7. Să faci referire la: sensurile metaforice ale substantivului *lumină*; câmpul lexical al acestui substantiv și imaginile artistice, pe care le creează; sentimentele de tristețe sugerate prin culoare și lumină etc.

8. există: 6 litere; 7 sunete;

Scanned with OKEN Scanner

privighetoarea: 14 litere; 13 sunete.
10. uitare (ui); pierde (ie); numai (ai); căprioara (oa) etc.
11. ştie (i-e); **12.** b;
15. a-tlet, tes-lar, vârst-nic, con-junc-ţi-e, dez-u-ma-ni-zat.
16. férigă, prevedére, crepúscul, butélie, duminică
17. talk show; Eiffel, Philips, pizza, Rolls Royce
21. „vino", „pădurile noastre", „să ne închinăm" etc.
22. altare, icoane, cruci, făclii, minuni etc
23. a se închina, sihastre.
25. Să faci referire la: imaginea artistică, astfel creată; transferul de sensuri, dinspre religie spre natură; spiritul religios, atribuit naturii etc.
26. Planul înalt: vârfuri, nouri, făclii înalte, stele;
Planul terestru: cărări, luminişuri, cerbi, căprioare etc.
28. Să ai în vedere: elementele moderne de prozodie sunt: măsură inegală, vers liber etc.; mesajul poetic poate fi transmis şi în absenţa elementelor clasice de prozodie, prin valoarea stilistică a textului poetic; muzicalitatea versurilor e conţinută în construcţii şi sintagme poetice etc.
30. pădurice; păduros; a împăduri; împădurire; împădurit; pădurar; Păduraru; (munţii) Pădurea Neagră etc.
31. copăcel, frunzuliţă, frunzişoară, cărăruie, ochişor.
32. „Să ne lu-mi-ne-ze că-rări ne- um-bla-te"
35. piscină, duşman, delincvent, reşou, ojă, maiou, piuneză, idee, trimite, lacrimi, cratiţe, ciocolate, aşază, plonjează.
36. Washington, Stockholm, Auschwitz, Strasbourg, Bruxelles.

Unitatea nr. 9

2. b.; **4.** b.;
5. „vorba-i *e tunet*"; „răsufletul *ger*", „vodă-i *un munte*"
6. Redau imaginea domnitorului Mihai Viteazul în timpul luptei, ele constituind, de fapt, modul în care îl percep turcii pe voievod. Sentimentul fricii este copleşitor astfel încât toate gesturile, cuvintele, atitudinile lui Vodă capătă proporţii uriaşe în ochii duşmanilor. Elementele hiperbolice aparţin cadrului natural, elemente care surprind prin însăşi manifestarea lor.
7. „Cu ochii de sânge"; „cu barba vâlvoi"; „El zboară voimeşte"
8. „Şi zalele-i zuruie crunte"; **9.** b.; **11.** *e-n zale şi-n fier*;
12. b.; **13.** b.; **14.** a, d, e;
15. ***Aminteşte-ţi!***
- distincţia verb personal/ mod personal; moduri personale, predicative; moduri nepersonale, nepredicative.
17. Exemple orientative: A ieşit plângând din casă.
A ieşit mecanic, după trei ani de învăţătură.
18. a) E; b) E; c) C; d) C; e) E; f) C; **19.** a.;
20. „munţii [...] cerului"; **21.** c; **23.** a;
25. a) a se afla, a se găsi; c) a proveni, a se trage; d) a veni, a trece; e) a datá; g) a costa, a valora; h) a măsura; i) a trece.
26. a striga, a da, a scrie, a lăuda, a crede.
27. Exemple orientative: Dorea să se facă medic.
El părea destul de confuz.

Scanned with OKEN Scanner

28. a ***Aminteşte-ţi!*** verbe auxiliare: "a fi ", "a avea", "a vrea".
30. 1) aliteraţie „s"; asonanţă „a", „u"; 2) aliteraţie „st", „j"; 3) asonanţă „u"; 4) aliteraţie „v".
31. imagini auditive, imagini vizuale;
33. Exemplu orientativ: Să fi fost mai atent, nu ajungeam în această situaţie.
34. a însemnat un lucru; să se facă profesor; devenise istoric; părea foarte mulţumit.
35. b

Unitatea nr. 10

2. existenţa unui narator, a personajelor etc.
3. domnitorul Mircea cel Bătrân, sultanul Baiazid, cele două oşti.
5. b
6. bătrân, Mircea = modestia, simplitatea etc.
împărate = îngâmfarea etc.
9. „Un bătrân [...] după port."
10. Să ai în vedere: atitudinile diferite ale celor doi conducători în momentul luptei, desfăşurarea luptei, sfârşitul ei.
11. c; **12.** a) comparaţie; b) metaforă.;
13. am venit, s-apropie, se întinde;
14. conjugare, diateză, mod, timp, persoană, număr
15. a fost cântată, fusese cântată, fuse cântată, era cântată, este cântată, va fi cântată, va fi fost cântată
17. au fost rezolvate, vor fi culese
18. se ceartă (pe sine);se gândeşte; îţi spui; îţi imaginezi.
19. plângându-vă, plângeţi-vă!
20. a) TU; b) TL; c) TU; d) TU; e) TL
21. paşa Hassan, domnitorul Mihai Viteazul, flăcăii Sucevei, turcii
22. a; **23.** *„El vede ghiaurul [...] tăriile plevei"*
24. curajul, puterea şi demnitatea confruntării; laşitatea, frica.
25. e groază şi vai, fuge nebun; **27.** metaforă hiperbolică;
28. a; **29.** câmpul; **30.** b;
31. Fă referire la procedeul antitezei care structurează întreaga baladă.
32. Pentru a evidenţia mai pregnant trăsăturile morale ale domnitorului român, naratorul îl aşază în antiteză cu paşa, luptător având trăsături morale opuse etc.
33. pierduse; îşi = atribut pronominal
34. Gardul a fost reparat de Ion
Tablourile au fost pictate de Luchian.
Iarba a fost uscată de soarele puternic.
În timpul nopţii pământul este luminat de lună.
35. Toate fructele au fost culese de ţărani.
Fructele sunt coapte de soarele verii.
36. Exemplu orientativ: Pe acest hipodrom se aleargă bine.
37. verb la diateza pasivă; verb reflexiv (reflexivul pasiv), participiu pasiv, verb la supin.
38. diateza reflexivă: se străduia, se codea;
diateza activă pronominală: să nu (se) implice, (îşi) spunea, (şi)-a dorit.

Scanned with OKEN Scanner

39. fusese învățat, am fost învățat, voi fi învățat, aș fi fost învățat, să fi fost învățat; **42.** a;
43. a) „mândra glăsuire", „cu a glasului lor vrajă" etc.
b) „*marmură* caldă", „ochi de piatră ce scânteie", „braț molatic"
c) „cățuie de petale", „gândul mi-*a ciobănit*"
d) „bulgări fluizi", „luna *zace*", cuibar rotind de ape".
49. diateza reflexivă (te = fără funcție sintactică)
diateza activă pronominală (te = complement direct)
diateza activă
diateză reflexivă (se = fără funcție sintactică)
diateza activă
50. c
52. verb reflexiv impersonal, diateza reflexivă, predicat verbal
verb predicativ, diateza pasivă, predicat verbal
verb predicativ, diateza activă, predicat verbal

Unitatea nr. 11

3. c; **4.** descrierea;
5. Psaltirea; **6.** luceafărul de seară
7. îndrumător spiritual, duhovnic etc.; **8.** a;
9. preot bun, gospodar harnic, părinte cu dragoste de copii etc.
10. trebuie, urmează, pare
11. a) personal; b) impersonal; **12.** c;
Amintește-ți!
- la diateza pasivă verbul se formează cu ajutorul auxiliarului "a fi"
- la diateza reflexivă verbele sunt precedate de un pronume reflexiv fără funcție sintactică.

13. b
14. s-a făcut foc, i-a venit îndemână, a dat de veste, se face ziuă, a prins de veste
16. Să ai în vedere succesiunea episoadelor: întâlnirea dintre cele două personaje, motivul ei, plecarea celor doi, invazia tătarilor.
Respectă regulile de alcătuire a unui rezumat:
- utilizarea verbelor la perfect compus sau prezent
- redarea cât mai precisă a faptelor, fără aprecieri personale
- evitarea detaliilor etc.

17. c
18. Personajul Dan își anunță prietenul de năvălirea păgânilor în țară.
19. b; **20.** să te iau, armăsarii; **21.** c;
22. Când a căzut de pe cal, jocheul și-a rupt o coastă.
23. a; **24.** c; **25.** activă, reflexivă, pasivă.
26. Predicat verbal, verb reflexiv impersonal
Predicat verbal, verb personal
Predicat verbal, verb personal
27. a; **28.** a veghea, a plănui, a necesita, a procura, a se rostogoli
30. c; **31.** b;
32. a ajuta pe cineva să-și facă un rost în viață, a îndepărta, a înlătura.
33. Să ai în vedere: țelul unui om, acela de a-și face un rost în viață și de a-i ajuta pe ceilalți;
34. li, șese, mieu, năcaz; **35.** a;
36. Să ai în vedere: existența naratorului, a personajelor, modurile de

Scanned with OKEN Scanner

expunere etc.
37. subiect, complement direct, nume predicativ, atribut substantival prepoziţional, complement indirect
38. a), c), d)
39. Exemple orientative: Ar fi fost frumos dacă participau toţi la concurs.
Ar fi fost cu neputinţă să ne exprimăm toţi părerea.
40. Este bine *a rezolva* totul cât mai repede.
Este uşor *de rezolvat* acest proiect.
41. a trage cu ochiul = subiect
de a (...) pune cap la cap = atribut verbal
de a da loc = nume predicativ
a da gata = complement direct
a da bir cu fugiţii = complement indirect

Unitatea de învăţare nr. 12

2. a; **3.** naraţiunea; **5.** a;
6. „Să-şi mântuiască neamul de robie"
7. b; **8.** „Străjer străvechi";
9. s-au înfrăţit, s-au unit; **10.** a;
12. „Gorunul uriaş spre ceruri cată"
13. metaforă „străjer străvechi şi plin de bărbăţie"
epitet „gorunul uriaş"
14. umbra gorunului şi noaptea-ntunecată
15. element al naturii ce conferă stabilitate, putere, vechime, verticalitate etc.
16. conferă personajului un statut aparte; o statură morală impunătoare sugerând respect etc.
17. simbolizează robia dureroasă, umilitoare
18. rimă îmbrăţişată; măsura versurilor: 11 silabe;
19. substantiv format prin schimbarea valorii gramaticale, din adjectivul compus „atotputernic"
20. somn
21. *s-au, lui, noapte* etc.
22. a-tot-pu-ter-nici
în-ge-nun-cheat
port-dra-pel
ab-sorb-ţi-e
23. fier – fiare; grâu - grâne
24. vasluian, rochie, clujean, serviciu, croială.
25. bunăvoinţă, răufăcător, nord-est, rea-voinţă, bun-simţ
Aminteşte-ţi! regulile de scriere a cuvintelor compuse
- cu cratimă, când flexionează ambele elmente componente
- prin contopire, când flexionează numai ultimul element al compusului

26. absenteism, aur, bariu, volei, rouă
28. îmboboci, întineri
29. băgare de seamă = atenţie
luare în primire = preluare
punere cap la cap = alăturare
dare în primire = predare

Scanned with OKEN Scanner

dare de mită = mituire
31. turcimea se risipeşte, Sinan cade de pe cal, Hassan trimite o poruncă
32. dezvăluie faptele, evidenţiază trăsăturile de caracter ale personajelor etc.
33. verbe de acţiune, substantive al căror sens transmit mişcare
34. b; **36.** c; **39.** „r" şi „f";
40. ieniceri, flinte; creează o atmosferă de epocă
41. are autor cunoscut; elementele fantastice sunt în număr redus, nu are personaje fantastice
42. oştire, turcime, gloată
43. primul „i" = desinenţă de plural;
al doilea „i" = articol hotărât
44. compasiune, elogiu
45. a) jur-împrejur; b) mecanismul; c) firul; d) indispus, ciudat; e) strună.
46. un substantiv comun a devenit substantiv propriu
47. râmă, ţânţar, lăcustă
48. Govóra, Dobrógea, triptíc, editór, jílav
49. Un val uriaş a răsturnat o barcă.
Un val de căldură i-a inundat sufletul.
Mama a cumpărat un val de pânză.
50. b
51. venirea pe lume = naşterea; bătaie de joc = batjocură;
nebăgare de seamă = neatenţie; tragere de inimă = plăcere, spor; datul de-a dura = rostogolire.
52. subiect, complement direct
54. voievodul Gelu; **55.** a;
56. mormânt, vecernie, clopot; **57.** b;
58. Să i se sape o groapă la marginea apei; să-l jelească Cerna
59. calul voievodului; **60.** Cerna, crivăţul;
61. – legătura sufletească între stăpân şi calul său
– elemente ale limbajului popular: antepunerea sau, după caz, postpunerea unor forme pronominale, exprimarea populară a conjunctivului cu valoare de imperativ etc.
62. a
63. om cu dare de mână, mână spartă, mână largă, nu-mi dă mâna, a pune mână de la mână, a uita de la mână până la gură, îi dai un deget şi îţi ia toată mâna, a da mâna cu cineva etc.
64. Fă referire la: accentuarea stărilor emoţionale, pauzele în vorbire cauzate de durere etc.
65. „m" şi „p"; **66.** b;
67. „apele Cernii", „apelor şopot", „crivăţul iernii", „margini de apă"
68. nouă, şase silabe
69. - acţiunea este simplă, lineară, organizată pe momentele subiectului;
- antiteza – mod de prezentare a personajelor;
- prezenţa hiperbolei etc.
70. „Cernii", „-n taberi"
71. cap de pod, capul răutăţilor, cap de listă, capul răscoalei

Scanned with OKEN Scanner

72. „apele" – subiect (N)
„apelor" – atribut substantival genitival (G)
73. rodaje, roți, roate, triptice, apanaje, ghinde
74. atribut apozițional (N), nume predicativ (Ac), atribut substantival prepozițional (G), V – fără funcție sintactică, subiect (N).
75. un rău, „la"; **76.** băgare de seamă; părere de rău.

Unitatea nr. 13

1. cuvinte și expresii populare; prezența dativului etic;
2. relatează o întâmplare deosebită din trecut; antiteza dintre personaje etc.
5. c; **6.** a; **7.** c; **8.** b;
9. cinci silabe; rimă împerecheată; **10.** a;
11. Măria ta; Domnia ta; dumneata; dumneavoastră etc.
12. a) acea; b) dumneaei; c) alor voștri; d) cealaltă; e) aceeași.
13. a) adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere;
b) pronume demonstrativ de apropiere;
c) pronume personal;
d) adjectiv pronominal posesiv;
e) pronume posesiv.
14. b
15. pronume: b; c
adjective pronominale: a; d
16. a) Dau cartea aceleiași fete.
b) Ți-ai întâlnit colegii.
c) Le spun alor tăi ce am aflat.
d) O colegă a mea a rezolvat testul.
e) Concursul va avea loc pe același stadion.
17. Exemple orientative:
Pe Adelina *o* văd zilnic.
Mâine *o* să mergem la teatru.
20. "Foicică mărăcine,/ Ascultați, boieri, la mine,/ Să vă spui pe *Corbea* bine!"
21. Să ai în vedere: măsura inconstantă, neregulată; monorima și rima împerecheată; ritmul trohaic.
24. a; **26.** b; **29.** c; **30.** c; **31.** a; **32.** a;
33. atribut pronominal genitival; **34.** c;
35. a) Mergeai pe aceeași ulicioară.
b) Ceilalți colegi n-au mai venit.
c) Un vecin al meu te-a strigat.
36. Exemple orientative: Fata *cea* harnică a terminat munca.
Cea hangiță îi întâmpina pe călători.
37. Exemple orientative: Caietele *lui* Ionuț sunt curate.
I-am spus *lui* tot adevărul.

Unitatea nr. 14

1. Să ai în vedere: prezența descrierii ca mod de expunere; imaginile artistice predominant vizuale, grupul substantiv+adjectiv și rolul lui stilistic.
2. Fă referire la: tema care evidențiază încleștarea dintre turci și

Scanned with OKEN Scanner

români, modalitățile de luptă etc.

3. "câmpul"; **5.** c;

8. fiecare, oricâte, altceva, oarecine, oricâți.

9. vreunul, ceva, toți, oricui, cineva

10. complement indirect, dativ; subiect, nominativ; atribut pronominal genitival, genitiv; atribut pronominal prepozițional, acuzativ; complement direct, acuzativ.

11. Fiecare elev va hotărî la ce liceu va merge.

12. b), c)

13. pronume personal, numeral cardinal, interjecție, adjectiv pronominal nehotărât

15. trădarea lui Golia, decizia de a-l ucide pe Golia, lupta românilor contra armatei turcești;

16. intriga – generează desfășurarea ulterioară a acțiunii

17. Fă referire la: conflictul care pune față în față două oștiri, două principii, două tipuri de personaje; acțiunea redă un fapt eroic, lupta dintre români și turci

18. "Lăsând câmpia noastră, trecură la dușmani"
"Vedeau numai pe Golia, pe scosul lor din minți"
"Oșteni ai țării mele! priviți-l cum se duce"

20. a trăda

21. Golia trădează țara, religia căreia îi aparține, domnitorul și frații de arme

24. rimă împerecheată și îmbrățișată
măsura: 13,14 silabe

25. a

26. unora, (asupra) fiecăruia, (contra) tuturor, (înaintea) oricui

27. Exemple orientative: I-am transmis unuia mesajul.
I-am dat unui băiat această carte și altuia revista.

28. Asupra nici unuia nu au planat bănuielile părinților.
Poezia n-a fost învățată de nici unul.
Caietul acesta nu este al nici unuia.
Nici un ghiveci nu s-a spart.
Rezolvarea nici unuia nu a fost corectă.

29. însăși, înseși, însuși, înseși (însele), însuși.

32. Ursan, Dan, Dan, Ursan

33. Om cu experiența luptelor și a vieții, personajul Dan dovedește demnitate în momentul când este luat prizonier, trăsătură evidențiată atât de narator cât și de personajul însuși, prin propriile cuvinte:
«Înalț-a lui statură și zice maiestos:
"Ceahlăul sub furtună nu scade mușunoi!
Eu, Dan sub vântul soartei, să scad păgân, nu voi."»
Dialogul cu Ghirai evidențiază ideea că atitudinea sa atât ca om, cât și ca luptător a fost una fără pată, cinstită, fără fapte de care să-i fie rușine.

34. Fă referire la: ideea de veridicitate, pe care o conferă acești termeni, de apropiere afectivă etc.

35. a

37. albul-simbolul cinstei, al demnității;
roșul-simbolul lașității, al faptelor nedemne.

Scanned with OKEN Scanner

38. "Viața mișelnic câștigată" – epitet
metafore: "Alb am trăit un secul pe plaiul strămoșesc"
"Nici pată pe-a mea armă, nici pe obrazul meu"
repetiții: "Cui place să roșească, roșească...eu nu vreu"
39. nici o = atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal negativ, gen feminin, număr singular, caz nominativ
nimic = complement direct exprimat prin pronume negativ
40. conjuncție+pronume nehotărât
pronume negativ
adjectiv pronominal negativ
substantiv
pronume negativ
41. Vor participa la concurs, oricâți se vor înscrie.
subiect - nominativ

Unitatea nr. 15 (EVALUARE)

I.

1. literar.
2. Acțiunea se petrece *sub șopron, la mos-Precu.*
3. *(mătușa) Anghelina.*
4. *Câteodată un glas striga nănașului că își face mare păcat cu ei, fiindcă îi lasă cu cana goală.*
5. a vorbi – vorbire; vorbit; vorbuliță; vorbușoară; vorbitor; vorbăreț etc....
6. este format prin compunere prin alipire/contopire/sudare: une+ ori
7. vocabularul fundamental: *vara; vorbeau; o pânză; păianjen; mătușă; capul ....* etc;
masa vocabularului: *șopron; lăvicer; vrâstat; chimir; înlăuntru*...etc.
8. Naratorul relatează o întâmplare petrecută într-o vară, la cârciuma lui moș-Precu. Aici se adunau mulți săteni, vorbind de ale lor. Cei mai mulți dintre băutori erau finii sau cumetrii cârciumarului, ceea ce arată plăcerea de a trăi a acestuia, dar și o stare materială bună. La crâșmă oamenii se întâlnesc pentru a vorbi de una și de alta, iar moș-Precu îi ascultă și intervine câteodată în conversația lor. Mesenii îl apostrofează pe cârciumar că nu le aduce destul vin. Acesta ia cana, intră în cârciumă și le oferă un vin deosebit de bun: „poți să bei ș-o vadră și nici nu te simți". Uneori apărea din cârciumă și soția lui moș-Precu, mătușa Anghelina, care asculta vorbele mesenilor, un timp, apoi se retrăgea la treburile ei.
9. Moș-Precu era „cu capul gol, cu mâinile înfipte între chimir și cămașă"; „nalt și spătos"; dornic de discuții cu mesenii și păstrător al datinilor și al obiceiurilor; etc...
ATENȚIE! fiecare exercițiu este notat cu zece puncte, iar din oficiu mai primești zece puncte. SUCCES!

II.

1. șopron; șleah; prispă; lăvicer; chimir etc.
2. "Era cu capul gol, cu mâinile înfipte între chimir și cămașă."
3. se scula; se ducea; lua; intra; ieșea
4. să faci referire la: personaje; acțiune; narator; modurile de expunere (predomină narațiunea); posibilitatea de a povesti fragmentul dat etc.

Scanned with OKEN Scanner

5. a); cuvântul este regionalism
6. a însera: derivare parasintactică: în + seară +a ;
fumuriu: derivare cu sufix: fum + uriu;
câteodată: compunere prin alipire: câte + o + dată;
a îmbuna: derivare parasintactică: în + bun + a;
uneori: compunere prin alipire: une + ori.
7. fini; cumetri; nănaş; mătuşă; frate.
8. să faci referire la: apartenenţa cuvintelor la masa vocabularului (regionalisme); conferă textului culoare locală; plasează acţiunea într-o anumită regiune (Moldova); textul sporeşte în expresivitate etc.
9. să ai în vedere; normele de redactare a unui rezumat (timpul verbelor; eliminarea detaliilor; transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă; excluderea referirilor la text sau la autor etc.)
Model: ***Rezumat***

Într-o vară, la cârciuma lui Moş-Precu s-au adunat mai mulţi consumatori. Ei au vorbit despre diverse lucruri. Cârciumarul a stat şi el pe prispă, ascultând vorbele celor prezenţi. Din când în când, a intervenit în discuţiile celorlalţi. Deodată, un glas i-a strigat că şi-a făcut păcate cu ei, lăsându-i fără băutură. Moş-Precu a intrat în cârciumă şi a adus un vin bun. Soţia cârciumarului a ieşit de câteva ori, ascultând vorbele băutorilor intrând, apoi, în casă.
ATENŢIE! fiecare exerciţiu este notat cu zece puncte, iar din oficiu mai primeşti zece puncte. SUCCES!

Unitatea nr. 16 (EVALUARE)

I.
1. liric
2. *În alte lumi senine*
3. *să mă cunun cu tine.... să ne-aşezăm... s-avem o casă.... etc.*
4. a se stabili
5. *aproape; în vale; rău; urâtă*
6. *vie; lamă; lac; broască*
7. o polisemie
8. a. infuzie de plante; b. petrecere
9. Mama pune *sare* în mâncare. (substantiv) Broscuţa *sare* în lac. (verb)
ATENŢIE! fiecare exerciţiu este notat cu zece puncte, iar din oficiu mai primeşti zece puncte. SUCCES!
II.
1. Pronume (cu tine; la noi; tu); verb(aş vrea; s-avem etc.)
2. Zone mai liniştite; ţări lipsite de griji, de greutăţi; locuri sigure, fericite.
3. Să ai în vedere: modul conjunctiv arată o acţiune posibilă, realizabilă; titlul sugerează speranţele poetului; aglomerarea verbelor la modul conjunctiv accentuează stările afective ale poetului.
4. A dori, a visa; zone, locuri, ţări; a se căsători, a se logodi; gospodărie, rost; seară.
5. În urma accidentului, pisica a scăpat *vie* şi nevătămată. (adjectiv)
La bunicul meu în *vie* sunt mulţi nuci bătrâni.(substantiv)
Mătuşa Aglaia o să *vie* la noi. (verb).

Scanned with OKEN Scanner

6. Exemple orientative:Într-o *dimineață*, zarzărul a înflorit.
Aflat în *dimineața* vieții, nu știa ce drum să aleagă.
7. O casă de copii; casă de piatră; casa scării; a face casă bună cu cineva; casă de vacanță; specialitatea casei, casa regală.
8. De ochii lumii; a-și lua lumea în cap; (a face un lucru) ca lumea, în rândul lumii; (a se face) de râsul lumii; în lumea largă; pentru nimic în lume; lumea de pe lume etc.
9. Să faci referire la: transmiterea în mod direct a sentimentelor: mărcile de prezență ale eului liric; gama sentimentelor transmise; imagini artistice, figuri de stil, semnificația lor în context; elementele de prozodie, efectul lor stilistic; semnificația titlului.
ATENȚIE! fiecare exercițiu este notat cu zece puncte, iar din oficiu mai primești zece puncte. SUCCES!

Unitatea nr. 17 (EVALUARE)

I.
1. caracterul anonim/colectiv/oral/sincretic...
2. un îndrăgostit și dorul lui
3. șapte silabe
4. *d* – consoană; *ea* – diftong; *s* – consoană; *ă* – vocală
5. mi-*au* spus; lăcrămi*oa*re; ven*eau;* le-*ai* certat
6. a. diateza reflexivă; b. diateza pasivă
7. *Pânza* aceasta are un colorit vesel. Acest material este *pânza* pentru fustița verișoarei mele.
8. *–i*: pronume personal, cazul dativ (dativul posesiv)
9. conjugarea I: *a cuvânta; a lăcrima; a lăsa; a uita...*
conjugarea a II-a: *a ședea; a vedea...*
conjugarea a III-a: *a coase...*
conjugarea a IV-a: *a veni; a ști; a fi; a iubi*
ATENȚIE! fiecare exercițiu este notat cu zece puncte, iar din oficiu mai primești zece puncte. SUCCES!

II.
1. coase, mătase, lăcrimau.
2. Să ai în vedere: caracterul anonim și oralitatea textului; cuvinte și construcții populare; tipul de rimă și ritmul versurilor; valoarea stilistică a textului.
3. Să faci referire la: personificarea dorului, prin dialog; accentuarea stărilor afective, prin adresare directă.
4. *arnici*: 6 litere, 5 sunete
ochilor: 7 litere, 6 sunete.
5. Mai (ai); știu (iu); sănătoasă (oa); deasă (ea); uitați (ui).
6. Exemple orientative: Filmul acesta *a fost văzut* de mulți cinefili. (diateză pasivă).
Nu s-a văzut prea bine cine a înscris primul gol.(diateză reflexivă).
7. *cuvânta*: modul indicativ, timpul imperfect;
nu lăcrimați: modul imperativ, timpul prezent, forma negativă
8. Exemple orientative: Manifestările *dorului* sunt foarte diverse.
I-am consacrat *dorului* un studiu amplu.
Această puternică emoție este *dorul* de ființa iubită.
Dorul de părinți este foarte puternic.

Scanned with OKEN Scanner

Îţi trimit *dorul* meu şi gândurile cele mai bune.

9. „Pe pânză rară şi deasă".

ATENŢIE! fiecare exerciţiu este notat cu zece puncte, iar din oficiu mai primeşti zece puncte. SUCCES!

Unitatea nr. 18

2. Existenţa personajelor, a naratorului şi a acţiunii prin intermediul cărora autorul îşi exprimă, indirect, gândurile, ideile, sentimentele.

3. b

6. *"La Ţâca, aia tânără şi frumoasă, care vine totdeauna pe aici"*

7. *mahalaua Farfurigiilor*

9. Nume simbolic, sugerând atât originea socială modestă a personajului cât şi imposibilitatea lui de a dobândi vreun câştig; prefigurează eşecul material şi inutilitatea încercărilor de a se îmbogăţi;

11. a

13. care (*care-i stă de faţă-n picioare*)
care (*care vine totdeauna*)

14. *Spectacolele cărora le-am făcut acea reclamă s-au desfăşurat ieri.*

15. *M-am întâlnit cu colegul căruia i-am dat cartea.*
Au participat oamenii cărora le-ai dat invitaţia.

16. *Al cărui* elev este caietul acesta?
A căror fete este bicicleta aceasta?
Ale cărui copil sunt jucăriile acestea?
Ale căror pictori sunt tablourile acestea?
Ale cărui gospodar sunt grădinile acestea?

17. adjectiv pronominal interogativ, pronume interogativ, adverb

19. Astăzi, 10 iulie 2000, ora 21^{30} pe stadionul Giuleşti s-a desfăşurat în nocturnă meciul de fotbal între formaţia locală Rapid Bucureşti şi Universitatea Craiova. Oaspeţii au avut lovitura de începere, dar gazdele au dominat permanent jocul. Ca urmare a atacurilor succesive, fotbaliştii Rapidului înscriu şi menţin rezultatul până la sfârşitul reprizei întâi. După pauză, ambele echipe au făcut eforturi să înscrie, dar scorul a rămas neschimbat până la sfârşitul meciului.

Partida de fotbal s-a desfăşurat în spiritul regulilor fair-play-ului, arbitrul neacordând nici un cartonaş. Suporterii rapidişti au părăsit fericiţi stadionul.

20. deznodământul, deoarece aduce rezolvarea conflictelor, reconcilierea între oameni şi soluţionarea tuturor problemelor.

22. a;

24. Are, de obicei, un singur fir narativ, dar se complică treptat. Faptele sunt caracterizate prin obiectivitate, atitudinea naratorului fiind una de detaşare.

27. masală= torţă, faclă (arhaism lexical); **29.** c;

30. ce (fluturau)=subiect, exprimat prin pronume relativ, caz nominativ

31. subiect (N), nume predicativ (G), complement direct (Ac), nume predicativ (D), complement indirect (Ac.)

32. Exemple orientative: Pe câţi îi vezi, toţi sunt verişorii mei.
Câţi copii vor veni, îi primim pe toţi.

34. c

35. individuale: Lăpuşneanu, mitropolitul, doamna etc.

Scanned with OKEN Scanner

colective: boierii, slugile etc.

36. b

37. *"Ieşiţi! că pre toţi vă omor"*- conflict cu călugării

"...tacă-ţi gura; că eu, care te-am făcut mitropolit, eu te desmitropolesc"- conflictul cu mitropolitul.

38. "Sângele într-însul începu a fierbe", "zbuciumându-se" etc.

39. a

40. Domnitorul este caracterizat prin limbaj; prin propriile cuvinte, prin gesturi şi prin relevarea trăirilor interioare

42. - construcţii în vocativ
- verbe la imperativ
- interjecţii.

43. călugări, rasă, potcap, metanii, mitropolit etc.

44. Sunt expresia concentrată a stărilor de mânie, dezechilibru lăuntric şi agitaţie interioară, pe care le trăieşte personajul; ajută la caracterizarea acestuia.

46. în care (razemă)

47. complement direct, atribut adjectival

48. casa ale cărei camere; castelul ale cărui ferestre; clase ai căror elevi; album ale cărui fotografii; munţi ale căror creste.

50. pe care, pe care, pe care, pe care, despre care.

Unitatea nr. 19

1. Să faci referire la: fragmentarea operei în părţi (partea a treia), segmentarea părţilor în capitole (XX), cititorul nu poate cunoaşte foarte bine personajele şi destinul lor; nu se poate cunoaşte nici începutul, nici sfârşitul întâmplărilor etc.

4. Să ai în vedere: dinamizarea acţiunii; nota de veridicitate (autenticitate) conferită textului, prin dialog; dramatizarea fragmentului; posibilitatea de a caracteriza personajele, prin felul lor de a vorbi etc.

5. "Aşadar, zadarnic îşi închipuise că primejdia avea să-l aştepte pe el s-o întâmpine pregătit."

6. a

10. numerale cardinale propriu-zise, cu valoare adjectivală

11. c; **12.** b;

13. A.:a.; c.; d.; f.
B.:b.; e.

14. a) atribut adjectival, acuzativ;
b) atribut substantival prepoziţional, genitiv;
c) nume predicativ, nominativ;
d) atribut substantival genitival, genitiv (construit cu prepoziţia *a*);
e) atribut adjectival, acuzativ.

15. *Tustrei* vor pleca la mare.
I-am întâlnit *pe tustrei* la cinematograf.

16. *El s-a îmbrăcat asemenea primului din concurs.*

17. *Cu forţe înzecite, patru dintre noi au pornit să cucerească vârful muntelui.*

25. Florea Tancu, primarul satului.

26. naraţiune, dialog, descriere.

Scanned with OKEN Scanner

27. Să faci referire la: modul de transmitere a sentimentelor autorului; la personaje, acțiune, narator; la modurile de expunere; la faptul că fragmentul poate fi povestit etc.
28. uliță; prispă; sat; țărani.
31. b; **32.** a;
33. a) numeral ordinal;
b) numeral colectiv;
c) numeral colectiv;
d) numeral fracționar;
e) numeral fracționar.
34. b; **35.** c;
36. a) subiect;
b) atribut adjectival ;
c) nume predicativ.
37. *Valoarea unei treimi din costul apartamentului a fost achitată.*
38. *Amândouă şi-au cumpărat serviete roşii.*
Am votat-o pe a doua dintre concurente.

Unitatea nr. 20

1. - textul urmărește să-l emoționeze pe cititor;
- unele cuvinte şi construcții din text sunt folosite cu sens figurat, metaforic;
- în text se împletesc mai multe moduri de expunere etc.
2. referirea la Iisus (de El, să-L asculte); referirea la vameşi şi păcătoşi, termeni biblici.
3. b; **4.** c;
5. conjuncțiile: şi, dar, iar, însă.
7. Să ai în vedere:
- corespondența dintre personajele care apar în text şi personajele biblice reprezentate de acestea;
- ideea că un credincios se bucură permanent de grija şi iubirea lui Dumnezeu, pe când un rătăcit este lipsit de acestea etc.
11. mort/ înviat; pierdut/ aflat.
12. c.
13. a) adjectivală;
b) adverbială
c) substantivală
d) substantivală
e) adjectivală
14. triplu; dublu.
21. Să ai în vedere:
- construcția de la începutul textului dat, care arată continuarea unei idei, afirmate anterior;
- numerotarea versetelor etc.
23. Să faci referire la:
- povestea de viață, relatată în text şi raportarea ei la planul religios;
- comparația anunțată în primul verset al textului dat;
- învățătura desprinsă din faptele narate etc.
26. Ce ție nu-ți place altuia nu-i face!
Cine seamănă vânt culege furtună.

Scanned with OKEN Scanner

Cine sapă groapa altuia cade el în ea etc.

29. închisoare: 10 litere; 9 sunete;
genunchi: 8 litere; 6 sunete.

32. a datora; datornic; a îndatora; îndatorire; îndatorat.

33. milă:
- sentiment;
- unitate de măsurat lungimi.

36. a. – în text, <u>înzecită</u> este adjectiv;
- trebuia utilizat adverbul <u>înzecit,</u> întrucât elementul regent este adjectivul <u>sporită</u>, iar nu substantivul <u>averea</u>.

38. Exemple orientative:
Câte doi copii vin zilnic să-i ajute pe bătrânii din azil.
Militarii s-au încolonat în grupe de câte doi.

Unitatea nr. 21

1. a) B; b) B; c) A; d) B; e) A; f) B; g) B; h) A; i) B; j) A.

6. Exemple orientative:"mai puţin naiv"- comparativ de inferioritate; "fericiţii"- pozitiv.

7. derivare cu sufix

8. *–i-* desinenţă de plural; *-i-* articol hotărât, preluat prin antepunere.

10. oxidat; calm; etanş; real; solitar.

11. Exemple orientative: neadevărat; nelinişţit; necurat, ...
atemporal; amoral; atipic

13. a) superlativ absolut;
b) comparativ de inferioritate

15. evident; vizibil; **17.** c;

18. dativ (se acordă cu elementul regent, <u>copilului</u>)

20. e) *El se crede superior colegilor săi.*

22. Exemple orientative: medicament *prescris/* individ *proscris*

25. - prezenţa termenilor ştiinţifici;
- stil obiectiv, urmărind transmiterea informaţiilor;
- exprimare clară, concisă, impersonală;
- predominanţa verbelor la modul indicativ, timpul prezent.

26. *vegetaţia;* (terenurile) *inundabile; planctonul;* (plante) *microscopice; zooplanctonul; flora .*

27. *se apreciază*
- stil obiectiv;
- nu implică participarea afectivă a autorului etc.

32. malefic; inoportun; pacifist; agitat; ilizibil.

33. a) Auriii canari cântă în colivie.
b) Hazliii tovarăşi ai copilăriei mele sunt astăzi bunii mei prieteni.
c) Brumăriile prune sunt culese de veselii copii.

34. bleumarin; ambiguu; ambulatoriu; roşiatic, gri; **37.** b;

39. Exemple orientative: Un cetăţean *de vază* din oraşul nostru a luat cuvântul, la tribună.
Acest cetăţean este *de vază,* pentru oraşul nostru.

40. a) roditoarele câmpii;
b) geamgiii hazlii;;
c) munţii albaştri;
d) pădurile pustii.

Scanned with OKEN Scanner

e) argintiii pescăruşi

41. - atenţie la acordul articolului demonstrativ/adjectival cu elementul regent/ cuvântul determinat;

- deci: călăreţului celui viteaz... şi copiilor celor gălăgioşi...

Unitatea nr. 22

2. c

3. personificare

5. „Ceahlăul... se înalţa ca un fantastic castel de aur";

Să ai în vedere: imaginea artistică astfel obţinută, sugestia de grandoare, măreţie etc.

6. „o solemnă tăcere"

9. să faci referire la:

- aspectul de natură descris;
- bogăţia figurilor de stil şi a imaginilor artistice;
- rolul substantivelor şi al adjectivelor în descriere etc.

10. acum

11. aproape, necontenit, bine, aici, deodată, mai departe.

13. b; **14.** când, unde, cât, cum;

15. pe de rost, de asemenea, din loc în loc

16. „S-a stins lumina lumii".

Fă referire la: simbolurile metaforei, importanţa europeană a acestui domnitor.

18. descrierea unui fenomen al naturii

19. a, c, e

20. „vâjie prin vâjelie"

21. „spulberând zăpada-n ceruri de pe deal, de pe câmpie"

24. enumeraţie

25. Fă referire la: valorile morfologice ale acestor cuvinte impuse de normele prozodice, imaginile artistice astfel create.

26. rimă împerecheată, măsura versurilor: 15, 16 silabe.

27. „Vai de cal şi călător!"

28. mai puţin bine, cel mai bine

29. b; **30.** c;

31. Am mers pe câmp, de-a lungul, să văd cultura de floarea-soarelui. De-a lungul şoselei au fost plantaţi castani.

32. b, d.; **33.** c;

34. Să ai în vedere următoarele idei: sunt înfăţişate chipuri ale unor personaje literare, elemente de portret, mijloace artistice prin care sunt puse în evidenţă trăsăturile personajelor etc.

35. b

36. Fă referire la: legătura dintre portretul fizic şi cel moral al personajului, efectul artistic al figurilor de stil etc.

40. „mai"

41. Mă întorc când termin de învăţat.

Vom merge oriunde doreşti.

42. Exemple orientative: Ne vom întâlni acolo.

Maşina de acolo este a vecinilor mei.

43. Exemple orientative: Bineînţeles că vor veni şi ei.

De bună seamă că mâine va ploua.

Scanned with OKEN Scanner

44. nume predicative
45. Destul de mulți copii au făcut această greșeală.
Au venit atât de mulți!
Acestea sunt lucrările cel mai puțin apreciate.
Sacii sunt greu de transportat.
Exercițiile sunt ușor de rezolvat.

Unitatea nr. 23

1. a
2. „curcubeie", „rouă" etc.
3. b
6. rouă, nevinovăție, „drojdii de rouă", „nițică nevinovăție"
7. Să ai în vedere simbolurile sintagmelor: „scamă de zare", „nițică depărtare", „nițică nevinovăție" etc., referitoare la creația literară.
8. - mesajul și ideile textului sunt transmise prin intermediul figurilor de stil: metafore, enumerații...
- organizarea strofică, rima, ritmul etc.
9. a) F; b) F; c)A; d) A.
10. c
11. adverb, prepoziție, substantiv, prepoziție, adverb.
14. adresare directă: „cât te iubesc"; adjectivul posesiv: „mea" („frumoasa mea")
15. Să ai în vedere: sensurile (proprii și figurate) substantivelor „țărână", „vis" și realitățile pe care le sugerează; efortul creator al albinei (plan concret) și al artistului (plan abstract) etc.
17. b
19. aproape de, din pricina, în timp de, în urma
20. (în mijlocul) pădurii, (în spatele) unei buturugi, (la dreapta) ei
21. acuzativ, genitiv, dativ
23. genitiv, acuzativ, dativ.
25. Să ai în vedere:
- prezența eului liric ce transmite în mod direct sentimente și idei;
- realizarea artistică;
- tema fragmentului;
- valoarea stilistică a semnelor de punctuație etc.
26. „câmpul" – vârsta adolescenței, a tinereții
„astăzi" – vârsta maturității
27. A-nțelege n-o mai pot"
28. c; **29.** a;
30. personificare
31. Fă referire la:
- rolul stilistic al interjecției;
- rolul afectiv al modului imperativ;
- legătura om-natură.
32. dativ.
33. Dincolo de câmpie;
În jurul lacului cât vedeai cu ochii...
(Înapoia)
34. A răspuns conform așteptărilor.
Rezultatele au fost conform așteptărilor.

Scanned with OKEN Scanner

35. aproape de – acuzativ
în dreptul – genitiv
în funcție de – acuzativ
de-a lungul – genitiv

Unitatea nr. 24

7. Să ai în vedere ideea că:
- propozițiile secundare, antepuse principalei, accentuează sentimentele transmise;
- potențează registrul afectiv, mesajul către cititor etc.

9. Textul A: măsura variază între 7-9 silabe; versurile nu sunt în rimă; (versuri albe)
Textul B: măsura: 9-8 silabe, rimă încrucișată (a b a b)

11. Să ai în vedere: sentimentele sugerate cu ajutorul semnelor de punctuație.

12. foșnet; nelinişte, ...
oier, păstor, mocan, păcurar, ...
codru, dumbravă, ...
călător, rătăcitor, pribeag ...
încet, blând, lin, ...
casă, familie, ...

13. frunză: frunzuliță, frunzişoară, frunziş, a înfrunzi, înfrunzire, înfrunzit, a desfrunzi, desfrunzire, desfrunzit, a frunzări, frunzărire, frunzărit, Frunzescu etc.
copil: copilaş, copiliță, copilandru, copilărie, a copilări, copilăros, copilăreşte, copilăresc etc.

19. a) deci; b) aşadar; c) şi; d) însă; e) deşi.

20. a) C, b) E, c) C, d) E, e) E.

21. căci, măcar să, pe lângă că, prin urmare, că.

22. Exemple orientative:
prepoziție: Caietul <u>de</u> matematică este pe birou.
conjuncție: <u>De</u>-ți va cere iertare, înțelege-l şi iartă-l!

25. - transmiterea, în mod direct a sentimentelor;
- prezența eului liric;
- bogăția figurilor de stil;
- folosirea, cu precădere a sensului figurat al cuvintelor etc.

27. tămâiat, cățuie, pristol ...; sacralizează limba etc.

30. să faci referire la idei, cum ar fi:
- prin adresare directă, graiul este personificat;
- sentimentele de prețuire sunt mai pregnant reliefate etc.

32. să ai în vedere înțelesurile verbului *a ciobăni*, sensul metaforic pe care îl capătă în această construcție, sentimentele care se desprind etc.
- referire la ocupația de bază a poporului nostru;
- vorbitul ca şi ciobănitul se desprinde, se cultivă.

33. - ciugulesc;
- forma din text a fost impusă de normele prozodice

36. ***Amintește-ți noțiunile de:*** monovers; distih; terțină; catren etc.

37. Exemple orientative:
adjectiv: Verişoara mea are părul *lung*.
adverb: Se uita *lung* în urma trenului.

Scanned with OKEN Scanner

40. a) conjuncție coordonatoare adversativă;
b) adverb
42. Exemplu orientativ:
L-am invitat în excursie, prin urmare ne va însoți. (prin urmare)
43. Exemplu orientativ:
M-a rugat să-i citesc scrisorile, dar să nu spun nimănui ce scrie în ele. (dar)
46. Sugestii orientative:
- transmiterea sentimentelor se face în mod direct;
- prezența eului liric;
- sensul metaforic al cuvintelor;
- abundența figurilor de stil etc.

47. Să faci referire la: tonul solemn, sentimentele de admirație, cinstire înaltă etc.
50. Să ai în vedere:
- potențarea sentimentelor transmise;
- accentuarea stărilor afective ale poetului etc.

52. mănos
53. Exemplu orientativ: „-n șoaptă botezul ierbii dând"; sugerează ideea de sfințenie a pământului, a muncii depuse de țăran, subliniază legătura sfântă dintre țăran și pământul pe care-l lucrează etc.
56. coase - substantiv (unealtă);
- verb.

57. ca ... să; **59.** c;
60. dacă – subordonare;
sau – coordonatoare;
dar – coordonatoare;
fiindcă – subordonare;
și - coordonare

61. dar – substantiv (cadou).Exemplu orientativ: Mi-ai adus un dar foarte frumos.
dar – conjuncție coordonatoare adversativă. Exemplu orientativ: Tună, dar nu plouă.
62. Exemplu orientativ: *Chiar dacă* va ploua, tot mergem în excursie, *prin urmare* fă-ți bagajele.

Unitatea nr. 25

1. Sentimentele și ideile autorului sunt transmise în mod direct, prin intermediul eului liric.
2. Persoana a doua a verbului și a pronumelui; forma de imperativ
Amintește-ți!
Vocea naratorului, din operele epice este substituită, în operele lirice, de eul liric.
3. a) ***Amintește-ți! trăsăturile definitorii ale imnului:***
- adresarea directă;
- tonul solemn, agitatoric;
- evocarea personalităților istorice etc.

4. „Carpații te păzesc"
5. „erou al românilor", „erou sfânt"
6. patriot, demn, netemător de moarte
7. cu drag/ cu dispreț
8. Fă referire la: personalitatea domnitorului moldovean, tonul elogios,

Scanned with OKEN Scanner

admirativ al textului, sentimentele față de această figură istorică etc.
9. „o" exprimă sentimente de admirație, respect, prețuire ale poetului față de domnitor,
10. „Aho! Aho!, bre!, naiba, ti, hăis, cea"
11. complement circumstanțial de mod: val-vârtej;
predicat verbal: na;
subiect: bum! bum! bum!
nume predicativ: vai
12. b
13. Exemple orientative: Și iepurele țuști! într-un tufiș.
Deodată se auzi: țuști!
14. prin propriile cuvinte, prin felul de a vorbi
16. Tema recuperează trecutul glorios, figurile mărețe ale istoriei și afirmă ideea de libertate și unitate a românilor; stilul poeziei este solemn, avântat și dinamic etc.
17. „voinici [...] stau ca brazi în munte"
„Mihai, Ștefan, Corvine"
18. b; **19.** c;
20. „Bătrâni, bărbați, juni, tineri, din munți și din câmpii!"
22. Rolul expresiv al virgulei întâlnite în enumerație este de a sugera starea de spirit prezentă în sufletele tuturor românilor, indiferent de vârstă și de spațiul în care se află.
23. Nearticulate, substantivele capătă semnificație generală, de repetabilitate în timp etc.
24. rimă încrucișată; măsura versurilor: 13-14 silabe
26. – Măi vecine, ce mai faci?
Ți-am m-ai răspuns o dată, bre!
27. „Ia lasă, lasă, cinstite părinte!
„Ia poftim, cinstite părinte, de-ți lua din masa noastră oleacă de gustare ș-un pahar, două de vin..."
„Ei, băieți, de-acum liniștiți-vă!"
„Na, na, na, măria ta!"
29. b

Unitatea nr. 26

1. a; **2.** a;
3. b. Aminteste-ți! Fiind o specie a genului liric, sentimentele, gândurile și ideile sunt transmise în mod direct.
5. muntele = Cerul, împărăția lui Dumnezeu etc.
7. neprihănirea, cinstea, sinceritatea, bunătatea, respectul (față de ceilalți)
8. fac referire la Divinitate, la Dumnezeu
10. aproapelui, celor nevinovați
11. Fă referire la calitățile morale ale unui om credincios
12. va locui, umblă, are, n-a viclenit, n-a rostit, să fie defăimat etc.
13. b
14. a) pronume interogativ; b) pronume demonstrativ; c) pronume interogativ; d) pronume posesiv; e) pronume personal; f) numeral fracționar.
15. a însemnat = verb predicativ;

Scanned with OKEN Scanner

verb copulativ: Matematica înseamnă totul pentru mine.

17. Psalmul este structurat în două părți distincte, inegale ca număr de versuri; spre deosebire de psalmii biblici, acesta are rimă, ritm și măsură constantă a versurilor.

18. c

19. îndoiala, neîncrederea, neputința depășirii condiției umane etc.

20. repetiția unor structuri, semnele de punctuație etc.

22. redau veridicitatea trăirilor poetului, tonul adresării devine afectiv, cald, apropiat etc.

25. P.V.: nu poți, poți, se va rezolva, ai însemnat, te vei întâlni, vei ajunge, trebuie, să lase.

P.N.: înseamnă ceva, pare mai important, devine o garanție, nu va rămâne, devine o necesitate.

26. a) dativ; b) genitiv; c) genitiv; d) acuzativ; e) nominativ.

27. Exemple orientative: Plăcerea este de a citi ziare. (infinitiv)
Aceste cărți sunt de colorat. (supin)

29. înălțime = Divinitate
înălțime = muntele; puterea (sfintele mistere)

30. „Și tot nu pot pe nici o potecă să te-ajung"
„te-am urmărit", „încerc de-o viață lungă...", „te-ai ascuns de mine"

34. căutarea spirituală, efortul de a găsi o certitudine

36. Exemple orientative: Toate aceste fotografii înseamnă triste aduceri-aminte.
Acest om este cu dare de mână.

37. a) e = predicate verbale
b) era = predicat verbal
a ajuns = predicat verbal;
c) e mai bătrân = predicat nominal;
d) e = predicat verbal;
e) e venit = predicat nominal;
f) se înserează = predicat verbal;
g) ţuşti! = predicat verbal;
h) a dat poruncă = predicat verbal;
să vină = predicat verbal;
i) pesemne = predicat verbal;
se va întoarce = predicat verbal;
j) e bine = predicat nominal;
să ai = predicat verbal.

Amintește-ți!

Valoarea predicativă a verbului "a fi"
- când se poate înlocui cu anumite verbe;
- când subiectul propoziției exprimă stări sufletești, senzații, fenomene atmosferice etc.

Valoarea copulativă a verbului "a fi"
- în expresii verbale impersonale
- nu admite înlocuirea cu anumite verbe etc.

Unitatea nr. 27

1. a) literar; b) populară; c) direct; d) doină.

3. „Ian"; să faci referire la:
- caracterul oral al literaturii populare;

Scanned with OKEN Scanner

- accentuarea stărilor afective, prin utilizarea interjecției;
- marcă a prezenței eului liric etc.

4. Să ai în vedere:
- manifestările naturii, în contradicție cu stările sufletești ale poetului;
- raportarea stărilor afective la întâmplări din natură, specifică literaturii populare etc.

5. Să faci referire la:
- prezența elementului vegetal în operele literare populare;
- retragerea omului în natură;
- natura, martoră a trăirilor poetului etc.

7. a; **8.** rimă împerecheată; măsura de 7-8 silabe.

Amintește-ți:
- monorimă (a a a b b b...)
- rimă împerecheată (a a b b ...)
- rimă încrucișată (a b a b ...)
- rimă îmbrățișată (a b b a ...)
- vers liber (a b c d ...)

10. Exemple orientative: a strica: a se altera, a se deteriora, a anula, a se defecta etc.

11. ***Amintește-ți:*** subiectul neexprimat, poate fi:
- inclus (în desinența verbului; exemplu: citiți; lucraserăm);
- subînțeles (exemplu: a plecat; va scrie)
- nedeterminat (exemplu: Scrie în ziar că....)

12. inima = substantiv comun, simplu, genul feminin, numărul singular, cazul nominativ, are articolul hotărât *–a.*

13. a) E; b) E; c) C; d) E; e) C.

16. Exemplu orientativ: Veniți la noi, să mergem împreună la teatru.

17. Exemple orientative:

Astăzi, au lipsit aceiași, ca și ieri.

O treime din electorat nu s-a prezentat la urne.

19. A: c; B: b.

20. Să ai în vedere:
- sentimentele și modul în care sunt transmise de autorul anonim;
- caracterul oral al textului: cuvintele și expresiile populare din text;
- muzicalitatea versurilor (aliterații, asonanțe, ritmul etc.)

21. caracterul anonim; caracterul oral; caracterul colectiv; caracterul sincretic etc.

23. marchează dialogul – imaginar – dintre elementele naturii.

24. strunghițe: șipotel, troscoțel; ai în vedere: prețuirea pe care poporul a arătat-o întotdeauna naturii și elementelor ei etc.

29. model de analiză: stâni: substantiv comun, simplu, genul feminin, numărul plural, cazul nominativ, nearticulat.

30. c

32. a) S.i.; b) S.s.; c) S.s.; d) S.i.; e) S.i.

33. a) C.c.loc; b) C. direct; c) Subiect; d) Nume predicativ; e) Atribut substantival genitival.

34. Exemple orientative:

personal: <u>Voi</u> ați câștigat acest concurs.

de politețe: <u>Dumneata</u> ai sosit ultimul.

demonstrativ: <u>Ceilalți</u> n-au știut nimic.

nehotărât: <u>Oricine</u> ar fi ghicit răspunsul.

Scanned with OKEN Scanner

negativ: Nimeni n-a intrat aici.
de întărire: Înșiși au pregătit această rețetă.
interogativ: Cine a terminat exercițiile?
relativ: Nu știam/ cine a sunat la ușă./
posesiv: Ai noștri vor învinge întotdeauna.

35. Exemple orientative:
infinitiv: A citi este o îndeletnicire plăcută și utilă.
supin: Este greu de crezut asemenea întâmplare.

39. Ai în vedere:
- modul de transmitere a sentimentelor;
- prezența eului liric;
- elementele de prozodie;
- semnele de punctuație etc.

42. Să faci referire la:
- paralelismul textului (cele două părți componente, aflate în antiteză);
- registrul sentimentelor avute în vedere;
- nivelul morfologic (părțile de vorbire care susțin antiteza în text);
- nivelul punctuației (semnele de punctuație prin care sunt accentuate stările afective antitetice) etc.

43. Să ai în vedere: rolul semnelor de exclamare în evidențierea unor stări sufletești, emoții, sentimente puternice etc.

45. o babă: substantiv comun, simplu, genul feminin, numărul singular, caz nominativ, are rolul articolului nehotărât o;
ce: pronume relativ, caz nominativ.

46. doine; ritmul; dor.

47. b; **48.** a.; d; **49.** b;

50. Exemplu orientativ: Copii au hotărât să meargă în această excursie.

51. Exemple orientative: Frunzișul pădurii se rărește, spre toamnă.
Au plecat la munte amândoi.

Unitatea de învățare nr. 28

1. c, d

2. să faci referire la aspectul concret: miezul nu-l poți mânca până nu spargi coaja în care se află el; nivelul abstract; esența unei probleme, a unui lucru o sesizezi mergând de la exterior spre interior, analizând detaliile pentru a putea ajunge la înțelesul fundamental.

4. Să ai în vedere înțelesul sintagmei "oglinda sufletului" și sinonimia "a vedea" – "a analiza".

6. Fă referire la modul esențializat, succint de transmitere a informației în zicători; proverbele se constituie în propoziții și fraze.

7. b

8. pronume reflexiv, persoana a II-a, nr. singular, caz D (dativul posesiv).

9. împotriva colegilor, genitiv; din clasă, acuzativ; în fața copiilor, genitiv; despre colegul, acuzativ; aidoma lui Ionuț, dativ; din cauza modului, genitiv; de gândire, acuzativ.

10. locuțiune substantivală; substantiv.

12. Exemple orientative: Maria este nepoată cumnatei mele.
Comportamentul aidoma prietenului tău nu ți se potrivește

14. a, d;

Scanned with OKEN Scanner

15. Să ai în vedere ideea că descendenții pot avea aceleași calități sau defecte ca ale părinților lor.
16. a; **20.** b;
22. casei
23. de lângă școală = acuzativ
În grădinița din spatele școlii au fost plantați mulți trandafiri. (genitiv).
24. atribut substantival prepozițional, acuzativ; nume predicativ, dativ; atribut apozițional, nominativ; atribut substantival genitival, genitiv; subiect, nominativ, atribut substantival prepozițional, genitiv.
25. pronume personal, pronume personal de politețe, posesiv, demonstrativ, nehotărât, negativ etc.
27. strigătură cu conținut moral
strigătură de dragoste
strigătură de nuntă
30. Simbolizează apropierea între oameni în astfel de momente deosebite, sporesc dimensiunea afectivă a evenimentului etc.
32. Să ai în vedere comuniunea om-natură ce caracterizează foarte multe creații populare.
33. "cu cosița"
34. dativ, complement circumstanțial de loc
dativ (dativul posesiv), atribut pronominal
dativ (dativul posesiv), atribut pronominal
dativul etic, fără funcție sintactică

Unitatea de învățare nr. 29

1. a; **2.** a, c, d;
3. b; **4.** c;
6. ulucă – gard din scânduri, zăplaz;
scândură groasă întrebuințată în construcții.
viroagă – vale mică, râpoasă formată de ploi și de inundații sau prin părăsirea albiei de către râu.
7. Spiritualitatea unui popor este dată și de rădăcinile lui.
10. amândouă (părțile) = numeral colectiv cu valoare adjectivală
câte o (tăietură) = numeral distributiv cu valoare adjectivală
11. a, c, d
12. curată, înălțătoare, sănătoasă, subțire, albă, gingașă = adjective propriu-zise
ce = adjectiv pronominal relativ
acestei = adjectiv pronominal demonstrativ
ieșite = adjectiv provenit din participiu
un, o, o = numerale cardinale cu valoare adjectivală
13. subiect, nominativ
atribut adjectival, acuzativ
15. de a sta în loc = locuțiune verbală; **17.** c;
18. De aici, Vodă emitea ordine, documente, hotărâri domnești
21. Într-o narațiune descrierea detaliază anumite aspecte; înfățișarea sau caracterul unui personaj, elemente de interior, descrieri de natură etc. În fragmentul dat, rolul descrierii este acela de a surprinde, în mod indirect, caracterul voievodului; încăperea conținea obiecte pe cât de

Scanned with OKEN Scanner

simple, pe atât de valoroase, demonstrând preocupările domnului pentru binele țării, credința sa nestrămutată în Dumnezeu etc.
22. dregător, jilț, pârcălabi etc.
23. triptic; **24.** b;
26. cei mai de credință; **27.** b; **28.** b;
29. Exemple orientative: Oricărui om i se poate întâmpla aceasta.
Mă pot bizui pe oricare elev al acestei clase.
30. Bătrâna suferind de diabet a fost internată ieri.
Am cumpărat o mașină de cusut.
31. din stânga, din spate = locuțiuni adverbiale
de ieri, de azi = adverbe
atribute adverbiale
34. doamna Georgescu și un prieten al doamnei Georgescu
35. În realizarea caracterizării va trebui să ai în vedere:
- relevarea caracterului doamnei prin modul său de a vorbi, de a dialoga, repetițiile supărătoare;
- insistența redată cu ajutorul propozițiilor exclamative;
- perseverența care depășește normele impuse de un comportament echilibrat;
- semnele de punctuație au o valoare expresivă deosebită, invitând cititorul la reflecție.

36. b; **37.** a, b, c;
40. Exemple orientative: Orice om are dreptul la exprimarea opiniei.
Care ți-a plăcut mai mult?
41. b; **42.** a;

Unitatea nr. 30

1. Să ai în vedere:
- realitatea se împletește cu ficțiunea;
- textul încearcă să-l emoționeze pe cititor;
- textul sugerează anumite stări sufletești ale personajelor;
- conținutul de idei înălțătoare, morale etc.

2. Să faci referire la: personaje; narator; acțiune; moduri de expunere etc.
4. Să ai în vedere: moartea personajului literar Dan; încheierea acțiunii; vorbele hanului, prin care se emit păreri despre personajul Dan etc.
5. Să faci referire la: aducerea în prezent a unor fapte trecute; accentuarea stărilor emoționale transmise către cititor; cititorul devine martor la întâmplările relatate etc.
8. Sugestii orientative: Să ai în vedere:
- simbolurile pe care le dezvoltă adjectivul *alb(ă)* în diferite contexte, mai ales în contextul dat;
- trăsăturile morale care sunt puse în evidență prin acest adjectiv etc.

13. han: conducător al populațiilor tătare;
han: loc de găzduire, restaurant, hotel etc.
14. Nistrul: complement direct;
cu drag: complement circumstanțial de mod;
sărută: predicat verbal;
podoaba: complement direct.

Scanned with OKEN Scanner

ce: subiect.

18. a) Nu lăsa *pe mâine* ce poţi face *azi*.
b) Cine se scoală *de dimineaţă departe* ajunge.
c) Cine fură *azi* un ou *mâine* va fura un bou.
d) Mai bine *mai târziu* decât *niciodată*.

19. A. complemente necircumstanţiale; B. complemente circumstanţiale

A	B
te; lucru; nimănui; vorbe; îl.	niciodată; de unde; prietenește; niciodată. zilnic

21. *Şcoala Generală Nr. 7, Iaşi* *Nr. 28 din 14 IV 2001*

Delegaţie

Prin prezenta, elevul(a) Aurel/ Aurelia Ciobanu, din clasa a VII-a este delegat(ă) de şcoala noastră, pentru a împrumuta colecţia revistei "Luceafărul" pe anul 2000.

Director,
Profesor Gabriel Popescu

23. genul epic; să ai în vedere:
- modul de transmitere a sentimentelor, ideilor, atitudinilor; personaje;
- acţiune;
- narator;
- moduri de expunere; etc.

26. naratorul relatează la persoana I, deci este personaj, participă la întâmplările pe care le relatează etc.

27. Ai în vedere: prezentarea locului, a timpului, a unor personaje etc.

29. "balaur negru"; "păsări cum nu s-au mai pomenit"; "ostroavele de la marginea lumii".

Să faci referire la: plasarea într-o lume îndepărtată, fabuloasă a acţiunilor ce urmează a fi relatate; pregătirea cititorului, pentru relatări surprinzătoare; etc.

32. împărat; împărătească; a împărăţi; împărăţie; împărăteşte; împărătesc; etc.

35. b

36. a) complement direct;
b) complement indirect;
c) complement circumstanţial de loc,
d) subiect,
e) atribut substantival genitival.

38. Exemple orientative:
Pe ele le cunosc cel mai bine.
Mă gândesc *la ele* în fiecare zi.
Eu am cântat *ca ele*.
Mergem *la ele* pentru câteva zile.
Cartea a fost găsită de *ele*.

39. *Când şi când* îşi verifica agenda de pe birou.

Scanned with OKEN Scanner

Luând-o la fugă, mi-a aruncat un salut grăbit.

42. Să faci referire la: personaje; acțiune; narator; moduri de expunere; felul în care se transmit ideile, atitudinile, sentimentele autorului către cititor etc.

44. Să ai în vedere: relatarea morții unui personaj literar; intervenția naratorului, din finalul textului dat etc.

45. Ce ție nu-ți place altuia nu-i face.

Cine sapă groapa altuia cade el în ea.

46. a muri; a deceda; a-și da obștescul sfârșit; a da ortul popii; a se sfârși (din viață); a se stinge (din viață) etc.

52. a) complement indirect, dativ;

b) complement circumstanțial de timp, genitiv;

c) complement indirect, acuzativ;

d) nume predicativ, nominativ;

e) subiect, nominativ.

54. Exemple orientative: El a cântat *ca altcineva.*

El învață *ca* toată *studențimea.*

Acest băiat a rezolvat *corect.*

Noi desenăm *ca Patricia..*

El a dansat *ca primul* din concurs.

Unitatea nr. 31

1. A. genul epic; personaje; acțiune; narator etc.

B. genul liric; transmiterea sentimentelor către cititor se face în mod direct; prezența eului liric; multitudinea figurilor de stil etc.

4. Să faci referire la: mărirea forței de sugestie; impulsionarea cititorului; accentuarea emoțiilor; participarea afectivă a cititorului etc.

5. b

7. Sugestii orientative: Să faci referire la: relațiile dintre copil-mamă și adult-mamă; felul în care percepe un adult sacrificiile făcute de părinți; sensurile din context, ale adjectivului *biată* etc.

8. b

9. Să ai în vedere: legătura dintre conținutul unui text și forma lui; puterea de sugestie și de emoționare a unui text în versuri, față de un text în proză; elementele de prozodie și valoarea lor stilistică în textul dat etc.

13. a) substantiv, însoțit de locuțiune prepozițională;

b) verb la supin.

14. a) subiect;

b) complement de agent.

15. Exemple orientative:

Scrisoarea ta n-a fost citită *de nimeni.*

Geamul a fost spart *de primul* care a deschis fereastra.

16. Exemple orientative:

Denisa a fost felicitată *de familia* noastră, pentru rezultatele sportive, obținute în acest an.

Din cauza familiei tale, n-ai mai mers în Grecia

18. a) B; b) B; c) A; d) A; e) A.

22. Să faci referire la: invocarea divinității; mesajul moral al textului; normele de conduită religioasă, propuse în acest text etc.

Scanned with OKEN Scanner

24. c
25. complement circumstanțial de scop: c.;
complement de agent: b.; d.;
complement circumstanțial de cauză: a.; e.
26. Exemple orientative: *De aceea* n-a mai vorbit cu nimeni.
Pe Tereza o dureau ochii, *de citit.*
28. Exemple orientative: *Întâmpinându-*și familia la aeroport, nu a putut fi prezent la cursuri.
A ieșit în prag, *spre a-i întâmpina* pe cei dragi.
30. a) E; b) E; c) A; d) E; e) A; f) E; g) A; h) E; i) E; j) E; k) A; l) E; m) A; n) A; o) A; p) A; r) A; s) A; ș) E; t) E.
32. Să ai în vedere: conținutul de idei; nivelul stilistic; efectul stilistic al semnelor de punctuație din text; mărcile prezenței eului liric și importanța lor în transmiterea ideilor și a sentimentelor etc.
33. a; **34.** c;
35. a) substantiv;
b) verb la supin.
36. Exemple orientative: Merg la acest film, *spre a mă distra.*
Țăranii au cultivat grâu, *în scopul obținerii* de recolte mari.
37. Exemple orientative: N-ai fost solicitat *de nimeni?*
Ea nu este *asemenea nimănui,* dintre cunoscuții voștri.

Unitatea nr. 32 (EVALUARE)

I.
1. Gruia și Corbul: **10p.**
2. *funarii, bârdașii:* **10p.**
3. b: **10p.**
4. *vedea* = mod indicativ, timp imperfect: **10p.**
5. a: **10p.**
6. turcului: **10p.**
7. primul *i* = desinență de plural; al doilea *i* = articol hotărât: **10p.**
8. subiect subînțles: **10p.**
9. c: **10p.**
Oficiu: **10p.**
Total: **100p.**

II.
1. b – existența naratorului, a personajelor, a acțiunii; textul poate fi povestit etc: **10p.**
2. Fă referire la trăsăturile baladei populare: operă epică în versuri, în care se povestesc întâmplări neobișnuite din trecutul îndepărtat, cu un număr mic de personaje înzestrate cu însușiri excepționale, în care realul se împletește cu fabulosul: **10p.**
3. narațiunea și dialogul: **10p.**
4. **10p.**
5. dativul etic – fără funcție sintactică – simbolizează implicarea afectivă a naratorului în fapte și acțiuni: **10p.**
6. adverb; substantiv – În fiecare vineri plec la bunici.: **10p.**
7. a: **10p.**
8. „vor scoate la pierzare" predicat verbal exprimat prin locuțiune verbală: **10p.**

Scanned with OKEN Scanner

9. caz nominativ, nume predicativ: **10p.**
Oficiu: **10p.**
Total: **100p.**

Unitatea nr. 33 (EVALUARE)

I.

1. a: **10p.**
2. brumar = noiembrie: **10p.**
3. îmbrăcămintea mai groasă, frunzele ruginesc sau îngălbenesc, cade bruma: **10p.**
4. „... *îngălbeniră nucii/ ce străjuie cu bruma...*" : **10p.**
5. *din bătrâni, de pivniți*: **10p.**
6. subiect: **10p.**
Mergeau pe potecă fără să scoată o vorbă.
7. *pe, și, cu*: **10p.**
8. c: **10p.**
9. a: **10p.**
Oficiu: **10p.**
Total: **100p.**

II.

1. Să ai în vedere exprimarea directă a sentimentelor autorului, mărcile eului liric etc.: **10p.**
2. O dată cu venirea toamnei frunzele copacilor capătă culoarea roșie, arămie: **10p.**
3. distih: **10p.**
4. b: **10p.**
5. c: **10p.**
6. „ce" (străjnic) – pronume relativ; „nucii" – substantiv comun: **10p.**
7. **10p.**
8. substantiv, pronume personal, numeral, verb la un mod nepersonal, interjecție: **10p.**
9. **10p.**
Oficiu: **10p.**
Total: **100p.**

Unitatea nr. 34 (EVALUARE)

I.

1. a: **10p.**
2. Valea Ialomiței; Pădurea de Aramă: **10p.**
3. case rezistente, durabile, trainice: **10p.**
4. când – complement circumstanțial de timp: **10p.**
5. c: **10p.**
6. boierească, buzelor: **10p.**
7. *strâmbe* = atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis, variabil cu două terminații și patru forme flexionare, gen feminin, număr plural, caz genitiv, grad de comparație pozitiv
ale satului = atribut substantival genitival exprimat prin substantiv comun simplu, gen neutru, număr singular, caz genitiv, articol hotărât *lui*, precedat de articolul posesiv (genitival) *ale* : **10p.**
8. pare populară, bogată = predicat nominal: **10p.**

Scanned with OKEN Scanner

9. Datorită experienței acumular câștigul a fost îndoit.
Singurul său cuvânt era „vai"! : **10p.**
Oficiu: **10p.**
Total: **100p.**
II.
1. expoziția: sunt prezentate locurile, personajele; reprezintă starea inițială netulburată; totul se desfășoară în liniște și în ordine:**10p.**
2. a: **5p.**
3. b: **5p.**
4. enumerație: **5p.**
5. „liniștită și bogată": **10p.**
6. „case bătrânești și sănătoase": **10p.**
7. c: **5p.**
8. (până) „cine știe unde", de colo până colo": **10p.**
9. strâmbe = atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis, variabil cu două terminații și patru forme flexionare, gen feminin, număr plural, caz genitiv, grad de comparație pozitiv.
ale satului = atribut substantival genitival exprimat prin substantiv comun simplu, gen neutru, număr singular, caz genitiv, articol hotărât „lui", precedat de articolul posesiv (genitival) „ale": **10p.**
10. pare populară, bogată = predicat nominal: **10p.**
11. neuns: **10p.**
Oficiu: **10p.**
Total: **100p.**

Unitatea nr. 35 (EVALUARE)

1. comentariu stilistic: **10p.**
2. explicarea înțelesului verbului: **4p.**
3. exprimarea părerii: **6p.**
4. comentariu stilistic: **6p.**
5. înțelesul cuvântului: **4p.**
6. pământiu, pământean, nepământean, pământesc, nepământesc, a împământeni, împământenire, împământenit: **6p.**
7. b: **4p.**
8. atribut substantiv genitival, atribut pronominal, atribut verbal, atribut pronominal genitival: **4p.**
9. mătușă, noră, vară: **6p.**
10. cei: pronume demonstrativ; adjectiv pronominal demonstrativ; articol demonstrativ: **6p.**
11. compunerea: **34p.**
Oficiu: **10p.**
Total: **100p.**

Partea a doua
SUBIECTE PENTRU PERFORMANȚĂ ȘCOLARĂ ȘI OLIMPIADE

Testul 1

1. Fă referire la înțelesul substantivului ceas" în context; valoarea stilistică a epitetului „blajin": **10p.**
2. Prin descriere este creată o anumită stare emoțională; elementele

Scanned with OKEN Scanner

descrierii generează stări de melancolie prin sfera semantică a cuvântului „moarte" etc., o importanță deosebită au propozițiile eliptice de predicat: **10p**.

3. Ieșului: **5p**.

4. **4p**.; **5.** **10p**.;

6. alături = adverb; locuțiune prepozițională: În excursie am stat *alături* de Ioana.: **4p**.

7. înfloritură < înflori < floare: **5p**.

8. funebru = macabru; moaște = relicve: **4p**.

9. subiect; complement direct: **4p**.

10. b: **10p**.

11. **30p**.

Oficiu: **10p**. Total: **100p**.

Testul 2

1. Fă referire la: valorile stilistice ale modului condițional-optativ, ideea de dorință, năzuință cuprinsă în înțelesul verbului a vrea etc.: **10p**.

2. natura participă la fericirea poetului, devenind o orchestră, imagini vizuale și auditive, sugerând bucuria de a trăi, frumusețea iubirii etc.: **10p**.

3. iubirea, iubita pare o minune a naturii, cu origini necunoscute, un miracol etc.: **10p**.

4. flaute, caute, poate-ai, ți-au: **4p**.

5. Exemplu orientativ: zori: **5p**.

6. c: **4p**.; **7.** a: **4p**.;

8. nume predicativ, atribut adjectival, complement direct, complement de agent: **4p**.

9. să, pe: **4p**.

10. arboret: **5p**.

11. **30p**.

Oficiu: **10p**. Total: **100p**.

Testul 3

1. tribord, mile, lochul, musul, căpitan, corabie: **4p**.

2. explicarea construcției date: **10p**.

3. *cu mare apăsare pe inimă*: **10p**.

4. douăzeci și două iulie: **5p**.

5. Valuri de emoție l-au cuprins.: **5p**.

6. b: **4p**.

7. substantive proprii (numele unei corăbii, numele unei mări): **4p**.

8. El strigă *tare* (adjectiv → adverb)
Ea este *simțitoare*. (adverb → adjectiv):**10p**.

9. zglobie:**4p**.

10. În acel război, *Apusul* ne-a ajutat mult.: **4p**.

11. compunerea: **30p**.

Oficiu: **10p**. Total: **100p**.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 4

1. florile trec de miezul verii: **5p**.
2. comentariul: **10p**.
3. poieniță: **5p**.
4. comentariul: **10p**.
5. subiect, complement direct, complement circumstanțial de mod, complement circumstanțial de timp, atribut adjectival: **10p**.
6. substantiv – locuțiune adverbială: **10p**.
7. a mărgini, mărginire, mărginit, nemărginit, mărginime: **5p**.
8. val, murmur, fior, fantasmă, a zbura: **10p**.
9. compunerea: **20p**.

Oficiu: **10p**. Total: **100p**.

Testul 5

1. a înflorit (diateza activă); m-am gândit (diateza reflexivă): **4p**.
2. explicarea: **10p**.
3. comentariul: **10p**.
4. explicarea: **10p**.
5. îmbrățișată; încrucișată: **10p**.
6. a: **4p**.
7. nerăbdător, recunoscui: **4p**.
8. conjuncție, fără funcție sintactică; pronume reflexiv; atribut pronominal: **4p**.
9. elidarea (căderea, dispariția) unui sunet (-î); evitarea hiatului; păstrarea măsurii versului; păstrarea ritmului: **4p**.
10. compunerea: **30p**.

Oficiu: **10p**. Total: **100p**.

Testul 6

1. explicarea: **6p**.
2. comentariul: **10p**.
3. exprimarea părerii: **10p**.
4. câteva: adjectiv pronominal nehotărât; niște: articol nehotărât: **4p**.
5. explicarea titlului: **6p**.
6. vers liber, absența măsurii și a ritmului, strofe inegale etc.: **6p**.
7. substantiv, conjuncție coordonatoare disjunctivă: **4p**.
8. subiect, nume predicativ, complement circumstanțial de loc, atribut pronominal genitival: **4p**.
9. alcătuirea enunțurilor: **6p**.
10. a viețui, a locui etc.: **4p**.
11. compunerea: **30p**.

Oficiu: **10p**. Total: **100p**.

Testul 7

1. explicarea înțelesului: **10p**.
2. accentuează disperarea cauzată de prelungirea iernii etc.: **4p**.
3. în text: cazul genitiv; deasupra noastră: cazul acuzativ; deasupră-mi: cazul dativ: **6p**.
4. mai – adverb; substantiv (luna florilor, ficat – pop., unealtă de tasat): **4p**.

Scanned with OKEN Scanner

5. explicarea: **6p.**
6. cazul vocativ devine acuzativ sau dativ; persoana întâi și a doua devin a treia: **10p.**
7. maică, episcopie: **4p.**
8. concentrarea, concizia mesajului etc.: **10p.**
9. nominativ – subiect; genitiv – complement circumstanțial de loc: **6p.**
10. compunerea: **30p.**
Oficiu: **10p.** Total: **100p.**

Testul 8

1. explicarea sintagmei: **10p.**
2. comentariul: **10p.**
3. 8 litere/ 7 sunete; 13 litere/ 12 sunete: **4p.**
4. epitet personifcator: **10p.**
5. subiect, complement de agent, atribut adverbial, atribut adjectival, complement direct, subiect: **6p.**
6. explicarea titlului **6p.**
7. substantiv, adverb: **4p.**
8. enunțurile: **10p.**
9. compunerea: **30p.**
Oficiu: **10p.** Total: **100p.**

Testul 9

1. Fă referire la: tema fragmentului, eul liric, realizarea artistică: **10p.**
2. Să ai în vedere: semnificația cuvântului muză – sursă de inspirație pentru poeți și valoarea adjectivului satirică – definind însăși tema poeziei: **10p.**
3. iremediabilă, muză: **5p.**
4. a colinda: a umbla, a merge cu uratul: **10p.**
5. b: **5p.**
6. a) verb copulativ; b) verb predicativ, impersonal; c) verb reflexiv, impersonal: **10p.**
7. Fă referire la: starea afectivă, pe care o generează tema fragmentului, starea de meditație impusă de semnul de punctuație respectiv: **10p.**
8. a) prima cratimă marchează eliziunea vocalei *ă*; a doua cratimă marchează eliziunea vocalei *î;*
b) păstrarea măsurii versului, conservarea ritmului etc.: **10p.**
9. binele, aproapele: **10p.**
10. 10p
Oficiu: **10p.** Total: **100p.**

Testul 10

1. 10p.
2. prunii boierești, pârleazul din dreptul crucii Căminarului, o cruce înaltă de piatră: **10p.**
3. a) **10p.**
4. la gânduri nu stă = nu pregetă: **10p.**
5. „din dreapta", „din stânga": **10p.**
6. sporesc autenticitatea faptelor relatate, apropie afectiv cititorul de

Scanned with OKEN Scanner

personaj etc.: **10p**.
7. subiect, nume predicativ, complement indirect, complement direct: **10p**.
8. derivare cu sufix: „Niculae" + suf -„iță": **10p**.
9. 10p.
Oficiu: **10p**. Total: **100p**.

Testul 11

1. acțiune, personaje, narator, fragmentul poate fi povestit etc.: **10p**.
2. Fă referire la: comparația pe care o conține versul, termenul comparant: *roua* – care dispare foarte repede, epitetul *suava* care întărește semnificația etc.: **10p**.
3. atribut pronominal, caz dativ (dativul posesiv): **10p**.
4. c: **10p**.
5. nouă – numeral cardinal, pronume personal, adjectiv propriu-zis: **10p**.
6. recheamă: **10p**.
7. masă: **10p**.
8. leagă secvențele narative, ...: **10p**.
9. 10p.
Oficiu: **10p**. Total: **100p**.

Testul 12

1. descrierea - fă referire la tematica descrierii: momentul înserării, satele, munții etc.: **10p**.
2. Să ai în vedere: imaginile auditive, comparația care creează o atmosferă tristă, melancolică etc.: **10p**.
3. roșul – semnifică momentul apusului: **5p**.
4. Din când în când, în dosul cărora: **10p**.
5. cântecul clopotelor, momentul înserării, urcușul greu al oamenilor etc.: **10p**.
6. oamenii, argintie: **10p**.
7. b: **10p**.
8. sfâșietor, dureros: **5p**.
9. libret = textul unei opere muzicale; livret = document de evidență a activității militare a unei persoane: **10p**.
10. 10p
Oficiu: **10p**. Total: **100p**.

Testul 13

1. a: **5p**.
2. „Era mereu gânditor și zâmbea": **5p**.
3. Să ai în vedere faptul că, prin intermediul enumerației Călinescu descrie trăsăturile fizice ale poetului; comparația care prefigurează anumite trăsături morale: **10p**.
4. era poet = predicat nominal; fusese numit = predicat verbal: **10p**.
5. răzeș = țăran liber, posesor de pământ;
a căftăni = a numi pe cineva domn sau a-l așeza într-un rang de boierie: **10p**.
6. ministrul instrucției: **10p**.

Scanned with OKEN Scanner

7. de a fi curajos: atribut verbal exprimat prin verb copulativ + nume predicativ „curajos”: **10p**.

8. nou-născuți, înainte-mergători, drept-credincioşi, sus-numiți: **10p**.

9. a pune față în față, a face față unei situații, a spune în față, a face fețe-fețe, persoană cu două fețe, a da față unui lucru, a scăpa cu fața curată, a fi de față, a scoate la față, a-şi întoarce fața la..., la fața locului etc.: **10p**.

10. 10p

Oficiu: **10p**. Total: **100p**.

Testul 14

1. 10p.

2. pronume personal, articol nehotărât, adjectiv pronominal nehotărât, numeral cardinal, verb auxiliar, interjecție etc.: **10p**.

3. să ai în vedere: tema visului care aduce personalitatea domnitorului Constantin Brâncoveanu, sacrificiul său pentru țară şi pentru păstrarea credinței creştine, realizarea artistică: **10p**.

4. urmat, neurmat, urmare, urmaş, următor, urmărit, urmărire, neurmărit etc.: **10p**.

5. a) i = interjecție , fără funcție sintactică;

b) i = pronume personal, complement indirect, dativ;

c) i = pronume personal, complement direct, acuzativ;

d) i = pronume personal, atribut pronominal, dativul posesiv: **10p**.

6. inimioară, drumeag, douăzeci: **10p**.

7. 10p.

8. dificil, infatuat: **10p**.

9. 10p.

Oficiu: **10p**. Total: **100p**.

Testul 15

1. 30p.

2. a) Să ai în vedere: cele două comparații, imaginile auditive, vizuale, metafore ce redau natura în timpul verii, atmosfera de echilibru creată;

b) generează o stare de măreție în fața naturii printr-o pauză semnificativă a enunțului;

c) primul i = desinență de plural; al doilea i = articol hotărât;

d) creează ideea de generalitate, de repetabilitate a fenomenelor naturii: **10p (4x5p)**.

3. a căror, agreăm, numai, greşeală: **10p**.

4. 10p.

5. marchează vocativul, apoziția, interjecția, construcții gerunziale, participale sau infinitivale aşezate la începutul propoziției etc.: **10p**.

6. subiect, nume predicativ, atribut verbal, complement indirect, complement direct: **10p**.

Oficiu: **10p**. Total: **100p**.

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

Cuvânt înainte 5

Partea întâi. UNITĂȚI DE PREGĂTIRE 7

Unitatea 1. *Universul cărții. Conținutul cărții. Importanța acesteia în viața omului • Noțiuni de sintaxă. Tipuri de propoziții • Fișa de bibliotecă. Fișa de lectură* 7

Unitatea 2. *Literatura clasică. Literatura populară. Caracteristici. Asemănări. Deosebiri • Raporturile de coordonare și de subordonare în propoziție și în frază • Situația de comunicare dialogată și monologată. Organizarea formală a mesajului. Înlănțuirea elementelor verbale și nonverbale în textul oral* 12

Unitatea 3. *Scrierile S.F. Raportul realitate-ficțiune. Tematica S.F. Lexicul literaturii S.F. • Vocabularul. Mijloacele de îmbogățirea a vocabularului • Memoriul de activitate* 20

Unitatea 4. *Narațiunea. Conceptul de narațiune. Componentele unei narațiuni. Acțiune. Personaje. Plasarea acțiunii în timp și în spațiu. Ipostazele naratorului în text. Acțiunea și redarea ei prin grupul verbal • Categorii semantice. Sinonime. Antonime. Paronime. Pleonasmul • Organizarea dialogului formal și a dialogului informal* 25

Unitatea 5. *Autor. Narator. Personaj. Relațiile autor – narator, narator – cititor, narator – personaj. Ipostazele naratorului în text • Sensurile cuvintelor în text. Cuvintele polisemantice. Polisemia în raport cu omonimia • Organizarea monologului expozitiv. Organizarea monologului demonstrativ* 33

Unitatea 6. *Mijloace de caracterizare a personajului literar. Identificarea mijloacelor de caracterizare în text. Clasificarea mijloacelor de caracterizare • Unități frazeologice • Povestirea. Rezumatul* 40

Unitatea 7. *Elemente de versificație. Rimă. Ritm. Măsură. Efectul stilistic al elementelor de versificație • Sensul propriu și sensul figurat al cuvintelor • Modalități de exprimare a gusturilor și a opiniilor. Interviul. Graffiti* 47

Unitatea 8. *Versul liber. Transmiterea mesajului poetic în absența elementelor de prozodie • Noțiuni de fonetică • Procesul-verbal* 53

Unitatea 9. *Procedee stilistice. Hiperbola. Aliterația. Asonanța. Identificarea simbolurilor, în contexte date. Explicarea simbolurilor • Părți de vorbire flexibile. Verbul. Verbele copulative • Textul. Tipuri de texte* 58

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea 10. *Antiteza. Metafora. Identificarea lor în contexte date. Explicarea simbolurilor. Rolul lor în transmiterea mesajului poetic* • *Diatezele verbului* • *Texte nonliterare utilitare. Cartea de telefon. Mersul trenurilor. Mandatul poştal. Programul de spectacol* 64

Unitatea 11. *Opera epică. Trăsături. Elemente definitorii. Narator. Acţiunea. Personaj* • *Verbe personale. Verbe impersonale. Verbe unipersonale. Expresii verbale impersonale. Locuţiunea verbală* • *Dialogul* 72

Unitatea 12. *Balada cultă. Caracteristici. Temă. Acţiune. Personaje* • *Substantivul. Locuţiunea substantivală* • *Scrisori. Tipuri de scrisori* 78

Unitatea 13. *Balada populară. Caracteristici. Personaje. Conflict* • *Pronumele. Pronumele personal. Pronumele personal de politeţe. Pronumele reflexiv. Pronumele şi adjectivul pronominal demonstrativ. Pronumele şi adjectivul pronominal posesiv* • *Structura grafică specifică a unor texte* 86

Unitatea 14. *Poemul eroic. Caracteristici. Temă. Conflict. Personaje* • *Pronumele şi adjectivul pronominal nehotărât. Pronumele negativ. Pronumele de întărire* • *Relatarea obiectivă. Relatarea subiectivă* 91

Unitatea 15. ***Evaluare*** *(Genul epic. Vocabular)* 98

Unitatea 16. ***Evaluare*** *(Genul liric. Sinonime. Antonime. Omonime. Cuvinte polisemantice)* 100

Unitatea 17. ***Evaluare*** *(Literatura populară. Fonetică. Părţi de vorbire flexibile)* 102

Unitatea 18. *Nuvela. Caracteristici. Acţiune. Conflict. Personaj* • *Pronumele interogativ-relativ. Adjectivul pronominal interogativ-relativ* •*Cronica. Cronica muzicală. Cronica dramatică. Cronica sportivă* .104

Unitatea 19. *Fragmente de roman. Acţiune. Personaje. Ipostazele naratorului* • *Numeralul cardinal. Numeralul colectiv. Numeralul fracţionar. Numeralul ordinal* • *Compunerea cu caracter descriptiv. Portretul* 110

Unitatea 20. *Parabola. Caracteristici. Sensuri religioase* • *Numeralul. Numeralul multiplicativ. Numeralul distributiv. Numeralul adverbial* • *Personajul literar. Caracterizarea directă* 116

Unitatea 21. *Descrierea literară. Descrierea ştiinţifică. Asemănări. Deosebiri. Mijloace artistice de realizare* • *Adjectivul. Locuţiunea adjectivală* • *Semnificaţia titlului* 121

Unitatea 22. *Descrierea în proză. Descrierea în versuri. Trăsături definitorii. Realizare artistică* • *Părţile de vorbire neflexibile. Adverbul. Adverbul predicativ. Locuţiunea adverbială* • *Textul documentar* 127

Unitatea 23. *Opera lirică. Trăsături. Eul liric. Realizarea artistică* • *Prepoziţia. Locuţiunea prepoziţională* • *Elemente ale descrierii literare şi ştiinţifice* 133

Scanned with OKEN Scanner

Unitatea 24. *Oda. Caracteristici. Mijloace şi procedee artistice de transmitere a mesajului poetic • Conjuncţia. Locuţiunea conjuncţională • Rezumatul unui text ştiinţific* 138
Unitatea 25. *Imnul. Imnul naţional. Tematică. Stil. Procedee artistice • Interjecţia • Personajul literar. Caracterizare indirectă* 146
Unitatea 26. *Psalmul. Trăsături. Elemente definitorii. Temă. Moduri de realizare. Procedee de exprimare artistică • Sintaxa propoziţiei. Predicatul verbal şi nominal • Valoarea expresivă a semnelor de punctuaţie şi de ortografie* 150
Unitatea 27. *Doina populară. Caracteristicile literaturii populare. Mijloace de expresivitate artistică • Subiectul • Biletul. Biletul de voie* 156
Unitatea 28. *Proverbe, zicători, strigături. Caracteristici. Diferenţieri. Asemănări • Atributul. Atributul substantival. Atributul pronominal • Exprimarea în scris a unui punct de vedere personal* 162
Unitatea 29. *Modurile de expunere. Identificarea modurilor de expunere, în texte date. Rolul şi importanţa modurilor de expunere • Atributul adjectival. Atributul verbal. Atributul adverbial. Atributul interjecţional • Structurarea variată a unui text narativ propriu* .. 167
Unitatea 30. *Momentele subiectului. Particularităţi de realizare artistică. Moduri de expunere • Complementul circumstanţial de loc. Complementul circumstanţial de mod. Complementul circumstanţial de timp. Complementul direct. Complementul indirect • Delegaţia. Compunerea pe o temă dată* 173
Unitatea 31. *Genuri şi specii literare. Caracteristici. Mijloace specifice de realizare artistică • Complementul circumstanţial de cauză. Complementul circumstanţial de scop. Complementul de agent • Compunerea cu titlu dat* 180
Unitatea 32. ***Evaluare*** *(Genul epic. Morfologie)* 187
Unitatea 33. ***Evaluare*** *(Genul liric. Sintaxa propoziţiei)* 189
Unitatea 34. ***Evaluare*** *(Modurile de expunere. Momentele subiectului. Sintaxa propoziţiei)* 191
Unitatea 35. ***Evaluare finală***..... 193

Partea a doua
SUBIECTE PENTRU PERFORMANŢĂ ŞCOLARĂ ŞI OLIMPIADE 195

Partea a treia
INFORMAŢII. SUGESTII. REZOLVĂRI 211

Scanned with OKEN Scanner

Grupul Editorial Art vă mai propune:

În colecția **«Capacitate 2003»**:

- Ad. COSTACHE, Șt. M. ILINCA, Fl. IONIȚĂ – *Limba și literatura română pentru examenul de capacitate 2003*
- N. LAZĂR – *Geografia României pentru examenul de capacitate 2003*
- C. DOICESCU, A. TUDORICĂ – *Istoria românilor pentru examenul de capacitate 2003*
- D. SĂVULESCU – *Matematica pentru examenul de capacitate 2003*

În colecția **«Instruire și evaluare»**:

- Ad. COSTACHE, G. COSTACHE – *Limba română. O gramatică sintetică pentru clasele V-VIII*
- Ad. COSTACHE, G. COSTACHE – *Dicționar de concepte operaționale pentru clasele V-VIII*
- A. ILIAN, Șt. M. ILINCA, P. NICOLESCU – *Limba și literatura română pentru clasa a V-a. Preparator pentru examenele de capacitate și admitere în liceu*
- A. DUMITRIU, Șt. M. ILINCA, M. JIANU – *Limba și literatura română pentru clasa a VI-a. Preparator pentru examenele de capacitate și admitere în liceu*
- N. ERCEANU, A. ILIAN, Șt. M. ILINCA – *Limba și literatura română pentru clasa a VIII-a. Preparator pentru examenele de capacitate și admitere în liceu*
- F. SÂMIHĂIAN, Fl. IONIȚĂ, Gh. LĂZĂRESCU, Ad. SĂVOIU – *Limba și literatura română pentru clasa a IX-a. Evaluare continuă. Pregătire pentru examenul de bacalaureat*
- F. SÂMIHĂIAN, Fl. IONIȚĂ, Gh. LĂZĂRESCU, Ad. SĂVOIU – *Limba și literatura română pentru clasa a X-a. Evaluare continuă. Pregătire pentru examenul de bacalaureat*
- F. SÂMIHĂIAN, Fl. IONIȚĂ, Gh. LĂZĂRESCU, Ad. SĂVOIU – *Limba și literatura română pentru clasa a XI-a. Evaluare continuă. Pregătire pentru examenul de bacalaureat*
- F. SÂMIHĂIAN, Fl. IONIȚĂ, Gh. LĂZĂRESCU, Ad. SĂVOIU – *Limba și literatura română pentru clasa a XII-a. Evaluare continuă. Pregătire pentru examenul de bacalaureat*

Toate aceste lucrări pot fi procurate prin modalitățile prezentate pe pagina a doua a acestei cărți.
Se acordă reduceri importante

Scanned with OKEN Scanner